

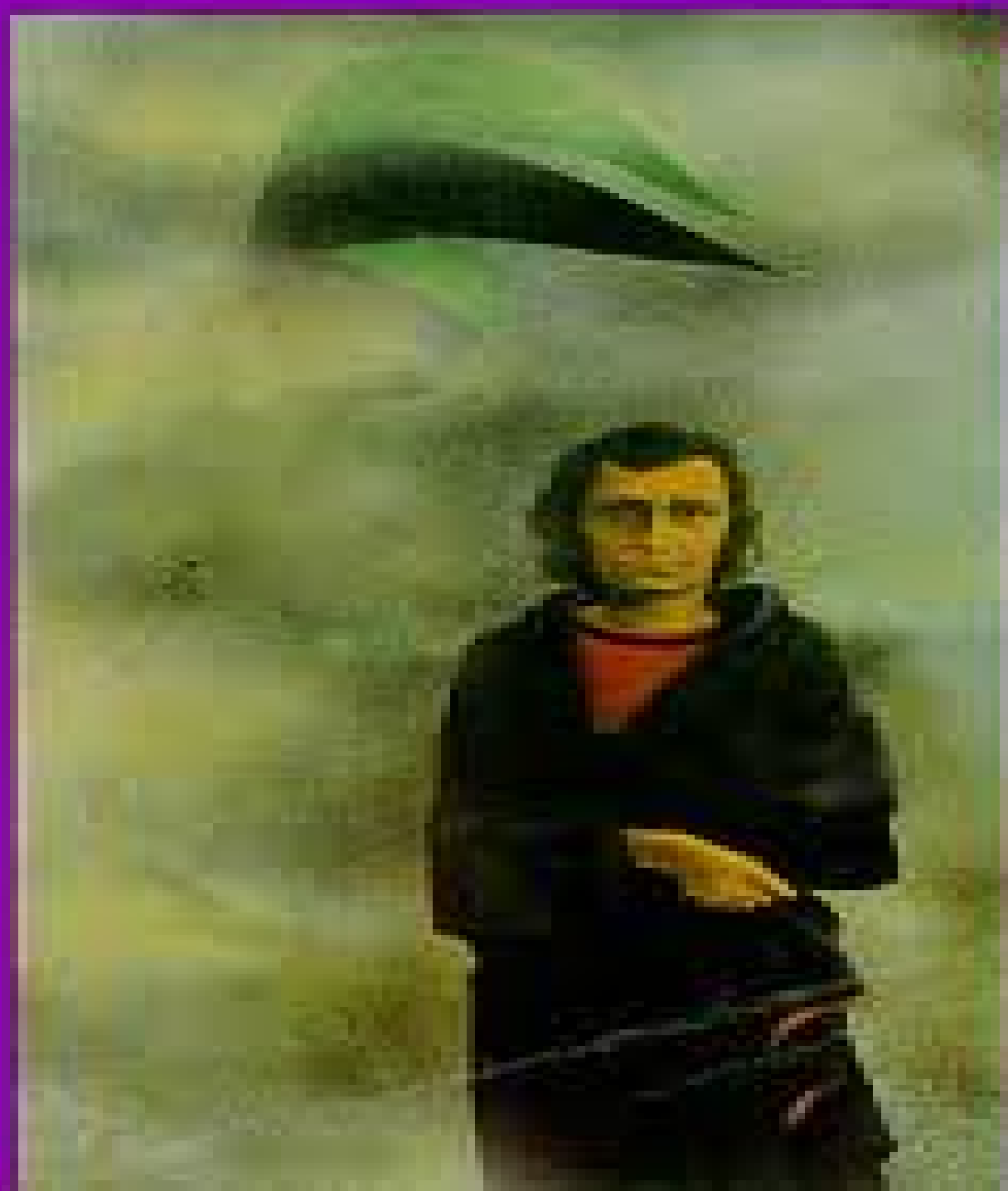
peščana planeta

HERBERT

---

mesija

PROLOG: TAJANSTVO PEŠČANE PLANETE

Peščana planeta je planeta Arakis, neplodan svet velikih pustinja, gde se život održava uprkos zastrašujućim teškoćama. Sve navike polunomadskih Slobodnjaka Dine podređene su nestašici vode, što ih takođe primorava da se kroz pustinju kreću u naročitim odelima koja zadržavaju vlagu. Ogromni peščani crvi i divlje oluje predstavljaju za njih većitu opasnost. Jedino blago Dine je melanž, opojna droga koju stvaraju crvi. Ovaj 'začin' produžava život i daje upućenom izvesnu sposobnost da predvidi budućnost.

Pol Atreid bio je sin vladara Dine. Kada mu je otac ubijen u ratu sa suparničkim plemstvom Harkonena, Pol je sa svojom trudnom majkom, gospom Džesikom pobegao u pustinju. Ona je bila posvećena, učenica Bene Geserita - ženskog reda koji je negovao umetnost duha i vodio računa o genetskom nasleđu. Prema njima, Pol je pripadao stablu iz kojega je trebalo da proistekne Kvizac Haderah, mesija budućnosti.

Dankan Ajdaho je poginuo spasavajući ih. Pol je uspeo da zadobije poverenje Slobodnjaka, naučio je da kontroliše i jaše pustinjske crve. Tokom jednog rituala, uzeo je veću dozu droge, što je u njemu izazvalo trajnu promenu i predočilo mu potpunu sliku budućnosti - ili više budućnosti. Drogu je uzela i njegova majka, pokušavajući da je kontroliše metodama Bene Geserita. Kao ishod ovoga, na Polovu sestru Aliju preneseno je sve majčino znanje dok joj je još bila u utrobi i ona je raspolagala njime odmah po rođenju.

Vremenom su Slobodnjaci prihvatili Pola za vođu. Vezao se za devojkicu Čani i prihvatio mnoge njihove običaje. Ali njegov atreidski karakter bio je naviknut na disciplinu nepoznatu Slobodnjacima; on ih je konačno organizovao, a zatim im naložio misiju koja im je ranije bila strana. Takođe je nameravao da promeni klimu Dine dovodenjem vode na planetu.

Pre nego što je u potpunosti ostvario svoje planove, Harkoneni su ponovo napali Dinu i njenu prestonicu, Araken. Bez obzira na navodno nepobedive sardaukarske legije, Polova vojska Slobodnjaka porazila je neprijatelje u velikoj bici.

U pregovorima koje je vodio, Pol je uspeo da zadobije preimućstvo

koje će mu omogućiti da udari temelje zvezdanog carstva. Za suprugu je uzeo kraljevsku naslednicu, princezu Irulan, mada je odbio da sa njome bilo šta ima, ostavši veran Čani.

U sledećih dvanaest godina, stvorio je svoje carstvo. Ali onda su sve drevne, moćne zajednice počele da se ujedinjuju i kuju zaveru protiv njega i protiv legende o Muad'Dibu, kako je bio prozvan.

1.

Bogata riznica mitova obavlja Pola Muad'Diba, Cara Mentata, i njegovu sestru Aliju, tako da je teško razabrati stvarne osobe iza svih tih velova. Ali, u svakom slučaju, postojao je čovek koji se rodio kao Pol Atreid i žena rođena kao Alija. Njihova tela su bila podložna prostoru i vremenu. I mada su ih njihove proročke moći smeštale s one strane uobičajenih ograničenja vremena i prostora, oni su poticali iz ljudskog soja. Iskusili su stvarne događaje koji su ostavili stvarne tragove na stvarnom svetu. Da bi se oni razumeli, treba shvatiti da je njihova propast bila ujedno i propast celog čovečanstva. Ovo delo je stoga posvećeno ne Muad'Dibu ili njegovoj sestri, već njihovim nasledicima - svima nama.

Posveta iz Indeksa Muad'Diba prepisana sa Tabula Memorijum kulta duha Mahdija.

Doba carske vladavine Muad'Diba dalo je više istoričara nego sva ostala razdoblja ljudske istorije. Većina njih je ljubomorno i sektaški zastupala jedno osobeno stanovište, što govori o izuzetnom uticaju ovog čoveka koji je ustalasio silne strasti na čitavom mnoštvu različitih svetova.

Naravno, on je sadržao sastojke istorije, idealne i idealizovane. Ovaj čovek, rođen kao Pol Atreid u jednoj drevnoj Velikoj Porodici, dobio je temeljito prana-bindu obrazovanje od gospe Džesike, njegove majke i članice reda Bene Geserita, što mu je omogućilo da u potpunosti gospodari svojim mišićima i nervima. Ali i više od toga, jer on je bio mentat, sa umom koji je nadmašivao inteligenciju mehaničkih kompjutera što su ih stari narodi koristili, a koje je nova religija proskribovala.

Povrh svega, Muad'Dib je bio Kvizac Haderah koga je Sestrinstvo Bene Geserita prosejalo kroz mnogo hiljada pokolenja naročitim programom uzgajanja.

A onda je on, Kvizac Haderah, onaj koji može da se nalazi 'na više mesta u isto vreme', prorok, čovek pomoću koga se Bene Geserit

nadao da će upravljati ljudskom sudbinom - postao Car Muad'Dib, ukinuvši konvencionalni brak sa ćerkom Cara Padišaha koga je pobedio.

Pošto ste verovatno čitali i druge istorije, tako da su vam poznate ključne činjenice, sva je prilika da uvidate paradoks, pogrešku koja u ovom trenutku postaje razumljiva. Divlji Slobodnjaci Muad'Diba odista su savladali Padišaha Šadama IV. Razbili su Sardaukarove legije, savezničke trupe Velikih kuća, armiju Harkonena i najamnike kupljene novcem izglasanim u Landsradu. On je bacio na kolena Svemirski Esnaf i postavio svoju sestru Aliju na religijski presto koji je Bene Geserit smatrao svojim.

Sve to je on uradio, i još više.

Muad'Dibovi misionari Kvizarata vojevali su religijski rat širom svemira u obliku Džihada, čija je ofanziva potrajala samo dvanaest standardnih godina, ali i to je bilo dovoljno da religijski kolonijalizam podvede pod jednu vlast ceo ljudski svet, sa izuzetkom jednog sićušnog dela.

Sve ovo je učinio jer je osvajanjem Arakisa, planete poznatije pod imenom Dina, stekao monopol nad najvažnijim sredstvom razmene u Carstvu - nad gerijatrijskim začinom, melanžom, tim otrovom koji daje život.

Tu se srećemo sa još jednim sastojkom idealne istorije: u pitanju je materijal čija psihička hemija rastače Vreme. Bez melanža, Sestrinstvo Časnih Majki ne bi bilo u stanju da posmatra i kontroliše ljude. Bez melanža vozači esnafskih brodova ne bi mogli da plove svemirom. Bez melanža, milijarde i milijarde građana Carstva umrlo bi usled apstinencije od konzumiranja.

Bez melanža Pol Muad'Dib ne bi mogao da proriče.

Poznato nam je da je ovaj trenutak vrhunske moći sadržavao nedostatak. Postoji samo jedan odgovor na to: savršeno tačno i potpuno proročanstvo je pogubno.

Ostale istorije govore da su Muad'Diba porazili neskriveni zaverenici - Esnaf, Sestrinstvo i nemoralni naučnici reda Bene Tleilaks sa svojim prerušavanjem u Lice-Igrače. Druge istorije ukazuju na postojanje špijuna u domu Muad'Diba. Oni većinom pripadaju Dininom Tarotu koji je pomračio Muad'Dibovu moć proricanja. Neki pak tvrde da je Muad'Dib bio primoran da prihvati usluge jednog

gole, tela vraćenoig iz mrtvih i obučenog da ga uništi. Ali oni bi svakako trebalo da znaju da je taj gola bio Dankan Ajdah, poručnik Atreida, koji je poginuo spasavajući život mladog Pola.

Sve istorije, međutim, ukazuju na tajno udruženje Kvizarata na čelu sa Korbom Panegiristom. One nam potanko otkrivaju Korbin plan za ubistvo Muad'Diba i njegovu nameru da krivicu svali na Čani, Polovu naložnicu iz plemena Slobodnjaka.

Ali, zar bilo šta od ovoga može da nam predoči istinski tok istorije? Ne, ne može. Jedino smo kroz pogubnu prirodu proročanstva u stanju da razumemo krah jedne tako velike i dalekovidne moći.

Nadajmo se da će potonji istoričari moći da nauče nešto iz tog otkrovenja.

Analiza istorije:

Muad'Dib od Bronsa do Iksa

2.

Ne postoji podvajanje između bogova i ljudi; oni se međusobno nerasplesivo prepliću.

Poslovice Muad'Diba

Uprkos pogubnoj prirodi urote koju se nadao da će skovati, u misli Nebeske Priče, Lice-Igrača Tleilaksa, stalno se uvlačilo tužno sažaljenje.

Biće mi žao što ću pruzrokovati smrt i bedu Muad'Diba, govorio je u sebi.

Pažljivo je čuvao ovo osećanje samilosti od ostalih zaverenika. Ovakve misli značile su da će se lakše poistovetiti sa žrtvom nego sa napadačima - što je bilo osobeno za Tleilakse.

Stajao je u neodlučnoj tišini, donekle po strani od ostalih. Već se izvesno vreme vodila reč o psihičkom otrovu. Rasprava je bila silovita i žestoka, ali učtiva u onom slepo prisilnom smislu osobenom za posvećenike Velike Škole kada bi pretresali pitanja vezana za njihovu dogmu.

"Kada pomisliš da si ga ucmekao, upravo tada ćeš se uveriti da je neozleđen!"

Ove reči izgovorila je stara Časna Majka Bene Geserita, Gaius Helen Mohijam, njihova domaćica ovde na Valahu IX. Bila je to prilika krutog držanja, odevena u crno, smežurana veštica koja je sedela na lebdećoj stolici. Njena kapuljača bila je zabačena da bi istakla uštavljeno lice ispod srebrnaste kose. Duboko upale oči zurile su iz koščate lobanje.

Govorili su mirabasa jezikom, koji se sastojao od oštrih falanških suglasnika i otvorenih samoglasnika. Bilo je to sredstvo za izražavanje prefinjenih emocionalnih tananosti. Sada je Edrik, esnafski vozač, uzvraćao Časnoj Majci ugladenim ali i podsmešljivim tonom, što je stvaralo ljubak prizvuk ohole učtivosti.

Nebeska Priča je gledao u izaslanika Esnafa. Edrik je plivao u rezervoaru sa narandžastim gasom na udaljenosti od svega nekoliko

koraka. Rezervoar je bio smešten u središtu prozirne kupole koju je Bene Geserit sagradio za ovaj susret. Vozač je predstavljao izduženu spodobu koja je nejasno podsećala na humanoida sa perajima na nogama i velikim, lepezastim, opnastim rukama - riba u čudnom moru. Ispusni ventili rezervoara propuštali su blede narandžasti oblak bogat mirisom gerijatrijskog začina, melanža.

"Ako nastavimo ovako, glupost će nas koštati glave."

To je kazala četvrta prisutna osoba - potencijalni saučesnik u zaveri - princeza Irulan, žena (ali ne i ljubavnica, prisetio se Nebeska Priča) njihovog zajedničkog neprijatelja. Ona je stajala kraj Edrikovog rezervoara; visoka, plava lepotica, divna u haljini od plavog kitovog krzna i sa prikladnim šeširom. Na ušima su joj svetlucale zlatne minđuše. Držanje joj je odavalo aristokratsku oholost, ali nešto u kamenoj mirnoći crta lica bilo je znak da iza svega stoji Bene Geserit.

Nebeska Priča prestao je da prati nijanse u govoru i na licima, počevši da osmatra osobenosti samog mesta. Svuda okolo kupole prostiru se brda prošarana snegom koji se topi i odražava šareno, vlažno plavetnilo malog plavobelog sunca u zenitu.

Čemu ovo posebno mesto? upitao se Nebeska Priča. Bene Geserit bi retko kada učinio nešto slučajno. Uzmimo, na primer, otvoren svod kupole: uobičajeniji i skućeniji prostor mogao bi da izazove klaustrofobijsku nervozu kod Vozača. Inhibicije koje su mu sputavale psihi poticale su iz njegove prirodne sredine: otvorenog svemira.

Sagraditi ovo mesto samo zbog Edrika predstavljalo bi očigledno ukazivanje na njegove slabosti.

Šta je ovde meni namenjeno? pomisli Nebeska Priča.

"Zar nemaš ništa da kažeš, Nebeska Pričo?" zapita ga Časna Majka.

"Želite da me uvučete u tu besmislenu borbu?" uzvratila Nebeska Priča. "Vrlo dobro, suočeni smo sa potencijalnim mesijom. Kada je u pitanju takva osoba nikada se ne ide u otvoreni napad. Bio bi to samoubilački potez."

Svi su zurili u njega.

"Misliš da je to jedina opasnost?" upita ga Časna Majka teško dišući. Nebeska Priča slegnu ramenima. Za ovaj susret odabrao je prijatno obličje okruglog lika, veselih crta lica, bezobličnih, punih usana i tela poput naduvene knedle. Proučavajući muške zaverenike, zaključio je

da je napravio najbolji mogući izbor - verovatno sasvim instinktivno. Jedino je on u ovoj grupi mogao da menja telesno ustrojstvo u širokom rasponu oblička i crta lica. Bio je ljudski kameleon, Lice-Igrač, a oblik koji je sada imao navodio je ostale da ga suviše olako shvataju.

"Dakle?" bila je uporna Časna Majka.

"Uživao sam u tišini", odgovorio je Nebeska Priča. "Naše mržnje su jače kada su neizgovorene."

Časna Majka ustuknu i Nebeska Priča primeti da ponovo podozrivo motri. Svi su oni dobili temeljito prana-bindu obrazovanje, što im je omogućavalo da uspostave kontrolu nad mišićima i nervima - veština koju je svega nekoliko ljudskih bića ikada postiglo. Ali sve je to bilo ništavno u poređenju sa sposobnošću mišića i nerava Nebeske Priče, Lice-Igrača, koji je posedovao i naročitu osobinu simpatika, podražavalačkog pronicanja, koja mu je omogućavala da preuzme ne samo pojavni izgled nego i psihu date osobe.

Pruživši joj dovoljno vremena da stvori sud o njemu, Nebeska Priča reče: "Otrov!" Naglasio je reč tako da je stvorio utisak kako jedino on razume njeno skriveno značenje.

Vozač ustrepta i njegov glas odjeknu iz svetlucajuće govorničke kugle koja se obrtala u uglu rezervoara iznad Irulan. "Mi raspravljamo o otrovu koji deluje na psihu, a ne na fizičko stanje organizma."

Nebeska Priča se nasmeja. Mirabasa smeh je mogao da odere kožu sa protivnika, a on se sada orio iz sve snage.

Irulan se smešila u znak poštovanja, ali se u uglovima očiju Časne Majke pojavio nagoveštaj ljutnje.

"Prestani s tim!" zareža Mohijam.

Nebeska Priča je začutao, ali uspeo je da na sebe svrati pažnju ostalih: Edrika, koji je suzbijao gnev, Časne Majke, oprezne čak i u ljutnji, Irulan, zabavljene, ali i zbunjene.

"Naš prijatelj Edrik pretpostavlja", reče Nebeska Priča, "da dve veštice reda Bene Geserita, upućene u sve njegove tajne, nisu naučile da pravilno ocene upotrebu obmane."

Mohijam je skrenula pogled na hladna brda njene bene-geseritske postojbine. Počela je da shvata suštinu onoga što se ovde odvija, primetio je Nebeska Priča. To je dobro. Sa Irulan je, pak, bio drugi

slučaj.

"Da li si sa nama ili nisi, Nebeska Pričo?" upita Edrik. Čkiljio je kroz oči sićušne kao u glodara.

"Moja zakletva na vernost nije sporna", reče Nebeska Priča. Pažnju je posvetio Irulan. "Sigurno se, Princezo, pitate da li ste zbog ovog prevalili tolike parseke i tako mnogo rizikovali."

Ona klimnu u znak odobravanja.

"Da mlatite praznu slamu sa jednom ribom-humanoidom i da čavrljate sa jednim debelim tleilaškim Lice-Igračem?" upita je Nebeska Priča.

Ona se odmače od Edrikovog rezervoara, odmahujući ljutito glavom zbog teškog mirisa melanža.

Edrik je iskoristio ovaj trenutak da u usta ubaci pilulu melanža. On jede, udiše i bez sumnje pije začín, primetio je Nebeska Priča. To je razumljivo, s obzirom na to da je začín povećavao moć predviđanja Vozača, činio ga kadrím da upravlja esnafskim letelicama koje se kreću trans-svetlosnim brzinama kroz svemir. Pomoću začinske svesti uspevao bi da pronađe liniju budućnosti broda koja izbegava opasnosti, ali njegove proročke rašlje mogle bi i da je ne pronađu.

"Mislim da je moje prisustvo ovde greška", reče Irulan.

Časna Majka se okrenula i otvorila oči, a zatim ih opet zatvorila, neobičnim reptilskim pokretom.

Nebeska priča skrenu pogled sa Irulan na rezervoar, pozivajući na taj način princezu da se složi s njim. Ona će, Nebeska priča je to znao, videti Edrika kao odbojnu osobu: drskog pogleda, čudovišnih stopala i ruku koje se lagano pokreću u gasu - dimnom vrtlogu narandžastih isparenja koja su ga okružavala. Razmišljaće o njegovim seksualnim navikama i pomisliće kako bi bilo čudno pariti se s nekim poput njega. Čak bi generator polja sile koji je za Edrika stvarao bestežinsko stanje svemira predstavljao prepreku među njima.

"Princezo", reče Nebeska Priča, "zahvaljujući Edrikovom prisustvu, proročki pogled vašeg muža ne može da predvidi određene okolnosti, uključujući i ovu... po svoj prilici."

"Po svoj prilici", reče Irulan.

Zatvorenih očiju Časna Majka klimnu glavom. "Pojavu predviđanja slabo razumeju čak i oni koji su u nju posvećeni", reče ona.

"Ja sam pravi esnafski Navigator i posedujem Moć", primeti Edrik. Časna Majka ponovo otvori oči. Ovoga puta se zagledala u Lice-Igrača ispitujućim pogledom koji je zračio osobenom benegeseritskom pronicljivošću. Pomno je odmeravala svaku sitnicu. "Ne, Časna Majko", prmrmlja Nebeska Priča, "nisam ja tako jednostavan kao što izgledam."

"Ne razumemo ovu Moć drugog pogleda", reče Irulan. "U tome je stvar. Edrik kaže da moj muž nije u stanju da vidi, sazna ili predvidi šta se dešava unutar sfere Navigatorovog uticaja. Ali, kako se daleko taj uticaj prostire?"

"Postoje ljudi i stvari u našem svetu za koje znam samo po njihovim posledicama", reče Edrik, stisnuvši svoja riblja usta u tanku crtu. "Znam da su bili ovde... tamo... negde. Kao što vodena bića uskovitlavaju strujne tokove, tako isto onaj koji predviđa uskovitlava Vreme. Video sam gde vam je bio muž, premda nikada nisam upoznao ni njega, niti ljude koji iskreno veruju u njegove ciljeve i koji su mu odani. Ovo je tajna koju upućeni otkrivaju samo onima koje smatraju za svoje."

"Irulan nije vaša", primeti Nebeska Priča, pogledavši postrance princezu.

"Svima nam je poznato da je moje učešće neophodno u zaveri", reče Edrik.

Upotrebivši frazu koja se koristi za opisivanje mašina, Irulan reče: "I ti imaš svoju svrhu."

Sada ga vidi onakvim kakav jeste, pomisli Nebeska Priča. Dobro!

"Budućnost je stvar koju treba oblikovati", reče Nebeska Priča. "Upamtite to, princezo."

Irulan baci bez pogled prema Lice-Igraču.

"Ljudi koji se slažu s Polovim ciljevima, odani su mu", reče ona. "Neki od njegovih legionara-Slobodnjaka, nose njegov plašt. Videla sam kako im proriče i čula njihove krike ulagivanja za svog Mahdija, svog Muad'Diba."

Najzad je shvatila, pomisli Nebeska Priča, da joj se ovde sudi, da predstoji donošenje presude koja će je ili spasiti ili uništiti. Sada vidi stupicu koju smo joj postavili.

Za trenutak Nebeska Priča ukrsti pogled sa Časnom Majkom i u magnovenju dokuči da i ona deli isto mišljenje o Irulan. Bene Geserit

je, razume se, opskrbio princezu detaljnim uputstvima, dao joj valjan i dobar savet. Ali uvek nastupi trenutak kada Bene Geserit mora da se osloni na sopstveno obrazovanje i sopstvene nagone.

"Princezo, znam šta najviše želite od Cara", reče Edrik.

"Ko to zna?" zapita Irulan.

"Želite da postanete utemeljivačica carske dinastije", reče Edrik, prečuvši njen odgovor. "Ako nam se ne pridružite, to se nikada neće ostvariti. Zato vam dajem svoju proročku reč. Car se oženio vama iz političkih razloga i vi nikada nećete sa njim deliti postelju."

"Tako, znači prorok je takođe voajer", podrugljivo se nasmeja Irulan.

"Car je čvršće vezan za svoju slobodnjačku naložnicu nego za vas!" odbrusi Edrik.

"A ona mu ne dariva naslednika", reče Irulan.

"Razum je prva žrtva jakih osećanja", promrmlja Nebeska Priča.

Naslutio je da će doći do izliva Irulaninog besa, video je da njegova opomena počinje da deluje.

"Od nje ne dobija naslednika", reče Irulan glasom koji je odavao da je njena pribranost plod samokontrole, "jer ja potajno upravljam kontracepcijom. Da li ste to priznanje želeli da čujete od mene?"

"To Caru neće biti teško da otkrije", reče Edrik, smešeći se.

"Spremila sam laži u slučaju da se to dogodi", odvrati Irulan. "On može da dokuči istinu, ali ponekad je lakše poverovati u laž."

"Morate se odlučiti, Princezo", reče Nebeska Priča, "ali shvatite i šta je to što vas štiti."

"Pol je pravedan prema meni", reče ona. "Član sam njegovog Veća."

"Tokom dvanaest godina koje ste proveli kao Princeza-Supruga", zapita Edrik, "da li je prema vama pokazao i najmanje topline?"

Irulan odmahnu glavom.

"Svrgnuo je sa prestola vašeg oca uz pomoć nečasnih slobodnjačkih hordi, oženio se vama da bi utvrdio svoje pravo na tron, a ipak vas nije krunisao za Caricu", reče Edrik.

"Edrik pokušava da vas pokoleba, obraćajući se vašim osećanjima, Princezo", reče Nebeska Priča. "Nije li to zanimljivo?"

Ona uputi brz pogled prema Lice-Igraču, ugleda drzak osmeh na njegovom licu i uzvratila podizanjem obrva. Najzad joj je postalo jasno, primeti Nebeska Priča, da će, ako skup napusti pod Edrikovim okriljem i uzme udela u zaveri, ovi trenuci izbeći Polovoj proročkoj

viziji. Pa ipak, i da uskrati pristanak...

"Ne čini li vam se, Princezo", zapita Nebeska Priča, "da Edrik ima suviše veliku moć u našoj zaveri?"

"Već sam pristao", reče Edrik, "da se priklonim najboljem zaključku do koga dođemo na savetovanju."

"A ko odlučuje o najboljem zaključku?" zapita Nebeska Priča.

"Da li želite da Princeza ode odavde i da nam se ne pridruži?" upita Edrik.

"On želi da njeno obavezivanje bude iskreno", zagunđa Časna Majka. "Ne sme da dođe do bilo kakve prevare među nama."

Irulan se, primeti Nebeska Priča, prepustila razmišljanju, sa šakama skrivenim u rukavima odore. Sigurno sada odmerava mamac koji joj je Edrik ponudio: osnivanje carske dinastije! Mora da se pita kakav su plan zaverenici skovali da bi se zaštitili od nje. Valja joj da proceni mnoge stvari.

"Nebeska Pričo", oslovi ga Irulan, "govori se da vi Tleilaksi poštujete čudan sistem časti: vašim žrtvama uvek mora da bude pružena prilika za bekstvo."

"Samo ako su u stanju da je otkriju", složi se Nebeska Priča.

"Da li sam ja žrtva?" upita Irulan.

Nebeska priča prasnu u smeh.

Časna Majka zadrhta.

"Princezo", reče Edrik blagim i ubedljivim glasom, "vi ste već jedna od nas, nemate čega da se bojite. Zar ne špijunirate Carsku Kuću za vaše pretpostavljene iz reda Bene Geserita?"

"Polu je poznato da dostavljam izveštaje svojim učiteljima", reče ona.

"Ali, zar im time ne dajete jak propagandni materijal protiv vašeg Cara?" upita Edrik.

Ne 'našeg' Cara, primeti Nebeska Priča. 'Vašeg' Cara. Irulan je isuviše Bene Geserit da bi joj se to omaklo.

"Ovde je u pitanju moć i kako se koristiti njome", reče Nebeska Priča, približavajući se Vozačevom rezervoaru. "Mi iz reda Tleilaksa verujemo da u celom svemiru postoji jedino neutaživa glad za materijom, da je isključivo energija bitna. A energija uči. Čujte me dobro, Princezo: energija uči. Mi to nazivamo moć."

"Niste me ubedili da možemo da porazimo Cara", reče Irulan.

"Nismo ubedili čak ni sami sebe", odgovori Nebeska Priča.

"Gde god da se osvrnemo", nastavi Irulan, "suočavamo se s njegovom moći. On je Kvizac Haderah, onaj koji može da se nalazi na više mesta u isto vreme. On je Mahdi čiji i najmanji kapric predstavlja zakon za misionare Kvizarata. On je mentat čiji kompjuterski um prevazilazi i najveće stare računare. On je Muad'Dib čije je naređenje, izdato legijama Slobodnjaka, dovoljno da žitelji čitavih planeta budu satrti. Takođe poseduje proročki pogled kojim prodire u budućnost. U njemu se steklo takvo ustrojstvo gena za kojim mi Bene Geserite žudimo..."

"Poznata su nam njegova odličja", prekide je Časna Majka. "A znamo da i izrod, njegova sestra Alija, poseduje to ustrojstvo. Ali oboje su ipak ljudi. Prema tome imaju i slabosti."

"A gde su te ljudske slabosti?" upita Lice-Igrač. "Hoćemo li ih tražiti u religijskoj plaćeničkoj vojsci Džihada? Može li se carska Kvizara pobuniti protiv njega? Šta je sa građanskim autoritetom Velikih Kuća? Da li je Kongres Landsrada kadar za nešto više osim podizanja žamora?"

"Predlažem Combine Honnete Ober Advancer Mercantiles", reče Edrik, okrenuvši se u svom rezervoaru. "CHOAM predstavlja posao, a posao prati profit."

"Ili možda Carevu majku", reče Nebeska Priča. "Kako sam čuo, gospa Džesika je ostala na Kaladanu, ali održava stalnu vezu sa svojim sinom."

"Ta izdajnička kučka", reče Mohijam nepromenjenim glasom. "Da mogu, odrekla bih se sopstvenih ruku koje su je podigle."

"Naša zavera mora da bude izvedena bez greške", reče Nebeska Priča.

"Mi smo više od zaverenika", usprotivi se Časna Majka.

"Ah, da", složi se Nebeska Priča. "Mi smo energični i brzo učimo. To nas čini jedinom pravom nadom i sigurnim spasom ljudskog roda." Govorio je veoma ubedljivo, što je verovatno predstavljalo krajnju ironiju za koju je bio sposoban jedan Tleilaks.

Jedino je Časna Majka shvatila lukavost. "Zašto?" zapita ona, obraćajući se Nebeskoj Priči.

Pre nego što je Lice-Igrač uspeo da odgovori, Edrik pročisti grlo i reče: "Manimo se trućanja o filozofskim besmislicama. Sva pitanja se mogu svesti na jedno: 'Zašto uopšte nešto postoji?' Svako pitanje

vezano za religiju, poslove, vladanje, ima jedinstven derivativ: 'Ko će silu da sprovede u delo?' Alijanse, korporacije, trustovi - svi oni jure utvare ako se odmah ne domognu vlasti. Sve ostalo je glupost, što većina razumnih bića počinje da shvata."

Nebeska Priča slegnu ramenima, pokretom koji je bio namenjen jedino Časnoj Majci. Edrik joj je odgovorio umesto njega. Ta popujuća budala bila je njihova najveća slabost. Da bi bio siguran da ga je Časna Majka razumela, Nebeska Priča reče: "Ko pažljivo sluša učitelja, stiže obrazovanje."

Časna Majka lagano klimnu glavom.

"Princezo", reče Edrik, "izaberite. Odabrani ste za oruđe sudbine, najsjajnije..."

"Čuvajte svoje pohvale za one koji se njima mogu pokolebati", reče Irulan. "Maločas ste pomenuli duha, povratnika iz mrtvih, pomoću koga možemo da uništimo Cara. Objasnite to."

"Atreidi će uništiti sami sebe", zabruna Erik.

"Prestanite da govorite u zagonetkama", prasnu Irulan. "Ko je taj duh?"

"To je veoma neobičan duh", reče Edrik. "Ima telo i ime. U telu je u dlaku isti sa uglednim učiteljem mačevanja, poznatim kao Dankan Ajdaho. Što se imena tiče..."

"Ajdaho je mrtav", reče Irulan. "Pol je često žalio za njim u mom prisustvu. Video je kada ga je ubio jedan od Sardaukara moga oca."

"Čak ni poražene", primeti Edrik, "Sardaukare tvoga oca nije napustila mudrost. Pretpostavimo da je neki mudri komandant Sardaukara prepoznao leš učitelja mačevanja među onima koje su pogubili njegovi ljudi. Šta onda? Postoje određeni postupci kojima se podvrgavaju takva tela, kao i posebna veština uvežbavanja... ako se brzo deluje."

"Tlielaks gola", prošaputa Irulan, bacivši postrance pogled prema Nebeskoj Priči.

Primetivši da ga posmatra, Nebeska Priča stade da demonstrira moći Lice-Igrača - staro obličje se pretopilo u novo, telo se razgradilo i ponovo ustrojilo. Odjednom, pred njom se nalazio mršav čovek. Lice mu je ostalo donekle okruglo, ali tamnije sa neznatno spljoštenim crtama. Visoko postavljene jagodične kosti isticale su velika udubljenja sa nedvosmisleno zakošenim očima. Kosa mu je

bila crna i razbarušena.

"Gola nalik na ovu pojavu", reče Edrik, pokazujući na Nebesku Priču. "Ili samo neki drugi Lice-Igrač?" zapita Irulan.

"Nije Lice-Igrač", odvrati Edrik. "Lice-Igrač se izlaže opasnosti od razlaganja, ako je duže vreme pod stalnom prismotrom. Ne; pretpostavimo da je naš mudri komandant Sardaukara sačuvao Ajdahov leš za aksolitske rezervoare. Zašto da ne? Leš je sadržao telo i nerve jednog od najboljih mačevalaca u istoriji, savetnika Atreida, genija vojne veštine. Kakvo bi traćenje bilo izgubiti sve to znanje i sposobnost kad ono može biti oživljeno u svojstvu instruktora Sardaukara."

"Nisam čula baš ništa o tome, a bila sam jedan od očevih poverenika", reče Irulan.

"Ah, ali vaš otac je bio poražen i svega nekoliko časova kasnije vi ste bili prodani novom Caru", reče Edrik.

"Da li je to učinjeno?" upita ona.

Sa ozarenim izrazom samozadovoljstva, Edrik reče: "Pretpostavimo da je mudar komandant Sardaukara, svestan da je potrebno brzo delati, smesta poslao očuvano telo Ajdaha Bene Tleilaksu. Pretpostavimo, dalje, da su komandant i njegovi ljudi umrli pre nego što su obavestili vašeg oca - koji ionako nije mogao iz toga da izvuče korist. U tom slučaju bi ostao neki fizički dokaz, komadić tela koji je poslat Tleilaksu. To se moglo postići na samo jedan način - letelicom. Mi iz Esnafa smo, naravno, upućeni u svaki teret koji prevozimo. Saznavši za ovaj, smatrali smo da bi bilo mudro domoći se gole kao poklona vrednog samog Cara."

"To ste, dakle, vi učinili", reče Irulan.

Nebeska Priča, koji je povratio svoje prethodno buc masto obličje, reče: "Kako je to naš okolišni prijatelj nagovestio, mi smo stajali iza svega."

"Kako je Ajdaho bio uslovljen?"

"Ajdaho?" zapita Edrik, pogledavši Tleilaksa. "Znate li šta o kakvom Ajdahu, Nebeska Pričo?"

"Prodali smo vam osobu koja se zvala Hajt", odvrati Nebeska Priča.

"Ah, da - Hajt", reče Edrik. "Zašto ste nam ga prodali?"

"Zato što smo već jednom odgajali sopstvenog Kvizac Haderaha", odvrati Nebeska Priča.

Časna Majka naglim pokretom podiže staru glavu i pogleda ga. "Niste nam to rekli!" reče optužujućim glasom.

"Niste nas pitali", odgovori Nebeska Priča.

"Kako ste uspjeli da ovladate svojim Kvizac Haderahom?" upita Irulan.

"Stvorenje koje je ceo život provelo stvarajući osobenu sliku samog sebe, pre će umreti nego postati antiteza te slike", odgovori Nebeska Priča.

"Ne razumem", usudi se da primeti Edrik.

"Ubio se", progundā Časna Majka.

"Dobro me pratite, Časna Majko", upozorio ju je Nebeska Priča glasom koji je značio: vi niste seksualni objekat, nikada niste ni bili, niti uopšte možete da budete seksualni objekat.

Tleilaks je sačekao da ova prenaglašena opaska stvori utisak. Morala je da shvati njegovu nameru. Kada se bes bude malo stišao u njoj, jamačno će uočiti da Nebeska Priča, budući upućen u potrebe uzgajanja Sestrinstva, ne bi mogao da joj uputi takvu optužbu. Pa ipak, njegove reči sadržale su uvredu, što nije bilo u skladu sa karakterom Tleilaksa.

Brzo, upotrebivši mirabasin pomirljiv ton, Edrik je pokušao da izglati situaciju. "Nebeska Pričo, rekao si da si prodao Hajta jer si se slagao sa načinom na koji smo želeli da ga iskoristimo."

"Edriče, ćutaćeš dok ti ne odobrim da progovoriš", reče Nebeska Priča. Kako je vozač zaustio da se pobuni, Časna Majka prasnu: "Umukni, Edriče!"

Vozač se povuče u rezervoar u znak protesta.

"Naša lična, kratkotrajna osećanja ne treba da utiču na rešenje zajedničkog problema", reče Nebeska Priča. "Ona pomućuju razum, jer je jedino relevantno osećanje - praiskonski strah koji nas je i doveo na ovaj sastanak."

"Razumemo", reče Irulan pogledavši Časnu Majku.

"Morate jasno uvideti opasna ograničenja naše glavne uzdanice", reče Nebeska Priča. "Proroštvo nije u stanju da nabasa na ono što ne može da shvati."

"Vi okolišite, Nebeska Pričo", reče Irulan.

Čak i ne sluti u kojoj meri to činim, pomisli Nebeska Priča. Kada se ovo završi, imaćemo Kvizac Haderaha kojim ćemo moći da

upravljamno. Ostali neće imati ništa.

"Kog je porekla bio vaš Kvizac Haderah?" upita Časna Majka.

"Posegnuli smo u različite krajnje suštine", odgovori Nebeska Priča.

"Uzeli smo krajnje dobro i krajnje zlo. Savršeni nitkov koji uživa jedino u izazivanju bola i terora može da bude veoma poučan."

"Stari Baron Harkonen, deda našeg Cara, da li je i on bio jedno od ostvarenja Tleilaksa?" zapita Irulan.

"Ne, nismo ga mi stvorili", odgovori Nebeska Priča. "Ali zato priroda često stvara stvorenja veoma slična našima. Razlika je u tome što ih mi proizvodimo samo u uslovima u kojima smo u stanju da ih proučavamo."

"Ne dozvoljavam da me zaobilazite i da se prema meni ovako ponašate", pobuni se Edrik. "Ko krije ovaj skup od..."

"Vidite?" zapita Nebeska Priča. "Evo najpametnijeg među nama."

"Želim da se razmotri način na koji ćemo Hajta predati Caru", bio je uporan Edrik. "Moje je mišljenje da je Hajt odraz starog morala koji su Atreidi doneli sa matičnog sveta. Hajt treba da pomogne Caru da postane moralniji, da istakne pozitivno-negativne elemente života i religije."

Nebeska Priča se smeškao, prelazeći blagim pogledom preko svojih saradnika. Izgledali su kao što ih je i zamišljao. Stara Časna Majka se služila svojim osećanjima kao nožem. Irulan je bila dobro izvežbana za posao u kome se našla - besprekorna kreacija Bene Geserita. Edrik je predstavljao samo puku ruku mađioničara: funkcija mu je bila da nešto prikriva ili da skreće pažnju. Sada je ponovo začutao pošto ostali nisu obraćali pažnju na njega.

"Da li sam dobro shvatila da je Hajtov zadatak trovanje Polove psihe?" upita Irulan.

"Manje-više", reče Nebeska Priča.

"A šta ćemo sa Kvizaratom?" upita Irulan.

"Da bi se zavist pretvorila u neprijateljstvo, dovoljna je tek neka sitna opaska, sasvim malo uplivanje na osećanja", reče Nebeska Priča.

"A CHOAM?" upita Irulan.

"Oni će se prikloniti profitu", odvrati Nebeska Priča.

"Šta je sa ostalim moćnim grupama?"

"Dovoljno je uzeti na sebe ulogu vlade", reče Nebeska Priča. "One slabije ćemo pripojiti u ime morala i progresa. Naša opozicija će

upasti u sopstvenu zamku."

"I Alija?"

"Hajt je višenamenski gola", reče Nebeska Priča. "Careva sestra je u uzrastu kad je može zvesti jedan šarmantan muškarac kome je to cilj. Privući će je njegova muškost i sposobnost mentata."

Mohijam razrogači stare oči u znak iznenađenja. "Gola je mentat? To je opasan potez."

"Da bi bio precizan", primeti Irulan, "mentat mora da raspolaže preciznim podacima. Šta će se dogoditi ako Pol od njega zatraži da mu objasni svrhu našeg poklona?"

"Hajt će mu reći istinu", odgovori Nebeska Priča. "To ništa neće promeniti."

"Znači, pružate Polu mogućnost da pobjegne", reče Irulan.

"Mentat!" mrmijala je Mohijam.

Nebeska Priča pogleda staru Časnu Majku, postavši svestan drevne mržnje kojom su odisali njeni odgovori. Od vremena Batlerian Džihada kada su 'mašine koje misle' uklonjene gotovo iz celog svemira, kompjuteri bude nepoverenje. Ta drevna osećanja prenela su se i na ljude-kompjutere.

"Ne dopada mi se način na koji se osmehujete", iznenada reče Mohijam, ošinuvši pogledom Nebesku Priču.

Nebeska Priča joj odgovori na isti način: "I ja o vama imam gore mišljenje nego što bi vam se dopadalo. Ali moramo da sarađujemo." On pogleda Vozača. "Zar ne, Edriče?"

"Nauci koje mi daješ nanose bol", reče Edrik. "Pretpostavljam da to radiš iz želje da mi staviš do znanja kako ne smem da se suprotstavljam zajedničkim nazorima mojih ostalih drugova zaverenika."

"Vidite, on uči", reče Nebeska Priča.

"Razumem i druge stvari", progundā Edrik. "Atreidi drže monopol nad začinom. Bez njega ja nisam u stanju da proveravam budućnost. Bene Geserit gubi uvid u istinu. Imamo velike zalihe, ali one nisu neograničene. Melanž je moćan novac."

"Ali ne i jedini kojim raspolaže naša civilizacija", reče Nebeska Priča. "Prema tome, ovde ne važi zakon ponude i potražnje."

"Nameravate da mu ukradete tajnu", zadahta Mohijam. "Sa planete koju čuvaju njegovi ljudi Slobodnjaci!"

"Slobodnjaci su civilizovani, obrazovani i glupi", reče Nebeska Priča. "Ali nisu ludi. Naviknuti su da veruju, ne da znaju. Verovanjem se može upravljati. Jedino je znanje opasno."

"Da li će meni nešto preostati da utemeljim Carsku dinastiju?" upita Irulan.

Svi su osetili nemir u njenom glasu, ali se samo Edrik nasmejao.

"Ponešto", reče Nebeska Priča. "Ponešto."

"To znači kraj Atreida kao vladajuće sile", reče Edrik.

"Čak i manje nadareni za proricanje mogli bi to da predkažu", reče Nebeska Priča. "Što se mene tiče, kao što kažu Slobodnjaci, mektub al mellah."

"To je ispisano solju", prevela je Irulan.

Dok je govorila, Nebeska Priča je najzad shvatio šta mu je Bene Geserit ovde priredio - divnu i pametnu ženu koja mu nikada ne može pripasti. Pa, dobro, pomisli, možda ću je iskoristiti kao model za dupliranje.

3.

Svaka civilizacija mora da se bori sa silom nesvesnog koja je u stanju da zaustavi, izda ili opozove gotovo svaku svesnu nameru zajednice.

Teorema Tleilaksa (nedokazana)

Pol sede na ivicu kreveta i poče da izuva pustinjske čizme. Zaudarale su na užeglo ulje koje je olakšavalo rad pumpi na nožni pogon potrebnih za održavanje pustinjskog odela. Bilo je kasno. Produžio je noćnu šetnju, što je zabrinulo one koji su ga voleli. Svi znaju da su šetnje opasne, ali to je bila ona vrsta opasnosti koju je mogao odmah da prepozna i da se s njome suoči. Bilo je nečeg što je izazivalo divljenje, nečeg privlačnog u anonimnoj noćnoj šetnji ulicama Arakena.

Bacio je čizme u ugao ispod svetleće kugle i počeo da odvezuje hermetičko remenje pustinjskog odela. Blagi bože, kako je bio umoran. Umor mu je savladao mišiće, ali svest mu je i dalje bila čila i bistra. Zavideo je svetini koja je obavljala svakodnevne poslove. Ali način života većine bezimernih ljudi koji su životarili van zidina njegove Tvrđave ne bi odgovarao jednom Caru - ipak... šetati javnim ulicama i ne privlačiti pažnju: kakve li povlastice! Prolaziti pored bučnih hodočasnika-prosjaka, čuti kako Slobodnjak grdi vlasnika radnje "Imaš vlažne ruke!..."

Pol se nasmešio kada se prisetio toga, a zatim se izvukao iz pustinjskog odela.

Stajao je nag, čudno saobrazan svetu u kome se nalazio. Dina je sada bila svet paradoksa - svet pod opsadom, a ipak centar moći. Moralo je doći do opsade, zaključio je, bila je to neizbežna sudbina moći. Zagledao se u prostirku čije mu je grubo tkanje grebalo tabane.

Ulice su bile pokrivene peskom, koga je stratusni vetar naneo preko Zaštitnog Zida, tako da je dopirao ljudima do članaka. Prolaznici su ga pretvorili u zagušljivu prašinu koja mu je zapušila filtre pustinjskog

odela. Još i sada je mogao da oseti miris prašine, uprkos vazдушnom čišćenju kroz koje je prošao na ulazu u Tvrđavu. Bio je to miris koji je budio sećanje na pustinju.

Drugi dani... druge opasnosti.

U poređenju sa tim drugim danima, opasnost usamljeničkih šetnji bila je ništavna. Ali, navlačenjem pustinskog odela on je ponovo sticao navike stečene u pustinji. Odelo sa svim napravama za održavanje telesne vlage nagonilo ga je da postane lukav, da prilagodi pokrete pustinskom načinu života. Postajao bi divlji Slobodnjak. Oblačenje pustinskog odela nije predstavljalo puko prerusavanje, već je za njega značilo otuđenje od gradskog življenja. U njemu se lišavao sigurnosti, ali je zato poprimao staru sposobnost za nasilje. Hodočasnici i građani prolazili su pored njega oborenih očiju. Iz predostrožnosti su uvek ostavljali na miru divljake. Ako se pustinja pokazivala žiteljima grada, onda je to činila preko lica Slobodnjaka, prekrivenih filterima za nos i usta.

Uistinu, postojala je mala opasnost da bi mogao da ga prepozna, po hodu, mirisu ili očima, neko iz starih siečkih dana. Čak i da se to dogodi, mogućnost za susret sa neprijateljem bile su neznatne.

Šuštanje draperije na vratima i snop svetlosti prekinuli su njegovo sanjarenje. Ušla je Čani, noseći servis za kafu na poslužavniku od platine. Pratile su je dve svetleće kugle, koje su poput strela poletele na svoja mesta: jedna na uzglavlje kreveta, dok je druga ostala pored žene da joj osvetljava poslužavnik.

Čani se kretala sa bezvremenim izgledom krhke moći - tako samozadovoljna, tako ranjiva. U tom trenutku ga je nešto u načinu na koji se nagla nad servisom za kafu podsetilo na njihove prve dane. Crte njenog lica, koje nisu otkrivale godine, zadržale su svoj tamno-bebasti izgled, ali u spoljašnjim uglovima očiju bez beonjača mogle su se приметiti bore: 'peščani tragovi', nazivali su ih Slobodnjaci iz pustinje.

Para je pokuljala iz džezve kada je podigla poklopac, uhvativši ga za smaragdnu Hagar ručicu. Da kafa još nije gotova, bilo mu je jasno po načinu na koji je vratila pokopac. Džezva je imala oblik trudne žene izvajane u srebru. Postala je Polovo vlasništvo kao ganima, ratni plen zadobijen nakon dvoboja u kome je poginuo prethodni vlasnik. Džamis, da tako se zvaše... Džamis. Kako je čudnu besmrtnost smrt

podarila Džamisu. Znajući da je smrt neumitna, da li mu je ikada ovakva jedna misao pala na pamet.

Čani je ređala šoljice: plavu grnčariju, šćućurenu poput služinčadi u podnožju ogromne džezve. Bilo je ukupno tri šoljice: dve za njih dvoje i jedna za sve prethodne vlasnike.

"Još samo koji trenutak", reče.

Pogledala ga je, i Pol se zapitao kako li on njoj izgleda. Da li je za nju još bio egzotičan stranac, vitak i čvrst, ali debeo od vode u poređenju sa Slobodnjacima? Da li je i dalje bio Usul, kako su ga u plemenu zvali, onaj koji ju je uveo u 'slobodnjački tau', dok su bili izgnanici u pustinji?

Pol je spustio pogled na sopstveno telo: čvrsti mišići, vitkost... nekoliko ožiljaka više, ali u osnovi je ostao isti, bez obzira što je dvanaest godina proveo kao Car. Podigavši pogled, ugleda svoje lice u malom ogledalu na polici - potpuno plave oči Slobodnjaka, tragovi odavanja začinu i oštar nos Atreida. Bio je pravi unuk onog Atreida koji je umro u areni pripremajući paradu za svoj narod.

Pol se prisetio nečeg što je starac jednom rekao: 'Onaj ko vlada preuzima na sebe neopozivu odgovornost za one kojima vlada. Ti si pravi otac porodice. To ponekad zahteva nesebičnu ljubav koja onima kojima vladaš može izgledati jedino zabavna.'

Narod se još sa blagonaklonošću sećao starca.

A šta sam ja učinio za ime Atreida? upita se Pol. Pustio sam vuka među ovce.

Za trenutak mu na um padoše ubijanja i divljaštva koja se vrše u njegovo ime.

"A sada u postelju", reče Čani oštrim tonom u kome se osećala naredba. Pol je znao da bi taj ton zaprepastio carske podanike.

Poslušao ju je i legao u postelju sa rukama ispod glave, prepuštajući se prijatnim i bliskim Čaninim pokretima.

Soba u kojoj su se nalazili odjednom mu se učini smešna. Uopšte nije nalikovala onome što svetina zamišlja kao Carevu spavaću sobu. Žuta svetlost nemirnih sjajnih kugli pokretala je senke duž niza obojenih staklenih krčaga na polici iza Čani. Pol se priseti šta se u njima nalazi - osušeni sastojci pustinjske farmakopeje, melemi, tamjan, uspomene... zrnca peska iz Sieč Tabra, uvojak kose njihovog prvenca... odavno već mrtvog... dvanaest godina mrtvog...

nedužnog posmatrača i žrtve bitke koja je Pola učinila Carem.

Jak miris začinske kafe ispunio je sobu. Pol ga je udisao i posmatrao žutu zdelu pored poslužavnika na kome je Čani spravljala kafu. U zdeli je bilo zemljanih oraha. Neizbežni tragač za otrovom izmileo je ispod stola i rukama kao u insekta zamlatario nad hranom. Njuškalo ga je razljutilo. U pustinjским danima njuškala im nikada nisu bila potrebna.

"Kafa je gotova", reče Čani. "Da li si gladan?"

Njegovo ljutito odricanje zaglušio je prodorni pisak teretnog broda za prevoz začina koji se vinuo u svemir sa polja van Arakena.

Čani je primetila njegov bes, pa ipak i dalje je sipala kafu, ostavivši mu je na dohvat ruke. Sela je u podnožje kreveta, otkrila mu noge i počela da ih trlja tamo gde su mu mišići bili nabrekli od šetnje u pustinjском odelu. Nežno, sa nezainteresovanim izrazom koji ga nije prevario, reče: "Hajde da razgovaramo o Irulaninoj želji da ima dete." Polove oči se razrogačiše. Pažljivo je proučavao Čani. "Ima manje od dva dana kako se Irulan vratila iz Valaka", reče on. "Da li te je posetila?"

"Nismo razgovarale o njenim frustracijama", reče Čani.

Pol uključi punu mentalnu opreznost i stade pomno da ispituje Čani na način Bene Geserita kome ga je naučila majka, prekršivši tako zakletvu datu Sesetrinstvu. Nije voleo da se služi tim sredstvima kada je Čani bila u pitanju. Deo vlasti koju je imala nad njim sastojao se u tome što je retko kada bio primoran da je proučava. Čani je uglavnom izbegavala indiskretna pitanja. Zadržala je slobodnjački osećaj za lepo ponašanje. Pitanja su joj mnogo češće bila praktična. Ono što je zanimalo Čani bile su činjenice koje su se ticale položaja njenog čoveka - njegove snage u veću, odanosti legija, moći i sposobnosti neprijatelja. Pamtila je čitave kataloge imena i sasvim sporednih pojedinosti. Mogla je da navede glavne slabosti svakog poznatog neprijatelja, mogući raspored protivničkih snaga, ratne planove vojnih starešina, opremljenost i proizvodne kapacitete osnovnih industrijskih grana.

Zbog čega je sada, pitao se Pol, razmišljala o Irulan?

"Gnjavim te", reče Čani. "Nisam to nameravala."

"A šta si nameravala?"

Osmehnula se plašljivo, susrevši njegov pogled. "Ako si ljut, ljubavi,

molim te ne krij to!"

Pol se zavalio na uzglavlje. "Da je oteram?" zapita je. "Ne koristi mi više toliko, a i ne dopada mi se ono što slutim u vezi sa njenom posetom Sestrinstvu."

"Nećeš je oterati", reče Čani. Govorila je razložno, nastavljajući da mu masira noge. "Mnogo puta si kazao da ti je ona veza sa našim neprijateljima, jer prateći njene postupke možeš da doznaš njihove planove."

"Pa zašto se onda raspituješ o njenoj želji da ima dete?"

"Smatram da bi to naše neprijatelje zbunilo, a Irulan dovelo u nezavidan položaj, ako ostane u drugom stanju s tobom."

Prema pokretima njenih ruku kojima mu je masirala noge, razabrao je koliko ju je skupo stajala ova izjava. Knedla mu zastade u grlu i on nežno reče: "Čani, voljena, zaklinjem ti se da je nikada neću odvesti u svoju postelju. Dete bi je učinilo isuviše moćnom. Zar bi želela da zauzme tvoje mesto?"

"Ja nemam svoje mesto."

"Nije tačno, Sihaja, moje pustinjsko proleće. Šta znači ova iznenadna briga za Irulan?"

"Brinem za tebe, ne za nju! Ako bude zanela dete Atreida, i njeni prijatelji će posumnjati u njenu vernost. Što manje poverenja imaju u nju, manje im je od koristi."

"Njeno dete - tvoja smrt", reče Pol. "Poznata ti je ovdašnja zavera." On rukom opisa krug oko Tvrđave.

"Moraš imati naslednika!" reče ona hrapavim glasom.

"Ahhh", izusti Pol.

To je, dakle, bilo po sredi: Čani mu nije podarila dete. Znači da to mora učiniti neka druga. Zašto ne Irulan? Tako su tekle Čanine misli. Do tog mora doći iz ljubavi, pošto je celo Carstvo poštovalo moćne tabue protiv neprirodnih načina. Čani je donela slobodnjačku odluku. Pol je stao da proučava njeno lice s obzirom na ovaj novi momenat. To lice je na neki način poznavao bolje od svoga. Video ga je razneženo od strasti, mirno u snu, izobličeno od straha, ljutnje ili bola.

Zatvorio je oči i Čani mu se još jednom vratila u sećanje kao devojčica, skrivena velom proleća, kako peva ili se budi iz sna pored njega, tako savršena da ga je i sam pogled na nju ispunjavao

ushićenjem. U njegovom sećanju ona se osmehnu... ispočetka stidljivo, a zatim kao da se naprezala da se otrgne od vizije, da pobjegne.

Polova usta su se osušila. Za trenutak u nozdrvama je osetio dim opustošene budućnosti i glas neke druge vizije kako mu naređuje da se povuče... povuče... povuče. Uz pomoć proročkih vizija prisluškiavao je večnost već veoma dugo, hvatajući odlomke stranih jezika, osluškujući kamenje i jedno tuđe telo. Još od dana prvog kontakta sa vraškom svrhovitošću on je gledao u budućnost, nadajući se da će tako naći spokoj.

Postojala je mogućnost, naravno. Više je to naslućivao, nego što je stvarno znao. Budućnost koja mu je izričito nalagala: povuci se, povuci se, povuci se.

Pol je otvorio oči i zagledao se u odlučno Čanino lice. Prestala je da mu masira noge i mirno sela u podnožje kreveta. Bile su mu bliske te crte punokrvne Slobodnjakinje ispod plave nezoni marame koju je često nosila uvijenu oko kose kada su bili sami u svojim odajama. Lice joj je pokrivala obrazina odlučnosti, drevni i njemu tuđ način razmišljanja. Žene Slobodnjaka hiljadama godina su delile svoje muškarce, što se nije uvek završavalo bez nesuglasica, ali zbog toga se nikada nisu našli pred uništenjem. Nešto tajnovito, slobodnjačko, nešto što je vodilo poreklo iz ovog običaja, dešava se sada u Čani.

"Jedino ćeš mi ti podariti naslednika koga želim", reče on.

"Da li si video to?" upita ga, stavivši mu naglaskom do znanja da ima na umu njegovu moć predviđanja.

Kao što je to činio mnogo puta, Pol se i sada zapitao da li je moguće objasniti tananost proroštva, bezbrojne Linije Vremena koje je vizija tkala pred njim iz talasave pređe. Uzdahnuo je pri spomenu na vodu koju je punim šakama zahvatio iz reke i stao da posmatra kako se mreška i isparava. U sećanju zagnjuri lice u nju. Ali kako je mogao da se osveži u budućnostima koje su postajale sve zamršenije usled plime bezbrojnih proročanstava?

"Znači, nisi video", reče Čani.

Budućnost jedva da mu je još bila pristupačna, sem u retkim trenucima izuzetnog napora, kada je trošio životne sokove, a i onda bi mu jedino otkrivala bol. Slutio je da se nalazi na negostoljubivoj ničijoj zemlji, pustari gde su mu osećanja previrala, kolebala se i

ponirala u još neiskušene nemire.

Čani mu pokri noge i reče: "Naslednik za Kuću Atreida nije nešto što se prepušta slučaju ili jednoj ženi."

To bi mogle biti i reči njegove majke, pomisli Pol. Pitao se da li je gospa Džesika bila u tajnom dosluhu sa Čani. Njegova majka bi uvek najpre vodila računa o lozi Kuće Atreida. To je u njoj bilo odnegovano i uslovljeno bene-geseritskim vaspitanjem koje je dolazilo do izražaja čak i sada kada je svoje moći uperila protiv Sestrinstva.

"Prisluškivala si moj današnji razgovor sa Irulan", optuži je Pol.

"Prisluškivala sam", odvrati ona ne gledajući ga.

Pol usredsredi svoje sećanje na susret sa Irulan. Ušao je u porodični salon primetivši odmah nedovršenu haljinu na Čaninom razboju. U prostoriji se osećao jedak miris crva, zao miris koji je gotovo potiskivao jaku aromu cimeta od melanža. Neko je prosuo sirovu esenciju začina i pustio da je upije prostirka čije su niti takođe bile od začina. To se nije pokazalo kao dobar potez, pošto je esencija začina rastvorila prostirku. Na plastičnom podu, tamo gde se nalazila, ostale su zgrušane zejtinaste mrlje. Upravo je pomislio da pošalje po nekoga ko bi ih uklonio, kada unutra uđe Hara, Stilgarova žena i Čanina najbliža prijateljica, da najavi Irulanin dolazak.

Bio je prisiljen da razgovor vodi u prisustvu tog opakog mirisa, nesposoban da se otarasi slobodnjačke praznoverice koja kaže da opaki mirisi predskazuju veliku nesreću.

Kada je Irulan ušla, Hara se povuče.

"Dobrodošla", reče Pol.

Irulan je imala na sebi odoru od sivog tuljanovog krzna. Prikupila ju je i prinela ruku kosi. Mogao je da primeti kako ju je iznenadio njegov blagi ton. Osećao je da zaboravlja reči ljutnje, koje je sigurno pripremila za ovaj susret, i kako se zapliće u nova razmišljanja.

"Došla si da mi javiš kako je Sestrinstvo izgubilo i poslednje obeležje morala", reče on.

"Nije li opasno rugati se na njihov račun?" upita ona.

"Biti podrugljiv i opasan, ne ide baš jedno s drugim", primeti Pol. Njegovo otpadničko benegeseritsko vaspitanje otkrilo mu je kako ona u sebi suzbija želju da se povuče. Napor koji je pri tom ulagala, izobličavao joj je lice strahom, što je bio očiti znak da joj je dodeljen

zadatak koji joj se nije dopadao.

"Očekuju isuviše od princeze kraljevske krvi", primeti on.

Irulan se naglo umiri i Pol shvati da je uspostavila mentalnu kontrolu nad sobom. Zaista, bila je to teška odgovornost, pomisli on. Upitao se zašto mu proročke vizije nisu pružile uvid u ovu moguću budućnost.

Irulan se polako opuštala. Nije bilo svrhe predavati se strahu, baš kao ni ustuknuti, zaključila je.

"Dopustio si da ustrojstvo klime postane veoma primitivno", reče ona trljajući ruke kroz odoru. "Danas je bilo suvo i besnela je peščana oluja. Zar nikada nećeš dozvoliti da ovde pada kiša?"

"Nisi došla ovamo da razgovaramo o vremenu", primeti Pol. Iskusio je kako zaranja u dvoznačnosti. Da li je Irulan pokušala da mu saopšti nešto što joj njeno vaspitanje nije dozvoljavalo da kaže otvoreno? Izgledalo je tako. Osetio je da je preterao i da se mora vratiti na sigurniji teren.

"Moram imati dete", reče ona.

On odmahnu glavom.

"Moram imati naslednika", izdera se ona. "Ako bude potrebno, pronaći ću drugog oca za svoje dete. Prevariću te, a čekam te da to otkriješ svetu."

"Varaj me koliko hoćeš", reče on, "ali neću da čujem ni za kakvo dete."

"Kako me možeš sprečiti?"

Uz krajnje blagi osmeh, on reče: "Ako dođe do toga, narediću da te udave."

Za trenutak je zanemela od zapanjenosti; Pol oseti da Čani sluša njihov razgovor iza teških draperija koje su zaklanjale privatne odaje.

"Ja sam ti žena", prošaputa Irulan.

"Ne igravimo se tih blesavih igara", reče on. "Ti imaš određenu ulogu i ništa više. Oboje znamo ko je moja prava žena."

"A ja sam ti samo sredstvo", reče ona ogorčeno.

"Ne želim da budem okrutan prema tebi", reče on.

"Izabrao si me za tu ulogu."

"Nisam ja", reče on. "Sudbina te je izabrala. Tvoj otac te je izabrao. Bene Geserit te je izabrao. Esnaf te je izabrao. Baš kao što su te sada izabrali još jednom. Kakva je uloga ovoga puta po sredi,

Irulan?"

"Zašto ne mogu da imam tvoje dete?"

"Jer je to uloga za koju nisi izabrana."

"Moje je pravo da rodim carskog naslednika! Moj otac je bio..."

"Tvoj otac je bio i jeste životinja. Oboje znamo da je izgubio gotovo svaku vezu sa onima kojima je trebalo da vlada i koje je trebalo da štiti."

"Da li su ga mrzeli više nego što tebe mrže?" razbesnela se ona.

"Dobro pitanje", složi se on, a podrugljiv osmeh zaigra mu na uglovima usana.

"Kažeš da nikako ne želiš da budeš okrutan prema meni, a..."

"Zato sam i pristao da imaš ljubavnika koga god želiš. Ali shvati me dobro: imaj ljubavnika, ali ne donosi nikakvo kopile u moj dom. Odreći ću se takvog deteta. Neću ti zameriti na bilo kakvoj vezi sve dok si diskretna... i bez dece. Bio bih smešan ako bih pod ovakvim okolnostima imao neki drugi stav. Ali ne usuđuj se da prekoračiš dopuštenje koje sam ti dobrovoljno dao. Kada je u pitanju presto, strogo vodim računa o tome čija će krv teći venama njegovih naslednika. Bene Geserit nema upliva na to, a ni Esnaf. To je jedna od povlastica koje sam zadobio pošto sam uništio legije Sardaukara tvoga oca na Arakenskom Polju."

"Na tvoju dušu, onda", reče Irulan. Okrenula se i odjurila iz odaje.

Kada se sećanje na susret okončalo, Pol ponovo upravi misli na Čani koja je sedela pored njega na krevetu. Mogao je da razume svoja protivrečna osećanja prema Irulan, kao i Čaninu slobodnjačku odluku. Pod drugim okolnostima, Čani i Irulan mogle su biti prijateljice.

"Šta si odlučio?" zapita Čani.

"Nikakvo dete", reče on.

Čani opisa slobodnjački znak kris-noža kažiprstom i palcem desne ruke.

"Moglo bi da dođe do toga", složio se Pol.

"Ne misliš, valjda, da bi dete bilo šta rešilo u vezi sa Irulan?" zapitala je.

"Samo budala bi mogla to da pomisli."

"Ja nisam budala, ljubavi."

Obuzeo ga je bes. "Nikada i nisam rekao da jesi! Ali ovo o čemu

pričamo nije nikakav vražji romantični roman. Tamo u dvorani nalazi se prava princeza. Odrasla je okružena svim mogućim prljavim intrigama carskog Dvora. Kovanje zavere isto je tako normalno kao i pisanje tih njenih glupih istorija!"

"One nisu glupe, ljubavi."

"Možda i nisu." Obuzdao je bes i uzeo je za ruke. "Izvini. Ali ta žena je umešana u mnoge zavere, čak i u zavere unutar zavera. Popusti li se ma kojoj od njenih ambicija, ona ne može da se zaustavi."

Čani prozbori nežnim glasom: "Nisam li to uvek govorila?"

"Naravno da jesi." Zagledao se u nju. "Pa šta onda u stvari pokušavaš da mi kažeš?"

Legla je pored njega, spustivši glavu na njegovo rame. "Odlučili su kako da se bore protiv tebe", reče ona. "Irulan sva odiše tajnim odlukama."

Pol je pomilova po kosi.

Čani mu je konačno skinula i poslednju koprenu.

Vraška svrhovitost ga ošinu poput munje. Bio je to koriolis vetar u njenoj duši. Hujao je kroz ustrojstvo njegovog bića. Telo mu je poznavalo stvari koje on nikada nije naučio.

"Čani, voljena", prošaputa, "da li ti je poznato šta ću žrtvovati da dokrajčim Džihad - da se otarasim grozne božanstvenosti koju mi je nametnuo Kvizarat?"

Ona zadrhta. "Treba samo da narediš", reče.

"Oh, ne. Čak i kada bih sada umro, moje ime bi ih i dalje vodilo. Kada samo pomislim da je ime Atreida vezano za religijski pokolj..."

"Ali ti si Car! Ti znaš..."

"Ja sam samo puki simbol. Kada neko postane božanstvo, taj takozvani bog više ničim ne upravlja." Počeo je oporo da se smeje. Osećao je da se budućnost osvrće na njega kroz dinastije o kojima i ne sanja. Biće mu se razdiralo, jecalo otrgnuto iz lanca sudbine - od njega je ostalo samo ime. "Bio sam izabran", reče. "Možda na rođenju... sigurno pre nego što sam išta rekao o tome. Bio sam izabran."

"Tada se povuci", reče ona.

Čvrsto ju je obgrlio. "Kada dođe vreme za to, voljena. Daj mi još malo vremena."

Neprolivene suze su mu pekle oči.

"Trebalo bi da se vratimo u Sieč Tabr", reče Čani. "U ovom kamenom šatoru postoji premnogo problema s kojima se treba nositi."

Klimnuo je glavom, dok mu je brada skliznula preko glatkog materijala marame kojom je Čani uvezivala kosu. Umirujući miris začina na koji se osećala ispunio mu je nozdrve.

Sieč. Obuzela ga je ta drevna Čakobsa reč: mesto, sklonište koje je pružalo sigurnost u doba opasnosti. Čanin predlog probudio je u njemu čežnju za otvorenim peščanim pejzažom, za jasnim udaljenostima gde se neprijatelj vidi izdaleka.

"Plemena očekuju da im se Muad'Dib vrati", reče ona. Podigla je glavu da bi mu videla lice. "Ti pripadaš nama."

"Ja pripadam viziji", prošaputao je.

Mislio je na Džihad, na gene koji se mešaju širom nebrojenih parseka i na viziju koja mu je naznačila na koji način to može da dokrajči. Da li bi trebalo da plati cenu? Sva mržnja bi tada isparila, zgasla poput vatre - ugarak po ugarak. Ali... oh! Cena je bila strašna! Nikada nisam želeo da budem bog, pomisli. Želeo sam jedino da nestanem poput kapi rose koju zatekne jutro. Nisam svojom voljom želeo da budem ni anđeo ni đavo... kao da sam to postao omaškom.

"Hoćemo li se vratiti u sieč?" navaljivala je Čani.

"Da", prošaputao je, a pomislio: Moram platiti cenu. Čani je duboko uzdahnula, spustivši se ponovo pored njega.

Dangubio sam, pomislio je. Sada je tek shvatio koliko su ga sputavali ljubav i Džihad. A šta predstavlja jedan život, bez obzira koliko cenjen, prema svim onim životima koje će Džihad još oduzeti? Da li se pojedinačna beda može porediti sa agonijom mnoštva?

"Ljubav?" reče Čani upitnim glasom.

Pokrio joj je rukom usta.

Predaću se, pomislio je. Pobeći ću dok još imam snage, provući ću se kroz iglene uši. Bila je to beskorisna misao, i on je to znao. Džihad bi sledio i njegov duh.

Šta da odgovori? pitao se. Kako da objasni kada je okružen sve samim budalama? Ko bi mogao da razume?

Želim jedino da se osvrnem i kažem: 'Evo! Evo života koji nije mogao da me zadrži. Pogledajte! Ja nestajem! Više me ne mogu

zadržati ni zatvor ni kolopleti ljudske domišljatosti. Odričem se svoje religije! Ovaj slavni trenutak pripada samo meni! Slobodan sam!
Kakve prazne reči!

"Juče je primećen veliki crv ispod Zaštitnog Zida", reče Čani. "Kažu da je bio dug preko sto metara. Tako veliki crvi retko dolaze u ovu oblast. Odbija ih voda, pretpostavljam. Priča se da je ovaj došao da pozove Muad'Diba da se vrati kući - u svoju pustinju." Uštinula ga je za prsa. "Ne smeji mi se!"

"Ne smejem se."

Pol je namah tako opčinio mit Slobodnjaka, da je osetio kako mu se srce steže, kako nešto utiče na njegovu liniju života: adab, prizivno sećanje. Video je svoju dečju sobu na Kaladanu, zatim... tamnu noć u kamenoj sobi... viziju! Bio je to jedan od njegovih najranijih trenutaka predviđanja. Osećao je kako mu um zaranja u viziju, ugledao je kroz skriven oblak sećanja (viziju unutar vizije) red Slobodnjaka u odeći posutoj prašinom. Prolazili su pored udubljenja u visokim stenama. Nosili su neki dugi tovar umotan u tkaninu.

Pol je začuo svoj glas u viziji: "To je bilo veoma slatko... ali ti si bila najslađa od svih..."

Adab ga iznenada oslobodi.

"Tako si tih", prošaputa Čani. "Zašto?"

Pol se naježi, a zatim uspravi, sve vreme gledajući u stranu.

"Ljutiš se što sam išla do ivice pustinje?" reče Čani.

On bez reči odmahnu glavom.

"Išla sam samo zato što želim dete", reče Čani.

Pol nije bio u stanju da govori. Osetio se potpuno u vlasti sirove sile te rane vizije. Vraška svrhovitost! U tom trenutku ceo njegov život podsećao je na drhtaj grane kada sa nje prhne ptica... a ptica je bila slučaj. Slobodna volja.

Progutao sam mamac proroštva, pomisli.

Gutanje ovog mamca moglo je da znači da će mu život ubuduće teći samo jednim pravcem. Da li je istina, pitao se, da proročanstvo nije predskazalo budućnost? Da li je moguće da je proročanstvo stvorilo budućnost, da li mu se život zapleo u pređu istkanu od nevidljivih niti, zarobio se u to davno oživljavanje, kao žrtva paučinaste budućnosti koja ga je već čekala razjapljenih čeljusti.

Prisetio se aksioma Bene Geserita: Koristiti sirove sile znači

beskrajno se izložiti dejstvu još jačih sila.

"Znam da te to ljuti", reče Čani, dodirujući mu ruku. "Istina je da su se plemena vratila starim obredima i krvnim žrtvama, ali ja nisam učestvovala u tome."

Pol je uzdahnio duboko i drhtavo. Bujica njegove vizije se rasula, postavši duboko, mirno mesto, čije su se struje kretale sa apsorbujućom snagom izvan njegovog domašaja.

"Molim te", preklinjala je Čani. "Želim dete, naše dete. Da li je to tako strašno?"

Pol je pomilova po ruci koja je ležala na njegovoj, a zatim se odmače. Ustao je iz kreveta, ugasio svetleće kugle i otišao do balkonskog prozora da bi razgrnuo zastore. Otvorena pustinja nije mogla da se uvuče ovamo sem preko svojih mirisa. Spram njega se u noćno nebo uzdizao zid bez prozora. Kosi mesečevi zraci obasjavali su ograđenu baštu, drveće-stražare, široke listove i vlažne krošnje. Mogao je da vidi bazen za ribe čija je voda odražavala zvezde koje su svetlucale kroz granje drveća, jezerca belog, cvetnog sjaja u dubokoj senci. Za trenutak je baštu video očima Slobodnjaka: izgledala mu je tuđa, preteća, opasna jer je trošila ogromne količine vode.

Setio se prodavaca Vode koje je upropastio tako što je ovu dragocenu tečnost nemilice rasipao. Mrzeli su ga. Uništio je prošlost. Postojali su i drugi, čak i oni koji su se borili za sole da bi kupili dragocenu vodu, koji su ga mrzeli jer je izmenio stare običaje. Sa napretkom ekološkog sistema, koga je naložio Muad'Dib, a čiji je cilj bio preinačavanje izgleda planete, uporedo je rastao i otpor ljudi. Nije li bila drska, zapitao se, i sama pomisao da može preobraziti celu planetu - da sve raste isključivo prema njegovim željama? Čak i da je uspeo, šta bi se dogodilo sa ostalim svemirom? Da li se i on bojao podrvrgavanja sličnom preobražaju?

Iznenada, on navuče zastore i ugasi ventilatore. Okrenuo se prema Čani koja je sada bila negde u mraku i čekala ga. Njeno vodeno prstenje zveckalo je poput zvončića hodočasnika. Pipajući, tražio je put prema zvuku, dok nije sreo njene ispružene ruke.

"Voljeni", prošaputa ona. "Da li sam te zabrinula?"

Rukama je obuhvatila njegovu budućnost, baš kao što je sada

obuhvatila njega.

"Nisi ti", reče on. "Oh... nisi ti."

4.

Otkriće Procesnog Zaštitnog Polja i laserskog pištolja, sa njihovim eksplozivnim međudejstvom, smrtonosnim kako za napadača, tako i za napadnutog, dovelo je do prave revolucije u tehnologiji oružja. Ne treba posebno objašnjavati značaj atomika. Činjenica da svaka Porodica u mom Carstvu raspolaže tako snažnim atomskim oružjem da je u stanju da uništi planetske baze pedeset, pa čak i više drugih Porodica, dovoljna je, doduše, da stvori atmosferu straha. Ali, svi mi imamo pripremljene planove predostrožnosti za odgovarajuću odmazdu. Esnaf i Landsrad drže konce koji kontrolišu ovu rušilačku moć. Mene, međutim, više zanimaju mogućnosti razvoja ljudskih bića kao naročitog oružja. Ovde je posredi gotovo neograničeno polje na kome trenutno radi svega nekoliko sila.

Muad'Dib: Predavanje na Vojnoj Školi iz 'Stilgarove Hronike'

Starac je stajao na vratima, zureći napolje svojim potpuno plavim očima. U njima se krila urođena podozrivost koju su svi ljudi pustinje osećali prema strancima. Oporost mu je iskrivila uglove usana koji su se nazirali kroz čekinjastu, belu bradu. Mnogo je govorilo to što on nije nosio pustinjsko odelo i što nije vodio računa o vlazi koja je u velikim količinama isparavala kroz vrata.

Nebeska Priča se pokloni i pozdravi starca znakom zaverenika.

Negde iz unutrašnjosti, iza starca, dopiralo je cviljenje trostrunog ćemaneta, stvarajući anotalni nesklad semuta muzike. U starčevom držanju nije se primećivala otupelost koju inače izaziva uživanje droge, što je značilo da je semuta bila slabost nekog drugog. Nebeskoj Priči se učini da je čudno što je na jednom ovakvom mestu sreo taj prefinjeni porok.

"Primi pozdrave iz daleka", reče Nebeska Priča, smešeći se svojim pljosnatim licem koje je izabrao za ovaj susret. Iznenada mu pade na um da bi starac mogao prepoznati izabrano lice. Neki od starijih Slobodnjaka, ovde na Dini, poznavali su Dankana Ajdaha.

Izbor baš ovog lica ga je zabavljao, ali možda je bio pogrešan,

zaključio je Nebeska Priča. Sada se nije usuđivao da ovde, pred vratima, promeni lik. Bacao je nervozne poglede niz ulicu. Da li će ga starac ikada pozvati da uđe?

"Da li ste poznavali moga sina?" zapita starac.

Napokon je izgovorio lozinku. Nebeska Priča ispravno odgovori, sve vreme stojeći na oprezi da ga nešto ne iznenadi. Nije mu se dopadao položaj ovde. Kućom pred kojom se nalazio okončava se ćorsokak. Zgrade su u ovom kraju bile podignute za veterane Džihada. Obrazovale su predgrađe Arakena koje se prostiralo sve do Carske Kotline pored Tiemaga. Zagasitosmeđa pročelja plazmasti tonova bila su prošarana tamnim senkama zamandaljenih vrata i mestimično izvrljana skarednostima. Upravo pored ovih vrata neko je ispisao proglas da je izvesni Beris doneo na Arakis boleštinu koja ga je lišila muškosti.

"Da li ste došli sami?" upita starac.

"Sam", odgovori Nebeska Priča.

Starac pročisti grlo, još oklevajući, što je u Nebeskoj Priči izazvalo bes.

Trudio se da ostane miran. Veza uspostavljena na ovaj način sadržala je posebne opasnosti. Možda je starac imao valjan razlog da se tako ponaša. Pa ipak, čas je bio dobro izabran. Bledo sunce gotovo je dostiglo zenit. Svi stanovnici ove četvrti ostali su zaključani u domovima, sa namerom da prespavaju najtopliji deo dana.

Da li je starca uznemiravalo prisustvo novog suseda? - upita se Nebeska Priča. Znao je da je susedna kuća dodeljena Otejmu, nekadašnjem članu Muad'Dibovih strašnih Fedajkina, komandosa smrti. A sa Otejmom je došao i Bijaz - katalizatorski patuljak.

Nebeska Priča se ponovo zagleda u starca. Primetio je prazan rukav kako se klata iz levog ramena, kao i to da starac nije nosio pustinjsko odelo. Odavao je utisak osobe naviknute da naređuje. Videlo se da nije bio običan pešak u Džihadu.

"Smem li znati posetiočevo ime?" upita starac.

Nebeska Priča s mukom obuzda uzdah olakšanja. Uostalom, nije bilo nikakve sumnje da će biti primljen. "Ja sam Zaal", izgovori ime koje mu je bilo dodeljeno za ovu misiju.

"Ja sam Farok", reče starac. "Nekada sam bio Bašar Devete legije Džihada. Da li vam to nešto kazuje?"

Nebeska Priča oseti da se u pitanju krije opasnost. "Rođeni ste u Sieč Tabru kao Stilgarov vazal."

Farok odahnu i propusti Nebesku Priču kroz vrata. "Dobro došli u moj dom!"

Nebeska Priča prođe pored njega u senoviti atrijum sa plavo popločanim podom i bleštavim crtežima urađenim u kristalu na zidovima. Sa druge strane atrijuma nalazilo se natkriveno dvorište. Svetlost koju su propuštali prozračni filtri stvarala je srebrnaste prelive slične beloj noći Prvog Meseca. Spoljna kapija hermetički se zatvori iza njega, onemogućavajući dalje odlivanje vlage.

"Bili smo plemići", reče Farok, pokazujući mu put prema dvorištu. "A ne tamo neki izgnanici. Nismo živeli u graben selima... kao što je ovo! Imali smo vlastiti sieč u Zaštitnom Zidu iznad Lanca Habanaja. Na crvima smo prevaljivali put do Kedema, u unutrašnjosti pustinje."

"A ne kao sada", složi se Nebeska Priča, shvatajući šta je Faroka nagnalo da se priključi zaveri. Slobodnjak je čeznuo za starim vremenima i starim običajima.

Uđoše u dvorište.

Nebeska Priča oseti kako Farok s mukom suzbija snažnu antipatiju koju je osećao prema svom posetiocu. Slobodnjaci nisu verovali onima koji nisu imali potpuno plave oči Ibada. Slobodnjaci kažu da stranci imaju neuhvatljive oči koje vide i ono što ne bi trebalo.

Semuta muzika prestade kada su ušli u dvorište. Zamenila ju je svirka baliseta, najpre kratka devet-tonska lestvica, a zatim zvonki akordi jedne pesme koja je bila veoma popularna na svetovima Naraja.

Kada su mu se oči privikle na osvetljenje, Nebeska Priča opazi sa svoje desne strane mladića koji je sedeo prekrštenih nogu na niskom divanu ispod lukova. Na mladićevom licu, umesto očiju zjapile su prazne duplje. Vođen onom tajanstvenom sposobnošću slepih, počeo je da peva istog trenutka kada ga je Nebeska Priča pogledao. Imao je visok i blagi glas.

"Vetar je oduvao zemlju
i nebo
i sve ljude!
Šta je ovaj vetar?"

Drveće stoji nepovijeno,
Pijući na mestima gde su ljudi pili.
Premnogo ljudi
Premnogo drveća
Premnogo vetrova."

Nebeska Priča odmah primeti da to nisu bile originalne reči pesme. Farok ga povede od mladića prema lukovima na suprotnoj strani dvorišta. Došli su do gomile jastuka razbacane po popoločanom podu, čije su šare prikazivale morska stvorenja.

"Na ovom jastuku jednom je u sieču sedeo Muad'Dib", reče Farok, pokazujući na okruglo, crno uzvišenje. "Sada je vaš."

"Ostajem vaš dužnik", reče Nebeska Priča uranjajući u crni, mekani jastuk. Nasmejao se. Farok se pokazao lukavim. Samo mudrac je govorio o lojalnosti dok se čuje pesma puna skrivenog značenja i reči koje sadrže tajnu poruku. Ko bi mogao poreći zastrašujuće moći Cara tiranina?

Uplevši u pesmu reči, tako da joj nije narušio metriku, Farok upita: "Da li vam smeta muzika moga sina?"

Nebeska Priča pokaza rukom na jastuk naspram sebe i osloni se leđima o hladan stub. "Uživam u njoj."

"Moj sin je izgubio oči osvajajući Naraj", reče Farok. "Tamo su ga prihvatili i tamo je trebalo da ostane. Nijedna naša žena neće ga nikada ovakvog poželeti. Pa ipak, neobično je saznanje da negde na Naraju imam unuke koje nikada neću videti. Da li poznajete svetove Naraja, Zaale?"

"U mladosti sam putovao tim krajevima sa grupom mojih sunarodnika Lice-Igrača", reče Nebeska Priča.

"Vi ste, znači, Lice-Igrač", reče Farok. "Zbunile su me vaše crte lica. Podsetile su me na jednog ovdašnjeg čoveka koga sam nekada poznavao."

"Dankana Ajdaha?"

"Da, upravo njega. Učitelja mačevanja u Carevoj službi."

"Rečeno je da je ubijen."

"Da, tako je rečeno", složio se Farok. "Da li ste stvarno muškarac? Čuo sam razne priče o Lice-Igračima kao..." On slegnu ramenima.

"Mi smo Džadaha hermafroditi", odgovori Nebeska Priča. "U stanju

smo da promenimo pol prema želji. Trenutno sam muškarac."

Farok zamišljeno napući usne, a zatim reče: "Da naručim osveženje? Želite li vode? Zamrznuto voće?"

"Biće dovoljan i razgovor", reče Nebeska Priča.

"Želja gosta je naređenje", odvrati Farok, spuštajući se na jastuk naspram Nebeske Priče.

"Blagosloven da je Abu d'Dhur, Otac Neodređenih Puteva Vremena", reče Nebeska Priča, pomislivši pri tom: Eto! Otvoreno sam mu kazao da me šalje Esnaf Navigatora i da sam pod njihovom zaštitom.

"Triput blagosloven", odgovori Farok, sklopivši ruke u krilu kako je to nalagao obred. Šake su mu bile stare i smežurane.

"Predmet viđen iz daleka otkriva jedino svoje načelo", reče Nebeska Priča, aludirajući da želi da razgovara o carskoj Tvrđavi.

"Ono što je tamno i zlo može se kao takvo razaznati sa bilo koje udaljenosti", odgovori Farok, stavivši do znanja da još o tome ne želi da razgovara.

Zašto? začudi se Nebeska Priča; a onda hitro povede razgovor o drugoj temi: "Kako vam je sin izgubio oči?"

"Branioći Naraja koristili su Sagorevač kamena", odgovori Farok.

"Moj sin mu se isuviše približio. Prokleti atomici! Čak bi i sagorevač kamena trebalo staviti izvan zakona."

"Njime se izigrava svrha zakona", složi se Nebeska Priča, pomislivši pri tom: Sagorevač kamena na Naraju! Nisu nas obavestili o tome. Zašto starac baš sada pominje Sagorevač kamena?

"Ponudio sam mu oči Tleilaksa koje prodaju vaši Gospodari", reče Farok. "Ali među legijama kruži glas da oči Tleilaksa potčinjavaju one koji se njima koriste. Sin mi je kazao da su te oči od metala, dok je njegovo telo od mesa, tako da je takvo sjedinjavanje grešno."

"Načelo objekta mora odgovarati prvobitnoj svrsi", odvrati Nebeska Priča, pokušavajući da vrati razgovor na ono što ga je zanimalo.

Farok stisnu usne, ali ipak klimnu glavom: "Otvoreno pitajte šta vas zanima. Moramo imati poverenja u vašeg Navigatora."

"Da li ste ikada bili u carskoj Tvrđavi?"

"Bio sam tamo na svečanosti povodom molitorske pobede. Bilo je veoma hladno među svim tim kamenjem uprkos iksijanskim grejačima. Noć pre svečanosti proveli smo na terasi Alijinog Hrama. Znate, tamo unutra gaje drveće sa mnogih svetova. Mi, Bašari, bili

smo obučeni u našu najbolju zelenu odeću, a stolovi su nam bili izdvojeni od ostalih. Previše smo jeli i pili. Smučile su mi se neke stvari koje sam tamo video. Na primer, pokretni ranjenici koji su se nekako dovukli na štakama. Mislim da naš Muad'Dib ne zna koliko je ljudi osakatio."

"Imate nešto protiv svetkovina?" zapita Nebeska Priča, imajući na umu orgije Slobodnjaka na kojima je pivo od začina teklo u potocima.

"Ta svetkovina se razlikovala od mešanja duša na našim skupovima u sieču", reče Farok. "Tamo nije bilo taua. Trupe su za zabavu dobile robinje, a muškarci su jedni drugima pričali o bitkama i ranama."

"Znači bili ste unutar te velike gomile kamenja", zaključio Nebeska Priča.

"Muad'Dib je izišao kod nas na terasu", nastavi Farok. "'Neka nas sve prati dobra sreća', pozdravio nas je. Kako su čudno zvučale obredne reči pustinje na tom mestu!"

"Da li vam je poznato gde su smeštene njegove privatne odaje?" zapita Nebeska Priča.

"Duboko u unutrašnjosti", odgovori Farok. "Negde duboko u unutrašnjosti. Čuo sam da on i Čani žive nomadskim životom okruženi zidovima Tvrđave. Iz Velike Dvorane izlazi samo kada prima izaslanstva. Postoje dvorane za primanje kao i službena mesta za susrete, zatim celo jedno krilo za njegovu ličnu stražu, odaje namenjene ceremonijama i unutrašnja odeljenja za komunikacije. Čuo sam da duboko ispod Tvrđave postoji odaja u kojoj drži jednog zakržljalog crva okruženog jarkom punim vode koja za životinju predstavlja otrov. To je mesto na kome on čita budućnost."

Mit prepleten činjenicama, pomisli Nebeska Priča.

"Vladin aparat ga svuda prati", zabrunda dalje Farok. "Službenici, sluge i sluge za sluge. Veruje samo takvima kao što je Stilgar, koji su mu i ranije bili veoma bliski."

"A tebi ne", reče Nebeska Priča.

"Mislim da je zaboravio i da postojim", odgovori Farok.

"Na koji način ulazi i izlazi iz zgrade?" upita Nebeska Priča.

"Postoji malo polje za ornitoptere koje štrči iz unutrašnjeg zida", odgovori Farok. "Kažu da Muad'Dib nikome ne dozvoljava da

upravlja prilikom sletanja na to mesto. Priča se da je potrebna velika opreznost, jer bi i najmanja pogreška dovela do stropošavanja niz okomitu stenu zida pravo u jedan od prokletih vrtova."

Nebeska Priča klimnu glavom. To je najverovatnije bilo tačno. Takav vazdušni prilaz u Carski Štab zajemčio bi određenu meru sigurnosti. Svi Atreidi bili su izvrsni piloti.

"On koristi ljude da mu prenose distrans poruke", dodade Farok. "Potčinjava ih tako što im ugrađuje talasne prevodioce. Čovek, međutim, treba sGm da zapoveda svojim glasom, a ne da prenosi tuđu poruku skrivenu u njegovom tonalitetu!"

Nebeska Priča slegnu ramenima. Sve velike sile danas koriste distranse. Sasvim je neizvesno kakve se sve prepreke mogu ubaciti između pošiljaoca i primaoca. Distransi prkose političkom dešifrovanju, budući da se zasnivaju na distorziji prirodnih znakovnih ustrojstava koja se mogu veoma zapetljati.

"Čak se i njegovi poreski službenici koriste ovom metodom", požali se Farok. "U moje vreme distrans se ugrađivao samo nižim životinjama."

Ali obaveštenje o prihodu mora se čuvati u tajnosti, pomisli Nebeska Priča. Više vlada je propalo kada je narod otkrio pravu vrednost službenog budžeta.

"Kakvo je sada raspoloženje slobodnjačkih kohorti prema Muad'Dibovom Džihadu?" zapita Nebeska Priča. "Da li su protiv proglašenja svog Cara za boga?"

"Većina njih i ne razmišlja o tome", odgovori Farok. "Uglavnom imaju isto mišljenje o Džihadu kao i ja: da je to, naime, izvor neobičnih iskustava, pustolovina, bogatstva. Ova prljava straćara u kojoj živim", Farok je pokazao na dvorište, "staje šezdeset lida začina. Devedeset kontara! Postojalo je doba kad nisam mogao ni da zamislim toliko bogatstvo." On zavrte glavom.

Na drugoj strani dvorišta, slepi mladić upravo je počeo da svira ljubavnu baladu na svom balisetu.

Devedeset kontara, pomisli Nebeska Priča. Kako je to čudno. Veliko bogatstvo - nema šta! Farokova straćara bila bi prava palata na mnogim svetovima, ali sve je relativno - čak i kontar. Da li Farok zna, na primer, odakle potiče ova mera kojom se određuje težina začina? Da li je ikada pomislio da je jedan i po kontar nekada bila

maksimalna težina kamiljeg tereta? Sigurno nije. Farok možda nikada nije ni čuo za kamilu, niti za Zlatno Doba Zemlje.

Rečima koje su bile neobično skladne sa ritmom melodije koju je njegov sin svirao na balisetu, Farok reče: "Bio sam vlasnik kris-noža, vodenih prstenova od deset litara, vlastitog koplja koje je pripadalo još mom ocu, servisa za kafu, flaše od crvenog stakla, čija je starost prevazilazila ma čije sećanje u mom sieču. Imao sam vlastiti deo začina, premda ne i novac. Bio sam bogat, a da to nisam znao. Posedovao sam dve žene: jednu jednostavnu i meni dragu, drugu glupu i svojeglavu - ali tela i lica kao u anđela. Bio sam slobodnjački Naib, jahač crva, gospodar levijatana i peska."

Mladić na drugoj strani dvorišta stade da ponavlja refren balade.

"Znao sam mnoge stvari, premda o njima nisam razmišljao", reče Farok. "Znao sam da se voda nalazi duboko pod peskom gde je drže zarobljenu Mali Tvorci. Znao sam da su moji preci prinosili device na žrtvu Šai-Huludu... pre nego što nas je Liet-Kines sprečio da to i dalje činimo. Pogrešili smo što smo prestali. Video sam drago kamenje u ustima crva. Duša mi je imala četvoro vrata i sva sam ih poznavao."

Začutao je i ostao zanesen u sanjarijama.

"A tada je došao Atreid sa svojom veštičjom majkom", reče Nebeska Priča.

"Došao je Atreid", potvrdi Farok. "Onaj kome smo u našem sieču dali ime Usul i tako ga zvali među sobom. Naš Muad'Dib, naš Mahdi! Kada nas je pozvao u Džihad, bio sam jedan od onih koji su pitali: 'Zašto da idem u borbu? Tamo nemam rođaka.' Ali drugi su otišli - mladi ljudi, prijatelji, drugovi iz detinjstva. Kada su se vratili, pričali su o mađiji, o snazi koju poseduje ovaj atreidski spasitelj. Pobedio je naše neprijatelje, Harkonene. Liet-Kines, koji je obećao raj našoj planeti, blagoslovio ga je. Pričalo se da je Atreid došao da izmeni naš svet i naš svemir, da je on čovek koji će primorati zlatni cvet da cveta noću."

Farok podiže ruke, ispitujući dlanove. "Ljudi su uprli prstom u prvi mesec i rekli: 'Tamo je njegova duša.' Tada je dobio ime Muad'Diba, a ja sve to nisam razumeo."

Spustio je ruke i zagledao se preko dvorišta u sina. "Nisam tada ni na šta mislio glavom. Osećao sam jedino srcem, stomakom i

krstima."

Ponovo se ubrzao tempo muzike u pozadini.

"Znate li zašto sam se prijavio u Džihad?" Stare oči su prodorno gledale u Nebesku Priču. "Čuo sam da postoji nešto što se zove more. Teško je poverovati u more kada se živi među dinama. Kod nas nema mora. Ljudi Dine ga nikada nisu upoznali. Mi imamo zamke za vetar. Sakupljali smo vodu za veliki preokret koji nam je Liet-Kines obećao... a Muad'Dib sproveo jednim jedinim zamahom ruke. Mogao sam da zamislim kanat, vodu koja protiče kanalima. Na osnovu toga bio sam kadar da predstavim sebi reku. Ali more?"

Farok se zagleda u prozirnu nadstrešnicu dvorišta, kao da je želeo da pronikne pogledom u svetove s njene druge strane. "More", ponovi tihim glasom. "To moj um nije mogao da predoči. Ipak, znao sam da ljudi pričaju da su videli tu divotu. Mislio sam da lažu, ali morao sam lično u to da se uverim. Zato sam se i prijavio."

Mladić glasno odsvira poslednji akord na balisetu i započne novu pesmu čudnog lelujavog ritma.

"Da li ste pronašli svoje more?" zapita Nebeska Priča.

Farok ne odgovori ništa, što je Nebesku Priču navelo na pomisao da ga starac nije čuo. Oko njih se širila muzika baliseta, slična smenjivanju plime i oseke. Farok je disao u njenom ritmu.

"Sunce se nalazilo na zatonu", konačno se oglasio. "Samo je jedan umetnik starine mogao takvog da ga naslika. Bilo je crveno poput stakla moje boce. Mestimično se prelivalo zlatnim i plavim nijansama. Zbilo se to na svetu zvanom Enfeil, gde je moja legija slavila pobedu. Izišli smo iz planinskog prolaza u kome je vazduh bio prezasićen vodom. Jedva sam mogao da dišem. A tamo, ispod mojih nogu, prostiralo se ono o čemu su mi pričali prijatelji: voda, dokle god je pogled sezao, pa čak i dalje. Spustili smo se do nje. Zagazio sam i napio se. Bila je gorka tako da mi je od nje posle pripala muka. Ali njenu čaroliju nikada nisam zaboravio."

Nebeska Priča oseti da ga obuzima isto strahopoštovanje kao i starog Slobodnjaka.

"Zagnjurio sam u more", reče Farok, posmatrajući vodena stvorenja nacrtana na pločicama poda. "Zaronio sam u njega kao jedan čovek... a izronio kao sasvim drugi. Osetio sam se sposobnim da se prisetim prošlosti koja nikada nije postojala. Gledao sam unaokolo

očima koje su mogle sve da obujme... baš sve. Video sam u vodi telo jednog od branilaca koje smo pogubili. U blizini je plutala klada, preostali deo nekog velikog drveta. I sada mogu da je vidim pred očima kada zažmurim. Na jednom kraju bila je pocrnela od vatre. U vodi je plivao i deo odeće - neka žuta krpa... iscepana, prljava. Posmatrajući sve te stvari, u trenutku sam shvatio zašto su prispele baš na ovo mesto. Zato da ih ja vidim."

Farok se polako okrenu i zagleda u oči Nebeske Priče. "Vaseljena je nezavršena, znate", reče.

Preopširno, ali mudro, pomisli Nebeska Priča. Zatim reče: "Vidim da je more ostavilo dubok utisak na vas."

"Vi ste Tleilaks", reče Farok. "Videli ste mnoga mora. Ja sam video samo ovo jedno, pa ipak znam o morima i stvari koje vi i ne slutite." Nebesku priču obuze čudna nelagodnost.

"Majka Haosa je rođena u moru", reče Farok. "Kvizara Tafvid je stajao u blizini kada sam mokar izišao iz vode. On nije ušao u more. Stajao je na pesku... bio je to mokar pesak... zajedno sa nekolicinom ljudi koji su se takođe plašili mora. Gledao me je očima u kojima sam video da je shvatio da sam ja naučio nešto što je njemu bilo uskraćeno. Postao sam morsko biće i on me se bojao. More me je izlečilo od Džihada i mislim da je on to primetio."

Nebeska Priča najednom postade svestan da je u jednom trenutku tokom starčevog izlaganja muzika prestala. Uznemiravalo ga je što nije mogao da odredi kada je baliset zamukao.

Kao da je to u vezi sa onim o čemu je malopre pričao, Farok reče: "Straža je na svakoj kapiji. Ne postoji način da se prodre u Carevu Tvrđavu."

"To je njena slabost", reče Nebeska Priča.

Farok ga pogleda iznenađeno.

"Postoji način da se uđe", objasni Nebeska Priča. "To što većina ljudi, uključujući, nadajmo se i Cara, veruje suprotno... samo nam ide u korist." Ovlažio je usne, našavši najednom da mu se čini čudnim lice koje je izabrao. Onespokojavao ga je iznenadni prekid muzike. Da li je to značilo da je Farokov sin prestao da emituje? Naravno, emitovanje je bilo posredi: poruka je bila zgusnuta i prenesena putem muzike. Utisnuta u nervni sistem Nebeske Priče da bi je kasnije pokrenuo distrans usađen u njegov adrenalni korteks. Ako je

poruka završena, onda je to značilo da je on postao kontejner nepoznatih reči. Natopili su ga podacima: svaki ogranak zavere ovde na Arakisu, svako ime, svaka lozinka - sva važna obaveštenja.

Sa ovim podacima mogu da prkose opasnostima na Arakisu, da zarobe pustinjskog crva i otpočnu proizvodnju melanža bez Muad'Dibove dozvole. Tako bi uništili njegov monopol, a onda i njega samog. Te podatke je moguće iskoristiti na najrazličitije načine.

"S nama je ovde jedna žena", reče Farok. "Da li želite sada da je vidite?"

"Video sam je", reče Nebeska Priča. "Pomno sam je proučavao. Gde je ona?"

Farok pucnu prstima.

Mladić podiže ćemane i poče da svira. Iz struna se razleže semuta muzika. Kao da ju je zvuk domamio, na vratima iza muzičara pojavi se mlada žena u plavoj odori. Potpuno plave oči lbada odavale su otupelost izazvanu drogom. Bila je Slobodnjakinja, odana začinu, a sada i uhvaćena u mreže poroka s drugih svetova. Svest joj je bila duboko u vlasti semute, zapretna neznano gde i prepuštena ekstazi muzike.

"Otejmova kći", reče Farok. "Moj sin joj je dao drogu u nadi da će tako steći ženu uprkos svojoj slepoći. Kao što i sami možete videti, pobeda mu je beskorisna. Semuta je uzela ono što se on nadao da će zadobiti."

"Njen otac ne zna za to?" upita Nebeska Priča.

"Čak ni ona sama ne zna", reče Farok. "Moj joj je sin ulio lažna osećanja, kojima pravda svoje posete. Ona misli da je zaljubljena u njega. To veruje i njena porodica. Besni su jer je on sa manom, ali, naravno, ne žele da se mešaju."

Muzika prestade.

Na muzičarev pokret rukom, mlada žena sede pored njega, nagnuvši se da bi čula šta joj šapuće.

"Šta ćete uraditi s njom?" zapita Farok.

Nebeska priča pređe još jednom pogledom preko dvorišta. "Koga još ima u ovoj kući?" zapita.

"Svi smo sada tu", odgovori Farok. "Niste mi rekli šta ćete učiniti sa ženom. Moj sin to želi da zna."

Kao da se sprema da mu odgovori, Nebeska Priča izvuče desnu

ruku iz rukava odore i brzim pokretom hitnu skrivenu iglu u Farokov vrat. Farok nije pustio ni glasa, niti je promenio položaj tela. Kroz samo jedan minut biće mrtav, ali sedeće nepomičan, ukrućen otrovom.

Polako, Nebeska Priča ustade i uputi se ka slepom muzičaru. Mladić je još nešto šaputao devojci kada ga je igla ubola.

Nebeska priča uhvati devojku za ruku, blago je nagnavši da ustane. Uspeo je da promeni izgled pre nego što ga je pogledala. Ona se uspravi i podiže oči ka njemu.

"Šta je, Faroče?" upita.

"Moj sin je umoran i potreban mu je odmor", odgovori Nebeska Priča. "Dođi. Izići ćemo na stražnja vrata."

"Tako smo lepo razgovarali", reče ona. "Mislim da sam uspela da ga ubedim da prihvati oči Tleilaksa. One će od njega ponovo stvoriti čoveka."

"Nisam li to i sam kazao mnogo puta?" zapita Nebeska Priča, požurujući je da uđe u stražnje odaje.

Primetio je sa ponosom da je glas kojim se sada služio potpuno odgovarao njegovom novom izgledu. Nepogrešivo je oponadao starog Slobodnjaka koji je sada već sigurno bio mrtav.

Nebeska Priča uzdahnu. Ubeđivao je sebe da je to uradio iz samilosti, a i žrtve su sigurno znale kakvoj se opasnosti izlažu. Sada je šansu trebalo pružiti mladoj devojci.

5.

Carevima ne škodi ispraznost vlastite svrhe u trenutku kada nastaju. Tek onda kada se osnuju, ciljevi im se gube, a na njihovo mesto dolazi magloviti ritual.

Reči Muad'Diba od princeze Irulan

Sednica carskog saveta biće veoma neprijatna, pomisli Alija. Osećala je kako se unaokolo napinje snaga, sabira energija; videlo se to po načinu na koji je Irulan odvrćala pogled od Čani, Stilgar nervozno premeštao papire, a Pol smrknuto pogledavao Korbu, Kvizaru.

Sela je u začelje zlatnog večničkog stola da bi mogla da posmatra prašjavu svetlost poslepodneva kroz balkonske prozore.

Korba, prekinut usred reči njenim ulaskom, nastavio je da razgovara sa Polom. "Ono što želim da kažem, moj gospodar, jeste da više nema onoliko bogova kao što ih je ranije bilo."

Alija prsnu u smeh. Zabacila je glavu unazad, usled čega joj je spala crna kapuljača aba odore. Sada su joj se jasno videle crte lica - od začina potpuno plave oči, majčino ovalno lice pod okriljem bronzane kose, mali nos, usta široka i dobrodušna.

Korbini obrazi gotovo poprimiše boju njegove narandžaste odore. Prostrelio je Aliju pogledom. Sitan i ćelav, podsećao je na besnog kepeca.

"Da li znaš šta se priča o tvom bratu?" upitao je.

"Znam šta se priča o vašem Kvizaratu", prešla je Alija u protivnapad.

"Vi nemate ničeg božanskog, vi ste samo špijuni boga."

Korba pogleda u Pola tražeći od njega pomoć, a zatim reče: "Mi radimo prema nalogu Muad'Diba. On treba da zna istinu o svom narodu kao i oni o njemu."

"Špijuni", reče Alija.

Korba uvređeno začuta.

Pol pogleda sestru, pitajući se zašto izaziva Korbu. Krajnje neočekivano, primetio je da je Alija postala žena, lepotica u

usplamteloj nevinosti prve mladosti. Iznenadio se što to do ovog trenutka nije zapazio. Imala je petnaest - gotovo šesnaest godina, Časna Majka bez majčinstva, devičanska sveštenica, objekat strahopoštovanja za sujeverne mase - Alija od Noža.

"Ovo nije ni vreme ni mesto za sarkazme tvoje sestre", reče Irulan.

Ne obrativši pažnju na ovu opasku, Pol klimnu glavom prema Korbi.

"Trg je pun hodočasnika. Iziđi i povedi ih u molitvu."

"Ali oni očekuju vas, moj Gospodaru", uzvratila Korba.

"Stavi turban", reče Pol. "Ne mogu da primete razliku sa ove udaljenosti."

Irulan je prikrivala ozlojeđenost što ju je Pol olako prenebregao. Pogledom je pratila Korbu koji se uputio prema balkonskim vratima. U trenutku joj sinu pomisao kako Edrik možda nije bio u stanju da njene poduhvate sakrije od Alije. Šta mi u stvari znamo o sestri, pitala se.

Čani je u krilu držala čvrsto sklopljene ruke, gledajući preko stola u Stilgara, svog ujaka i Polovog Državnog Ministra. Da li je stari slobodnjački Naib ikada žalio za onim jednostavnim načinom života koji je nekada vodio u pustinjском sieču? Stilgarova crna kosa počela je da sedi na ivicama, ali su mu oči ispod gustih obrva još dobro videle. I dalje je imao divlji pogled orla, koji je, uz useke na bradi što ih je ostavila prihvatna cev, predstavljao jedini trag dana provedenih u pustinjском odelu.

Uznemiravalo ga je Čanino pomno motrenje, pa je počeo da šara pogledom po dvorani za većanje. Zagledao se u balkonski prozor i Korbu koji se napolju spremao da podigne ispružene ruke u znak blagoslova, dok su zraci poslepodnevnog sunca stvarali crveni oreol na prozoru iza njega. Za trenutak, Stilgar ugleda viziju Sudskog Kvizara razapetog na vatrenom točku, a onda Korba spusti ruke i rasprši iluziju, ali Stilgara nije napuštao nemir izazvan onim što je video. Obuzeo ga je srditi bes prema poniznim moliocima koji su nahrupili u salu za prijeme, i prema neukusnom sjaju koji je okružavao presto Muad'Diba.

Kada pođemo na sastanak sa Carom uvek se nadamo da ćemo otkriti neku njegovu manu, pronaći grešku, mislio je Stilgar. Znao je da je to bogohuljenje, ali mu ta misao ipak nije izbijala iz glave.

U odaju je doprlo mrmljanje udaljene gomile kada je Korba otvorio

balkonska vrata da uđe. Ona su se za njim zalupila i žamor je zamukao.

Pol je pogledom pratio Kvizaru. Korba sede s Polove leve strane, tamnih i pribranih crta lica, očiju sjajnih od zanosa. Uživao je u tom trenutku religijske moći.

"Priznavao je prisustvo duha", reče.

"Hvala gospodu na tome", reče Alija.

Korbi pobeleše usne.

Alija je ponovo privukla Polovu pažnju. Zapitao se šta je nagoni da se tako ponaša. Njena nevinost zavarava, reče on u sebi. Ona je takođe prošla kroz isti vaspitni program Bene Geserita kao i on. Kakvom li ju je sazдала genetika Kvizac Haderaha? Uvek je postojala izvesna tajanstvena razlika: bila je embrion u utrobi kada joj je majka preživela veliku dozu sirovog otrova melanža. Majka i nerođena kćer istovremeno su postale Časne Majke. Ali istovremenost ne podrazumeva i istovetnost.

Alija je otkrila svoje iskustvo: u jednom užasnom trenutku postala je svesno biće, a sećanje joj je upilo nebrojene druge živote koje je njena majka celog svog veka sabirala.

"Postala sam moja majka i svi ti ostali", reče. "Još nisam bila oblikovana ni rođena, a postala sam starica - tada i tamo."

Osećajući da su njegove misli njoj posvećene, Alija se nasmešila Polu. Izraz lica mu je postao blaži. Kako bi iko mogao da zauzme drugačiji stav prema Korbi od stava ciničnog humora? zapitao se. Šta je smešnije od Komandosa Smrti preobučenog u sveštenika?

Stilgar kucnu po papirima. "Ako mi Gospodar dozvoljava", reče. "Ovde su neke vrlo hitne i neodložne stvari."

"Tjupilski ugovor?" zapita Pol.

"Esnaf uporno zahteva da potpišemo ugovor, a ne žele da nam saopšte tačno mesto Tjupilskog Sporazuma", reče Stilgar. "Uživaju izvesnu podršku delegata Landsrada."

"Koju vrstu pritiska ste izvršili na njih?" upita Irulan.

"Onakvu kakvu je naš Car naredio da se primeni u ovom poduhvatu", reče Stilgar. U ovaj čisto formalni odgovor uneo je sve nepovoljno mišljenje koje je imao o Princezi Supruzi.

"Gospodaru moj i mužu", reče Irulan, okrećući se prema Polu, primoravši ga na taj način da je primeti.

Isticanje razlike u tituli u Čaninom prisustvu, pomisli Pol, predstavlja slabost. U ovakvim trenucima, on je delio Stilgarovo osećanje antipatije prema Irulan, ali je sažaljevanje ublažio ovaj poriv. Irulan je bila samo pion Bene Geserita.

"Da", reče Pol.

Irulan se zagleda u njega. "Ako im uskratiš melanž..."

Čani odmahnu glavom u znak neslaganja.

"Mi istupamo oprezno", odgovori Pol. "Tjupil ostaje utočište za poražene Velike Domove. On je simbol poslednjeg pribežišta, krajnje mesto sigurnosti za sve naše stanovnike. Ako bi se doznao njegov položaj, Tjupil bi postao ranjiv."

"Ako mogu da sakriju ljude, mogu da kriju i druge tajne", zabruna Stilgar. "Armiju, možda, ili začetke proizvodnje melanža koji..."

"Ne sateruju se ljudi u čošak", reče Alija, "ako se želi da ostanu miroljubivi." Sa žaljenjem je primetila da se upustila u svađu koju je predvidela.

"Znači da smo protraćili deset godina pregovaranja", reče Irulan.

"Ništa što preduzme moj brat ne predstavlja traćenje", reče Alija.

Irulan je stisnula pisaljku takvom snagom da su joj pobeleli zglavci na prstima. Pol je posmatrao kako se postepeno savlađuje na način Bene Geserita: pronicljiv unutrašnji pogled, duboko disanje. Gotovo da je mogao da čuje kako ponavlja litaniju. Odjednom, ona reče: "Šta smo postigli?"

"Nismo dopustili da Esnaf uspostavi ravnotežu", odvrati Čani.

"Ne želimo da se suprotstavimo našim neprijateljima", reče Alija.

"Nema nikakve naročite potrebe da ih ubijamo. Bilo je dovoljno pokolja izvršenih pod zastavom Atreida."

I ona to oseća, pomisli Pol. Čudno je da oboje osećaju neodoljivu odgovornost za taj zavađeni, idolopoklonički svemir sa njegovim ekstazama mira i divljih previranja. Zar moramo da ih štitimo od njih samih, pitao se. Oni se u svakom trenutku igraju ništavilom - isprazni životi, isprazne reči. Previše zahtevaju od mene. Grlo mu se steglo. Koliko će trenutaka izgubiti? Koje sinove? Koje snove? Da li je to vredelo nagrade koju mu je vizija predskazala? Ko će pitati živa bića neke daleke budućnosti, ko će im reći: "Bez Muad'Diba, vi sada ne biste postojali."

"Uskraćivanje melanža neće ništa rešiti", reče Čani. "To bi uslovalo

da Navigatori Esnafa izgube sposobnost da vide u prostoru i vremenu. Tvoje sestre iz Bene Geserita izgubiće moć govorenja istine. Neki ljudi mogu umreti pre vremena. Prekinuće se veze. Ko će biti kriv?"

"Oni neće dozvoliti da do toga dođe", odgovori Irulan.

"Neće?" zapita Čani. "Zašto da ne? Ko će kriviti Esnaf? Oni će pred celim svetom izgledati nemoćni."

"Potpisaćemo ugovor onakav kakav jeste", reče Pol.

"Gospodaru moj", reče Stilgar, pomno posmatrajući ruke. "Jedno pitanje nam ne da mira!"

"Šta to?" Pol je starom Slobodnjaku poklonio svu pažnju.

"Vi posedujete izvesne... moći", reče Stilgar "Zar ne možete da odredite mesto za Tjupilski Sporazum uprkos Esnafu?"

Moći! pomisli Pol. Stilgar nije mogao jednostavno da kaže: 'Vi ste onaj koji predviđa. Zar ne možete da sledite put u budućnost koji vodi do Tjupila?'

Pol se zagledao u zlatnu površinu stola. Uvek isti problem: kako da izrazi granice neizrecivog? Da li da govori o raspadanju, prirodnoj sudbini svih moći? Kako može neko ko nikada nije iskusio prorokovanje pod dejstvom začina da pojmi postojanje svesti koja ne sadrži lokalizovani senzorni instrumentarijum?

Pogledao je Aliju koja je pomno posmatrala Irulan. Alija je ponovo osetila da je gleda, uzvratila mu je pogled i glavom pokazala na Irulan. Ah, da: svaki odgovor koji bi dali našao bi se u Irulaninom posebnom izveštaju koji šalje Bene Geseritu. Oni nikada ne propuštaju priliku da saznaju nešto novo o svom Kvizac Haderahu.

Stilgar je, ipak, zasluživao da mu se nešto odgovori, a tako isto i Irulan.

"Neprosvećeni pokušavaju da shvate predviđanja kao pokoravanje Prirodnom Zakonu", reče Pol, sklapajući ruke ispred sebe. "Ali, bilo bi isto tako ispravno reći da nam nebo govori kao i da je čitanje budućnosti harmoničan čin čovekovog bića. Drugim rečima, proricanje je prirodna posledica izgleda sadašnjosti. Ono se, dakle, javlja pod obrazinom nečeg potpuno prirodnog. Ova moć se, međutim, ne može primeniti na neki unapred određeni cilj. Da li iver koga nosi talas zna kuda ide? U proroštvu ne postoje uzroci i posledice. Uzroci postaju slučajevi, konvencije ili delte, mesta na

kojima se stiču struje. Prihvatajući predviđanje, biće se ispunjava poimanjima koja stoje u oprečnosti sa intelektom. Intelektualna svest ih zbog toga odbacuje. U tom odbacivanju, međutim, intelekt postaje deo procesa, te i sam biva potčinjen."

"Vi to ne možete?" zapita Stilgar.

"Ukoliko bih potražio Tjupil pomoću predviđanja", reče Pol, obraćajući se direktno Irulan, "to bi moglo da ga sakrije od nas."

"Haos", pobuni se Irulan. "To nije, nije... dosledno."

"Rekao sam već da time ne vlada nijedan Prirodni Zakon", odgovori Pol.

"Znači li to da je ono što možeš da vidiš ili da postigneš svojim moćima ograničeno?" zapita Irulan.

Pre nego što je Pol stigao da odgovori, Alija reče: "Draga Irulan, predviđanje nema granica. Nije dosledno? Doslednost nije neophodna u vasseljeni."

"Ali on je rekao..."

"Kako može moj brat da te obavesti o granicama nečega što nema granica? Ograničenja izmiču intelektu."

Bilo je bezočno od Alije što je to uradila, pomisli Pol. Ovo bi moglo da navede Irulan na razmišljanje, jer je njena svest uslovljena vrednostima koje potiču od tačno određenih granica. Ponovo je pogledao Korbu, koji je sedeo u stavu religijskog zanesenjaka - slušajući dušom. Kako bi Kvizarat mnogao da iskoristi ovu razmenu pitanja i odgovora? Za još više religijskih misterija? Za nešto što bi izazvalo strah? Bez sumnje.

"Znači li to da ćete potpisati ugovor onakav kakav je?" upita Stilgar.

Pol se nasmeši. Pitanje proroštva je, prema Stilgarovoj proceni, zaključeno. Stilgar je težio jedino pobedi, ne iznalaženju istine. Mir, pravda i zvuk kovanja novca predstavljaju uporišta Stilgarove vasseljene. On je želeo nešto vidljivo i stvarno - potpis na ugovoru.

"Potpisaću", odgovori Pol.

Stilgar podiže novi svitak. "Poslednje saopštenje od naših zapovednika polja u sektoru Iksian govori o agitaciji za ustav." Stari Slobodnjak pogleda Čani koja samo slegnu ramenima.

Irulan zaklopi oči i položi ruke na čelo u mnemoničkom žaru. Zatim ih ponovo otvori i stade napregnuto da proučava Pola.

"Konfederacija Iksiana želi da nam se potčini", reče Stilgar, "ali

posrednici postavljaju pitanje poreza Caru koga oni..."

"Oni žele da na legalan način ograniče moju carsku volju", reče Pol. "Ko će mi zapovedati, Landsrad ili CHOAM?"

Stilgar iz svitka izvadi samouništavajuću hartiju. "Jedan od naših agenata poslao je ovaj memorandum sa sastanka stranačkih vođa CHOAM manjine." Počeo je da ga čita pribranim glasom: "Presto mora biti sprečen u pokušaju da stvori moćan monopol. Moramo razglasiti istinu o Atreidu - o načinu na koji je manevisao iza trostruke laži: landsradskog zakonodavstva, religijskih sankcija i birokratske delatnosti." Vratio je poruku nazad u svitak.

"Ustav", promrmlja Čani.

Pol pogleda najpre prema njoj, a zatim prema Stilgaru.

Džihad se, dakle, pokolebao, pomisli Pol, ali to nije dovoljno brzo da bi me spaslo. Ova pomisao izazva u njemu emocionalnu napetost. Prisetio se svojih najranijih vizija o tome kakav je Džihad trebalo da bude, kao i užasa i preokreta koje je iskusio. Sada je, naravno, znao za vizije još većih užasa. Živeo je okružen stvarnim strahotama. Video je kako njegove Slobodnjake zahvata tajanstvena snaga, kako ruše sve pred sobom u religijskom ratu. Džihad je dobio novi izgled. Naravno, bio je vremenski ograničen, predstavljao je samo kratkotrajni napor u poređenju sa večnošću, ali je nosio sobom grozote koje su zasenjivale sve što se desilo u prošlosti.

I sve to u moje ime, pomisli Pol.

"Možda im se može priznati neka vrsta prividnog ustava", predloži Čani. "Nije potrebno da on to stvarno i bude."

"Obmana je oružje vladanja", složi se Irulan.

"Moć je ograničena, kao što to oni koji se uzdaju u ustav uvek i uvide", reče Pol.

Korba se uspravi, odustavši od svog poniznog držanja. "Gospodaru moj?"

"Da?" uzvрати Pol, pomislivši pri tom: Evo! Evo nekoga ko je u stanju da u sebi skriva trajne naklonosti prema zamišljenoj vladavini Zakona.

"Možemo da počnemo sa religijskim ustavom", reče Korba, "nešto za odane koji..."

"Ne!" obrecnu se Pol. "Izdejtvovaćemo da to bude izglasano u Veću. Registruješ li ovo, Irulan?"

"Da, moj Gospodaru", reče Irulan ledenim glasom, neraspoložena što je uspeo da joj nametne podređenu ulogu.

"Krajnji ishod svih ustava je tiranija", reče Pol. "Oni u toj meri predstavljaju organizovanu moć da su samim tim premoćni. Ustav se može definisati kao mobilisana društvena moć bez svesti. On je u stanju da slomi i velike i male, da ukine svako dostojanstvo i individualnost. Tačka oslonca mu je labava i za njega ne važe ograničenja. Ja sam, međutim, ograničen. U želji da zaštitim svoj narod u najvećoj mogućoj meri, uskratio sam mu ustav. Izglasano u veću, na današnji dan, itd. itd."

"Šta ćemo sa zanimanjem Iksiona za poreze, moj Gospodaru?" zapita Stilgar.

Pol prestade da proučava zamišljeni i ljutiti izgled Korbinog lica, pa reče: "Imaš li kakav predlog, Stil?"

"Moramo kontrolisati poreze, Gospodine."

"Cena koju ćemo tražiti od Esnafa za moj potpis na Tjupilskom Ugovoru", reče Pol, "jeste podvođenje Konfederacije Iksiana našim porezima. Konfederacija ne može da trguje ako joj Esnaf uskrati prevoz. Platiće."

"Vrlo dobro, moj Gospodaru." Stilgar je izvadio drugi svitak i pročistio grlo. "Izveštaj Kvizarata o Salusi Sekundus. Irulanin otac je izveo svoje legije na desantne manevre."

Irulan je pronašla nešto veoma zanimljivo na dlanu leve ruke. Na vratu joj je dobovala žila.

"Irulan", zapita Pol, "da li i dalje tvrdiš da je jedina legija tvoga oca samo igračka?"

"Šta bi on mogao da uradi samo sa jednom legijom?" zapitala je. Posmatrala ga je kroz uzani prorez poluzatvorenih očiju.

"Može da se dogodi da ga neko ubije", reče Čani.

Pol potvrdno klimnu glavom. "A ja ću biti kriv ako do toga dođe."

"Poznajem nekoliko zapovednika Džihada", reče Alija, "koji bi ga odmah rasporili kada bi saznali za ovo."

"Ali, reč je samo o njegovim policijskim trupama", pobuni se Irulan.

"U tom slučaju ne vidim potrebu za desantnim manevrima", reče Pol.

"Predlažem da sledeća mala beleška koju ćeš poslati ocu sadrži jasno i glasno izloženo moje shvatanje njegovog tugaljivog položaja."

Ona obori pogled. "Da, moj Gospodaru. Miaslim da će to okončati stvar. Moj otac bi bio dobar mučenik."

"Hmmm", reče Pol. "Moja sestra ne bi poslala poruku zapovednicima koje je spomenula dok joj to ne odobrim."

"Napad na mog oca povlači za sobom i opasnosti koje nisu samo vojničke prirode", reče Irulan. "Narod počinje da se priseća njegove vladavine sa izvesnom nostalgijom."

"Jednog dana ćeš preterati", reče Čani kobno ozbiljnim, slobodnjačkim glasom.

"Dosta!" naredi Pol.

Procenjivao je Irulaninu opasku o opštoj nostalgiji. Bilo je u njoj dosta istine. Još jedanput je Irulan dokazala svoju vrednost.

"Bene Geserit šalje formalnu molbu", reče Stilgar, pokazujući sledeći omot. "Žele da se s vama posavetuju o očuvanju vaše loze."

Čani je postrance pogledala svitak kao da se u njemu nalazi neka smrtonosna naprava.

"Pošaljite Sestrinstvu uobičajeno izvinjenje", odgovori Pol.

"Moramo li?" upita Irulan.

"Možda je... pravo vreme da to raspravimo", reče Čani.

Pol odsečno odmahnu glavom. One nisu pretpostavljale da je ovo bio deo cene koju još nije odlučio da plati.

Ali Čani nije prestajala. "Posetila sam Zid molilaca u Sieč Tabru gde sam rođena", reče. "Bila sam kod doktora. Klečala u pustinji i slala svoje misli u dubine gde prebiva Šai-Hulud. Pa ipak", stresla se, "ništa nije pomoglo."

Nauka i praznoverje - sve je izdalo, pomisli Pol. Da li sam je i ja izdao kad joj nisam rekao šta će snaći Kuću Atreida, ako joj ona podari naslednika? Podigao je pogled u nadi da će u Alijinim očima videti sažaljenje. Da li je ona videla tu užasnu budućnost?

"Moj Gospodar mora da je svestan svih opasnosti koje će pretiti njegovom Carstvu ako ne dobije naslednika", reče Irulan, služeći se benegeseritskom snagom i slatkorečivom ubedljivošću glasa. "O tim stvarima je, naravno, teško raspravljati, ali moraju izići na videlo. Car je više od čoveka. On predvodi Carstvo. Ako on umre bez naslednika, neminovno dolazi do građanskog rata. Pošto voliš svoj narod, ne možeš dopustiti da do toga dođe."

Pol se udaljio od stola i krupnim koracima otišao do balkonskog

prozora. Vetar je napolju povijao dim gradskih vatri. Nebo je postalo mračno, srebrnastoplavo, zamagljeno prašinom koja se svake večeri spuštala sa Zaštitnog Zida. Gledao je prema jugu, u nagib koji je štitio severne zemlje od koriolis vetra, pitajući se zašto njegov vlastiti duševni mir ne može da pronađe takav zaklon.

Članovi veća su bez reči čekali iza njega, svesni da se nalazi na samoj ivici erupcije besa.

Pol je osećao da ga pritiska breme vremena. Pokušao je da nagna sebe da pronađe ravnotežu u kojoj bi mogao da oblikuje novu budućnost.

Povući se... povući se... povući se, pomislio je. Šta bi se dogodilo da povede Čani, jednostavno da je pokupi i ode sa njom, da potraži svetište na Tjupilu? Ostaće njegovo ime. Džihad bi pronašao nove posede za još užasnija osvajanja, a on bi i dalje bio krivac za to. Odjednom ga je ispunio strah da će izgubiti ono što je najvrednije ako se lati novih poduhvata; da će, ako napravi ma i najmanji šum, izazvati krah vasseljene nakon koga više nikada neće moći da je vrati u staro ustrojstvo.

Na trgu pod njim otegao se dugi red hodočasnika obučenih u zelene i bele odore hadžija. Kolona se vijugavo kretala poput razglobljene zmije iza žurnog arakenskog predvodnika. Podsetili su Pola da se prijemna dvorana do sada već ispunila moliocima. Hodočasnici! Njihova naviknutost na bezdomlje postala je odvratan izvor bogatstva za Carstvo. Hadžiluk je ispunio puteve vasseljene religijskim lutalicama. Oni su stalno dolazili, dolazili, dolazili.

Na koji način sam sve ovo pokrenuo, upitao se.

Sve se, naravno, samo pokrenulo. Stolećima je taj poriv bio zapreten u genima i čekao na ovaj kratak trenutak da se iskaže.

Vođeni najdubljim religijskim instiktom, ljudi su dolazili, tražeći vaskrsenje. Hodočašće se ovde završavalo - 'Arakis, mesto ponovnog rađanja, mesto za umiranje'.

Sarkastični, stari Slobodnjaci govorili su da ih Pol želi na Arakisu jedino zbog njihove vode.

Šta su to hodočasnici, u stvari, tražili? pitao se Pol. Govorili su da je ovo za njih sveto mesto. Ali, mora da su znali da u celoj vasseljeni nema Edena, nema Tjupila za dušu. Arakis su nazivali mestom nepoznatog gde se razrešuju sve tajne, a najviše je užasavalo to što

su oni odlazili zadovoljni.

Šta nalaze ovde? pitao se Pol.

Često su religijskoj ekstazi ispunjavali ulice kreštanjem, tako da su ličile na neke neobične krletke. Slobodnjaci su ih zbog toga zvali 'ptice prolaznice', a nekolicina koja je ovde umrla bila je prozvana 'krilatim dušama'.

Sa uzdahom, Pol pomisli kako je svaka nova planeta koju su podjarmile njegove legije postajala izvor hodočasnika. Nastajali su iz zahvalnosti za 'mir Muad'Diba'.

Svuda vlada mir, pomisli Pol. Svuda... osim u srcu Muad'Diba.

Osećao je da jedan deo njega leži uronjen u beskrajnu, zamrznutu, promuklu tminu. Njegova moć predviđanja pomešala se sa slikom svemira koja je pripadala celom čovečanstvu. Uzdrmao je stabilan kosmos i zamenio sigurnost Džihadom. Mišlju, delom i proroštvom potčinio je svet ljudi; pa ipak, osećao je da mu on još izmiče.

Ova planeta pred njim, koju je pretvorio iz pustinje u vodom bogati raj, bila je živa. Puls joj je otkucavao dinamično kao u čoveka. Borila se protiv njega, opirala se, izmicala njegovim naredbama...

Među prste mu se uvukla jedna tuđa šaka. Spustio je pogled i ugledao Čani koja ga je posmatrala zabrinutim očima. Te oči su ga ispijale i ona prošaputa: "Molim te, ljubavi, ne bori se protiv samog sebe."

Izliv osećanja kojim ga je hrabrila izviraio je iz njene ruke.

"Sihaja", prošaputa.

"Moramo uskoro da odemo u pustinju", reče ona tihim glasom.

Stisnuo joj je ruku, a zatim pustio i vratio se do stola gde je ostao da stoji.

Čani sede na svoje mesto.

Irulan je zurila u hartije ispred Stilgara, stisnutih usana.

"Irulan predlaže sebe za majku carskog naslednika", reče Pol. Pogledao je Čani, pa onda opet Irulan, koja je izbegavala njegove oči. "Svima nam je poznato da me ona ne voli."

Irulan postade veoma mirna.

"Poznati su mi politički razlozi", reče Pol. "Ali ja vodim računa jedino o ljudskim razlozima. Smatram da bi moja reakcija bila sasvim drugačija da Princeza-Supruga ne igra kako joj diktira Bene Geserit i da ne teži materinstvu iz želje za sopstvenom moći. Ali, pošto stvari

ovako stoje, odbacujem ovaj predlog."

Irulan je uzdahnula duboko i drhtavo.

Zauzimajući svoje mesto, Pol pomisli da nikada ranije nije video Irulan da se tako slabo kontroliše. Nagnuvši se prema njoj, reče: "Irulan, iskreno mi je žao."

Ona podiže glavu i Pol ugleda oči pune besa. "Nije mi potrebno tvoje sažaljenje!" prožišta. Okrenuvši se prema Stilgaru, reče: "Ima li još nešto što je hitno i neodložno?"

Pogledavši Pola, Stilgar reče: "Još nešto, Gospodaru. Esnaf ponovo predlaže uspostavljanje formalne ambasade ovde na Arakisu."

"Da li predstavništvo tipa dubokog svemira?" upita Korba, glasom punim fanatičkog gnušanja.

"Po svoj prilici", odgovori Stilgar.

"Tu stvar treba razmotriti krajnje pažljivo, Gospodaru", upozori Korba. "Veću Naiba se neće dopasti pravi Esnafljanin ovde na Arakisu. Oni zaražuju i samu zemlju po kojoj gaze."

"Esnafijani žive u rezervoarima i ne dodiruju zemlju", odvrati Pol, dopuštajući da mu se u glasu primeti razdraženost.

"Naibi bi mogli da stvari uzmu u svoje ruke, Gospodaru", reče Korba. Pol ga prostreli pogledom.

"Oni su, pre svega, Slobodnjaci, Gospodaru", nije odstupao Korba.

"Dobro pamtimo kako je Esnaf doveo one koji su nas tlačili. Nismo zaboravili kako su ucenjivali otkup začina da bi sačuvali naše tajne od svojih neprijatelja. Lišavali su nas svake..."

"Dosta!" odbrusi Pol. "Misliš li da sam zaboravio?"

Kao da je tek tada postao svestan značenja svojih reči, Korba glupavo promuca: "Gospodaru, oprostite mi. Nisam želeo da kažem da vi niste Slobodnjak. Nisam..."

"Oni će poslati Navigatora", reče Pol. "Ne verujem da bi jedan Navigator došao ovamo ukoliko bi predosećao neku opasnost."

Usnama osušanim od iznenadnog straha, Irulan reče: "Ti si... video da je Navigator došao?"

"Naravno da nisam video Navigatora", reče Pol, podražavajući njen ton. "Ali mogu da vidim gde je neko bio i kuda ide. Dopustite da nam pošalju Navigatora. Možda će mi biti od koristi."

"Naređenje će biti izvršeno", reče Stilgar.

Prekrivši rukom osmeh, Irulan pomisli: Znači, istina je. Naš Car ne

može da vidi Navigatora. Oni su međusobno slepi. Zavera je skrivena.

6.

'Drama još jednom počinje.'

Car Muad'Dib u času uspeća na Lavlji presto

Gledajući kroz špijunski prozorčić u prostranu dvoranu za prijem, Alija je posmatrala napredovanje esnafske pratnje.

Oštro, srebrnasto svetlo podneva dopiralo je kroz gornji red prozora, obasjavajući zelene, plave i žućkaste pločice podnog mozaika koji je prikazivao zatone pune vodenih biljaka, prošarane mestimično mrljama egzotičnih boja u obliku ptica ili životinja.

Esnafijani su prelazili preko pločica poput lovaca koji se šuljaju prema plenu u nepoznatoj džungli. Obrazovali su pokretnu šaru od sivih, crnih i narandžastih odora, koja je izgledala samo prividno haotično raštrkana oko providnog rezervoara u kome je plivao Ambasador Esnafa u narandžastom gasu. Rezervoar je klizio na nosećem polju, nalik na četvrtasti brod koji pristaje uz dok. Vukla su ga dva pratioca odevena u sivo.

Upravo ispod špijunskog prozora nalazilo se uzvišenje Lavljeg prestola na kom je sedeo Pol. Na glavi je imao novu zvaničnu krunu sa amblemima ribe i pesnice. Telo mu je pokrivala zlatna dvorska odora urešena zlatnim kamenjem. Okruživalo ga je svetlucanje vlastitog zaštitnog polja. Dva reda telesne garde raširila su se u obliku lepeze sa obe strane uzvišenja i stepenica. Stilgar je stajao s Polove desne strane, dva stepenika niže, u beloj odori koja je u struku bila stegnuta žutom vrpcom.

Svojim sestrinskim saosećanjem, Alija je osetila da i Pola, kao i nju, razdire istovetno nespokoјstvo. Obuzela ju je sumnja da bi drugi mogli to da otkriju. Pol je posmatrao jednog pratioca odevenog u narandžastu odoru, čije tupo zureće, metalne oči nisu gledale ni levo ni desno. Čovek je koračao na desnom prednjem uglu formacije Ambasadorove garde, u stavu komandujućeg oficira. Ispod crne kovrdžave kose pomaljalo se pljosnato lice, a telo istog oblika naziralo se pod narandžastom odorom. Svaka kretnja ove prilike

prizivala je davna sećanja.

Bio je to Dankan Ajdaho.

To nije mogao da bude Dankan Ajdaho, a ipak je bio.

Zapretene uspomene, upijene dok je još bila u utrobi, u trenutku majčinog preobražaja uz pomoć začina, prepoznale su ovog čoveka zahvaljujući rihani dešifrovanju, kome nije mogla da odoli nikakva kamuflaža. Znala je da ga Pol posmatra kroz prizmu bezbrojnih ličnih iskustava, zahvalnosti i mladosti koju je proživeo kraj njega.

Bio je to Dankan.

Alija je zadrhtala. Postojao je samo jedan odgovor. Bio je to tleilakski gola, biće rekonstruisano iz mrtvog tela originala. A original je poginuo spasavajući Pola. Mogao je to da bude samo proizvod aksolotskih rezervoara.

Gola je koračao kočopernim hodom mačevalačkog majstora. Kada je Ambasadorov rezervoar doklizio do zapreke deset koraka od stepenica koje su vodile ka tronu, on zastade.

Osetljivošću Bene Geserita, koje nije mogla da se oslobodi, Alija je dokučila da je Pola obuzeo nemir. Više nije gledao u priliku pristiglu iz prošlosti. Nije gledao - već je celim svojim bićem zurio u nju. Napregnutih mišića, tela koje se borilo u očajnom grču, pokušavao je da kontroliše svoje pokrete dok je pozdravljao Ambasadora Esnafa klimanjem glave. Konačno izusti: "Saopšteno mi je da je vaše ime Edrik. Dobro došli na naš Dvor i neka vaše prisustvo pomogne da dođe do boljeg razumevanja među nama."

Navigator se razvratnički protegnu u narandžastom gasu, ubaci u usta kapsulu melanža i konačno se udostoji da pogleda Pola. Mali transduser, koji je kružio u uglu Esnafjaninovog rezervoara zapucketa najpre kašljucavim zvukom, zatim škripanjem, da bi se najzad začuo ljudski glas: "Klanjam se pred mojim Carem i molim za dopuštenje da pokažem svoje akreditivno pismo i da mu ponudim mali dar."

Ađutant je prosledio svitak do Stilgara koji ga je pregledao, a zatim smrknuta lica klimnuo Polu. Tada su se i Stilgar i Pol okrenuli prema goli koji je mirno stajao ispred uzvišenja.

"Car je zacelo primetio poklon", reče Edrik.

"Zadovoljni smo vašim akreditivnim pismom", reče Pol. "Objasnite nam prirodu poklona."

Edrik se okrenu u rezervoaru da bi svoj pogled usmerio prema goli. "Ovo je čovek po imenu Hajt", reče, sričući ime. "Prema našim istraživačima, prošlost mu je veoma čudna. Ubijen je ovde na Arakisu... zadobio je smrtnosonu ranu na glavi koja je iziskivala mnoge mesece zaceljivanja. Pošto je pripadalo majstoru mačevanja, posvećeniku Ginazke Škole, telo je prodato Bene Tleilaksu. Došli smo do zaključka da je to jamačno Dankan Ajdaho, pouzdani najamnik vašeg doma. Dovedi smo ga kao poklon dostojan jednog Cara", Edrik se zagleda u Pola. "Zar to nije Ajdaho, Gospodine?"

Uzdržanim i obazrivim glasom Pol reče: "Ima izgled Ajdaha."

Da li Pol vidi nešto što ja ne vidim? pitala se Alija. Ne! To je Dankan! Čovek po imenu Hajt je nepomično stajao i svojim metalnim očima posmatrao neku tačku pravo ispred sebe. Telo mu je bilo sasvim opušteno. Ničim nije pokazivao da je svestan da predstavlja središte razgovora.

"Koliko je nama poznato, to jeste Ajdaho", reče Edrik.

"Sada se zove Hajt", uzvratila Pol. "Čudno ime."

"Gospodine, nema potrebe lupati glavu oko toga kako ili zašto Tleilaksi daju imena", reče Edrik. "Ona se mogu menjati. Ime koje su mu Tleilaksi nadenuli nije važno."

To je proizvod Tleilaksa, pomisli Pol. U tome je problem. Bene Tleilaksi su malo držali do pojavne prirode. Dobro i zlo imali su čudna značenja u njihovoj filozofiji. Šta li su samo uneli u Ajdahovo telo - i da li je to bilo potrebe radi ili iz kaprica.

Pol pogleda Stilgara, primetivši da je Slobodnjaka obuzelo sujeverno strahopoštovanje. To osećanje očitovalo se u celom njegovom biću. Stilgar mora da sada prebira po mislima o onome što zna o gnusnim navikama Esnaflijana, Tleilaksa i gola.

Okrenuvši se prema goli, Pol reče: "Hajte, da li ti je to jedino ime?"

Veseo osmeh pređe preko Golinog tamnog lica. Metalne oči se podigoše, usredsrediše na Pola, ali zadržaše svoj mehanički pogled. "Tako se zovem, Gospodaru: Hajt."

Alija zadrhta u svom tamnom špijunskom udubljenju. Bio je to Ajdahov glas, tako istovetan da joj se odazvao iz svake ćelije pamćenja.

"Neka mom gospodaru godi kada kažem da mi njegov glas pričinjava zadovoljstvo. Prema Bene Tleilaksu, to je znak da sam ga

već čuo... ranije."

"Ali, ti nisi siguran u to", reče Pol.

"Ja ne znam ništa pouzdano o svojoj prošlosti, Gospodaru. Objašnjeno mi je da ničega neću moći da se setim iz svog pređašnjeg života. Sve što preostaje iz tog vremena jeste ustrojstvo koje su odredili geni. Postoje, međutim, kalupi u koje nekada bliske stvari mogu da se uklope. Postoje glasovi, mesta, hrana, lica, zvuci, radnje - mač u mojoj ruci, kontrole toptera..."

Primitivši kako Navigator pomno prati razgovor, Pol upita: "Da li ti je jasno da si poklon?"

"To mi je objašnjeno, Gospodaru."

Kakav je moj dug prema Dankanovom telu? upita se. Čovek je umro spasavajući moj život. Ali, ovo nije Ajdaho, ovo je gola. Pa ipak, ovde je stajalo telo i um koje je naučilo Pola da leti u topteru tako dobro kao da sam ima krila izrasla iz ramena. Pol je znao da ni mač nije u stanju da podigne, a da to ne učini onako kako je naučio pod strogim Ajdahovim nadzorom. Gola. To je bilo telo puno lažnih utisaka, koji su se lako mogli pogrešno protumačiti. Stare asocijacije će i dalje biti prisutne. Danakan Ajdaho. Ovde nije bila toliko u pitanju obrazina koju je Gola nosio, koliko komotna, dobro pokrivajuća odežda prilike koja se ophodila posve drugačije od svega što su Tleilaksi mnogli da sakriju u njoj.

"U čemu bi mogao da nam budeš od koristi?" zapita Pol.

"U bilo čemu gde se slažu želje moga Gospodara i moje sposobnosti."

Aliju, koja je sve ovo posmatrala sa visine, dirnu golina sramežljivost. Nije mogla da primeti ništa pritvorno u njegovom ponašanju. Nešto krajnje nevino zračilo je iz novog Dankana Ajdaha. Prvobitni je bio sklon zemaljskim porocima, ne hajući mnogo za skromnost. Ali ovo telo bilo je rasterećeno svega toga. Bio je to čisti list na kome su Tleilaksi ispisali... šta?

Tada je osetila skrivenu opasnost koju je u sebi krio ovaj poklon. Bio je to dar Tleilaksa. A Tleilaksi su oduvek ispoljavali uznemirujući nedostatak bilo kakvih sputavanja u svemu što su stvarali. Njihovim postupcima upravljala je razuzdana radoznalost. Hvalili su se da su u stanju da stvore bilo šta iz podesne ljudske sirovine - đavole ili svece. Prodavali su mentate-ubice. Bili su kadri da sazdaju lekara-

ubicu imunog na inhibicije Suka da ne posegne za ljudskim životom. Među njihovim tvorevinama bilo je dobrovoljnih sluga, seks-igračaka pogodnih za svačiji ukus, vojnika, generala, filozofa, pa čak i moralista.

Pol se trgnuo iz razmišljanja i pogledao Edrika. "Kakvo obrazovanje je dobio ovaj poklon?" upita.

"Ako to odgovara mom Gospodaru", reče Edrik, "Tleilakse je zabavljalo da ovog голу obuče za mentata i filozofa Zensunija. Time su želeli da povećaju njegovu veštinu u baratanju mačem."

"Da li su uspeli?"

"To mi nije poznato, Gospodaru."

Pol je procenjivao odgovor. Čulo za istinu mu je govorilo da Edrik iskreno veruje da je gola Ajdaho. Vode Vremena kroz koje se ovaj zagonetni Navigator kretao nagoveštavale su opasnosti. Hajt. I samo ime koje su mu Tleilaksi nadenuli značilo je opasnost. Pol zažele da odbije poklon. Ali već u trenutku u kome se ta želja javila osetio je da mu nije dosuđen taj put. Kuća Atreida bila je dužnik ovog tela - a ta činjenica je i neprijatelju bila dobro poznata.

"Filozof Zensunija", promrmlja Pol, još jednom osmotrivši голу. "Da li si preispitao svoju ulogu i pobude?"

"Pristupam izvršenju dužnosti s poniznošću, Gospodine. Ja sam oslobođen um, ispran od imperativa svoje ljudske prošlosti."

"Da li bi više voleo da te zovemo Hajt ili Dankan Ajdaho?"

"Moj Gospodar može da me zove kako god želi, jer ja nisam ime."

"Ali, da li ti se dopada ime Dankan Ajdaho?"

"Mislim da je to bilo moje ime, Gospodine. Pristaje mi. Ipak... ono izaziva čudne reakcije. Smatram da ime uvek mora da odražava ne samo ono što je prijatno, već i ono što je neprijatno."

"Šta je za tebe najprijatnije?" upita Pol.

Iznenada gola se nasmeja pa reče: "Traženje znakova u drugima koji mi osvetljavaju moje pređašnje biće."

"Da li vidiš takav znak ovde?"

"Oh, da, moj Gospodaru. Vaš čovek, Stilgar, je u nedoumici između sumnje i divljenja. Bio je prijatelj mome prethodnom biću, ali odbija ga ovo telo gole. Vi ste se, moj Gopsodaru, divili čoveku koji sam bio... i verovali ste mu."

"Očišćen um", reče Pol. "Kako bi jedan očišćen um mogao da se

zakune na vernost?"

"Zakune na vernost, Gospodaru? Očišćen um odlučuje u prisustvu nepoznatog, bez uzroka i posledica. Da li to znači zakleti se na vernost?"

Polov pogled se smrknuo. To je bio Zensuni odgovor, tajanstven, neodređen, zapreten u veru koja poriče kauzalne funkcije u svim duhovnim aktivnostima. Bez uzroka i posledice! Takve misli potresaju um. Nepoznato? U svakoj odluci leži nepoznato, pa čak i u proročkoj viziji.

"Više bi voleo da te zovemo Dankan Ajdaho?" upita Pol.

"Život nam se sastoji od oprečnosti, Gospodaru. Sami izaberite ime za mene."

"Zvaćemo te i dalje imenom koje su ti Tleilaksi nadenuli", reče Pol. "Hajt - to je ime koje navodi na opreznost."

Hajt se poklonio, odstupivši za jedan korak.

Alija se zapita: Kako li je samo znao da je razgovor završen? Ja sam to znala jer poznajem svoga brata. Ali nije bilo nikakvog znaka po kome bi to i stranac mogao da dokuči. Da li je to osetio Dankan Ajdaho u njemu?

Pol se okrenu prema Ambasadoru i reče: "Obezbeđene su prostorije za vašu ambasadu. Naša je želja da što pre održimo sa vama privatno savetovanje. Pozvaćemo vas. Takođe želimo da vas obavestimo, pre nego to saznate iz nepouzdatih izvora, da je Časna Majka Sestrinstva, Gaius Helen Mohijam, odvedena iz letelice kojom ste došli. To je učinjeno na naše naređenje. Njeno prisustvo na brodu biće predmet našeg razgovora."

Pokretom leve ruke Pol je otpustio izaslanstvo. "Hajte", reče Pol, "ostani."

Ambasadorovi pratioci se udaljiše, gurajući rezervoar. Edrik se pretvorio u narandžasti vrtlog u gasu iste boje - oči, usta, nežno talasanje udova.

Pol je pogledom pratio povorku dok i poslednji Esnafljanin nije otišao i dok se velika vrata nisu zatvorila za njima.

Sada sam i to okončao, pomisli Pol. Prihvatio sam golu. Proizvod Tleilaksa je bez sumnje bio mamac. Vrlo je verovatno da je i stara veštica, Časna Majka, igrala istu ulogu. Ovo je bilo vreme taroka koje je predvideo u jednoj ranijoj viziji. Prokleti tarok! Zamutio je vode

Vremena tako da je prorok bio u stanju da vidi samo jedan sat u budućnost. Prisetio se kako su već mnoge ribe otkinule mamac i pobege. Tarok je delao koliko u njegovu korist toliko i protiv njega. Ono što on nije mogao da vidi, nisu bili u stanju da registruju ni drugi. Gola je stajao glave nagnute na jednu stranu. Čekao je.

Stilgar siđe niz stepenice zaklonivši golu od Polova pogleda, i reče na čakobsi jeziku lovaca, kojim su govorili za siečkih dana: "To stvorenje u rezervoaru me je nateralo da zadrhtim, Gospodine. Ali, ovaj poklon! Odstranite ga!"

Istim jezikom Pol reče: "Ne mogu."

"Ajda ho je mrtav", bio je uporan Stilgar. "Ovo nije Ajda ho. Dopustite da njegovu vodu dam plemenu."

"Gola je moj problem, Stile. Tvoj problem je naš zatvorenik. Želim da Časnu Majku čuvaju kao oči u glavi ljudi koje sam obučio da se odupru dejstvu Glasa."

"Sve mi se ovo ne dopada, Gospodine."

"Biću obazriv, Stile. Gledaj da i ti budeš."

"Vrlo dobro, Gopsodine." Stilgar je stupio na pod dvorane, prošao blizu Hajta, onjušio ga i udaljio se krupnim koracima.

Zlo se može otkriti po mirisu, pomisli Pol. Stilgar je postavio zelenobeke barjake Atreida na desetak svetova, ali je ostao sujeverni Slobodnjak, neprijemčiv za bilo kakve duhovne tananosti.

Pol je proučavao poklon.

"Dankane, Dankane", prošaputa. "Šta su ti učinili?"

"Podarili su mi život, Gospodaru", reče Hajt.

"Ali, zašto su te obučili i poklonili nama?" zapita Pol.

Hajt stisnu usne i reče: "Žele da vas uništimo."

Pola pogodi otvorenost izjave. Kako je drugačije i mogao da odgovori jedan Zensuni-mentat? Čak i kada je gola, mentat može da govori samo istinu, pogotovo kada uz to poseduje i unutrašnju smirenost jednog Zensunija. Ovo je bio ljudski kompjuter čiji su razum i nervni sistem podešeni za zadatke koje su ranije izvršavale omražene mehaničke naprave. Usloviti ga i kao Zensunija, značilo je da je dobio dvostruku meru čestitosti... sem ako Tleilaksi nisu u ovo telo ugradili nešto još čudnije.

Čemu, na primer, mehaničke oči? Tleilaksi su ih hvalili, tvrdeći da su mnogo bolje nego prave. Zašto ih onda više Tleilaksa nije nosilo po

slobodnom izboru?

Pol baci pogled na Alijinu špijunsku rupu, žudeći za njenim prisustvom i savetom, za mudročću koja ne bi bila zamagljena osećanjima odgovornosti i duga.

Još jednom je pogledao голу. Ovo nije bio neki lakouman poklon. Davao je iskrene odgovore i na opasna pitanja.

Ništa mi ne znači to što znam da je ovo oružje koje će biti upotrebljeno protiv mene, pomisli Pol.

"Šta bi trebalo da učinim da se zaštitim od tebe?" zapita Pol. Rekao je to otvoreno, bez kraljevskog 'mi', onako kako bi to pitanje postavio i starom Dankanu Ajdahu.

"Oterajte me, Gospodaru."

Pol odmahnu glavom. "Na koji način treba da me uništiš?"

Hajt osmotri stražu koja se zbila oko Pola nakon Stilgarovog odlaska. Zatim se okrenu, pređe pogledom preko dvorane, pa ponovo upravi svoje metalne oči na Pola, neprestano klimajući glavom.

"Ovo je mesto na kome se čovek otuđuje od ljudi", reče Hajt. "Ono ne zrači tolikom snagom da čovek može da ga spokojno kontemplira jedino kada ima na umu da su sve stvari konačne. Da li su proročke moći navele moga Gospodara da dođe ovamo?"

Pol zadobova prstima po doručju prestola. Znao je da mentat traga za podacima, ali pitanje ga je ipak uznemirilo. "Dospeo sam do ovog položaja donoseći čvrste odluke... koje nisu uvek proisticale iz mojih drugih... sposobnosti."

"Čvrste odluke", reče Hajt. "One kale čovekov život. Čvrstina se može oduzeti plemenitom metalu na taj način što se on najpre zagreje, a zatim podvrgne laganom hlađenju."

"Pokušavaš li to da me zabaviš Zensuni naklapanjem?" upita Pol.

"Zensuni istražuju druge puteve, Gospodine. Oni nemaju vremena za zabavljanje i naklapanje."

Pol jezikom ovlaži usne, duboko udahnu vazduh i prilagodi svoj duh tehnicima razmišljanja jednog mentata. Kao da je bio okružen sve samim negativnim odgovorima. Nije očekivao da će se natezati s jednim golom na uštrb drugih dužnosti. Ne, nije to bilo u pitanju. Zašto Zensuni-mentat? Filozofija... reči... kontemplacija... unutrašnje preispitivanje... Osećao je da ne poseduje dovoljno podataka.

"Potrebno nam je više podataka", promrmlja.

"Podaci potrebni jednom mentatu ne mogu se jednostavno pokupiti na isti način kao što se po odeći hvata polenov prah prilikom prolaska kroz polje puno cveća", reče Hajt. "Čovek mora pažljivo da odabere polen i da ga ispita pod jakim uvećanjem."

"Moraš da me naučiš toj zensunijskoj veštini retorike."

Metalne oči za trenutak zasijaše, a onda gola reče: "Moj Gospodaru, možda su baš to želeli da postignu."

"Da se moja volja otupi rečima i idejama?" upita Pol.

"Ideje postaju najopasnije kada se pristupi njihovom sprovođenju u delo", reče on.

"Oterajte me, Gospodine", reče Hajt, glasom Dankana Ajdaha punim brige za 'mladog gospodara'.

Pol je osetio kako ga ovaj glas neodoljivo privlači. Nije mogao da ga odagna od sebe, bez obzira na to što je znao da potiče od jednog gole. "Ostaćeš", reče, "i obojica ćemo se vežbati u opreznosti."

Hajt se pokloni u znak pokornosti.

Pol pogleda prema špijunskoj rupi, očima koje su molile Aliju da preuzme ovaj poklon i iščeprka njegove tajne. Gole su bili duhovi kojima su se plašila deca. Nikada ranije nije nijednog sreo. Da bi ovoga upoznao, morao je da se odrekne svakog sažaljenja... A nije bio sasvim siguran da je u stanju da to učini. Dankane... Dankane... gde se, u ovom po meri oblikovanom telu, krio Ajdaho? To nije bilo telo... već mrtvac u telesnom obliku. Ajdaho leži zauvek mrtav u jednoj arakenskoj pećini. Njegov duh zurio je u Pola mehaničkim očima. U ovom avetinjskom telu bila su zapretna dva bića. Jedno od njih za Pola je predstavljalo pretnju zbog svoje snage i prirode, skrivenih iza neprozirnog vela.

Zatvorivši oči, Pol je dopustio da mu stare vizije preplave svest. Osetio je duhove ljubavi i mržnje kako ključaju u ustalasanom moru iz koga se nijedna stena nije uzdizala povrh haosa. Nije bilo nikakvog uzvišenog mesta sa koga bi moglo da se pogledom obuhvati sve to uzavrelo komešanje.

Zašto mi nijedna vizija nije prikazala ovog novog Dankana Ajdaha? upitao se. Šta je to što vreme taji od proroštva? Sigurno neka druga proroštva.

Pol, otvorivši oči, zapita: "Hajte, da li ti poseduješ moć predviđanja?"

"Ne, moj Gospodaru."

U glasu se osećala iskrenost. Naravno, postojala je mogućnost da gola uopšte nije znao da poseduje tu sposobnost. Ali, to bi sputavalo njegove dužnosti kao mentata. U čemu se samo sastojao skriveni plan?

Stare vizije se uzburkaše oko Pola. Znači li sve to da je prisiljen da se povinuje vraškoj svrhovitosti? Izobličeno Vreme zračilo je kroz ovog golu prema užasnoj budućnosti. Da li je, dakle, bio osuđen da sledi taj put bez obzira na sve što bi, eventualno, mogao da preduzme?

Povući se... povući se... povući se...

Ova misao stade da mu odzvanja u glavi.

Na svom mestu, iznad Polove glave, Alija je sedela brade oslonjene na levu ruku, buljeći u golu. Magnetska privlačnost koja je okruživala Hajta dospela je i do nje. Obnova koju su izvršili Tleilaksi podarila mu je mladost i izvesnu nevinu jačinu, koja je delovala na nju. Razumela je Polov neizgovoreni vapaj. Kada proroštva zakažu, čovek se oslanja na raspoložive uhode i fizičku silu. Pa ipak, pitala se, zašto toliko žudi da prihvati ovaj izazov. Osećala je neodoljivu želju da se nađe u blizini ovog novog čoveka, da ga, možda, dodirne.

On predstavlja opasnost za nas oboje, pomislila je.

7.

Istina trpi od previše provera.

Drevna slobodnjačka izreka

"Časna Majko, grozim se što vas srećem pod ovakvim okolnostima", reče Irulan.

Stajala je u do vratku ćelije, premeravajući njenu prostranost na osoben benegeseritski način. Bila je to kocka osnove tri metra, izdubljena u izbrazdanoj smeđoj steni ispod Polove Tvrđave. Od nameštaja su se u prostoriji nalazile jedna klimava pletena stolica u kojoj je sada sedela Časna Majka, Gaius Helen Mohijam, zatim slamarica sa smeđim pokrivačem na kome je ležao razasut špil novih tarok karata Dine, merna slavina za vodu iznad prihvatnog čančeta i slobodnjački nužnik sa kontrolisanim stepenom vlage. Sve je bilo nekvalitetno i primitivno. Žuta svetlost širila se iz pričvršćenih i rešetkama ograđenih sjajnih kugli koje su stajale u sva četiri ugla ćelije.

"Da li ste obavestili gospu Džesiku?" upita Časna Majka.

"Da, ali od nje ne očekujem ni da prstom makne protiv svog prvenca", reče Irulan. Pogledala je u karte. Govorile su o moćniku koji okreće leđa moliocima. Karta Velikog Crva ležala je ispod karte Pustog Peska. Savetovale su strpljenje. Da li je tarok potreban da bi se to uvidelo? upita se Irulan.

Straža je stajala spolja i posmatrala ih kroz metastaklo prozora na vratima. Irulan je znala da njihov susret prate na još nekoliko načina. Provela je mnogo vremena u razmišljanju i planiranju pre nego što se usudila da dođe ovamo. Izazvala bi opasnost i da ništa nije preduzela.

Časna Majka bila je zadubljena u prana meditaciju koju je povremeno prekidala da bi proučavala tarok. Uprkos slutnji da Arakis neće napustiti živa, postigla je izvesnu meru spokoja. Proročke moći jedne osobe mogu biti sasvim slabe, ali mutljag je uvek mutljag. Tu je onda pomagala Litanija protiv Straha.

Starica još nije uspjela da proceni značaj događaja koji su je strovalili u ovu ćeliju. Obuzimale su je teške slutnje (a tarok ih je potvrđivao). Da li je moguće da je Esnaf ovo isplanirao?

Jedan u žuto odeven Kvizara, obrijane glave da bi oko nje mogao da se obavije turban, sitnih, sjajnih i potpuno plavih očiju, kože uštavljene od uticaja vetra i sunca Arakisa, dočekaو ju je na prijemnom mestu letelice. Podigao je pogled sa šolje kafe od začina kojom ga je poslužio stjuard pokornog izgleda. Posmatrao ju je nekoliko trenutaka, a onda spustio šoljicu.

"Vi ste Časna Majka Gaius Helen Mohijam?"

Ponovivši ovo pitanje u sebi, ponovo je u sećanju prizvala taj trenutak. Grlo joj se steglo od neobuzdanog, grčevitog straha. Kako je jedan od Carevih miljenika saznao za njeno prisustvo na letelici?

"Doznali smo da ste na brodu", reče Kvazara. "Da li ste zaboravili da vam je zabranjeno da kročite na svetu planetu?"

"Ja se ne nalazim na Arakisu", odgovori ona. "Samo sam putnik na letelici Esnafa u slobodnom svemiru."

"Ne postoji nikakav slobodan svemir, Gospođo."

Osetila je mržnju pomešanu sa dubokom sumnjom u tonu njegovog glasa.

"Svuda vlada Muad'Dib", reče on.

"Arakis nije moje odredište", bila je uporna.

"Arakis je svačije odredište", reče on. Pobojala se za trenutak da će sada stati da joj objašnjava mističnu maršrutu koju su sledili hodočasnici. (Upravo ovaj brod ih je prevezao na hiljade.)

No, umesto toga, Kvizara je ispod odore izvukao zlatnu amajliju, poljubio je, dodirnuo njome čelo i prisionio je na desno uho - osluškujući. Zatim je naglim pokretom vratio amajliju u skrovište.

"Naređujem vam da pokupite svoj prtljag i da pođete sa mnom na Arakis."

"Ali, krenula sam na drugo mesto."

U tom trenutku pomislila je da ju je Esnaf izdao... ili da su je razobličile izvesne transcendentalne moći samog Cara, odnosno njegove sestre. Izrod, Alija, sigurno poseduje sposobnosti Časne Majke Bene Geserita. Do čega li je došlo kada su se ove moći spojile sa moćima koje su deystvovalе na njenom bratu?

"Smesta!" odbrusi Kvizara.

Svaki deo njenog bića opirao se da još jednom kroči na tu prokletu pustinjsku planetu. Ovde se Gospa Džesika usprotivila Sestrinstvu. Ovde su izgubili Pola Atreida, Kvizac Haderaha, za kojim su tragali kroz mnoga pokolenja kontrolisanog rađanja.

"Odmah", složi se ona.

"Nemamo vremena za gubljenje", reče Kvizara. "Ono što Car naredi, svi podanici slušaju."

Znači, naređenje je poteklo od Pola!

Mislila je da protestuje kod zamenika Navigatora, ali je odustala zbog uzaludnosti takvog čina. Šta bi mogao Esnaf da učini?

"Car je rekao da ću umreti ako moja noga dotakne tle Dine", reče pokušavajući poslednjim naporom da na neki način izbegne stupanje na Arakis. "I sami ste to rekli. Osudićete me na smrt ako me povedete sa sobom."

"Više ni reči", naredi Kvizara. "Ja samo izvršavam naređenje."

Dobro je znala da se na ovaj način uvek govorilo o carskim naredbama. Izvršavam naređenje! Sveti vladar čije su oči bile u stanju da proniknu u budućnost, rekao je svoje. Ono što mora da se dogodi, mora. On je to predvideo. Nije li?

Poslušno je krenula, osećajući da se uhvatila u sopstvenu zamku.

A zamka je postala ćelija u kojoj je Irulan mogla da je poseti. Primetila je da je Irulan nešto ostarila od njihovog poslednjeg susreta na Valahu IX. Iz uglova očiju širile su joj se nove bore izazvane sadašnjim brigama. Pa... došlo je vreme da se vidi da li će ova sestra Bene Geserita ispuniti svoje zavete.

"Stanovala sam i u gore m brlogu", reče Časna Majka. "Da li dolaziš od Cara?" Počela je da dobuje prstima, tobože nasumice.

Irulan je razumela poruku koju su joj poslali staričini prsti i ona joj na isti način odgovori, uzvativši pritom: "Ne - došla sam čim sam čula da ste ovde."

"Neće li se Car naljutiti" upita Časna Majka, a prsti joj se ponovo pokrenuše: zapovednički, navaljujući, tražeći.

"Neka se ljuti. Vi ste bili moja učiteljica u Sestrinstvu, kao što ste bili učiteljica i njegove majke. Ne misli valjda da ću vam i ja okrenuti leđa kao što je to ona uradila?" U isto vreme, Irulanin govor prstiju odzvanjao je izvinjavanjima, molbama.

Časna Majka uzdahnu. Posmatrano spolja, bio je to uzdah

zatvorenika koji jadikuje nad svojom sudbinom, ali je zapravo predstavljao prekor upućen Irulan. Beskorisno je bilo nadati se da bi se dragoceno genetsko ustrojstvo atreidskog Cara moglo očuvati sjedinjeno sa slabim instrumentom kakva je bila Irulan. Bez obzira na lepotu, princeza je imala puno mana. Ispod glazure seksualne privlačnosti, živela je plačljiva goropadnica koja je više važnosti pridavala rečima nego delu. Pa ipak, Irulan je još bila Bene Geserit, a Sestrinstvo je sačuvalo izvesne tehnike kojima je podvrgavalo svoje slabije članove da bi osiguralo ispunjenje posebno važnih planova.

Tokom kratkog razgovora o mekanijoj strunjači i boljoj hrani, Časna Majka je uspela da slomi otpor Irulan i da joj izda nova naređenja: ispitati mogućnost genetskog ukrštanja brata i sestre. (Irulan se gotovo srušila kada je primila zapovest.)

"Morate mi pružiti šansu", zavapili su Irulanini prsti.

"Bila ti je pružena", glasio je protivudar Časne Majke. Uputstva su joj bila glasna i jasna: da li se Car ikada naljutio na svoju naložnicu? Jedinstvene moći koje poseduje mora da ga veoma otuđuju od drugih ljudi - kome bi mogao da se obrati u nadi da će ga shvatiti? Sigurno sestri. Ona deli njegovu usamljenost. Mora se iskoristiti dubina njihove veze. Neophodno je stvoriti uslove da što češće ostaju zajedno nasamo. Potrebno je pobrinuti se da stupe u intimne odnose. Treba ispitati mogućnost da se odstrani naložnica. Bol uklanja tradicionalne prepreke.

Irulan se pobunila. Ako Čani bude ubijena, sumnja će odmah pasti na Princezu-Supругu. Osim toga, bilo je i drugih problema. Čani je pristupila jednom starom slobodnjačkom režimu ishrane za koji se smatra da pospešuje plodnost, kao i naročitoj kuri koja odstranjuje svako dejstvo kontraceptivnih droga. Pojačanom apstinencijom Čani bi postala samo još plodnija.

Časna Majka je bila veoma rastrojena i s mukom je to prikrivala. Prsti su joj dobovali stalno nova pitanja. Zašto joj to nije saopštila na početku njihovog razgovora? Kako je Irulan mogla da bude tako glupa? Da je Čani začela i rodila sina, Car bi ga proglasio svojim naslednikom!

Irulan joj je odgovorila da je shvatila opasnost, ali da je smatrala da se geni u tom slučaju ne bi sasvim izgubili.

Dovraga i takva glupost! razbesnela se Časna Majka. Ko zna kakve je sve genetske mutacije i stranputice Čani mogla da unese iz svoje divlje slobodnjačke loze? Sestrinstvo mora da odgaja samo čistu pasminu! Naslednik bi obnovio Polove ambicije, pokrenuo ga na nove napore da učvrsti Carstvo. Zavera nije mogla da dozvoli takav korak nazad.

Braneći se, Irulan je želela da sazna kako bi mogla da spreči Čani da svoje zamisli sprovede u delo.

Časna Majka nije bila raspoložena da prihvata izvinjenja. Irulan je dobila iscrpna uputstva kako da se suoči sa novom pretnjom. Ako Čani zatrudni, u hranu ili piće mora joj se ubaciti sredstvo za pobačavanje. Po svaku cenu treba je sprečiti da Caru podari naslednika.

Sredstvo za pobačaj bilo bi isto tako opasno kao i otvoren napad na naložnicu, prigovorila je Irulan. Zadrhtala je i pri samoj pomisli da ubije Čani.

Da li se Irulan uplašila opasnosti? upitala ju je Časna Majka govorom prstiju koji je odražavao duboko omalovažavanje.

Razljučena, Irulan je otkucala da starica vrlo dobro poznaje njenu vrednost kao agenta u kraljevskom domu. Da li zavera želi da izgubi jednog tako dragocenog agenta? Da li nju treba odbaciti? Postoji li neki drugi način na koji bi mogli da nadgledaju Cara iz takve blizine? Ili su možda ubacili nekog drugog agenta u domaćinstvo? Je li to posredi? Da li će ona sada biti iskorišćena poslednji, očajnički put?

U ratu sve vrednosti dobijaju nova značenja, glasio je protivotkucaj Časne Majke. Za njih je najveću opasnost predstavljalo da se Kuća Atreida osigura carskom lozom. Sestrinstvo nije moglo da preuzme toliki rizik. On je uveliko nadmašao opasnosti koje prete ustrojstvu gena Atreida. Dozvoliti Polu da učvrsti porodicu na prestolu, značilo bi da će programi Sestrinstva biti vekovima poremećeni.

Irulan je razumela argumente, ali nije mogla da odagna pomisao da je neopozivo doneta odluka kojom se Princeza-Supruga žrtvuje za nešto što je od velike vrednosti. Da li postoji bilo šta što bi trebalo da sazna o goli? sa ustezanjem upita Irulan.

Časna Majka je želela da zna da li Irulan misli da je Sestrinstvo skup budala. Jesu li oni ikada propustili da joj kažu sve što je trebalo da zna?

To nije bio odgovor već priznanje da su joj prećutali istinu, uvidela je Irulan. Prema tome, neće joj biti rečeno ništa više od onoga što je trebalo da zna.

Kako mogu biti sigurni da je gola u stanju da uništi Cara? zapita Irulan.

Isto je tako mogla da zapita da li melanž poseduje sposobnost uništavanja, otkucala je Časna Majka.

Bio je to prekor koji je sadržao tananu poruku, shvati Irulan. Benegeseritski 'bič koji poučava' saopšti joj je da je već mnogo ranije trebalo da uoči sličnost između začina i gole. Melanž je bio dragocen, ali i skup - cena mu je bila odavanje. Produžavao je život godinama - ali je s druge strane predstavljao samo jedan od načina da se izazove smrt.

Gola je posedovao istu takvu pogubnu vrednost.

Očevidan način da se spreči neželjeno rađanje bio je da se ubije buduća majka pre nego što začne, otkucala je Časna Majka, prelazeći ponovo u napad.

Naravno, pomisli Irulan. Ako već odlučiš da potrošiš određenu sumu, potrudi se da za nju dobiješ što više.

Oči Časne Majke, tamne, sa plavim sjajem izazvanim odavanjem melanžu, zurile su u Irulan, odmeravajući, čekajući, zapažajući pojedinosti.

Jasno me je prozrela, pomisli užasnuto Irulan. Obučavala me je i pomno posmatrala za vreme tog obučavanja. Jasno joj je da shvatam kakva je odluka upravo donesena. Sada joj jedino preostaje da izvidi kako ću to primiti. Pa dobro, primiću to kako dolikuje jednoj Bene Geserit i jednoj princezi.

Irulan pođe za rukom da se osmehne i uspravi; misli joj se usredsrediše na evokativni početni pasus Litanije protiv Straha:

'Ne smem da se bojim. Strah satire um. Strah je mala smrt koja donosi potpuno brisanje. Spremno ću se suočiti sa strahom.'

Kada joj se vratila pribranost, ona pomisli: Neka me potroše. Pokazaću im koliko vredi jedna princeza. Možda će im doneti više nego što očekuju.

Nakon još nekoliko praznih rečenica izgovorenih glasno da bi se prikrio pravi razgovor, Irulan ode.

Kad je izišla, Časna Majka se vrati kartama za tarok i počne da ih

ređa u obliku plamenog jezika. Gotovo odmah je izvukla kartu Kvizac Haderaha iz Velike Arkane, a za njom Osmicu Brodova: obmanutu i izdanu sibilu. Nisu to bile karte koje su proricale dobro znamenje: jasno su govorile o skrovitim izvorištima neprijatelja. Ostavila je karte i sva uzbuđena sela, pitajući se da li postoji mogućnost da Irulan uništi sve njih.

8.

Slobodnjaci vide u njoj Simbol Zemlje, poluboginju čija je naročita dužnost da plemena zaštiti snagom nasilja. Ona je Časna Majka njihovih Časnih Majki. Za hodočasnike koji je obasipaju zahtevima da im vrati muškost ili da od jalovog tla stvori plodno, ona je vid anti-mentata. Ona se napaja jakom ljudskom željom za tajanstvenošću. Ona je živi dokaz da je 'analitičko rasuđivanje' ograničeno. Ona predstavlja krajnju napetost. Ona je devičanska bludnica - domišljata, vulgarna, okrutna, u svojim kapricima razorna poput koriolis oluja.

Sveta Alija od Noža, preuzeto iz Irulaninog Izveštaja

Slična prilici stražara odevenog u crno, Alija je stajala na južnoj platformi svog hrama, Svetilišta Proroštva koji su joj Polove slobodnjačke kohorte podigle uz bok njegove Tvrđave.

Mrzela je ovaj deo svog života, ali nije videla načina da pobjegne od hrama, a da pri tom ne svali nesreću na sve njih. Broj hodočasnika (do vruga s njima) povećavao se svakog dana. Dole, u podnožju hrama vrvelo je kao u košnici. Među hodočasnici su se muvali prodavci, vračevi nižeg ranga, predskazivači iz utroba žrtvenih životinja, gatare; svi su oni upražnjavali svoje umeće jadno podražavajući Pola Muad'Diba i njegovu sestru.

Alija je primetila da su crvenozeleni paketići sa novim tarokom Dine postali veoma tražena roba. Bila je u nedoumici u pogledu taroka. Ko li je snabdeo ovim kartama tržište Arakena? Zašto je tarok postao tako popularan baš u ovo vreme i na ovom mestu? Da li je cilj da se zamuti Vreme? Odavanje začinu uvek stvara izrazitu osetljivost prema proricanju, a Slobodnjaci su ovome bili naročito podložni. Da li je posredi puka slučajnost što je toliko njih upravo ovde i sada ispoljavalo tako veliku sklonost prema znamenjima i predskazanjima? Odlučila je da prvom prilikom potraži odgovor.

Sa jugoistoka je duvao blag vetar, lahor zauzdan barijerom Zaštitnog Zida koji se visoko uzdizao ovde, na severnoj strani. Ivica mu se

prelivala u narandžastim tonovima kroz tanku izmaglicu prašine pod svetlošću kasnog popodnevnog sunca. Obraze su joj milovali topli naleti vazdušnih strujanja koji su je ispunjavali čežnjom za peskom i sigurnošću koju pruža otvoreni prostor.

Svetina je dole već počela da se razilazi, silazeći širokim stepenicama od zelenog kamena koje su vodile u hram; išli su pojedinačno ili u grupama, zastajkujući tu i tamo da bace još jedan pogled na razne relikvije i svete amajlije po tezgama uličnih prodavaca; drugi su tražili poslednje savete od zaostalih vračeva nižeg ranga. Hodočasnici, molioći, meštani, Slobodnjaci, prodavci koji su okončali posao za taj dan - obrazovali su raštrkanu povorku koja je skrenula u aveniju oivičenu palmama koja je vodila u srce grada.

Alija je obratila pažnju na Slobodnjake, koji su se isticali ledenim pogledom sujevernog strahopoštovanja i poludivljim odvajanjem od ostalih u gomili. Predstavljali su njenu snagu i njenu opasnost. I dalje su hvatali ogromne crve za prevoz, sport i prinošenje na žrtvu. Mrzeli su vanzemaljske hodočasnike, jedva su podnosili žitelje grabena i pana i nije im se dopadao cinizam uličnih prodavaca. Niko se nije usuđivao da gurne divljeg Slobodnjaka, čak ni u svetini kao što je bila ova koja je hrlila u Alijin hram. Nije dolazilo do obračuna noževima na Posvećenom Mestu, ali tela su nalažena... kasnije.

Odlazeći, gomila je za sobom dizala prašinu. Miris peska dopro je do Alijinih nozdrva, izazvavši u njoj još jaču čežnju za otvorenom pustinjom. Shvatila je da se njen osećaj za prošlost izoštrio dolaskom gole. Ti nesputani dani, pre no što joj je brat stupio na presto, obilovali su mnogim zadovoljstvima: bilo je vremena za šalu, vremena za sitnice, vremena da se uživa u svežem jutru ili zalasku sunca, vremena... vremena... vremena. Čak je i opasnost bila prijatna u tim danima - čista opasnost iz poznatih izvora. Nije bilo potrebe da se prekoračuju granice proricanja, da se pilji kroz mračne velove da bi se ugledalo uznemirujuće svetlucanje budućnosti.

Dobro kažu divlji Slobodnjaci: samo četiri stvari se ne mogu sakriti - ljubav, dim, stub vatre i čovek koji korača preko otvorene pustinje. Iznenada se u njoj nešto prelomi i Alija se povuče sa platforme u senku Svetilišta; krupnim koracima prešla je preko terase sa koje se videlo blistavo opalno prelivanje Dvorane Proroštva. Pesak nanesen

po pločicama škripao joj je pod nogama. Molioci uvek ostavljaju peščani trag u Posvećenim Odajama! Nije se osvrkala na sluge, stražu, nameštenike, sveprisutne sveštenike-potkazivače Kvizarata raštrkane po spiralnom prolazu koji je vodio nagore prema njenim privatnim odajama. Kada se obrela u prostoriji punoj divana, mekane ćebadi, debelih draperija i mnoštva sitnica koje su podsećale na pustinju, raspustila je slobodnjačke amazonke koje joj je Stilgar dodelio kao ličnu gardu. Više liče na pse čuvare! Kada su otišle, gundajući i protestujući, ali ipak poslušno jer su se više plašile nje nego Stilgara, Alija je svukla svu odeću, ostavivši jedino kris-nož u koricama oko vrata; razbacala je stvari na sve strane kao što je to uvek činila pred kupanje.

On je bio u blizini, znala je - to maglovito obličje čoveka koga je mogla da oseti u svojoj budućnosti, ali ne i da ga vidi. Ljutilo ju je što nikakva moć proricanja nije bila u stanju da otelotvori tu priliku. Uspevala je da ga dokuči jedino u neočekivanim trenucima dok je istraživala neke druge živote. Ili bi nabasala na pramen dima u samotnoj tami kada bi joj se nevinost preplela sa željom. Stajao je tik iza ruba njenog vidokruga tako da je osećala da ako bi napregla svoje sposobnosti do neslućene jačine, mogla bi da ga vidi. Bio je tamo - neprekidno delujući na njenu svest: silovit, opasan, nemoralan.

Topao i vlažan vazduh dočekao ju je kod kade. Bila je to navika stečena iz sećanjG nebrojenih Časnih Majki koja je stajala nanizana u njenoj svesti poput perli na svetlucavoj ogrlici. Voda, topla voda u izdubljenoj kadi, obavila joj je kožu čim je skliznula unutra. Zelene pločice sa figurama crvenih riba u morskom dekoru okruživale su vodu. Ovo mesto je zapremalo toliku količinu vode da bi starodrevni Slobodnjaci bili veoma ozlojeđeni da vide kako se ona koristi samo za pranje ljudskog tela.

On je bio u blizini.

Pomislila je kako je ovo kupanje istovremeno i čedno i požudno. Telo joj je žudelo za sparivanjem. U seksu nije bilo nikakvih tajni za Časnu Majku koja je vodila glavnu reč u siečkim orgijama. Tau svest njenih drugih bića obavestila bi je o svakoj pojedinosti koja bi joj zagolicala radoznalost. Ovo osećanje blizine možda nije ništa drugo do želja jednog tela za drugim.

Nužnost delanja nadjačala je prepuštanje uživanju u toploj vodi. Iznenada, Alija je ustala iz kade, dok se voda slivala sa nje. Mokra i naga otišla je u salu za vežbanje koja se nalazila pokraj spavaće sobe. U pravougaonoj prostoriji obasjanoj nebeskom svetlošću nalazili su se glomazni i osetljivi uređaji za dovođenje posvećenika Bene Geserita do krajnjih granica fizičke i duhovne svesnosti/pripremljenosti. Tu su se nalazili pojačivači sposobnosti pamćenja, digitalni mlinovi sa lksa za osvežavanje i povišenje osetljivosti nožnih i ručnih prstiju, sjedinjivači mirisa, naprave za intenzifikaciju čula dodira, gradijentna termička polja, signalizatori zapadanja u stereotipne modele ponašanja, obučavaoci putem alfa-talasnih reakcija, sinhronizatori treptaja za određivanje sposobnosti pomoću svetlo-tamno spektralne analize...

Slovima veličine deset centimetara Alija je vlastoručno ispisala mnemoničkom bojom duž jednog zida ključni odlomak iz benegeseritskog vjeruju:

'Pre nas, sve metode učenja bile su zablacene nagonima. Mi smo naučile kako da učimo. Pre nas, istraživači koji su se oslanjali na nagone imali su ograničen vidokrug - često neobuhvatniji od ljudskog veka. Projekti koji su se protezali pedeset ili više ljudskih vekova bili su savim izvan njihovog domašaja. Predstava o sveobuhvatnoj mišićno-nervnoj obuci uopšte im nije pala na pamet.'

Čim je ušla u vežbaonicu, Alija je ugledala svoj lik umnožen mnogo hiljada puta u kristalnim prizmama mačevalačkog ogledala koje se okretalo u središtu lutke za vežbanje. Na stalku ju je čekao dugačak mač uperen u metu; ona pomisli: Da! Vežbaću do iscrpljenosti - iznuriću telo i razbistriti um.

Mač joj se nađe u desnoj ruci, a zatim izvuče kris-nož iz korica koje su joj visile oko vrata; uzevši ga u levu ruku, vrhom mača uključi prekidač uređaja. Pojavio se otpor koji je nastao kada je lutku obavio oreol zaštitnog polja; počeo je lagano, ali postojano, da potiskuje njeno oružje.

Prizme zasvetlucaše. Lutka skliznu na njenu levu stranu.

Alija ju je pratila vrškom dugačke oštrice, misleći, kao i obično, da se ovaj uređaj ponaša gotovo kao živo biće. Ali, to su ipak bili samo servomotori i složena reflektorska kola napravljena tako da odvlače pogled od opasnosti, da zbune i pouče. Bio je to uređaj podešen da

reaguje istovetno kao i ona, svojevrsan 'odraz u ogledalu' koji joj je parirao svaku kretnju, balansirao svetlošću na prizmama, menjao položaj mete, prelazio u protivnapad.

Mnoštvo oštrica blesnulo je ka njoj iz prizmi, ali samo je jedna bila prava. Uspela je da joj parira, a zatim je fijuknula mač pokraj zaštitnog polja i pogodila metu. Istog časa, uključila se svetiljka za registrovanje pogodaka; njeno mnogostruko umnoženo, crveno svetlucanje na prizmama predstavljalo je dodatno ometanje.

Uređaj je ponovo prešao u napad, ovoga puta brzinom predviđenom za dejstvo nakon prvog primljenog uboda, koja je bila tek neznatno veća od prethodne.

Alija je odbila i ovaj napad, a onda je, zanemariivši na čas opreznost, munjevito ušla u opasnu zonu i zadala novi udarac kris-nožem.

Dve svetiljke zasijaše iz prizmi.

Rulajući se na valjcima, naprava je još jednom povećala brzinu; kretanje Alijinog tela i vrh njenog mača privlačili su je poput magneta.

Napad - pariranje - protivudarac.

Napad - pariranje - protivudarac.

Sada su na mehaničkom protivniku treperile četiri svetiljke, ali je on postajao sve opasniji, krećući se sve brže kada god bi se upalilo novo svetlo, što je sa svoje strane stvaralo sve veću optičku pometnju.

Pet svetiljki.

Znoj je svetlucao na obnaženom telu. Ona se sada nalazila u svetu čije su razmere bile oivičene pretećim oštricama, metom, bosim stopalama na podu vežbaonice, napetošću čula, nerava i mišića, međusobno suprotstavljenim kretanjama.

Napad - pariranje - protivudarac.

Šest svetiljki... sedam...

Osam!

Nikada još nije došla do osam.

U dubini uma neobuzdano joj se oglasio krik protesta protiv ovog bezumlja. Uređaj sa prizmama i meta nisu mogli da razmišljaju, niti da budu oprezni ili da se kaju, a oštrice na napravi bile su prave. Ali, zadovoljiti se manjim brojem pogodaka dovodilo je u pitanje svrhu same vežbe. Sa druge strane, oštrica koja napada mogla je da

osakati ili čak da ubije. Zbog toga, ni najbolji mačevaoci u Carstvu nikada nisu išli dalje od sedam.

Devet!

Aliju ispuni osećanje krajnjeg ushita. Napadajuća oštrica i meta sada su se već sasvim zamutile pred njom, ali zato mač u njenoj ruci kao da je oživeo. Pretvorila se u svojevrsnu anti-metu. Ona više nije bila ta koja je pokretala oštricu, već je oštrica pokretala nju.

Deset!

Jedanaest!

Nešto joj sevnu pored ramena, uspori hod zaštitnog oreola koji je obavijao metu, skliznu kroz njega i udari u prekidač za isključenje naprave. Svetiljke se istog časa utuliše. Prizme i meta obustaviše svaku kretnju.

Alija se okrenu, besna što se neko neovlašćeno umešao, ali i svesna da je preciznost kojom je nož bačen izazvala u njoj napetost. Bio je to hitac savršene lepote - dovoljno brz da prodre kroz zaštitnu zonu, ali ne i prebrz da se ne bi mogao parirati.

Pogodio je tačku prečnika jednog milimetra na napravi koja se kretala brzinom nakon jedanaest upaljenih svetiljki.

Kao što se lutka za vežbanje umirila, tako se i u Aliji napetost i emocionalna uzbuđenost primiriše. Uopšte se nije iznenadila kada je videla ko je bacio nož.

U do vratku vežbaonice stajao je Pol, a Stilgar tri koraka iza njega. Oči njenog brata zračile su besom.

Postavši najednom svesna svoje nagosti pomislila je u prvi mah da bi trebalo da se pokrije, ali joj se ta ideja odmah učini smešnom. Ono što su oči jednom videle više se ne može izbrisati. Laganim pokretom vratila je kris-nož u korice oko vrata.

"Mogla sam da pretpostavim!" reče.

"Sigurno ti je jasno da je ovo bilo veoma opasno" reče Pol. Zastao je za trenutak prateći joj reakcije na licu i telu: po zajapurenoj koži i ovlaženim usnama videlo se da se veoma umorila. Bilo je nečeg uznemirujuće ženstvenog u njoj, nečeg što on nikada ranije nije zapazio kod svoje sestre. Najednom mu je izgledalo čudno da pred sobom ima osobu koja mu je tako bliska, a da više ne prepoznae njen lik nekada tako određen i prisan.

"Bila je to ludost", reče Stilgar hrapavim glasom, prišavši Polu.

Reči su mu zvučale ljutito, ali je Alija u njegovom glasu i očima osetila prizvuk strahopoštovanja.

"Jedanaest svetala", reče Pol, odmahujući glavom.

"Napravila bih dvanaest da se nisi umešao", reče ona.

Trgavši se od njegovog mrkog pogleda, dodala je: "Zašto onda ti prokleti predmeti imaju toliko svetala ako ne treba da se hvatamo ukoštac sa njima?"

"Zar jedna Bene Geserit treba da postavlja pitanja o svrsishodnosti bilo kakvog otvorenog sistema?" zapita Pol.

"Pretpostavljam da ti nikada nisi probao više od sedam", reče ona glasom koji je ponovo postao ljutit. Počeo je da je jedi stav koji je zauzimao prema njoj.

"Samo jedanput", odgovori Pol. "Gurni Halek me je uhvatio na desetom. Kazna je bila prilično nezgodna, tako da ti neću reći šta mi je učinio. A kad je već reč o nezgodama..."

"Sledeći put ćete se možda najaviti", reče ona. Promakla je pored Pola u spavaću sobu, pronašla tamo sivu, široku tuniku i navukla je. Počela je da se češlja pred ogledalom. Osećala je kako se znoj sliva sa nje i najednom ju je obuzelča tuga slična onoj nakon vođenja ljubavi, što je u njoj probudilo želju da se ponovo okupa... a onda da otpočine. "Zbog čega ste došli?" upita.

"Gospodaru", reče Stilgar, čudno izvijajući glasom što je Aliju nateralo da se okrene.

"Ovde smo po Irulaninom savetu", reče Pol, "ma koliko to čudno izgledalo. Ona veruje, a obaveštenja koja Stilgar poseduje to potvrđuju, da naši neprijatelji uskoro nameravaju da..."

"Gospodaru" reče Stilgar oštrijim glasom.

Pol se upitno okrenu prema njemu, a Alija stade pažljivo da posmatra starog slobodnjačkog Naiba. Postojalo je nešto u Stilgaru što ju je snažno učinilo svesnom da on spada u primitivan svet. Verovao je da natprirodni svet obitava sasvim blizu njega. Ovaj mu se obraćao jednostavnim paganskim jezikom u kome nije bilo mesta ni za kakve sumnje. Priroda vasseljene u kojoj je živeo bila je divlja i neobuzdana, a nedostajao joj je i javni moral Carstva.

"Da, Stil", reče Pol. "Želiš li ti da saopštiš uzrok naše posete?"

"Ovo nije pravi trenutak da se govori zbog čega smo došli", reče Stilgar.

"Šta nije u redu, Stil?"

Stilgar je nastavio da bulji u Aliju. "Gospodine, da li ste slepi?"

Pol okrete leđa sestri, osetivši da ga obuzima nelagodnost. Od svih pomoćnika, jedino se Stilgar usuđivao da mu se obrati tim tonom, ali čak je i on morao da bira priliku za to.

"Ona mora dobiti muškarca!" izreče Stilgar. "Biće neprilika ako se ne uda, i to uskoro."

Alija se okrenu na drugu stranu. Lice joj najednom postade vrelo. Kako li me je samo napipao? upita se. Benegeseritska samokontrola nije joj pomogla da spreči ovu spontanu reakciju. Kako mu je to pošlo za rukom? Stilgar nije posedovao moć Glasa. Bila je zaprepašćena i besna.

"Poslušaj velikog Stilgara!" reče Alija, još okrenuta leđima. Bila je svesna svadljivog tona kojim je to rekla, a i svoje nemoći da to prikrije. "Saveti za devojke, od Stilgara Slobodnjaka!"

"Pošto vas oboje volim, moram da kažem ono što vidim", reče Stilgar veoma dostojanstvenim glasom. "Nisam postao vođa Slobodnjaka zato što sam bio slep za ono što međusobno privlači muškarca i ženu. Nikome nisu potrebne bilo kakve tajne moći da bi to znao."

Pol stade da odmerava smisao Stilgarovih reči, setivši se šta su videli kada su ušli i kako je on čisto muški reagovao na vlastitu sestru. Da - Aliju je obuzela nekakva uspaljenost, nešto divlje, neobuzdano. Šta joj bi da uđe naga u vežbaonicu? I da tako nepromišljeno rizikuje život! Jedanaest svetiljki u mačevalačkim prizmama! Taj bezumni automat buknu mu u svesti u svim vidovima drevnog bića koje seje strah. Imati ga, predstavljalo je obeležje statusa ovog doba, ali je istovremeno sadržalo i znamenje starinske nemoralnosti. Nekada ih je vodila veštačka inteligencija kompjuterskih mozgova, ali Batlerijan Džihad ih je okončao, premda ne i svojevrstan oreol aristokratskog poroka i razvarata koji je okruživao ovakve stvari.

Naravno, Stilgar je bio u pravu. Aliji moraju da nađu muškarca.

"Razmotriću to", reče Pol. "Alija i ja ćemo o tome kasnije razgovarati - nasamo."

Alija se okrenu i zagleda u Pola. Pošto je poznavala njegov način reagovanja, shvatila je da je ona bila predmet mentatske odluke - rezultanta nebrojenih detalja obrađenih u moždanoj analizi ovog

čoveka-kompjutera. Bilo je u tome nečeg neumoljivog - kao što je kretanje planeta. Neizbežnog i zastrašujućeg poput poretka vaseljene.

"Gospodine", reče Stilgar, "možda bi..."

"Ne sada", obrecnu se Pol. "Sada imamo druge brige."

Svesna da ne sme da se upusti u sukob sa logikom svoga brata, Alija prestade da razmišlja o nekoliko proteklih trenutaka i reče manicom Bene Geserita "Irlan vas je poslala?" Ta misao probudi u njoj pozornost na opasnost.

"Posredno", odgovori Pol. "Obaveštenje koje nam je pružila potvrđuje naše sumnje da Esnaf želi da se dočepa pustinskog crva."

"Pokušaće da uhvate nekog manjeg i da započnu sa začinskim ciklusom na nekom drugom svetu", reče Stilgar, "a to znači da su pronašli svet koji smatraju pogodnim za tako nešto."

"A istovremeno i da su im Slobodnjaci saučesnici!" reče Alija.

"Nijedan stranac ne može da uhvati crva!"

"To je odveć očigledno", reče Stilgar.

"Ne, nije", odvrati Alija. Dovodila ju je do besa takva tupost. "Pole, ti sigurno..."

"Korupcija uzima maha na Arakisu", reče Pol. "Znamo to već duže vremena. Muči me što nikada nisam video taj drugi svet. Ako oni..."

"To te muči?" upita Alija. "Pa to može samo da znači da su njegovu lokaciju prikriili uz pomoć Navigatora na isti način na koji skrivaju svoja svetišta."

Stilgar zausti da nešto kaže, ali odustade. Obuzelo ga je neodoljivo osećanje da su njegovi idoli zapali u slabost; a to se već graničilo sa bogohuljenjem.

Osetivši njegovu uznemirenost, Pol reče: "Imamo neodložan problem! Želim da čujem tvoje mišljenje, Alija. Stilgar predlaže da pošaljemo patrole i u otvorenu pustinju i pojačamo straže u sieču. Možda bismo uspeli da ih primetimo kada se budu spuštali i da ih u tome sprečimo..."

"Sa Navigatorom koji ih vodi?" upita Alija.

"Već su priterani uza zid, zar ne?" složi se Pol. "Zbog toga sam i došao."

"Videli su, dakle, nešto što mi nismo?" zapita Alija.

"Tačno."

Alija klimnu glavom, prisećajući se svojih misli o novom taroku Dine. Na brzinu im je ispričala o svojim strahovanjima.

"Bacaju nam prašinu u oči", reče Pol.

"Sa odgovarajućim patrolama", usudi se da kaže Stilgar, "mogli bismo da sprečimo..."

"Ništa nećemo sprečiti... zauvek", prekinu ga Alija. Nije joj se dopadao način na koji je Stilgarov um sada rezonovao. Suzio je svoj vidokrug i počeo da predviđa ono što je bitno. Ovo nije bio Stilgar kakvog se sećala.

"Moramo da računamo s time da će se domoći crva", reče Pol. "Da li mogu da započnu sa ciklusom melanža na nekoj drugoj planeti, to je drugo pitanje. Za to će im biti potrebno nešto više od crva."

Stilgar je gledao čas u brata, čas u sestru. Razmišljajući iz ekološke perspektive, koju mu je usadio život u sieču, shvatio je na šta oni misle. Zarobljeni crv ne može nigde drugde da opstane izuzev na jednom malom delu Arakisa - gde ima peščanih planktona, malih Tvoraca i svega ostalog. Problem Esnafa je bio veliki, ali ne i nerešiv. Za njega su, međutim, problemi ležali na drugoj strani.

"Znači, vaše vizije nisu u stanju da otkriju Esnaf na delu?" zapita on.

"Dovraga!" prasnu Pol.

Alija je posmatrala Stilgara, osećajući kako mu se u glavi roje i vrzmaju najrazličitije pomisli. Razdirala ga je snažna magijska svest. Magija! Magija. Baciti pogled u budućnost značilo je ukrasti zastrašujuću vatru svetog plamena. Taj pogled je u sebi nosio privlačnost krajnje opasnosti, zabludelih i izgubljenih duša. Čovek donosi iz bezobličnih i opasnih udaljenosti nešto što ima oblik i moć. Ali Stilgar je počeo da oseća prisustvo drugih sila, možda još većih moći s one strane tog nepoznatog obzorja. Njegova Kraljica-Čarobnica i Vrač-Prijatelj ispoljavali su opasne slabosti.

"Stilgare", reče Alija, boreći se da ga zadrži, "ti stojiš u dolini između dina. Ja stojim na vrhu. Ja dosežem pogledom tamo gde ti ne možeš. I moj pogled, međutim, zaprečuju planine koje skrivaju udaljenosti."

"Postoje stvari koje ni vama nisu dostupne", reče Stilgar. "To ste uvek govorili."

"Svaka moć ima svoje granice", odgovori Alija.

"A iza tih planina može i opasnost da dođe", reče Stilgar.

"Na izvestan način, da", reče Alija.

Stilgar klimnu glavom i zagleda se u Polovo lice. "Ali, bilo šta da stigne iza planina, mora da pređe dine."

9.

Najopasnija igra na svetu jeste upravljati na osnovu proroštva. Ne smatramo se dovoljno mudrim, ni dovoljno hrabrim da igramo tu igru. Mere koje smo ovde odabrali, a koje služe za regulisanje manje značajnih stvari, približile su se obrascu vladanja onoliko koliko smo se odvažili na to. Za naše ciljeve pozajmili smo definiciju Bene Geserita tako da različite svetove smatramo za bazene gena, izvore znanja i učitelja, izvore mogućeg. Naš cilj nije da vladamo, već da zahvatimo u te bazene gena, da učimo i da se oslobodimo svih stega koje nameće zavisnost i upravljanje.

'Orgija kao Oruđe Veštine Upravljanja', treće poglavlje Navigatorskog vodiča

"Da li je to mesto gde je umro vaš otac?" upita Edrik, šaljući svetlosni pokazivač iz tanka u pravcu oznake optočene dragim kamenjem na jednoj od reljefnih karti koje su ukrašavale ceo zid Polovog salona za prijeme.

"To je kapela u kojoj je pohranjena njegova lobanja", reče Pol. "Moj otac je umro kao zatvorenik na harkonenskoj fregati u prostoru ispod nas."

"Oh, da: sada se sećam", reče Edrik. "Nešto u vezi sa ubistvom starog Barona Harkonena, njegovog smrtnog neprijatelja." Nadajući se da nije i suviše očigledno ispoljio užas koji bi ga uvek obuzeo kada bi se našao u prostoru poput ove sobe, Edrik se okrenuo u narandžastom gasu i uperio pogled u Pola koji je sedeo na dugačkom divanu presvučenom materijalom sa sivim i crnim prugama.

"Barona je ubila moja sestra", reče Pol suvim glasom, "pred sam početak arakenske bitke."

Zašto li je, upita se on, esnafski čovek-riba povredio stare rane baš sada i baš na ovom mestu?

Izgledalo je da Navigator nije unapred izgubljenu bitku da zadrži svoju nervnu energiju. Nije više imao mlitave riblje pokrete kojima se

odlikovao pri njihovom prvom susretu. Edrikove sitne oči šarale su po prostoriji, ispitujući je i odmeravajući. Jedini pomoćnik koji ga je dopratio držao se podalje, blizu odreda domaće straže, koja je stajala postrojena duž zida s Polove leve strane. Pomoćnikova nezgrapna i pritupa prilika, sa debelim vratom, nesadržajnim licem, zabrinjavala je Pola. Čovek je ušao u salon, gurajući Edrikov tank na nosećem polju i hodajući korakom davitelja, sa podbočenim rukama. Nebeska Priča, tako ga je zvao Edrik. Nebeska Priča, ađutant. Ađutantova spoljašnjost izražavala je glupost, ali izdavale su ga oči. Smejale su se svemu što su videle.

"Vaša naložnica je uživala u predstavi Lice-Igrača", reče Edrik. "Veoma sam zadovoljan što sam mogao da pripremim tu malu priredbu. Posebno sam uživao u njenoj reakciji kada je videla sopstvene crte lica koje je istovremeno odražavala cela grupa."

"Ne sadrži li to opomenu da se treba čuvati Esnafljana koji donose poklone?" zapita Pol.

U sećanju je prizvao predstavu koja se odigrala tu napolju u Velikoj Dvorani. Igrači su ušli u kostimima i obrazinama taroka Dine, krećući se u naizgled nasumičnom poretku, koji se, međutim, razvijao u ustrojstvo plamenih kovitlaca i konture drevnih predskazivačkih crteža. Za njima su ušli vladari - parada kraljeva i careva sa licima kao na novčićima, zvaničnog i krutog držanja, ali neobično fluidnih kontura. Nakon toga je došao red na pošalice: javila se kopija Polovog lica i tela, pa Čanina prilika ponovljena širom cele dvorane i konačno Stilgarov lik, na koji je on stao da gundđa i da se grozi dok su se drugi smejali.

"Ali mi poklone dajemo s najboljom namerom", usprotivi se Edrik.

"S najboljom namerom, kažete?" ponovi Pol. "Gola koga ste nam dali smatra da je njegova namera da nas uništi."

"Da uništi vas, Gospodine?" upita Edrik, blago-ironičnim glasom.

"Može li ko da uništi boga?"

Stilgar, koji je ušao kada su izgovorene poslednje reči, zastade i prostrela pogledom stražu. Bili su udaljeniji od Pola nego što je on to želeo. Ljutito ih je primakao.

"Sve je u redu, Stil", reče Pol, podižući ruku. "Ovo je samo prijateljski razgovor. Zašto ne primakneš Ambasadorov rezervoar bliže mom divanu?"

Procenivši naređenje, Stilgar je zaključio da će se, ako ga izvrši, Navigatorov rezervoar naći između Pola i glomaznog pratioca, suviše blizu Pola, premda...

"Sve je u redu, Stile", ponovio je Pol, davši mu rukom tajni znak koji je nalagao da se naređenje neopozivo mora izvršiti.

Stilgar primače rezervoar bliže Polu, ispoljavajući u kretnjama očigledno neslaganje. Nije mu se dopadao osećaj koji je iskusio pri dodiru sa kontejnerom, kao ni težak parfimisani miris melanža ispod orbitirajuće naprave kroz koju je Navigator govorio.

"Ubiti boga", reče Pol. "To je veoma zanimljivo. Ali ko kaže da sam ja bog?"

"Oni koji vas obožavaju", odgovori Edrik bacivši pogled na Stilgara.

"Da li i vi u to verujete?" zapita Pol.

"Ono što ja mislim nije važno, Gospodine", reče Edrik. "Međutim, većini posmatrača čini se da vi kujete zaveru da sebe proglasite za boga. Neko bi mogao da se zapita da li bilo koji smrtnik može to da učini... bez rizika?"

Pol poče da proučava Esnafljanina. Odbojno stvorenje, ali ima dobar dar opažanja. Bilo je to pitanje koje je Pol sebi stalno postavljao. Pošto je, međutim, video dovoljno alternativnih Linija Vremena, dobro je znao da postoje i gore mogućnosti nego što je vlastito obogotvorenje. Mnogo gore. Sa druge strane, Navigatori se obično nisu upuštali u ovakva istraživanja. Čudno. Zašto mu je uopšte postavio to pitanje? Šta se Edrik nadao da će postići ovakvom drskošću? Polove misli munjevito ispitaše nekoliko mogućnosti: biće da se iza ovog pokreta nalazi udruženje Tleilaksa; skorašnja Sembu pobeda Džihada mogla je da utiče na Edrikovo ponašanje; ovde su se ispoljili mnogi benegeseritski vjeruju...

"Da li to Navigator dovodi u sumnju puteve proroštva?" reče Pol, stavivši Edrika na tanak led.

Pitanje je očigledno uznemirilo Navigatora, ali je on to dobro prikrio istupivši s nečim što je zvučalo kao dugačak aforizam: "Nijedan inteligentan čovek ne dovodi u sumnju činjenice predviđanja, Gospodine. Proročka vizija je poznata ljudima od najstarijih davnina. Ona je u stanju da nas uplete u svoje mreže kada se tome najmanje nadamo. Srećom, postoje i druge moći u našoj vasseljeni."

"Veće nego što je predviđanje?" upita Pol, vršeći i dalje pritisak na

njega.

"Kada bi postojalo samo predviđanje i kada bi ono suvereno dominiralo, Gospodine, tada bi sGmo sebe potrlo. Ništa osim predviđanja? Gde bi se ono, onda, moglo primeniti sem na sopstvene degenerisane vidove?"

"Uvek postoji ljudski faktor", podseti ga Pol.

"Ali i on je sGm dovoljno neizvestan da bi se još opterećivao halucinacijama", reče Edrik.

"Zar moje vizije nisu ništa više od halucinacija?" zapita Pol tobože tužnim glasom. "Ili možda želite da kažete da moji poklonici haluciniraju?"

Osetivši kako napetost raste, Stilgar se za korak primače Polu, ne skidajući pogled sa Esnafljanina koji je leluja u rezervoaru.

"Vi izvrćete moje reči, Gospodine", pobunio se Edrik. Čudan prizvuk nasilja izbijao je iz njegovih reči.

Nasilje, ovde? zapita se Pol. Ne bi se usudili! Sem ako (i on baci pogled na svoju gardu) sile koje me štite ne treba da zauzmu svoje mesto.

"Ali vi me optužujete za kovanje zavere da od sebe stvorim božanstvo", reče Pol tihim glasom, tako da su ga samo Edrik i Stilgar mogli čuti. "Kovanje zavere?"

"Nesrećno izabrana reč, Gospodaru", reče Edrik.

"Ali ipak puna značenja", odvrati Pol. "Ona kazuje da od mene očekujete samo najgore."

Edrik izvi vrat i sa podozrenjem iskosa pogleda u Stilgara. "Ljudi uvek očekuju samo najgore od bogataša i silnika, Gospodine. Upravo se po tome jedan aristokrata uvek može prepoznati: on otkriva samo one svoje poroke koji će ga učiniti popularnim."

Preko Stilgarovog lica prođe drhtaj.

Primitivši taj grč, Pol je naslutio misli i bes koji su obuzeli Stilgarov um. Kako se ovaj Esnafljanin usuđuje da ovako razgovara sa Muad'Dibom?

"Vi se, naravno, ne šalite?" reče Pol.

"Šalim, Gospodine?"

Polu su se usta sasvim osušila. Osećao je da se u prostoriji nalazi suviše ljudi, da vazduh koji udiše prolazi kroz preveliki broj pluća. Kužni zadah melanža iz Edrikovog rezervoara najednom mu se

učinio kao pretnja.

"Ko bi mogli da budu saučesnici u jednoj takvoj zaveri?" iznenada zapita Pol. "Da nemate, možda, na umu Kvizarat?"

Edrik slegnu ramenima, od čega se uzburkao narandžasti gas oko njegove glave. Izgledalo je da više ne obraća pažnju na Stilgara, mada ga je Slobodnjak i dalje posmatrao.

"Da li želite da kažete da svi moji misionari iz Svetih Redova propovedaju sračunatu neistinu?" bio je uporan Pol.

"To bi mogla da bude stvar ličnog interesa i iskrenosti", uzvratu Edrik. Stilgar položi ruku na kris-nož ispod odore.

Pol zavrte glavom, a zatim reče: "Onda me optužujete za neiskrenost."

"Nisam siguran da je optužiti prava reč, Gospodine."

Smelog li stvorenja! pomisli Pol. Reče: "Optužili me ili ne, vi tvrdite da smo moji pomoćnici i ja razbojnici gladni moći."

"Gladni moći, Gospodine?" ponovi Edrik, pogledavši u Stilgara. "Moć vodi računa da izoluje one koji je i suviše imaju. Konačno, oni gube vezu sa stvarnošću... i padaju."

"Moj Gospodaru", promrmlja Stilgar, "i za manje ste ljudima izricali smrtnu presudu!"

"Ljudima da", složi se Pol. "Ali, ovo je Ambasador Esnafa."

"On vas optužuje za bezbožničku obmanu!" reče Stilgar.

"Zanima me njegov način razmišljanja, Stile", odgovori Pol. "Obuzdaj se i budi oprezan."

"Pokoravam se naređenju Muad'Diba."

"Kažite mi, Navigatore", reče Pol, "kako uspevamo da održimo ovu hipotetičku obmanu uprkos ogromnim svemirskim udaljenostima i vremenu, bez mogućnosti da kontrolišemo svakog misionara i da držimo pod posebnim nadzorom svaki kvazarski manastir i hram?"

"Šta za vas predstavlja vreme?" zapita Edrik.

Stilgar se namršti, što je predstavljalo jasan znak njegove zbuđenosti. Pomislio je: Muad'Dib često tvrdi da vidi kroz koprene vremena. Šta Esnafijanin želi ovim da kaže?

"Ne bi li strukture jedne takve obmane vremenom počele da pokazuju naprsline?" upita Pol. "Značajne nesuglasice, raskole... sumnje, priznanja krivice - sigurno je da obmana ne bi bila u stanju da sve to prikrije."

"Ono što religija i lični interes ne mogu da sakriju, mogu sGme vlade", odvrati Edrik.

"Da li vi to ispitujete granice moje tolerantnosti?" upita Pol.

"Da li su moji argumenti potpuno neosnovani?" pređe Edrik u protivnapad.

Želi li on to da ga ubijemo? upita se Pol. Nudi li Edrik sebe kao žrtvu?

"Više mi se dopada ciničan stav", reče Pol, iskušavajući ga. "Vi ste sigurno upućeni u sve trikove upravljanja, u dvoznačnost i moć reči. Jezik je za vas samo oružje, što znači da sada ispitujete moj oklop."

"Ciničan stav", ponovi Edrik, razvlačeći usta u osmeh. "Opšte je poznata stvar da su vladari cinični kada su u pitanju religije. Religija je takođe vrsta oružja. A kako tek postaje moćno oružje kada se dočepa vlasti!"

Pol oseti da više nije uznemiren i da postaje veoma oprezan. Kome se to Edrik obraća? Prokleta pametne reči, bremenite smicalicama - taj prigušeni humorni ton i izraz koji govori o zajedničkim tajnama. Prema njegovom ponašanju moglo se zaključiti da smatra kako su Pol i on dva sofističara, ljudi koji imaju uvida u šire duhovne horizonte i koji razumeju stvari nedostupne prostoju svetini. Sa iznenadnim šokom Pol je shvatio da on nije bio glavna meta cele ove retorike. Neugodan susret je, u stvari, organizovan da bi se obratio drugima: Stilgaru, straži... možda čak i glomaznom pratiocu.

"Nametnuta mi je religijska mana", reče Pol. "Ja je nisam tražio." Pomislio je pri tom: Tako! Neka ovaj čovek-riba misli da je pobedio u našoj bici rečima.

"Zašto je se onda ne odreknete, Gospodine?" upita Edrik.

"Zbog moje sestre Alije", odgovori Pol, pomno posmatrajući Edrika.

"Ona je boginja. Dozvolite mi da vas upozorim da budete oprezni sa Alijom kako vas ne bi ubila svojim pogledom." Osmeh naslađivanja koji je počeo da se oblikuje oko Edrikovih usana zamenio je izraz zaprepašćenja.

"Krajnje sam ozbiljan", reče Pol, posmatrajući kako se Edrikovo zaprepašćenje povećava kada je video Stilgarov potvrdni pokret glavom.

Turobnim glasom Edrik reče: "Vi ste izigrali poverenje koje sam imao u vas, Gospodine. Nema sumnje da je to i bila vaša namera."

"Ne budite tako sigurni da vam je jasna moja namera", odvrati Pol i dade znak Stilgaru da je prijem završen.

Na Stilgarov upitni pogled da li Edrika treba ubiti, Pol dade odrečan znak rukom, stavivši mu pri tom do znanja da ne sme ništa da preduzme na svoju ruku.

Nebeska Priča, Edrikov pratilac, prišao je slobodnom uglu rezervoara i počeo da ga gura prema vratima. Kada se našao nasuprot Polu, zaustavio se i pogledao u njega svojim podsmešljivim pogledom. Zatim reče: "Ako mi Gospodar dozvoli?"

"Da, o čemu je reč?" upita Pol, primetivši kako se Stilgar približio u znak odgovora na neizrečenu pretnju ovog čoveka.

"Neki kažu", progovori Nebeska Priča, "da su ljudi odani carskoj vlasti zato što je svemir beskrajan. Osećaju se usamljeni bez simbola koji ih ujedinjuje. Za usamljene ljude Car predstavlja nešto određeno. Mogu da se okrenu prema njemu i da kažu: 'Vidite, evo ga. On nas ujedinjuje.' Možda religija služi istom cilju, Gospodaru."

Nebeska Priča se učtivo pokloni i ponovo počeo da gura Edrikov rezervoar. Izišli su iz salona. Edrik je ležao u rezervoaru zatvorenih očiju. Izgledao je kao skrhan, dok mu je sva nervna energija bila utrošena.

Pol je pratio pogledom gegavo kretanje Nebeske Priče, začuđen njegovim rečima. "Neobičan momak, taj Nebeska Priča", pomisli. Dok je govorio zračio je osećanjima mnogih ljudi - kao da mu je celokupno genetsko nasleđe bilo ispisano na koži.

"Baš čudno", reče Stilgar, ne obraćajući se nikom posebno.

Kada su stražari zatvorili vrata za Edrikom i njegovom pratnjom, Pol ustade sa divana.

"Čudno", ponovi Stilgar. Na slepoočnici mu je dobovala vena.

Pol prituli svetla u salonu i uputi se prema prozoru koji je gledao na uglastu stenu Tvrđave. Daleko ispod treperila su bezbrojna sićušna svetla. Dole su se kretale radne grupe, donoseći džinovske plasmeldske blokove za popravku Alijinog hrama koji je bio oštećen čudljivim udarima peščanog vetra.

"Bilo je nerazumno, Usule, pozvati to biće u ove odaje", reče Stilgar. Usul, pomisli Pol. Moje siečko ime. Stilgar me podseća na to da je nekada on bio moj vladar, da me je spasio od pustinje.

"Zašto ste to učinili?" zapita Stilgar, obrativši se Polu iz neposredne

blizine iza njegovih leđa.

"Podaci", odgovori Pol. "Potrebno mi je više podataka."

"Nije li opasno suočiti se sa ovom opasnošću samo kao mentat?"

To je bila dobra opaska, pomisli Pol.

Čak su i mentatove procene bile konačne. Ne može se izraziti nešto beskonačno unutar granica bilo kog jezika. Pa ipak, mentatove sposobnosti nalazile su svoju primenu. Ovo što je sada rekao predstavljalo je izazov za Stilgara da pokuša da ga opovrgne.

"Uvek postoji nešto što se nalazi spolja", reče Stilgar. "Neke stvari je bolje držati napolju."

"Ili unutra", dodade Pol. Za trenutak je prihvatio sopstvene zbirne moći: proroka i mentata. Spolja, da. A iznutra: tu leži pravi užas. Na koji način da se zaštiti od samog sebe? Oni su sigurno skovali plan da se on sam uništi, ali u ovom položaju okruživale su ga još gore mogućnosti.

Njegovu odsutnost prekide bat užurbanih koraka. Prilika Korbe Kvizara skliznu kroz vrata obasjana blistavom rasvetom iz dvorane. Ušao je kao da ga goni neka nevidljiva sila i gotovo istog časa kada se našao u tami salona zastao je kao ukopan. Ruke su mu bile pune kalemova siga žice. Presijavali su se na svetlosti koja je dolazila iz dvorane poput čudnih, malih, okruglih dragulja čiji sjaj je zgasnuo čim je čuvarova ruka zatvorila vrata iza Korbe.

"Da li ste to vi, Gospodaru?" upita Korba, zureći u senke.

"Šta je bilo?" upita Stilgar.

"Stilgar?"

"Obojica smo ovde. Šta je bilo?"

"Uznemirio me je prijem Esnafljanina."

"Uznemirio?" zapita Pol.

"Ljudi kažu, Gospodaru, da ukazujete počasti našim neprijateljima."

"Da li je to sve?" reče Pol. "Da li su to kalemovi koje sam ti tražio da ranije doneseš?" Pokazao je na namotaje siga žice u Korbinim rukama.

"Kalemovi... oh! Da, Gospodaru. Ovo su te istorije. Želite li da ih ovde gledate?"

"Video sam ih ranije. Tražio sam ih za Stilgara."

"Za mene?" upita Stilgar. Osećao je kako u njemu raste ozlojeđenost izazvana onim što je on nazivao Polovim kapricima. Istorije! Stilgar je

pre ovoga tražio od Pola da razgovaraju o logističkim proračunima za osvajanje Zabulona. Prvo ga je omeo Ambasador Esnafa, a sada Korba sa istorijama!

"U kojoj meri poznaješ istoriju?" reče Pol zamišljeno, proučavajući senku Stilgarove prilike pored sebe.

"Gospodaru, mogu da imenujem svaki svet na koji su stupili naši ljudi za vreme svojih migracija. Znam dokle se proteže carska..."

"Da li si ikada proučavao Zlatno Doba Zemlje?"

"Zemlje? Zlatno Doba?" Stilgar je bio razljućen i zbunjen. Zašto li je Pol želeo da govori o mitovima iz osvita vremena? Stilgarov um još je bio zaokupljen proračunima o Zabulonu koje su pripremili vojni mentati: dve stotine pet bojnih fregata sa trideset legija, pomoćni bataljoni, kadrovi za uspostavljanje mira, misionari Kvizarata... zalihe hrane (sve brojke je znao napamet) i melanža... naoružanje, uniforme, medalje... urne za pepeo poginulih... broj stručnjaka za propagandu, službenika, računovođa... špijuna... i špijuna za špijune...

"Doneo sam i impulsni sinhronizator, Gospodaru", dodade Korba. Jasno je osećao kako raste napetost između Pola i Stilgara i to ga je uznemiravalo.

Stilgar je odmahivao glavom. Impulsni sinhronizator? Zašto li je Pol želeo da on upotrebi mnemonički sistem talasanja povezan sa projektorom za siga žicu? Zašto je potrebno istraživati istoriju radi podataka? To je bio posao mentata! Kao i obično, nije mogao da izbegne duboko podozrenje koje je u njemu budila čak i sama pomisao da treba da upotrebi projektor i dodatne uređaje. Ta stvar ga je uvek uznemiravala, zatrpavala podacima koje je njegov um kasnije razvrstavao, iznenađujući ga često obaveštenjima za koja uopšte nije znao da ih poseduje.

"Gospodine, došao sam sa proračunima o Zabulonu", reče Stilgar.

"Dehidrirajte proračune o Zabulonu!" obrecnu se Pol, upotrebljavajući skaredan slobodnjački izraz koji je značio da se ovde nalazi vlaga koja nikome ne bi donela poniženje ako bi je dodirnuo.

"Gospodaru moj!"

"Stilgare", reče Pol, "hitno ti je potrebno da raskriliš vidokrug, a to se može postići jedino uviđanjem dugoročnih perspektiva. Ono malo

obaveštenja koja posedujemo o starim vremenima, a koje su nam Batlerijanci ostavili, Korba je doneo za tebe. Počni sa Džingis Kanom."

"Džingis... Kan? Da li je on pripadao Sardaukarima, Gospodaru?"

"Oh, živeo je znatno ranije. Ubio je... možda četiri miliona ljudi."

"Mora da je imao strašno naoružanje kada ih je toliko smakao, Gospodine. Možda laserske zrake ili..."

"Nije ih ubio on sam, Stil. Ubijao ih je isto onako kao što ja to činim - šaljući svoje legije. Želeo bih da obratiš pažnju na još jednog cara - Hitlera. Uništio je više od šest miliona. Veoma dobro za ono vreme."

"Uništio... uz pomoć svojih legija?" zapita Stilgar.

"Da."

"I nisu baš neke naročite cifre, Gospodaru."

"Naprotiv, Stile." Pol je pogledao kolotove u Korbinim rukama. Korba ih je držao na način kao da svakog časa želi da ih ispusti i pobegne.

"Kad smo već kod statistike, prema umerenim procenama, ja sam sterilizovao dvadeset planeta, potpuno demoralisao pet stotina drugih. Istrebio sam sledbenike četrdeset religija koje su postojale od..."

"Nevernici!" usprotivio se Korba. "Svi su bili nevernici!"

"Ne", reče Pol. "Vernici."

"Moj Gospodar se šali", reče Korba drhtavim glasom. "Džihad je doveo deset hiljada svetova u sjajnu svetlost..."

"U tamu", dodade Pol. "Stotinama pokolenja ćemo se oporavljati od Muad'Dibovog Džihada. Teško mogu i zamisliti da će to neko ikada prebroditi." Iz grla mu se razlegao smeh sličan lajanju.

"Šta to zabavlja Muad'Diba?" upita Stilgar.

"Ništa me ne zabavlja. Samo sam iznenada imao pred očima viziju cara Hitlera kako govori nešto slično. Nema sumnje da se tako i zbilo."

"Nijedan vladar nikada nije posedovao vaše moći", dokazivao je Korba. "Ko bi se usudio da vas izazove? Vaše legije kontrolišu poznati svemir i sve..."

"Legije kontrolišu", ponovi Pol. "Pitam se da li one to znaju?"

"Ali, vi kontrolišete legije, Gospodine", umeša se Stilgar; u glasu mu se osećalo da je iznenada shvatio svoje mesto u tom lancu upravljanja - da mu je postalo jasno da njegova ruka vodi svu tu silu.

Usmerivši Stilgarove misli u pravcu u kome je želeo, Pol svu pažnju pokloni Korbi. "Ostavi kalemове ovde na divanu", reče. Korba je poslušao i Pol nastavi: "Kako napreduje prijem, Korba? Da li moja sestra sve čvrsto drži u rukama?"

"Da, Gospodaru." U tonu Korbinog glasa osećao se oprez. "Čani promatra kroz špijunsku rupu. Ona sumnja da bi u esnafskoj pratnji moglo biti i Sardaukara."

"Bez sumnje je u pravu", odgovori Pol. "Šakali se okupljaju."

"Banjeri", reče Stilgar ime zapovednika Polovog Odeljenja za sigurnost, "bio je i ranije zabrinut mogućnošću da bi neki od njih mogli da prodru u privatne oblasti Tvrđave."

"Pa, da li im je to pošlo za rukom?"

"Još nije."

"Ali došlo je do nekih nereda u spoljnim vrtovima", reče Korba.

"Do kakvih nereda?" upita Stilgar.

Pol klimnu glavom u znak da se slaže s pitanjem.

"Stranci dolaze i odlaze", reče Korba, "gazeći biljke i vodeći prigušene razgovore - čuo sam izveštaje koji sadrže neke uznemirujuće primedbe."

"Kao što su?" upita Pol.

"Da li se ovako troše porezi koje plaćamo?" rečeno mi je da je i sam Ambasador postavio to pitanje."

"Ne nalazim u tome ništa čudno", reče Pol. "Da li je bilo mnogo stranaca u vrtovima?"

"Na desetine, Gospodaru."

"Banjeri je postavio izabrane trupe kod manje zaštićenih vrata, Gospodaru", reče Stilgar. Okrenuo se dok je govorio, tako da mu je jedina svetiljka koja je gorela u salonu osvetljavala samo pola lica. Čudno osvetljenje, to lice, sve je budilo jedno sećanje u Polovom umu - sećanje vezano za pustinju. Pol se nije potrudio da ga do kraja prizove, jer mu je pažnja bila usredsređena na to kako se Stilgar mentalno povukao u sebe. Slobodnjak je imao glatko zategnuto čelo koje je odslikavalo svaku misao što bi mu zaiskrila u umu. Sada je bio sumnjičav zbog čudnog ponašanja svog Cara.

"Ne dopada mi se da se neko neovlašćeno ublači u vrtove", reče Pol. "Učtivost prema gostima je jedna stvar, kao i formalnosti vezane za doček izaslanika, ali ovo..."

"Pobrinuću se da ih odstrane", reče Korba. "Smesta."

"Pričekaj!" naredi Pol kada se Korba uputio prema vratima.

U iznenadnoj tišini koja je zavladała, Stilgar je otišao do mesta odakle je mogao da proučava Polovo lice. Izveo je to vešto. Polu se dopala ova lukavost zato što nije bilo ničeg pre nagljenog u njoj. Jedino je Slobodnjak bio kadar da spoji lukavost i poštovanje u kretnji koja je svima izgledala sasvim spontana.

"Koliko je sati?" upita Pol.

"Skoro će ponoć, Gospodine", odgovori Korba.

"Korba, mislim da si ti, možda, moja najbolja tvorevina", reče Pol.

"Gospodine!" U Korbinom glasu osećala se povređenost.

"Da li me se plašiš?" upita Pol.

"Vi ste Pol Muad'Dib, Usul iz našeg sieča", odgovori Korba. "Vama je poznata moja odanost..."

"Da li si se ikada osećao kao apostol?" upita Pol.

Bilo je očito da Korba nije razumeo značenje poslednje reči, ali je zato jasno shvatio ton kojim je ona izrečena. "Moj Car zna da imam čistu savest!"

"Neka nas spasi Šai-Hulud", promrmlja Pol.

Tišinu punu neizvesnosti koja je potom zavladała prekinulo je zviždukanje nekoga ko je prolazio hodnikom. Zviždukanje je okončala odsečna komanda stražara kada se nepoznati našao tačno pred vratima.

"Korba, mislim da si ti u stanju da preživiš sve ovo", reče Pol. Na Stilgarovom licu moglo se videti kako on polako počinje da shvata šta se događa.

"Stranci u vrtovima, Gospodine?" zapita Stilgar.

"Ah, da", reče Pol. "Da li ih je Banjeri izbacio, Stile? Korba će mu pomoći."

"Ja, Gospodine?" Korba je bio veoma uznemiren.

"Neki od mojih prijatelja su zaboravili da su nekada bili Slobodnjaci", reče Pol, obraćajući se Korbi, ali su njegove reči bile namenjene Stilgaru. "Zabeležićeš one koje je Čani identifikovala kao moguće Sardaukare i naredićeš da ih pogube. Uradi to sam. Želim da se to obavi tiho i bez suviše gužve. Treba da se podsetimo da religija i vladanje služe i za nešto drugo sem za sklapanje ugovora i propovedi."

"Izvršiću naređenje Muad'Diba", prošaputa Korba.

"Predračuni o Zabulonu?" upita Stilgar.

"Sutra", odgovori Pol. "Kada stranci budu odstranjeni iz vrtova objavi da je prijem završen. Došao je kraj zabavi, Stile."

"Razumem, Gospodaru."

"Siguran sam u to", odvrati Pol.

10.

Ovde leži pali bog.
Njegov pad bio je strašan.
Podigli smo mu pijedestal
Uzak i visok.

Epigram Tleilaksa

Alija je čučala laktova uprtih u kolena i brade naslonjene na dlanove. Posmatrala je telo na dini - nekoliko kostiju i nešto iskidanog mesa - delove trupa neke mlade žene. Više nije bilo ruku, glave, ni većeg dela torza - pojeo ih je koriolis vetar. U pesku su se svuda unaokolo primećivali tragovi lekara i kvestora njenog brata. Sada su već svi bili otišli osim pogrebne pratnje koja je stajala malo dalje sa Hajtom, golom, čekajući da ona završi tajanstveno ispitivanje onoga što je ovde ostalo zapisano.

Nebo boje pšenice preplavilo je prizor zelenkastoplavom svetlošću, uobičajenom za pozno popodne u ovim oblastima.

Telo je nekoliko časova ranije pronašao nisko leteći kurir čiji su uređaji otkrili slabi trag vode na mestu gde uopšte ne bi trebalo da je bude. Na njegov poziv prispeli su stručnjaci. I šta su saznali? U pitanju je bila žena stara oko dvadeset godina, Slobodnjak, uslovljena dejstvom semute... umrla ovde, u kotlu pustinje, od podmuklog otrova tleilaškog porekla.

Umreti u pustinji nije bilo ništa neobično. Ali žena-Slobodnjak, uslovljena dejstvom semute predstavljala je takvu retkost da je Pol smesta poslao sestru da ispita stvar na način na koji ih je majka učila.

Aliji je ubrzo postalo jasno da ništa nije otkrila; sve što je uradila bilo je da doda svoj obol već postojećoj tajanstvenosti zagonetnog prizora. Začula je goline korake po pesku i pogledala ga. Pažnju mu je za trenutak privukao eskadron pratećih toptera koji su kružili iznad njihovih glava poput jata grabljivica.

Čuvaj se Esnaflijana koji donose poklone, pomisli Alija.

Pogrebni topter i njena letelica bili su smešteni na pesku u blizini stene koja se izdizala iza gole. Pogled na spuštene toptere ispunio je Aliju žudnjom da se vine u visine i odleti daleko odavde.

Pol je mislio da će ona biti u stanju da primeti nešto što je drugima izmaklo. Osećala se nelagodno u pustinjском odelu, koje joj je, nakon nekoliko meseci provedenih u gradskoj odeći, sada izgledalo neprijatno i nelagodno. Posmatrala je голу, pitajući se, zna li on možda nešto o ovoj neobičnoj smrti. Primetila je uvojak crne, grgurave kose koji mu je izvirio ispod kapuljače pustinskog odela. Najednom ju je obuzela žudnja da taj uvojak ćušne nazad pod kapuljaču.

Kao da ga je privukla njena neizrečena želja uperio je svoje svetlucave, sive, metalne oči ka mestu gde se nalazila. Zadrhtala je od tih očiju i skrenula pogled u stranu.

Žena-Slobodnjak je umrla od otrova zvanog 'grlo pakla'.

Slobodnjak podložan uticaju semute.

Zahvatio ju je Polov nemir pri pomisli na ovu vezu.

Pogrebna pratnja je strpljivo čekala. Ovo telo nije sadržalo dovoljno vode koju bi oni mogli da sakupe. Nisu se nigde žurili. Verovali su da je Alija pomoću neke gliptičke veštine čitala neobičnu istinu iz ovih ostataka.

Ali ona nije otkrila nikakvu neobičnu istinu.

Bilo joj je sasvim jasno šta se motalo po njihovim umovima i to je negde daleko u njoj izazivalo daleki prisnenak ljutnje. A za sve je to bila kriva prokleta religija i njene tajne. Ona i njen brat nisu mogli da budu jednostavno ljudi: ne, morali su da budu nešto više od toga. Bene Geserit se pobrinuo za to manipulišući precima Atreida, dok se obol njihove majke očitovao u upućivanju u tajne crne magije.

Pol je, zatim, ovekovečio te razlike.

Časne Majke učaurene u Alijinom sećanju nemirno se pokrenuše, izazivajući primisli Adaba: 'Mir Malena! Ti si ono što jesi. Postoje komepnzacije za to.'

Kompenzacije!

Pokretom ruke pozvala je голу.

Stao je pred nju učtiv i strpljiv.

"Šta ti ovde primećuješ?" zapita.

"Možda nikada nećemo saznati ko je ubijena", odgovori on. "Glava i

zubi su nestali. Ruke... malo je verovatno da neko kao ona poseduje genetski dosije prema kome bismo mogli da uporedimo ćelije."

"Otrov Tleilaksa", reče ona. "Šta ti to kazuje?"

"Mnogi kupuju te otrove."

"To je istina. Ovo telo je previše oštećeno da bi se moglo oživeti kao što je učinjeno sa tvojim."

"Čak i u slučaju kada biste Tleilaksima smeli da poverite taj zadatak", reče on.

Klimnula je glavom i ustala. "Sada ćeš me odvesti nazad u grad."

Kada su uzleteli i krenuli prema severu, ona reče: "Upravljaš letelicom isto kao i Dankan Ajdahom."

Pogledao ju je svojim metalnim pogledom. "I drugi su mi to rekli."

"O čemu sada razmišljaš?" upita ga.

"O mnogim stvarima."

"Prestani da izbegavaš moja pitanja, proklet da si!"

"Koja pitanja?"

Sevnula je očima na njega.

Video je blesak i stresao se.

Koliko je bilo sličnosti u tom pokretu sa Dankanom Ajdahom, pomislila je. Optužujuće dubokim glasom u kome se osećala neka zamka, ona reče: "Jedino sam želela da čujem glasno izrečene tvoje misli kojima bih pokušala da suprotstavim svoje. Brine me smrt te mlade žene."

"Nisam mislio na to."

"A na šta si mislio?"

"Na čudna osećanja koja me prožimaju kada ljudi govore o nekome ko sam možda bio."

"Možda bio?"

"Tleilaksi su veoma pametni."

"Ne toliko koliko misliš. Ti si bio Dankan Ajdahom."

"Vrlo verovatno. To je najbliže pameti."

"Znači li to da postaješ osećajan?"

"Do izvesnog stepena. Osećam ozlojeđenost. Zabrinut sam. Povremeno me obuzima drhtavica, a tada moram da uložim veliki napor da je obuzdam. Dolaze mi... prisenci nekih slika."

"Kakvih slika?"

"Suviše se kratko zadržavaju da bih mogao da ih prepoznam."

Prisenci... grčevita naprezanja... gotovo sećanja."

"Zar te ne kopkaju ta sećanja?"

"Naravno. Radoznanost me gura napred, ali stalno se krećem nasuprot nekoj jakoj sili. Mislim: šta ako nisam onaj za koga me smatraju? Ne dopada mi se ta pomisao."

"I to je sve o čemu si razmišljao?"

"Dobro znate da nije tako, Alija."

Kako se usuđuje da me oslovljava imenom? Osećala je da u njoj raste bes, koji se odmah stišao čim se setila malopredašnjih reči i načina na koji ih je izgovarao: lagano, treptavim, prigušenim glasom poljuljanog muškarca koji je izgubio samopouzdanje. Zgrčio joj se vilični mišić i ona stisnu zube.

"Da li je ono El Kuds, tamo dole?" upita on, spustivši načas krilo letelice, što im je uznemirilo pratnju.

Pogledala je u senke koje su se talasale duž pobrđa iznad Harg Pasa, preko grebena i stenovite piramide u kojoj se nalazila lobanja njenog oca. El Kuds - Sveto Mesto.

"To je Sveto Mesto", reče ona.

"Moram ga posetiti jednog dana", reče gola. "U neposrednoj blizini posmrtnih ostataka vašeg oca mogu mi se vratiti sećanja koja ću biti kadar da zarobim."

U trenutku je shvatila koliko mora da je bila jaka njegova potreba da sazna o svom predašnjem životu. Bila je to glavna pokretačka sila u njemu. Pogledala je unazad prema stenama i grebenu čije se podnožje pretakalo u suvu obalu i peščano more; žutomrka stena uzdizala se iz dina poput broda koji plovi uz talase.

"Napravi krug unazad", reče ona.

"Pratnja..."

"Slediće nas. Okreni ispod njih."

On posluša.

"Da li si verno služio mom bratu?" upitala ga je, kada je odredio novi kurs. Pratnja ih je sledila.

"Služio sam Atreidima", odgovorio je zvaničnim glasom.

Primetila je kako je podigao, a zatim spustio desnu ruku, pokretom koji je podražavao stari kaladanski pozdrav. Seta mu je prešla preko lica. Posmatrala ga je kako zuri dole u stenovitu piramidu.

"Šta te muči?" zapita ga.

Usne mu se pokrenuše da uobliče odgovor. Iz njega zaječa glas, isprekidan, brz: "On je bio... bio je..." Jedna suza mu skliznu niz obraz.

Alija ostade skamenjena pod dejstvom snažnog slobodnjačkog straha koji ju je obuzeo. Davao je mrtvacu vode! Kao da joj je rukom upravljala neka nevidljiva sila, ona mu dodirnu obraz i oseti vlažan trag suze.

"Dankane", prošaputala je.

On se ukočio za komandnim uređajima toptera, pogleda prikovanog za grobnicu ispod njih.

Povisila je glas: "Dankane!"

Zagrcnuo se, zatresao glavom i pogledao je metalnim očima koje su svetlucale. "Ja... osećam... ruku... na ramenu", prošaputao je. "Osećam je! Ruku!" Jabučica mu se šetala u grlu. "Bio je to... prijatelj. Bio je to... moj prijatelj."

"Ko?"

"Ne znam. Mislim da je bio... ne znam."

Pozivno svetlo počelo je da treperi ispred Alije - kapetan pratnje želeo je da zna zašto su se vratili u pustinju. Uzela je mikrofon i objasnila mu da su nadletanjem grobnice odavali poštu njenom ocu. Kapetan ju je podsetio da je već prilično kasno.

"Sada idemo u Araken", reče ona vraćajući mikrofon na svoje mesto. Hajt duboko uzdahnu i ponovo okrenu topter u pravcu severa.

"Bila je to ruka moga oca koju si osetio, zar ne?" upita ona.

"Možda."

Glas mu je sada ličio na glas mentata koji vrši proračune verovatnoće, što joj je stavilo do znanja da je povratio prisebnost.

"Da li znaš kako poznajem svog oca?" upita ga.

"Imam izvesne predstave."

"Dopusti da ti razjasnim", predloži ona. Ukratko mu je objasnila kako je još pre rođenja, kao preplašeni fetus, dokučila svet Časnih Majki i upoznala bezbroj života koji su se utisnuli u njene nervne ćelije - a sve joj se to dogodilo nakon očeve smrti.

"Poznajem svog oca onako kako ga je poznavala moja majka", reče ona. "Poznajem do najsitnijih pojedinosti bilo koje iskustvo koje su zajedno doživeli. Na izvestan način, ja sam moja majka. Posedujem sva njena sećanja do trenutka kada je ispila Vodu života i pala u

trans transmigracije."

"Vaš brat mi je objasnio nešto od toga."

"Učinio je to? Zašto?"

"Pitao sam ga."

"Zašto?"

"Mentatu su potrebni podaci."

"Oh!" Pogledala je dole prema ravnom prostranstvu Zaštitnog Zida, koji se sastojao od izlomljenih stena, jama, pukotina.

Primetio je šta posmatra, pa reče: "Vrlo izloženo mesto, tamo dole."

"Ali veoma povoljno za sakrivanje", reče ona. Pogledala ga je.

"Veoma me podseća na ljudski mozak... sa svim tajnama koje on skriva."

"Ahh", reče on.

"Ahh? Šta znači to ahh?" Istog trenutka se naljutila na njega, premda nije znala zbog čega.

"Vi biste želeli da znate šta se krije u mom umu", reče on. To je više bila tvrdnja nego pitanje.

"Otkud znaš da to već nisam otkrila pomoću svojih sposobnosti predviđanja?" zapita ona.

"Jeste li?" Izgledao je istinski znatiželjan.

"Nisam!"

"Sibile su ograničene", reče on.

Izgledalo je da ga sve ovo zabavlja, što je u Aliji ponovo izazvalo bes. "Zabavljaš se? Zar ne osećaš poštovanje prema mojim moćima?" upita ga. Pitanje je čak i njoj samoj zazvučalo neubedljivo.

"Poštujem vaša znamenja i predznake možda više nego što pretpostavljate", odgovori on. "Prisustvovao sam vašem Jutarnjem Obredu."

"I do kakvog si zaključka došao?"

"Posedujete veliku sposobnost tumačenja simbola", reče on, potpuno usredsređen na komande toptera. "To je osobenost Bene Geserita, rekao bih. Ali, kao što je to slučaj sa mnogim čarobnicama, zanemarili ste svoje moći."

Osetivši kako ju je prožeo grčeviti strah, ona prasnu: "Kako se usuđuješ?"

"Usuđujem se da kažem ili uradim mnogo više nego što su moji tvorci predvideli", uzvratila on. "Zbog te retke osobine vaš brat me je i

zadržao."

Alija stade da posmatra čelične lopte koje su mu zamenjivale oči. U njima nije bilo ničeg ljudskog. Kapuljača pustinjskog odela skrivala mu je oblik vilice. Usne su mu bile stisnute. Zračile su velikom snagom... i odlučnošću. U rečima se očitavalo ospokojavajuće poverenje. '...usuđujem se mnogo više...' Kako je to bilo slično Dankanu Ajdahu. Da li su Tleilaksi uobličili svog golu bolje nego što su to želeli - ili je njegovo ponašanje predstavljalo samo pretvaranje, deo uslovljenosti?

"Objasni šta si hteo da kažeš", naredi ona.

"Upoznaj samog sebe... nije li to vaša zapovest?" upita on.

Još jednom joj se učinilo da se on zabavlja. "Ne igray se rečima kada se meni obraćaš, ti... ti predmetu!" reče ona. Položila je ruku na kris-nož koji joj je visio oko vrata. "Zašto su te poklonili mome bratu?"

"Vaš brat mi je rekao da ste prisustvovali audijenciji", reče on. "Čuli ste šta sam mu odgovorio na to pitanje."

"Odgovori još jednom... meni!"

"Mene su namenili da ga uništim."

"Da li to iz tebe mentat progovara?"

"Znali ste odgovor i pre nego što ste postavili pitanje", uzvratila on. "A isto tako znate da poklon i nije bio potreban. Vaš brat već uništava sam sebe i to veoma uspešno."

"Čemu, onda, služi jedan ovakav poklon?" upita ga ona.

"Možda se Tleilaksima ta ideja učinila zabavnom. Istina je da me je Esnaf tražio kao poklon za Cara."

"Zašto?"

"Odgovor je isti."

"Kako ja to zanemarujem svoje sposobnosti?"

"Kako ih koristite?" odvratio on pitanjem.

Pitanje je pogodilo njene bojazni. Pustila je dršku noža i kazala: "Zašto si rekao da moj brat uništava samog sebe?"

"Oh, ma hajde, dete! Gde su te moći kojima si se hvalila? Zar nisi sposobna da rasuđuješ?"

Suzdržavajući bes, ona reče: "Rasuđuj ti za mene, mentate."

"Vrlo dobro." Pogledao je unaokolo na njihovu pratnju, pa se ponovo usredsredio na kurs. Na obzorju, sa one strane severne ivice Zaštitnog Zida polako se pomaljalo ravnica Arakena. Koprena

prašine skrivala je sela pana i grabena, ali se kroz nju mogao nazreti udaljeni sjaj Arakena.

"Postoje znaci", reče on. "Vaš brat drži u svojoj blizini zvaničnog Penegristu koga..."

"Koga su mu poklonili slobodnjački Naibi!"

"Čudan poklon od prijatelja", reče on. "Zašto bi želeli da ga okruže laskanjem i ropskom poslušnošću? Da li ste ikada slušali tog Panegristu dok govori? Muad'Dib prosvetljava narod. Regent uma, naš Car, izišao je iz tame da bi blistao nad svim ljudima. On je naš Gospodin. On je dragocena voda iz nepresušnog vrela. On proliva radost tako da cela vasseljena može da pije. Bah!"

Nežnim glasom Alija reče: "Ako samo ponovim tvoje reči Slobodnjacima iz naše pratnje, napraviće od tebe hranu za ptice."

"Pa, racite im."

"Moj brat vlada prema prirodnim zakonima neba!"

"Zbog čega to kažete kada ni sami ne verujete?"

"Otkud ti znaš šta ja verujem?" Prožeo ju je drhtaj koji nikakvo umeće Bene Geserita ne bi bilo u stanju da spreči. Gola je posedovao moć uticaja o kojoj ona nije ni slutila.

"Vi ste mi naredili da rezonujem kao mentat", podsetio ju je.

"Nijedan mentat ne zna šta ja mislim!" Dva puta je duboko uzdahnula. "Kako se usuđuješ da nam sudiš?"

"Da vam sudim? Ali, ja to ne radim."

"Ti i ne sanjaš koliko smo obrazovanje dobili!"

"Oboje ste odgojeni da vladate", reče on. "Uslovljeni ste preteranom žudnjom za posedovanjem moći. Oštroumno shvatate politiku i veoma ste upućeni u pitanja rata i obreda. Prirodni zakon? Kakav prirodni zakon? Taj mit opterećuje ljudsku istoriju. Opterećuje je! On je avet. Nematerijalan je, nestvaran. Da li je, možda, vaš Džihad prirodni zakon?"

"Mentatsko blebetalo", prosikta ona.

"Ja sam sluga Atreida i nepristrasno govorim", odvrati on.

"Sluga? Mi nemamo sluge, već samo pristalice."

"Onda sam ja pristalica svesti", reče on. "Pokušaj to da shvatiš, dete, i..."

"Ne zovi me detetom!" obrecnu se ona. Napola je iz korica izvukla nož.

"Povlačim reč." Pogledao ju je, nasmešio se i ponovo svu pažnju poklonio komandama toptera. Već su mogle da se razaberu stenovite strane velikog kompleksa Tvrđave Atreida, koja je dominirala severnim predgrađima Arakena. "Postoji nešto veoma staro u tebi zbog čega ne možeš da budeš dete", reče gola. "Telo ti je uznemireno, jer oseća da postaje žena."

"Nije mi jasno zašto te slušam", progundala je, ali je ipak vratila kris-nož u korice i dlan obrisala o odoru. Taj dlan, vlažan od znoja, oskrnavio joj je osećanje slobodnjačke štedljivosti: kakvo rasipanje telesne vlage.

"Slušaš me jer znaš da sam odan tvome bratu", reče. "Moji postupci su jasni i lako razumljivi."

"Ništa u vezi s tobom nije jasno i lako razumljivo. Ti si najstroženije biće koje sam ikada srela. Kako mogu da znam šta su Tleilaksi ugradili u tebe?"

"Greškom ili hotimice?" reče on, "podarili su mi slobodu da se oblikujem."

"Povlačiš se u Zensuni parabole", optuži ga. "Mudar čovek oblikuje sebe, budala živi samo zato da bi umrla." U glasu joj se osećalo da se pretvara. "Pristalica svesti!"

"Ljudi nisu u stanju da razdvoje podlost i prosvećenost", reče on.

"Govoriš u zagonetkama!"

"Govorim umu sposobnom da shvati."

"Sve ću ovo ponoviti Polu."

"Veći deo je već čuo."

Mučila ju je radoznalost. "Kako to da si još živ... i slobodan? Šta je on odgovorio?"

"Nasmejao se i rekao: Ljudi ne vole da za Cara imaju knjigovođu; oni žele gospodara, nekoga ko će ih zaštititi od promena. Ali složio se da je za uništenje Carstva sam kriv."

"Zašto bi on govorio takve stvari?"

"Zato što sam ga uverio da razumem njegov problem i da ću mu pomoći."

"Šta li si mu samo rekao?"

Hajt je ćutao: upravio je topter nadole, niz vetar, prema zdanju u kome je bila smeštena straža, na krovu Tvrđave.

"Zahtevam da mi kažeš šta si mu rekao!"

"Nisam siguran da će ti se dopasti."

"Sama ću to prosuditi. Naređujem ti da mi smesta odgovoriš!"

"Dozvoli mi da prvo spustim letelicu", reče on. I ne čekajući njeno odobrenje, pripremio se za spuštanje. Podigao je krila u optimalni položaj i blago dodirnuo svetlonarandžastu površinu krova.

"Sada", reče Alija. "Govori."

"Rekao sam mu da je podneti samoga sebe možda najteži zadatak na svetu."

Zatresla je glavom. "To je... to je..."

"Gorka pilula", reče on, posmatrajući stražare koji su im trčali u susret preko krova da bi obrazovali pratnju.

"Gorka besmislica!"

"Najvišeg među palatinskim erlovima i najnižeg najamnika muči isti problem. Ne možeš unajmiti menatata ili bilo koji drugi um da ti reši taj problem. Ne postoji dokument o istrazi ili zapisnik sa saslušanja svedoka odakle bi se dobio taj odgovor. Nikakav sluga - ni pristalica - ne mogu zalečiti tu ranu. Moraš je sam zaceliti ili nastaviti da krvariš dok te svi gledaju."

Okrenula se od njega, ali u istom trenutku je shvatila da time otkriva svoja osećanja. Ne koristeći se nikakvim trikom glasa niti čarobnjačkim lukavstvom, još jednom je uspeo da prodre u njenu psihu. Kako mu to samo uspeva?

"Šta si mu rekao da učini?" prošaputa ona.

"Rekao sam mu da sudi, da uspostavi red."

Alija je gledala stražu koja je napolju čekala - u savršenom poretku.

"Deliti pravdu", promrmlja ona.

"Ne to!" obrecnu se on. "Predložio sam mu da sudi, samo to, rukovodeći se jednim jedinim načelom, možda..."

"Kojim?"

"Da čuva prijatelje, a uništava neprijatelje."

"Znači da pravedno sudi."

"Šta je to pravda? Dve sile se sudare. Svaka od njih može da bude u pravu u svom domenu. Upravo tu istupa Car sa svojim rešenjem. On mora da razreši sudare, a ne da ih sprečava."

"Kako?"

"Na najjednostavniji način da odluči."

"Zadržavajući prijatelje i uništavajući neprijatelje."

"Zar to nije stabilnost? Ljudi žele red, bilo kakav. Oni koji trpe glad, rado prepuštaju rat bogatima, kojima je on postao puki sport. To je opasan oblik mudrovanja. On donosi nered."

"Obavestiću brata da si suviše opasan i da te treba uništiti", reče ona, okrećući glavu prema njemu.

"To sam mu već predložio", reče on.

"Eto, zato si opasan", reče ona, odmeravajući reči. "Ovladao si svojim strastima."

"Nisam zbog toga opasan." Pre no što je mogla da se pomeri, on se nagnuo, ščepao je jednom rukom za bradu i priljubio svoje usne na njene.

Bio je to nežan, kratak poljubac. Povukao se, a ona ga je iznenađeno pogledala. Doživljeni šok još je više pojačavalo prituljeno cerekanje straže koja je napolju još čekala u savršenom poretku.

Alija prstom dodirnu usne. Nešto joj se učinilo poznato u tom poljupcu.

Hajtove usne predstavljale su otelotvorenje budućnosti koju je videla u nekim sporednim kracima predviđanja. Dok su joj se grudi nadimale, ona reče: "Trebalo bi da te oderem."

"Zato što sam opasan?"

"Zato što sebi suviše dopuštaš!"

"Ništa ja sebi ne dopuštam. Ne uzimam ništa što mi najpre nije bilo ponuđeno. Budi sretna što nisam uzeo sve što mi je bilo ponuđeno." Otvorio je vrata i skliznuo napolje. "Požuri! Protraćili smo suviše vremena na neuspelu misiju." Krupnim koracima se uputio prema ulazu u zgradu na drugom kraju staze.

Alija je iskočila i potrčala da bi ga sustigla. "Reći ću mu sve što si kazao i sve što si uradio", reče ona.

"U redu." Pridržao joj je vrata.

"Narediću da te pogube", reče ona ulazeći u palatu.

"Zašto? Jer sam ukrao poljubac koji sam želeo?" Pošao je za njom, što ju je primoralo da ubrza korak. Vrata se zatvoriše za njima.

"Poljubac koji si ti želeo!" Osetila se postićenom.

"Dobro, Alija. Onda poljubac koji si ti želela." Zaobišao ju je i krenuo prema platformi za spuštanje.

Kao da ju je ova kretnja vratila k svesti, ona najednom shvati koliko je bio iskren. Poljubac koji sam ja želela, pomisli, istina je.

"Tvoja iskrenost, to je ono što je opasno", reče ona, sledeći ga.

"Najzad si povratila mudrost", reče on, ne zaustavljajući se. "Nijedan mentat ne bi mogao jasnije da se izrazi. Onda, reci mi, šta si videla u pustinji?"

Zgrabila ga je za ruku, primoravši ga da se zaustavi. Opet mu je pošlo za rukom da joj potpuno razbistri svest.

"Ne umem da objasnim", reče ona, "ali neprestano mislim na Lice-Igrače. Zašto?"

"Upravo te je brat zbog toga i poslao u pustinju", odgovori on, klimnuvši glavom. "Saopšti mu ovu slutnju."

"Ali zašto?" insistirala je. "Zašto Lice-Igrači?"

"Tamo napolju leži mrtva jedna mlada žena", reče on. "Ne bi me čudilo da niko među Slobodnjacima nije prijavio nestanak jedne takve osobe."

11.

Razmišljam kakva li je radost biti živ i pitam se da li ću ikada uspeti da uhvatim koren u ovom telu i da upoznam svoje pređašnje biće. Koren postoji. No, samo budućnost zna da li će mi to ikada poći za rukom. U svakom slučaju, na raspolaganju mi stoje sve ljudske moći. Svaki korak koji budem preduzeo vodi me ka tom cilju.

'Gola govori' iz 'Alijinih komentara'

Obavijen prodornim mirisom začina i zadubljen u ponore svoga bića pod dejstvom proročkog transa, Pol je ugledao kako mesec postaje izdužena kugla. Kotrljao se i uvijao, šišteći - užasno šišteći poput zvezde porinute u beskrajno more - sve niži... niži... niži... slično lopti koju je bacilo neko dete.

Nestao je.

Ne, ovaj mesec nije zašao. Jasna predstava koju je doživeo potpuno ga je shrvala. Nestao je: meseca više nije bilo. Zemlja je zadrhtala poput životinje koja otresa vodu sa sebe. Obuzeo ga je užas.

Pol se naglo uspravio na ležaju širom otvorenih očiju. Jedan njegov deo posmatrao je spoljni svet, dok je drugi još bio zaokupljen unutrašnjim. U prvom je ugledao rešetku od plasmelda kroz koju se provetravala njegova odaja, što ga je činilo svesnim da se nalazi blizu kamenog ponora svoje Tvrđave. U unutrašnjem svetu i dalje je pratio pad meseca.

Napolje! Napolje!

Rešetka od plasmelda gledala je prema bleštavoj svetlosti podneva koja je obasjavala Araken. Unutra je bila samo najcrnja noć. Prijatni mirisi iz vrta na krovu dražili su njegova čula, ali nikakav cvetni miomiris nije mogao da odagna pali mesec.

Pol spusti stopala na hladnu površinu poda i proviri kroz rešetku. Ugledao je vitki luk mosta za pešake od stabilizovanih kristala zlata i platine. Ukrašavali su ga plameni dragulji iz udaljenog Kedona. On je vodio u prolaze unutrašnjeg grada preko jednog bazena i fontane punih vodenog cveća. Pol je znao da će, ako ustane, videti latice,

jasne i jarkocrvene poput sveže krvi, kako se vrte i okreću...
jednobojne krugove raštrkane po smaragdnoj bujici.

Oči su mu upijale prizor, ali to nije remetilo zanos izazvan začinom.

Ta užasna vizija izgubljenog meseca.

Vizija je nagoveštavala čudovišan gubitak vlastite sigurnosti. Možda je prisustvovao padu svoje civilizacije koju su uništile njegove pretenzije.

Mesec... mesec... mesec koji pada.

Bila je potrebna velika količina supstrata začina da se prodre kroz mulj kojim ga je okružio tarok. A sve što je uspeo pri tom bilo je da otkrije mesec i mrski put koga je bio svestan od samog početka. Da bi uništio Džihad i stišao vulkan pokolja morao je da uništi svoj ugled.

Povući se... povući se... povući se...

Cvetni miris iz vrta na krovu podsetio ga je na Čani i najednom ga je obuzela žudnja za njenim rukama u čijem bi zagrljaju mogao da voli i da zaboravi. Ali čak ni Čani ne bi bila kadra da odagna viziju meseca koji gasne. Šta bi ona rekla da se pojavi kod nje i da izjavi kako je spreman da umre na određen način? Znajući da je smrt neumitna, zašto ne izabрати aristokratski način da se umre, okončati život tajnim postupkom, lišivši se tako svih onih godina koje bi još mogao da proživi. Umreti pre nego dođe do kraja snage volje - nije li to aristokratski izbor?

Ustao je i otišao do rešetkastog otvora, a zatim izišao na terasu ispod bašte na krovu odakle se pružao pogled na cveće i vinovu lozu. Usta su mu bila suva kao da je marširao kroz pustinju.

Mesec... mesec... gde je taj mesec?

Mislio je na Alijin opis tela mlade žene među dinama. Žena Slobodnjak uslovljena dejstvom semute! Sve se uklapalo u pakleni plan.

Od vasseljene se ništa ne može uzeti, pomisli on. Ona je ta koja ti udeli što želi.

Ostaci ljuštore jedne školjke iz mora Matice Zemlje ležali su na niskom stolu pored balkonske ograde. Podigao ju je, sjajnu i glatku, i pokušao da se vrati kroz struje Vremena. Biserna površina odbijala je blistave mesece svetlosti. Odvojio je pogled od predmeta i očima prešao preko vrta do neba koje kao da se zažarilo: pruge prašinate

duge presijavale su se pod srebrnastim suncem.

Moji Slobodnjaci nazivaju sebe 'Decom Meseca', pomisli.

Spustio je školjku na sto i počeo da šeta terasom. Da li mu možda taj zastrašujući mesec nudi mogućnost bekstva? Stao je da traga za nekim skrivenim smislom u tom mističnom samopronicanju. Osećao se slab, potresen, još pod dejstvom začina.

Na severnom kraju plasmeldskog ponora ugledao je niska zdanja administrativnog osoblja. Pešaci su prolazili preko staza na krovu. Učinilo mu se da se ljudi kreću poput friza spram pozadine koju su sačinjavala vrata, zidovi i podni mozaici. Ljudi su predstavljali mozaik! Kada bi naglo zažmurio mogao je da ih zamrzne u svom umu. Friz.

Mesec pada i više ga nema.

Proželo ga je osećanje da se grad, tamo napolju, pretvorio u čudan simbol njegovog sveta. Zgrade koje je video bile su podignute u ravnici gde su Slobodnjaci uništili legije Sardaukara. Tle koje je nekad potresao vihor bitke, sada je odzvanjalo metežom sveta koji ide za svojim poslom.

Idući spoljnim rubom terase, Pol je zašao za ugao. Sada je mogao da vidi predgrađe koje se prostiralo do stena i uskovitlanog peska pustinje. Alijin hram dominirao je prednjim planom; zelene i crne zastave postavljene duž dve hiljade metara dugih ivica isticale su Muad'Dibov simbol meseca.

Mesec koji pada.

Pol pređe rukom preko čela i očiju. Ovaj simbol-metropolis ga je pritiskivao. Prezirao je sopstvene misli. Takva neodlučnost kod bilo koga drugog izazvala bi bes u njemu.

Mrzeo je ovaj grad!

Bes je hvatao korena u čami, plamteo i ključao duboko u njemu, podstican odlukama koje se nisu mogle izbeći. Znao je koji put mora slediti. Video ga je mnogo puta, zar ne? Video ga! Jednom... veoma davno, smatrao je sebe za izumitelja sistema vladanja. Ali, izum je potpao pod stara ustrojstva. Slično onim omraženim napravama sa plastičnom memorijom. Oblikuješ ih kako god želiš, ali ako i za trenutak zastaneš, sve se vrati u prvobitni oblik. Postojale su sile van njegovih moći koje su mu izmicale i prkosile.

Pol je prelazio pogledom preko krovova. Kakva se blaga nesputanih

života nalaze pod njima? Zapazio je ozelenele krošnje rastinja posred krečnjačkocrvenih i zlatnih krovova. Zelenilo - poklon Muad'Diba i njegove vode. Pred očima su mu se pružali voćnjaci i gajevi: bujno rastinje moglo se takmičiti sa vegetacijom legendarnog Libana.

"Muad'Dib rasipa vodu poput ludaka", govorili su Slobodnjaci.

Pol rukama prekri oči.

Mesec je pao.

Spustio je ruke sa očiju i zagledao se u metropolu pogledom koji je na izvestan način sada bio bistriji. Zdanja su poprimila oreol čudovišnog carskog varvarstva. Stajala su ogromna i svetla pod severnim suncem. Kolosi! Sve moguće ekstravagancije arhitekture, koje je pomahnitala istorija bila u stanju da stvori, nalazile su mu se pred očima: ogromne terase, trгови veličine gradova, parkovi, fragmenti kultivisane divljine.

Vrhunska umetnost stajala je tu uporedo sa neobjašnjivim čudesima žalosnog bezukusa. Pojediniosti su mu se urezivale u sećanje: kapidžik iz najdrevnijeg Bagdada... kube koje bi jedino pristajalo mitskom Damasku... luk iz niske gravitacije Atara... skladna uzvišenja i neobični ponori. Sve je to stvaralo utisak nenadmašne veličanstvenosti.

Mesec! Mesec! Mesec!

Gušila ga je osujećenost. Osećao je pritisak nesvesne mase, nahrupelu plimu ljudskog roda koja je hrlila kroz njegov svet. Survavali su se na njega poput džinovskog udarnog talasa. Naslućivao je da životi ljudi postaju zahvaćeni velikim migracijama, vrtlozi, struje, odlivi gena. Njih nije mogla da obuzda nikakva brana apstinencije, krize, impotentnosti, niti prokletstva.

Muad'Dibov Džihad je bio manji od makovog zrna na toj ogromnoj pozornici. Bene Geserit, taj esnaf koji trguje genima, zahvaćen je bujicom isto kao i on. Vizije meseca koji pada moraju se procenjivati spram drugih legendi, drugih vizija u vaseljeni gde su se čak i prividno večne zvezde polako gasile i na kraju umirale.

Od kakvog je značaja jedan jedini mesec u takvoj vaseljeni?

Daleko, u nedrima utvrđene citadele, tako duboko u unutrašnjosti da joj se zvuk ponekad gubio u vrevi gradske buke, desetožična rebaba pratila je jednu pesmu Džihada, tradicionalnu žalopojku za ženom

ostavljenom na Arakisu:

Njene usne su dine zakrivljene vetrom
Njene oči sijaju poput letnje žege.
Dve pletenice spuštaju joj se niz leđa -
Pletenice urešene vodenim prstenovima!
Moje ruke se sećaju njene kože,
Dražesne poput ćilibara, mirisne kao cveće.
Kapci mi podrhtavaju od sećanja...
Obuzeo me je beli plamen ljubavi!

Od pesme mu je postalo zlo. Melodija za glupake koji se opijaju sentimentalnošću! Neka pevaju uštavljenom lešu koji je Alija videla u pustinji.

Neka prilika se pokrenula u senci balkonske rešetke. Pol se okrenu. Gola iziđe na snažnu svetlost sunca. Metalne oči su mu svetlucale.

"Da li je to Dankan Ajdaho ili čovek zvani Hajt?" upita Pol.

Gola se zaustavi na dva koraka od njega. "Koga bi moj gospodar više želeo da vidi?"

U glasu mu se osećala izvesna opreznost.

"Govoriš kao Zensuni", reče Pol sa gorčinom. Značenja unutar značenja! Šta bi mogao jedan Zensuni-filozof da kaže ili da učini kako bi se makar i za dlaku izmenila stvarnost koja se u ovom trenutku odvija pred njim?

"Moga Gospodara nešto muči?"

Pol se okrenu na drugu stranu i zagleda u nagib Zaštitnog Zida. Video je lukove i potporne stubove nagrižene vetrom, groznu mimikriju njegovog grada. Priroda se poigravala njime! Pogledaj šta mogu da izgradim! Prepoznao je usek u dalekom masivu, mesto gde je pesak iscureo iz pukotine, što ga je navelo na pomisao: Tamo! Upravo tamo smo porazili Sardaukare!

"Šta muči moga Gospodara?" upita gola.

"Vizija", prošapta Pol.

"Ah, kada su me Tleilaksi prvi put probudili, i ja sam imao vizije. Bio sam uznemiren, usamljen... premda toga nisam bio svestan. Ne tada. Moje vizije nisu mi ništa otkrile! Tleilaksi su mi rekli da je to bila posledica oživljavanja tela koju ljudi gole moraju da pretrpe, samo

prolazna slabost i ništa više."

Pol se okrenu i zagleda u goline oči - te uglavljene, čelične, bezizražajne lopte. Kakve li su vizije imale te oči?

"Dankane... Dankane..." prošapta Pol.

"Zovu me Hajt."

"Video sam mesec koji pada", reče Pol. "Nestao je. Uništen je. Čuo sam strašno šištanje. Zemlja se tresla."

"Previše te je opilo vreme", reče gola.

"Tražio sam odgovor od Zensunija, a dobio ga od mentata", reče Pol.

"Pa dobro! Objasni moju viziju logikom mentata. Analiziraj je, svedi je na jednostavne reči, na jedan posmrtni govor."

"Posmrtni, zaista", reče gola. "Vi bežite od smrti. Težite sledećem trenutku, odbijate da živite ovde i sada. Predskazanje! Kakvog li oslonca za jednog Cara?"

Pol oseti radost kada je ugledao i dobro poznati madež na golinoj bradi.

"Pokušavajući da živite u budućnosti", reče gola, "da li je i otelotvorujete? Da li je ostvarujete?"

"Ako se budem držao mojih vizija budućnosti, onda ću tada i živeti", promrmlja Pol. "Šta te nagoni na pomisao da ja želim i da živim tamo?"

Gola slegnu ramenima. "Tražili ste od mene suštastven odgovor."

"Gde je suština u vaseljeni koja se satoji od slučajnosti?" upita Pol.

"Postoji li konačan odgovor? Zar iz svakog rešenja ne izvire nova pitanja?"

"Upili ste u sebe toliko vremena da sada imate privid besmrtnosti", reče gola. "Čak i vaše Carstvo, Gospodaru, mora da proživi svoje vreme i da nestane."

"Ne razmeći se preda mnom žrtvenicima čađavim od dima", zareža Pol. "Čuo sam dovoljno tužnih predanja o bogovima i mesijama. Zašto bi mi bile potrebne osobite moći da predvidim sopstveni pad poput svih ostalih? I najniži sluga iz moje kuhinje bi mogao to da učini." Odmahnuo je glavom. "Mesec je pao!"

"Još od početka niste dozvolili svom umu da se odmori", reče gola.

"Da li je to način na koji ćeš me uništiti?" upita Pol. "Sprečiti me da saberem misli?"

"Može li se sabrati kaos?" zapita gola. "Mi Zensuni kažemo: 'Ne

sabirati ništa - to je najviše sabiranje.' Šta možeš sabrati ako prvo ne sabereš samog sebe?"

"Mene muči vizija, a ti pričaš gluposti!" razbesne se Pol. "Šta ti znaš o predviđanju?"

"Video sam proroštvo na delu", reče gola. "Video sam one koji su pomoću znamenja i predznaka predviđali sopstvenu sudbinu. Bojali su se šta će pronaći."

"Moj mesec koji pada je stvaran", prošapta Pol. Drhtavo je uzdahnuo. "Kreće se. Kreće se."

"Ljudi se uvek plaše stvari koje se same kreću", reče gola. "Vi se bojite sopstvenih moći. Stvari vam se stropoštavaju u glavu niotkuda. Kada ispadnu, kuda odlaze?"

"Tešiš me trnjem", zareža Pol.

Unutrašnja svetlost obasja golino lice. Za trenutak, postao je pravi Dankan Ajdaho. "Tešim vas onako kako najbolje umem", reče.

Pola začudi ovaj iznenadni preobražaj. Da li je gola osetio bol koju je njegov um odbacivao? Da li je Hajt prigušivao sopstvenu viziju?

"Moj mesec ima ime", prošapta Pol.

Dopustio je da ga vizija ponovo obuzme. Mada je celo njegovo biće vrištalo, nije dopustio da mu se otme ni jedan jedini krik. Plašio se da govori iz straha da će ga glas izdati. U toj zastrašujućoj budućnosti nigde nije bilo Čani. Telo koje je urlalo u ekstazi, oči koje su sagorevale željom, glas koji ga je osvojio jer se nije koristio nikakvim trikovima sračunatog uzdržavanja - sve je nestalo, vratilo se vodi i pesku.

Pol se lagano okrenu i zagleda u sadašnjost, u prostor ispred Alijinog hrama. Iz avenije za procesije naišla su tri hodočasnika obrijanih glava. Na sebi su imali prljave, žute odore i žurili su pognutih glava uz popodneveni vetar. Jedan je šepao, vukući levo stopalo. Probijajući se kroz vetar, stigli su do ugla i zavili za njega, tako da su mu nestali iz vidnog polja.

Isto tako kako je nestao njegov mesec, nestali su i oni. Još je pred očima imao viziju. Njena strašna svrhovitost nije mu ostavljala nikakav izbor.

Telo se predaje, pomisli. Večnost uzima ono što joj pripada. Naša tela su samo na kratko uzburkala ove vode, igrala su opijena ljubavlju prema životu i prema samima sebi, uhvatila se ukoštac sa

nekoliko neobičnih misli, a zatim se prepustila instrumentima Vremena. Šta se o ovome može reći? Ja sam se zbio. Nisam... pa ipak, zbio sam se.

12.

"Ne moli se suncu za milost."

'Muad'Dibovo stradanje' iz 'Stilgarovih komentara'

Trenutak nemarnosti može biti koban, podsetila se Časna Majka Gaius Helen Mohiam.

Šetala je, naizgled nezainteresovano, okružena stražom Slobodnjaka. Znala je da je jedan od stražara iza nje bio gluvonem, neprijemčiv za lukavost glasa. Bez sumnje mu je bilo naređeno da je ubije i za najmanju provokaciju.

Zašto li ju je Pol pozvao? pitala se. Da li će joj izreći presudu? Setila se jednog davnog dana kada ga je iskušavala... dete Kvizac Haderah! Bio je izuzetno inteligentan.

Prokleta da mu je majka za sva vremena! Njenom krivicom Bene Geserit je izgubio vlast nad ovom genetskom lozom.

Tišina se uskomešala duž zasvođenih prolaza ispred njene pratnje. Osetila je da se vest pronela. No, Pol bi čuo i tišinu. Znao bi da dolazi i pre no što je najavljena. Nije obmanjivala sebe pomisliva da joj moći prevazilaze njegove.

Proklet bio.

Osećala je tegobe zbog bremena godina koje joj se svalilo na pleća; boleli su je zglobovi, refleksi joj više nisu bili brzi kao nekada, ni mišići gipki kao u doba mladosti. Za njom je ostajao dugi dan i dugi život. Današnji dan je provela sa dinskim tarokom u uzaludnoj potrazi za rešenjem vlastite sudbine. Ali karte su ostale neme.

Stražari su je usmerili iza ugla u još jedan u nizu naizgled beskrajnih, zasvođenih prolaza. Kroz trouglaste prozore od metastakla koji su se pružali s leve strane mogla je da vidi visoke čokote kalemljene vinove loze i indigo-cveće u dubokoj senci koju je gonilo popodneвно sunce. Gazila je po pločicama na kojima su bila iscrtana vodena bića sa egzotičnih planeta. Svuda unaokolo bilo je znakova koji su podsećali na vodu. Blagostanje... bogatstvo.

Grupa prilika odevenih u ogrtače prešla je preko dvorane ispred nje.

Posmatrali su je ispod oka, nju Časnu Majku. Prema njihovim pokretima i napetosti jasno se videlo da su je prepoznali.

Pažljivo se zagledala u kolonu stražara neposredno ispred sebe: mlada tela sa ružičastim naborima na okovratnicima uniformi.

Ogromnost ove ighir-citadele počela je da je zadivljuje. Prolazi... prolazi... Prošli su pored otvorenih vrata kroz koja je dopirao blag, drevni zvuk tambure i flaute. Za trenutak je pogledala unutra i susrela se s potpuno plavim očima grupe Slobodnjaka. Osetila je kako u njima ključa legendarni bunt zapreten u divljim genima.

Znala je da tu leži glavni uzrok njenog unutrašnjeg nemira. Jedna Bene Geserit ne može da previdi prisustvo gena i njihove mogućnosti. Najednom ju je obuzeo bes zbog gubitka: ta tvrdoglava atreidska budala! Kako je samo mogao da osujeti rađanje budućih dragulja svoje loze? Kvizac Haderah! Rođen, doduše, mimo svog vremena, ali stvaran - kao i onaj izrod od njegove sestre... i tu leži opasna nepoznata. Divlja Časna Majka, okoćena bez uvažavanja benegeseritskih zabrana, koja uopšte ne haje za naređeni razvoj gena. Izvesno je da Alija poseduje iste moći kao i njen brat - i još veće.

Počela je da je pritiska veličina citadele. Hoće li se prolazi ikada završiti? Celo mesto odisalo je zastrašujućom fizičkom moći. Nijedna planeta, nijedna civilizacija u celoj ljudskoj istoriji nikada ranije nije videla da je čovek stvorio tako neizmerno veliku građevinu. Čak deset drevnih gradova moglo bi se smestiti unutar njenih zidina.

Prošli su pored nekoliko ovalnih vrata s treperavim svetlima. Prepoznala ih je iz iksijanskih priručnika: otvori za pneumatički prevoz. Zašto su je onda ovoliko vodali? Odgovor je sam počeo da joj se uobličuje u svesti: da je onemoguće da se pripremi za prijem kod Cara.

Ovo je bio samo jedan u nizu tananih pokazatelja: srazmerna uzdržanost i pažljivo biranje reči od strane njene pratnje, tragovi primitivne snobivljivosti u njihovim očima kada su je oslovljavali sa Časna Majko, zatim hladan, blag i u osnovi bezmirisan karakter ovih dvorana - sve to predstavljalo je više nego dovoljan zbir podataka da jedna Bene Geserit donese ispravan zaključak.

Pol je želeo nešto od nje.

Prikrila je osećanje ushićenosti. Znači, postojala je poluga za

cenkanje. Trebalo je samo da joj otkrije prirodu i ispita snagu. Neke poluge pokrenule su stvari još veće od ove citadele. Poznato je da su dodiranjem prsta uništene mnoge civilizacije.

Časna Majka se priseti procene Nebeske Priče: Kada se neka osoba potpuno razvije u jednom određenom pravcu, ona će pre izabrati smrt nego što će se preobraziti u svoju suprotnost.

Prolazi kroz koje su je sprovodili izgledali su veći nego što u stvari jesu, zahvaljujući varci koju su izveli graditelji tako što su uveli lučne svodove, postupno ojačavali stubove-nosače i zamenili trouglaste prozore većim, pravougaonim. Ispred nje, konačno su se pojavila dvokrilna vrata na sredini udaljenog zida visokog predvorja. Osećala je da su vrata veoma velika tako da je bila primorana da suzdrži uzdah kada je pomoću svoje izvežbane svesti ustanovila njihove prave razmere. Visina im je iznosila najmanje osamdeset metara, a bila su bar upola toliko široka.

Kada im se približila sa pratnjom vrata su se iznutra otvorila: džinovska i bešumna kretnja skrivene mašinerije. Prepoznala je još neke naprave sa lksiona. Kroz ta vrata-kulu ušla je u pratnji stražara u Veliku Odaju za Prijeme Cara Pola Atreida - 'Muad'Diba pred kim svi postaju patuljci'. Upravo je imala prilike da vidi ovu popularnu izreku na delu.

Prilazeći Polovom udaljenom prestolu, na Časnu Majku je veći utisak ostavila tananost arhitekture koja ju je okružavala, nego neizmernost odaje. Dvorana je bila ogromna: unutra je mogla da se smesti celokupna citadela bilo kog vladara iz ljudske istorije. Njena prostranost svedočila je o prisustvu skrivenih strukturnih sila koje su počivale u punom skladu. Nosači i potporni stubovi sa druge strane zidova, kao i visoka, kupolasta tavanica mora da su prevazilazili svaki pređašnji pokušaj da se ostvari nešto slično. Sve je govorilo i inženjerskom geniju.

Sužavanje dvorane ka suprotnom kraju bilo je potpuno neprimetno, tako da perspektiva nije smanjivala Pola koji je sedeo na prestolu nasred uzdignutog podijuma. Neizvežbana svest, zapanjena okolnim razmerama, videla bi ga u prvi mah mnogo većim nego što u stvari jeste. Na nezaštićenu psihu delovale su i boje: Polov zeleni tron bio je isklesan iz jednog komada hagarskog smaragda. Stvarao je utisak uvećanja, a saobrazno jednom slobodnjačkom mitu odražavao je

boje jutra. Šaputalo se da na njemu sedi onaj koji je u stanju da svakog zavije u crno - život i smrt sjedinjeni u jednom simbolu, mudro isticanje suprotnosti. Iza prestola stepenasto su se spuštale plamenonarandžaste draperije, poprskane zlatom iz nedara Dine i cementnim mrljama melanža. Izvežbanom oku simbolika je bila očita, ali za neupućene ove boje bile su pogubne.

Ovde je vreme igralo svoju ulogu.

Časna Majka brzo je izračunala koliko joj je minuta potrebno da hramajući stigne do Carskog Trona. Bilo je dovoljno vremena da se svako preplaši. Razuzdana snaga, upravljena na osobu koja bi prilazila prestolu, bila je dovoljna da iz nje iscedi ma i najmanji osećaj srdžbe. Na početku tog dugog hoda čovek može biti ispunjen dostojanstvom, ali ga zato okončava sićušan kao bubica.

Pomoćnici i pratioci stajali su oko Cara u čudnom poretku - revnosni kućni stražari duž draperijama pokrivenog stražnjeg zida, Alija, taj izrod, dva stepenika ispod i levo od Pola, Stilgar, carski lakej, za nivo niže od Alije, a s desne strane, samo stepenik od poda dvorane, jedna usamljena prilika: stvorenje sa telom Dankana Ajdaha, gola. Primitila je među čuvarima neke starije Slobodnjake, bradate Naibe, sa ožiljcima od pustinjskih odela na nosevima; od oružja su imali kris-noževе u koricama za pojasom, nekoliko maula pištolja, pa čak i dva-tri laserska revolvera. To mora da su odani ljudi, pomislila je, kada im je dozvoljeno da nose lasersko oružje u prisustvu Pola koji je očigledno držao uključen laserski generator. Lako je mogla da razabere svetlucanje njegovog polja oko Cara. Jedan zrak laserskog pištolja ispaljen u to polje bio bi dovoljan da od cele citadele ostane samo rupa u tlu.

Straža se zaustavila na deset koraka od uzvišenja i prestrojila se da bi joj omogućila da nesmetano vidi Cara. Primitila je da nema Čani i Irulan i to ju je začudilo. Pričalo se da nijedna audijencija nije prošla bez njih.

Pol joj klimnu glavom, tiho i odmereno.

Najednom ona odluči da krene u napad i reče: "Znači, veliki Pol Atreid se udostojio da vidi nekoga koga je prognao?"

Pol se kiselо nasmeši, razmišljajući: Zna da nešto želim od nje. S obzirom na njene sposobnosti to se nije moglo izbeći. Dobro je znao kakvim moćima raspolaže. Štićenice Bene Geserita ne postaju

Časne Majke slučajno.

"Kako bi bilo da sklopimo primirje?" upita on.

Da li će to biti baš tako lako? upitala se. "Kaži šta želiš?" reče.

Stilgar se pokrenu i oštro pogleda Pola. Carskom lakeju nije se dopao njen ton.

"Stilgar želi da te otpustim", reče Pol.

"A ne da me ubiješ?" zapita ona. "Očekivala sam nešto konkretnije od jednog slobodnjačkog Naiba."

Stilgar se namrgodi i reče: "Često moram da mislim jedno, a govorim drugo. To nazivaju diplomatijom."

"Onda, hajde da odbacimo i diplomatiju", reče ona. "Da li je bilo neophodno da me vodate tolikim putem? Ja sam već u godinama."

"Trebalo je da uvidiš koliko mogu da budem bezdušan", reče Pol.

"Tako ćeš više ceniti moju plemenitost."

"Usuđuješ se na takve neumesnosti sa jednom Bene Geserit?" upita ona.

"Ni neotesani postupci nisu lišeni poruka", reče Pol.

Ona zastade odmeravajući njegove reči. Znači, on bi mogao da je se reši... na neotesan način, očigledno, ako ona... ako ona - šta?

"Reci šta to želiš od mene", promrmlja ona.

Alija pogleda brata, pokazujući mu glavom prema zastorima iza prestola. Znala je šta Pol smeru, ali joj se to nije dopadalo. Nazovimo to divljim proroštvom: nije imala nimalo volje da uzme udela u predstojećem cenkanju.

"Moraš voditi računa o tome kako govoriš sa mnom, starice", reče Pol.

Zvao me je staricom kada je još bio derle, pomisli Časna Majka. Podseća li me sada da sam se umešala u njegovu prošlost? Moram li odluku koju sam tada donela ovde ponoviti? Osećala je njenu težinu, gotovo fizički pritisak, od čega su joj zaklecala kolena. Mišići su joj prosto jaukali od umora.

"Bila je to duga šetnja", reče Pol. "Vidim da si umorna. Povuci ćemo se stoga u moju privatnu odaju iza prestola. Tamo ćeš moći da sedneš." Rukom je dao znak Stilgaru i ustao.

Stilgar i gola joj se približiše i pomogoše da se popne uz stepenice, prateći Pola kroz prolaz skriven draperijama. Tada je shvatila zašto ju je pozdravio u dvorani: bila je to samo predstava za stražu i Naibe.

Time ih je zaplašio. A sada - sada je naprasno postao ljubazan i dobrodušan, drznuvši se da pribegne tako providnom lukavstvu sa jednom Bene Geserit. Ili to možda nije bila drskost? Osetivši da neko ide iza nje, osvrnula se i ugledala Aliju. U očima mlade žene stajao je zamišljen, zloslutan pogled. Časna Majka zadrhta.

Privatna odaja na kraju prolaza bila je, u stvari, plasmeldna kocka osnove dvadeset metara, u kojoj su jedino osvetljenje pružale žute, sjajne kugle, dok su po zidovima viseli dugački narandžasti zastori od pustinjskog šatorskog platna. Od nameštaja u odaji se nalazio samo divan, mekani jastuci i niski sto na kome je stajao kristalni kondir za vodu. Svuda se osećao slabi miris melanža. Ovde se čovek osećao skućeno u poređenju sa dvoranom za prijeme.

Pol ju je poseo na divan i ostao da stoji, proučavajući njeno staračko lice - čelične zube, oči koje više skrivaju nego što otkrivaju, veoma izboranu kožu. Pokazao je na kondir sa vodom. Odmahnula je glavom, pri čemu joj se oslobodio pramen sede kose.

Pol reče tihim glasom: "Želim da se cenjkam sa tobom za život moje voljene."

Stilgar se nakašlja.

Alija steže dršku kris-noža koji joj je visio oko vrata.

Gola je ostao kod vrata, nepromenjenog izraza lica; metalni pogled bio mu je uprt iznad glave Časne Majke.

"Da li si u viziji video da sam ja umešala prste u njenu smrt?" zapita Časna Majka. Pogledala je голу koji ju je na čudan način uznemiravao. Zašto bi trebalo da se plaši gole? On je oruđe zavere.

"Ja znam šta ti želiš od mene", reče Pol, izbegavajući da odgovori na njeno pitanje.

Znači, on samo sumnja, pomislila je. Časna Majka pogleda u vrhove svojih cipela koji su virili ispod poruba odore. Crne... crne... cipele i haljine odavale su da je izvesno vreme provela u zatvoru: videle su se mrlje i nabori. Podigla je glavu i susrela se s Polovim ljutitim pogledom. Preplavilo ju je ushićenje, ali ga je sakrila iza stisnutih usana i poluzatvorenih kapaka.

"Šta nudiš?" upita ona.

"Dobićete moje seme, ali ne i mene", reče Pol. "Irulan će biti prognana i veštački oplodena..."

"Kako se usuđuješ!" razjari se Časna Majka, sva se ukočivši.

Stilgar se primače za pola koraka.

Gola se zbunjujuće nasmejao, što je Aliju navelo da ga prostreli pogledom.

"Nećemo da razgovaramo o onome što vaše Sestrinstvo zabranjuje", reče Pol. "Neću da slušam o gresima, izrodima ili verovanjima iz vremena pre Džihada. Možete dobiti moje seme za vaše planove, ali Irulanino dete neće sedeti na mom prestolu."

"Tvom prestolu", prosikta ona.

"Mom prestolu."

"Ko će ti onda roditi carskog naslednika?"

"Čani."

"Ona je jalova."

"Ona je u drugom stanju."

Nehotičnim uzdahom otkrila je svoju zaprepašćenost. "Lažeš!" obrecnu se ona.

Pol podiže ruku, zaustavljajući time Stilgara, koji je već koraknuo prema njoj.

"Već dva dana znamo da nosi moje dete."

"Ali Irulan..."

"Samo veštačkim putem. To je moja ponuda."

Časna Majka je sklopila oči da ne bi gledala njegovo lice. Dovraga! Ko je video da se geni razbacuju na ovaj način! Osećaj odvratnosti uzburka joj krv. Učenje Bene Geserita i nauci Batlerijanskog Džihada zabranjuju takav čin. Niko nema prava da ponižava najviša stremljenja čovečanstva. Nijedna mašina ne može da deluje kao ljudski mozak. Nema te reči ni dela iz kojih bi proisticalo da se čovek može pariti na nivou životinja.

"Šta si odlučila?" upita Pol.

Ona odmahnu glavom. Geni, dragoceni atreidski geni - samo su oni bili važni. Potreba je postala dublja od zabrane. Za Sestrinstvo sparivanje je imalo jedno više značenje od pukog spajanja sperme i ovuma. Težilo se zarobljavanju psihe.

Časna Majka je sada dokučila skriveni smisao Polove ponude. On želi da društvo Bene Geserita natera na čin koji će ga izložiti besu javnosti... ako ikada bude otkriven. Oni nisu mogli da uvažavaju takvo očinstvo ako ga sam Car poriče. To je jedino bio način da se geni Atreida sačuvaju za Sestrinstvo, ali ne i da se kupi presto.

Pogledala je unaokolo po sobi, proučavajući svako lice: Stilgar je sada miran i očekuje rasplet; gola stoji nepomičan i zadubljen u sebe; Alija posmatra голу... a Pol skriva bes ispod tanke glazure.

"To je sve što nudiš?" upita ona.

"Sve što nudim."

Pogledala je голу, jer ju je privukao kratkotrajni trzaj mišića na njegovom licu. Osećanje? "Ti, gola", reče ona. "Da li je dopustivo ponuditi tako nešto? Kad je već ponuđeno, treba li ga prihvatiti? Posluži nam kao mentat."

Metalne oči se upraviše prema Polu.

"Odgovori kako nađeš za shodno", reče Pol.

Gola usmeri svoj blistavi pogled prema Časnoj Majci, ponovo je zbunivši osmehom. "Ponuda je samo onda dobra ako se kupuje prava stvar", reče on. "Ovde se nudi razmena života, a to je prvorazredan posao."

Alija ukloni viticu riđe kose sa čela i reče: "Šta se još krije iza ovog cenkanja?"

Časna Majka izbeže Alijin pogled, ali su joj zato njene reči stale da odzvanjaju u ušima. Da, postojala su skrivena značenja u svemu tome. Istina, sestra je bila izrod, ali se ne može poreći njen status Časne Majke i sve što se pod tom titulom podrazumeva, Gaius Helen Mohijam osećala je da u ovom času nije samo jedna osoba, već da iz njenog bića progovara još mnoštvo drugih koje su joj zapretene u sećanju. Sve te Časne Majke, koje je apsorbovala u sebe kada je postala Sveštenica Sestrinstva, sada su bile na oprezu. Sa Alijom je sigurno isti slučaj.

"Šta još?" ponovi gola. "Nameće se pitanje zašto se čarobnice Bene Geserita nisu poslužile metodama Tleilaksa."

Gaius Helen Mohijam naglo okrenu glavu i susrete Alijin pogled. U trenutku došlo je do mentalnog spoja između dve Časne Majke usredsređene na istu misao: Šta leži iza bilo kog čina Tleilaksa? Gola je bio proizvod Tleilaksa. Da li je on Polu sugerisao taj plan? Da li bi se Pol upustio u cenkanje direktno sa Bene Tleilaksom?

Okrenula je glavu od Alije, osećajući da je i sama prožeta dilemama i nemirima. Klopka benegeseritskog vaspitanja, podsetila se, ležala je u urođenim moćima: te moći predisponiraju čoveka na taštinu i ponos. Ali moć obmanjuje one koji se njome koriste. Postaje se

sklon verovanju kako moć može da prebrodi svaku prepreku... uključujući tu i vlastito neznanje.

Samo jednom stvari Bene Geseriti ovde gospodare, reče ona u sebi. Piramidom pokolenja koja je dostigla vrhunac u Polu Atreidu... i njegovoj sestri izrodu. Ako sledeći korak bude pogrešan, moraće iznova da grade piramidu... da počnu mnogo pokolenja unazad u uporednim lozama i sa genetskim uzorcima potpuno lišenim bitnih odličja.

Kontrolisana mutacija, pomislila je. Da li je Tleilaksi stvarno upražnjavaju? Kako primamljiva perspektiva! Zatresla je glavom da bi se lakše oslobodila takvih misli.

"Odbijaš moj predlog?" zapita Pol.

"Razmišljam", reče ona.

Još jedanput je pogledala u sestru. Najpodesnija osoba s kojom bi se mogla ukrstiti ova žena je izgubljena... ubio ju je Pol. Preostala je, međutim, još jedna mogućnost kojom bi se u potomku mogle učvrstiti željene karakteristike. Pol se usudio da ponudi životinjsko rasplodavanje Bene Geseritima! Koliko je stvarno bio spreman da plati za Čanin život. Da li bi prihvatio ukrštanje sa svojom sestrom?

Nastojeći da dobije u vremenu, Časna Majka reče: "Kaži mi, o ti savršeni izdanče svega što je sveto, ima li Irulan nešto da primeti u vezi s tvojim predlogom?"

"Irulan će uraditi ono što joj vi naredite", zareža Pol.

Istina, pomisli Mohijam. Stisnula je vilice i ponudila novi gambit: "Postoje dva Atreida."

Naslutivši nešto od onoga što se motalo po glavi stare čarobnice, Pol oseti kako mu krv navire u obraze. "Pazi šta ćeš da predložiš", upozori je on.

"Ti želiš samo da Irulan iskoristiš za svoje ciljeve, a?" upita ona.

"Nije li ona upravo za to i obučena?" upita Pol.

A mi smo ti koji smo je obučavali, to u stvari želi da kaže, pomisli Mohijam. Pa... Irulan je medalja sa dve strane. Kako li je samo okrenuti na onu pravu?

"Da li ćeš Čanino dete postaviti na presto?" upita Časna Majka.

"Na moj presto", reče Pol. Pogledao je Aliju, pitajući se da li uviđa različite mogućnosti koje u sebi sadrži ovo cenkanje. Sestra mu je stajala zatvorenih očiju, zračeci neobičnim spokojem. S kakvim li je

unutrašnjim snagama bila u vezi? Videći sestru u takvom stanju Pol oseti da gubi oslonac. Alija je stajala na čvrstom tlu koje je njemu izmicalo.

Časna Majka konačno donese odluku i reče: "Ovo je prevelika odgovornost da bi je jedna osoba primila na sebe. Moram da se konsultujem sa Većem na Valahu. Da li bi mi dozvolio da uputim poruku?"

Kao da joj je potrebna moja dozvola! pomisli Pol.

"Pristajem", reče on. "Ali ne oklevajte suviše dugo. Neću da sedim besposlen dok vi raspravljate."

"Hoćete li se cenjkati i sa Bene Tleilaksom?" upita gola oštrim, nadmenim glasom.

Alija istog časa otvori oči i zagleda se u njega, kao da ju je iz sna trgao neki opasan uljez.

"Nisam doneo takvu odluku", reče Pol. "Jedino je sigurno da ću otići u pustinju što pre bude moguće. Naše dete će se roditi u sieču."

"Mudra odluka", primeti Stilgar.

Alija nije želela da ga pogleda. Celim bićem je osećala da je to bila pogrešna odluka. Pol mora da je toga svestan. Zašto li je krenuo tim putem?

"Da li su Bene Tleilaksi ponudili svoje usluge?" upita Alija. Videla je da i Mohijam zanima odgovor.

Pol odmahnu glavom. "Ne." Pogledao je u Stilgara. "Stile, naredi da se pošalje poruka na Valah."

"Odmah, Gospodaru."

Pol se okrenu na drugu stranu, čekajući da Stilgar sazove čuvare i odvede staru čarobnicu. Osetio je da se Alija koleba da li da postavi još neko pitanje ili ne. Konačno, ona odustade od toga i okrenu glavu ka goli.

"Mentate", reče, "da li misliš da će Tleilaksi tražiti usluge od mog brata?"

Gola slegnu ramenima.

Polove misli odlutaše. Tleilaksi? Ne... ne onako kako to Alija misli. Njeno pitanje mu je otkrilo da nije uočila sve mogućnosti. Pa... vizija jedne sibile razlikuje se od vizije druge. Zašto ne bi bilo odstupanja i između brata i sestre? Misli su mu i dalje lutale... i samo na čas se vraćao u stvarnost, kada bi mu do ušiju doprli delovi razgovora koji

se vodio oko njega.

"...mora znati šta Tleilaksi..."

"...potpunost podataka je uvek..."

"...vrlo sumnjivo gde..."

Pol se okrenuo i zagledao u svoju sestru, čime joj je privukao pažnju. Znao je da će ona ugledati suze na njegovom licu i da će se zabrinuti. Neka se brine. Zabrinutost je sada bila na mestu. Pogledao je zatim golu, ali je u njemu video samo Dankana Ajdaha i pored metalnih očiju. Tuga i sažaljenje su se borili u Polu. Čega bi se mogle sećati te metalne oči?

Postoji čitava skala moći viđenja i takođe čitava skala slepila, pomisli Pol. U sećanju mu se pojavi parafraza jednog odlomka iz Oranjske Katoličke Biblije: Koja nam to čula nedostaju, te nismo u stanju da vidimo jedan drugačiji svet koji se nalazi svuda oko nas?

Da li su te metalne oči raspolagale još nekim čulom osim vida?

Alija priđe bratu, primetivši njegovu čudnu potištenost. Dodirnula je suzu na njegovom obrazu slobodnjačkim pokretom punim strahopoštovanja, a zatim reče: "Ne smemo tugovati za onima koji su nam dragi pre nego što stvarno nestanu."

"Pre nego što nestanu", prošapta Pol. "Reci mi, sestro, šta to znači pre?"

13.

Sit sam božjih i sveštenečkih stvari. Misliš da ne vidim sopstvene mitove? Proveri svoje podatke još jednom, Hajte. Moji obredi uvukli su se i u najelementarnija ljudska delanja. Ljudi jedu u ime Muad'Diba! Vode ljubav u moje ime, rađaju u moje ime - prelaze ulicu u moje ime. Ni krov na najmanjoj udžerici u dalekom Gangišriju ne podiže se bez prizivanja blagoslova Muad'Diba!

'Knjiga Dijatriba' iz 'Hajtove hronike'

"Mnogo rizikuješ napuštajući svoje mesto da bi došao do mene u ovo doba", reče Edrik, posmatrajući kroz zidove rezervoara Lice-Igrača.

"Kako je slaba i ograničena tvoja pamet", reče Nebeska Priča. "Ko je to ko ti je došao u posetu?"

Edrik je oklevao, posmatrajući glomaznu priliku, teške očne kapke i tupo lice. Bilo je rano jutro i Edrikov metabolizam još nije, nakon noćnog odmora, prešao u fazu punog utroška melanža.

"Zar je to obličje u kome si šetao ulicama?" upita Edrik.

"Niko nije dvaput pogledao u neku od prilika čiji sam lik danas uzeo na sebe", reče Nebeska Priča.

Kameleon misli da se promenom oblika može zaštititi od svake opasnosti, pomisli Edrik u retkom trenutku lucidnosti. Zapitao se da li ih njegovo učešće u zaveri zbilja štiti od svih proročkih moći. Sada je valjalo računati na Carevu sestru...

Edrik zatrese glavom, uskovitlavši narandžasti gas u rezervoaru, a zatim reče: "Zašto si došao?"

"Dar mora biti podstaknut da brže dela", reče Nebeska Priča.

"To je neizvodljivo."

"Mora da postoji neki način", bio je uporan Nebeska Priča.

"Zašto?"

"Stvari se ne odvijaju onako kako bih ja to želeo. Car pokušava da nas razdvoji. Već se cenjkao sa čarobnicom Bene Geserita."

"A tako?"

"Tako! Moraš podstaknuti голу da..."

"Vi ste ga oblikovali, Tleilakse", reče Edrik. "Znaš i sam da to ne možeš tražiti od mene." Začutao je i približio se prozirnomo zidu rezervoara. "Ili si nas lagao o ovom poklonu?"

"Lagao?"

"Rekao si samo da će oružje biti upravljeno na cilj i pušteno. Kada jednom uručimo голу, više nema nikakvog uplitanja s naše strane."

"Svaki gola može biti ometen", reče Nebeska Priča. "Ti treba samo da ga ispitaš čega se seća o svom pređašnjem biću."

"Kakve to veze ima?"

"To će ga pokrenuti na delanje koje će služiti našim ciljevima."

"On je mentat i poseduje moći razložnog i logičkog rasuđivanja", primeti Edrik. "Može da pogodi šta smeram... on ili sestra. Ukoliko usredsredi pažnju na mene..."

"Da li nas ti skrivaš od te sibile ili ne?" upita Nebeska Priča.

"Ne bojim se predviđanja", reče Edrik. "Mene brine logika, pravi špijuni, fizičke snage Carstva, kontrola začina..."

"Dovoljno je da se setiš kako sve ima svoj kraj, pa će Car i njegove moći prestati da ti zadaju glavobolju", reče Nebeska Priča.

Najednom Navigator uzbuđeno ustuknu, zamlataravši udovima poput nekog neobičnog vodenjaka. Nebeska Priča oseti kako ga od tog prizora obuzima mučnina. Esnafljanin je, kao i obično, bio obučen u tamni triko sa mnoštvom raznih kontejnera za pojasom. Pa ipak... kada se kretao, sticao se utisak da je nag. Pokreti mu liče na zamahe pri plivanju, pomisli Nebeska Priča, zaključivši ponovo da su neke karike u lancu njihove zavere preslabe. Nisu predstavljali skladnu grupu. U tome je bila njihova slabost.

Edrik se polako umirio. Buljio je u Nebesku Priču, videvši ga kroz koprenu narandžastog gasa u kome je obitavao. Kakvu li je smicalicu čuvao u rezervi Lice-Igrač za svoj spas? upita se Edrik. Ponašanje Tleilaksa nije se moglo predvideti. Rđavo znamenje.

Nešto u Navigatorovom glasu i pokretima stavi do znanja Nebeskoj Priči da se Esnafljanin više boji sestre nego Cara. Ta misao mu iznenada prolete kroz svest, prilično ga uznemirivši. Da li su prevideli nešto važno u vezi sa Alijom? Da li će gola biti dovoljno jako oružje da ih oboje uništi?

"Znaš li šta se priča za Aliju?" reče izokola.

"Na šta misliš?" Čovek riba ponovo poče da se mreška.

"Nikada filozofija i kultura nisu imale takvu pokroviteljku", reče Nebeska Priča. "Zadovoljstvo i lepota sjedinjeni u..."

"Šta je to što je trajno u lepoti i zadovoljstvu?" upita Edrik.

"Uništićemo oba Atreida. Kultura! Odbacili su kulturu da bi bolje vladali. Lepota! Uveli su lepotu koja podjarmljuje. Postavili su na tron neznanje - što uopšte nije bilo teško. Ništa nisu prepustili slučaju! Lanci! Sve što čine služi kovanju lanaca i porobljivanju! Ali, robovi se uvek bune."

"Sestra se može udati i roditi potomka", reče Nebeska Priča.

"Zašto stalno govoriš o sestri?" upita Edrik.

"Car joj može odabrati saputnika", odgovori Nebeska Priča.

"Čak ni ti ne možeš da predvidiš sledeći trenutak", upozori ga Nebeska Priča. "Ti nisi tvorac... bar ne veći od Atreida." On klimnu glavom. "Ne smemo isuviše pretpostavljati."

"Nismo mi od onih koji naklapaju o stvaranju", usprotivi se Edrik.

"Nismo svetina koja pokušava da od Muad'Diba napravi mesiju. Kakve su to gluposti? Zašto postavljaš ovakva pitanja?"

"Posredi je ova planeta", reče Nebeska Priča. "Ona postavlja pitanja."

"Planete ne govore!"

"Ova govori."

"Oh?"

"Ona govori o stvaranju. Pesak koji duva noću, to je stvaranje."

"Pesak koji duva..."

"Kada se probudiš, prva svetlost ti otkriva sasvim novi svet - svež i spreman da primi tvoje tragove."

Pesak bez tragova? pomisli Edrik. Stvaranje? Iznenada ga obuze zebnja. Skučenost njegovog rezervoara, ove prostorije, sve se to nadvilo nad njim i skolilo ga.

Tragovi u pesku.

"Govoriš kao Slobodnjaci", reče Edrik.

"Ovo je doista slobodnjačka misao i veoma je poučna", složi se Nebeska Priča. "Oni kažu da Muad'Dibov Džihad ostavlja tragove u vaseljeni, baš kao što Slobodnjak gazi po novom pesku. Iza njega ostaje beleg u ljudskim životima."

"Pa?"

"Spušta se naredna noć", reče Nebeska Priča. "Duva vetar."

"Da", reče Edrik, "svršeno je sa Džihadom. Muad'Dib ga je iskoristio. Mislim da bi ga on zaustavio da je mogao."

"Da je mogao? Sve što je trebalo da uradi bilo je da..."

"Umukni!" zareža Nebeska Priča. "Ne može se zaustaviti mentalna epidemija. Ona prelazi s osobe na osobu, nezadrživo se šireći parsecima. To je sveobuhvatna zaraza, koja napada najmanje zaštićena mesta, mesta na kojima čuvamo druge slične boleštine. Ko je u stanju da zaustavi tako nešto? Muad'Dib nema protivotrov. Sve to vodi koren iz haosa. Da li bi red ikada mogao toliko da se razmahne?"

"Da nisi, možda, i ti zaražen?" upita Edrik. Polako se okrenuo u narandžastom gasu, pitajući se zašto se u glasu Nebeske Priče oseća strah. Da li je Lice-Igrač izdao zaveru? Nije bilo načina da se zaviri u budućnost i to ispita. Budućnost je postala mutna bujica, prepuna proroka.

"Svi smo mi zaraženi", reče Nebeska Priča, prisećajući se da je Edrikova pamet veoma ograničena. Kako da izloži stvar, a da je Esnafljanin razume?

"Ali kada ga uništimo", reče Edrik, "zara..."

"Trebalob i da te ostavim u tvom neznanju", reče Nebeska Priča. "Ali dužnosti mi to ne dozvoljavaju. Uostalom, to je opasno za sve nas." Edrik se trže, a zatim se primiri uz rezak grč opnastog stopala, od čega mu se oko nogu uzburkao narandžasti gas. "Čudno govoriš", reče.

"Sedimo na buretu baruta", reče Nebeska Priča mirnim glasom. "Ono svakog časa može da odleti u vazduh. Kada do toga dođe, ostaci će se razleteti kroz vekove. Zar ne uviđaš to?"

"I ranije smo se sretali sa religijama", pobuni se Edrik. "Ako ova nova..."

"Nije posredi samo religija!" uzviknu Nebeska Priča, upitavši se šta bi Časna Majka rekla kada bi videla kako grubo postupa sa njenim saučesnicima u zaveri. "Religijska vladavina je nešto drugo, Muad'Dib je svuda omasovio svoj Kvizarat, zamenivši stare funkcije vlade. Ali, on ne drži stalnu civilnu službu, kao ni ambasade, koja bi mu služile za vezu. Postoje episkopije, ostrva vlasti. U središtu svakog ostrva je jedan čovek. Ljudi uče kako da zadobiju, a potom i

zadrže ličnu vlast. Ljudi su ljubomorni."

"Kada budu podeljeni, apsorbovaćemo ih jednog po jednog", reče Edrik, zadovoljno se smešeci. "Odrubi glavu i telo će pasti..."

"Ovo telo ima dve glave", reče Nebeska Priča.

"Sestra... koja bi mogla da se uda."

"Koja će se sigurno udati."

"Ne dopada mi se tvoj ton, Nebeska Pričo."

"A meni tvoje neznanje."

"Šta ako se uda? Da li će to poremetiti naše planove?"

"To će poremetiti vasseljenu."

"Ali oni nisu nenadmašni. Ja, na primer, posedujem moći koje..."

"Ti si dete. Ti se gegaš tamo gde oni koračaju."

"Oni nisu nenadmašni!"

"Zaboravljaš, Esnafljanine, da smo jednom stvorili Kvizac Haderaha. To je biće koje poseduje dar uvida u Vreme, oblik postojanja kome se ne može pretiti, a da i onaj koji preti ne bude obuhvaćen istom pretnjom. Muad'Dib zna da ćemo napasti Čani. Moramo delovati brže nego do sada. Moraš poći do gole i podstaknuti ga kao što sam te uputio."

"A ako to ne učinim?"

"Onda smo svi propali."

14.

O, crve sa mnogo zuba,
Zar ne možeš da porekneš ono što je neizlečivo?
Telo i dah koji te mame
U zemlji svih prapočetaka
Hrane se čudovištima što se uvijaju na ognjenim vratima!
Od svih halja koje nosiš nema takve kojom možeš
Da se zaštitiš od božanskog otrova
Ili da sakriješ usplamtelost želje!

'Pesma crva' iz 'Knjige Dine'

Pol se dobro oznojio na vežbalištu, boreći se kris-nožem i kratkim mačem protiv gole. Sada je stajao kod prozora, gledajući na Trg hrama i pokušavajući da zamisli Čani u bolnici. Razbolela se jednog jutra šeste nedelje trudnoće. Oko nje su se sada nalazili najbolji lekari koji će ga pozvati čim nešto utvrde.

Popodne je bilo sumorno. Peščani oblaci zatamnili su nebo iznad trga. Slobodnjaci ovakvo vreme nazivaju 'prljavi vazduh'.

Zašto ga ti lekari već jednom ne zovu? Svaka sekunda je s mukom proticala, nevoljna da stupi u njegov svet.

Čekanje... čekanje... Bene Geseriti nisu poslali odgovor sa Valaha. Naravno, namerno odugovlače.

Proročka vizija zabeležila je ove trenutke, ali on se sada klonio proroštva. Više je voleo da kao Riba Vremena pliva ne tamo kuda sam želi, već gde ga struje nose. Sudbina mu više nije dozvoljavala da se bori.

Mogao je da čuje golu koji je slagao oružje i proveravao opremu. Pol uzdahnu, položi ruku na opasač i isključi zaštitno polje. Njegovo pucketavo gašenje prostruja mu površinom kože.

Kada se Čani vrati, moraće da se suoči sa događajima. Biće tada dovoljno vremena da prihvati činjenicu kako joj je upravo ono što joj je prećutao produžilo život. Da li je bilo nečeg rđavog u tome što je pretpostavio Čani nasledniku? Ko mu je dao pravo da odlučuje

umesto nje? Budalaste misli! Ko bi mogao da okleva suočen sa ovim mogućnostima: jame za robove, mučenje, agonija tuge... i nešto još gore.

Čuo je kako se vrata otvaraju, a zatim Čanine korake.

Pol se okrenu.

U Čaninim očima ogledala se žeđ za osvetom. Široki slobodnjački pojas koji joj je u struku skupljao odoru boje zlata, vodeni prstenovi koje je nosila kao ogrlicu, ruka položena na bedro (nikada daleko od noža), prodorni pogled kojim bi uvek pomno osmotrila svaku novu prostoriju u koju bi ušla - svaki detalj na njoj sada je zračio željom za nasiljem.

Raširio je ruke kada mu je prišla i čvrsto je zagrlio.

"Neko mi je", reče uznemirenim glasom, glave prislonjene na njegove grudi, "veoma dugo stavljao kontraceptivna sredstva u hranu... pre nego što sam započela sa novim režimom ishrane. To će pruzrokovati mnoge probleme oko trudnoće."

"Ali, zar ne postoje lekovi?" upita on.

"Opasni lekovi. Znam ko mi je davao taj otrov! Ubiću je."

"Moja Sihaja", prošapta on, stežući je čvrsto da bi stišao iznenadni drhtaj koji joj je prošao telom. "Rodićeš naslednika koga oboje želimo. Zar to nije dovoljno?"

"Moj život brže sagoreva", reče ona, pripijajući se uz njega. "Sada rođenje upravlja mojim životom. Lekari su mi rekli da neverovatno brzo napreduje. Moram da jedem, stalno da jedem... i da uzimam sve više začina... da ga gutam i pijem. Ubiću je zbog toga!"

Pol je poljubi u obraz. "Ne, moja Sihaja. Nećeš nikoga ubiti." Pomisli: Irulan ti je produžila život, voljena. Za tebe će čas rađanja biti i smrtni čas.

Osetio je kako mu skrovita bol prodire do srži i najednom mu se učini kao da mu se ceo život pretače u jednu crnu bocu.

Čani se odvoji od njega. "Ne mogu da joj oprostim!"

"Ko je pomenuo praštanje?"

"Zašto onda da je ne ubijem?"

Bilo je to pravo slobodnjačko pitanje koje je u Polu izazvalo gotovo ludu želju da se nasmeje. Pa ipak, suzdržao se, rekavši: "To ne bi pomoglo."

"Video si to?"

Sećanje na viziju izazvalo je u njemu grčenje stomačnih mišića.

"Šta sam video... šta sam video..." promrmlja. Svi vidovi okolnih događaja počeli su da se uklapaju u sadašnjost koja ga je paralizovala. Osećao je da je prikovan za budućnost koju je tako često otkrivao da se ona sada okomila na njega poput pomamne razvratnice. Suvo grlo mu se stezalo. Da li ga je vlastito proročanstvo u toj meri omađijalo, zapitao se, da se bez otpora sunovratio u nemilosrdnu sadašnjost.

"Kaži mi šta si video", reče Čani.

"Ne mogu."

"Zašto ne smem da je ubijem?"

"Zato što ja to tražim od tebe."

Posmatrao je kako će to prihvatiti. Činila je to poput peska koji upija vodu: apsorbujući i skrivajući. Da li se ispod te vrele, uzburkane spoljašnjosti krila poslušnost? upitao se. Shvatio je tada da život u Carskoj Tvrđavi nije promenio Čani. Ušla je ovde samo nakratko, kao što bi svratila u postaju na kakvom proputovanju sa svojim čovekom. Ništa od onoga što je donela sa sobom iz pustinje nije izgubila.

Čani se udalji od Pola i pogleda голу koji je čekao blizu dijamantskog kruga podijuma za vežbanje.

"Ukrstio si mač s njim?" upita.

"Bolje se osećam nakon toga."

Spustila je pogled na kružno vežbalište, a potom ga uprla u goline metalne oči.

"To mi se ne dopada", reče.

"Nije programiran da mi nanese zlo nasiljem", reče Pol.

"Video si to?"

"Nisam video!"

"Kako onda znaš?"

"Zato što je on nešto više od gola; on je Dankan Ajdaho."

"Napravili su ga Bene Tleilaksi."

Odmahnula je glavom. Rub marame dodirivao joj je kragnu odore:

"Kako možeš da prenebregneš činjenicu da je on gola?"

"Hajte", reče Pol, "da li si ti oruđe moje propasti?"

"Ako se promeni suština sadašnjosti, promeniće se i suština budućnosti", reče gola.

"To nije odgovor", usprotivi se Čani.

Pol povisi glas. "Kako ću ja umreti, Hajte?"

Veštačke oči zasvetlucaše. "Priča se, Gospodaru, da ćete umreti zbog novca i moći."

Čani se ukipi. "Kako se usuđuje da tako govori s tobom?"

"Mentati govore istinu", reče Pol.

"Da li ti je Dankan Ajdaho bio pravi prijatelj?" upita ona.

"Dao je život za mene."

"Poznato je", prošaputa Čani, "da gola ne može da se preobrazi u ono što je bio."

"Da li biste me vi preobratali?" zapita gola, upravivši pogled prema Čani.

"Kako on to misli?" zapita Čani.

"Biti preobražen znači biti preokrenut", reče Pol. "Ali, bez vraćanja unazad."

"Svaki čovek nosi sa sobom svoju prošlost", reče Hajt.

"I svaki gola?" upita Pol.

"Na izvestan način, Gospodaru."

"Šta je onda sa tom prošlošću u tvom tajanstvenom telu?" upita Pol.

Čani primeti da je pitanje uznemirilo голу. Pokreti mu postadoše brži, a šake se stisnuše u pesnice. Pogledala je Pola, pitajući se zašto je stao da čeprka po ovome. Da li je postojala mogućnost da se ovo stvorenje preobrati u svoje pređašnje biće?

"Ali ti žudiš za tim", reče Pol.

Prazne površine golinih očiju se podigoše i pažljivo uperiše u Pola.

"Da."

Nežnim glasom Pol reče: "Ako postoji način..."

"Ovo telo", reče Hajt, prinoseći levu ruku čelu, što je ličilo na neobičan pozdrav, "nije telo s kojim sam se rodio. Ono je... ponovo rođeno. Jedino je oblik isti. To mogu da postignu i Lice-Igrači."

"Ne tako dobro", reče Pol. "A ti i nisi Lice-Igrač."

"To je istina, Gospodaru."

"Odakle potiče tvoj oblik?"

"Iz genetskog otiska pravih ćelija."

"Negde", reče Pol, "postoji plastično obličje koje podseća na Dankana Ajdaha. Priča se da su stari ispitivali ovu oblast pre nego što je stigao Batlerijanski Džihad. Koliko seže tvoje sadašnje

sećanje, Hajte? Šta ono zna o pređašnjem telu?"

Gola slegnu ramenima.

"Šta ako on nije bio Ajdaho?" upita Čani.

"Bio je."

"Možeš li da budeš siguran u to?" upita ona.

"On je Dankan u svakom pogledu. Ne mogu da zamislim nikakvu snagu koja bi bila dovoljno jaka da sadrži ovaj oblik bez i trunke odmora ili deformisanja."

"Gospodaru", usprotivi se Hajt. "Ako nešto ne možemo da zamislamo, to ne znači da ne postoji. Ima i takvih stvari koje moram da činim kao gola, a koje ne bih činio kao čovek."

Posmatrajući Čani, Pol reče: "Vidiš?"

Ona klimnu glavom.

Pol se okrenuo od nje, obuzdavajući u sebi duboku tugu koja ga je obuzela. Otišao je do balkonskih prozora i razgrnuo zastore. Snažna dnevna svetlost obasja sobu. On čvrsto stisnu rub odore, osluškujući zvuke iza sebe.

Ništa.

Okrenuo se. Čani je stajala kao u transu, pogleda uprtog u golu.

Hajt se, primeti Pol, povukao u neku od unutrašnjih odaja svoga bića i ponovo postao gola.

Čani se pokrenu kada se Pol udaljio od prozora, ali još je bila pod utiskom kratkog trenutka što ga je Pol izazvao. U trenutku, gola je bio živo i stvarno ljudsko biće. Tada ga se nije plašila - uistinu, bio je neko koga je volela i kome se divila. Sada je razumela šta je Pol hteo da postigne ovim ispitivanjem. Želeo je da ona vidi čoveka u golinom telu.

Čani se zagleda u Pola. "Da li je taj čovek bio Dankan Ajdaho?"

"Bio je to Dankan Ajdaho. On je još tamo."

"Da li bi on dozvolio Irulan da dalje živi?" upita Čani.

Voda još nije duboko prodrla, pomisli Pol. I reče: "Ako bih mu ja to naredio."

"Ne razumem", reče ona. "Zar nisi ljut?"

"Ja jesam ljut."

"Ne izgledaš... ljut. Izgledaš žalostan."

Sklopio je oči. "Da. I žalostan."

"Ti si moj čovek", reče ona. "Znam to, ali odjednom te ne razumem."

Iznenada, Pol oseti kao da se spušta niz duboku pećinu. Telo mu se kretalo - korak po korak - ali mislio je na nešto drugo. "Ni ja samog sebe ne razumem", prošaputa. Kada je otvorio oči, video je da se udaljio od Čani.

Ona se oglasi negde iza njega. "Voljeni, neću te više pitati šta si video. Jedino što znam, to je da ću roditi naslednika koga oboje želimo."

Klimnuo je glavom. "Znao sam to od početka." Okrenuo se i stao da je posmatra. Sada mu je Čani izgledala veoma daleko.

Ona se pribra i položi ruku na trbuh. "Gladna sam. Lekari su mi rekli da moram da jedem tri ili četiri puta više nego ranije. Bojim se, voljeni. Raste suviše brzo."

Suviše brzo, složi se on. Ovaj fetus zna da mora da požuri.

15.

Odvažna priroda Muad'Dibovih akcija može se videti u činjenici da je On od samog početka znao kuda sve to vodi, pa ipak nijednom nije skrenuo s puta. Jasno je to naznačio, rekavši: 'Kažem vam da je kucnuo čas mog kušanja kada će se pokazati da sam ja Krajnji Sluga.' On je tako sve utkao u Jedno, da mu se i prijatelj i neprijatelj mogu klanjati. Zbog toga i samo zbog toga, njegovi Apostoli imaju sledeću molitvu: 'Gospode, spasi nas od drugih puteva koje je Muad'Dib prekrio Vodama Svoga Života.' Ti 'drugi putevi' se mogu zamisliti samo uz najdublju odvratnost.

Iz 'Jam-el-Dina (Knjiga Strašnog Suda)

Glasnik je bila mlada žena - čije su lice, ime i porodica bili poznati Čani - i to je bio razlog što ju je Služba Carske Bezbednosti pustila da prođe.

Bilo je dovoljno da je Čani samo identifikuje pred Službenikom Bezbednosti koji se zvao Banerdži, a on je zatim upriličio sastanak sa Muad'Dibom. Banerdži se oslonio na svoje instikte i na činjenicu da je devojčin otac bio član Carevih Komandosa Smrti, strašni Fedajkin, iz doba pre Džihada. U protivnom, uopšte se ne bi osvrnuo na molbu devojke koja je uporno zahtevala da nasamo razgovara sa Muad'Dibom.

Naravno, pre sastanka u Polovoj privatnoj kancelariji bila je pretresena i proverena. No, čak i tada, ušla je u pratnji Banerdžija, koji je u jednoj ruci stezao nož, dok je drugom držao devojku za mišicu.

Bilo je gotovo podne kada su je uveli u odaju: čudno mesto na kome su se mešali uticaji Pustinjskih Slobodnjaka i Aristokratskih Porodica. Tri zida prekrivali su Hiereg zastori: brižljivo izrađene tapete sa motivima iz slobodnjačke mitologije. Na četvrtom se nalazio video-ekran, srebrnosiva površina iza ovalnog pulta na kome je stajao samo jedan predmet, slobodnjački peščani sat ugrađen u oreri, suspenzorski mehanizam sa lksiona, koji je pokazivao oba

meseca Arakisa povezana sa suncem u klasičnu Trijadu Crva.

Pol, koji je stajao iza pulta, pogleda Banerdžija. Službenik Bezbednosti bio je jedan od onih koji se uzdigao do ovog položaja služeći prvo u slobodnjačkoj policiji, gde se pokazao pametan i odan, uprkos tome što su mu preci bili krijumčari, o čemu svedoči i sGmo njegovo ime. Imao je krupno telo, čak i debelo, a pramenovi crne kose padali su mu preko tamne i sjajne kože čela, poput kreste neke egzotične ptice. Oči su mu bile potpuno plave, a pogled miran. Mogao je da posmatra sreću ili svirepost, a da mu se izraz lica ne promeni. I Čani i Stilgar su mu verovali. Pol je znao da će ga Banerdži smesta poslušati ako mu naredi da udavi devojkju.

"Gospodine, evo devojke-glasnika", reče Banerdži. "Moja Gospodarica, Čani, obavestila vas je o njenom dolasku."

"Da", kratko potvrdi Pol.

Čudno, devojka ga nije gledala. Pažnja joj je ostala prikovana za planetarijum. Bila je tamnoputa, srednje visine, a figuru joj je skrivala bogato istkana odora, boje crvenog vina i jednostavnog kroja, koja je govorila o bogatstvu. Plavocrnu kosu držala je skupljenu uskom trakom od tkanine koja je bila u skladu sa odorom. Haljina joj je skrivala ruke. Pol je podozrevao da ih drži čvrsto stisnute u pesnice. To bi pristajalo njenom karakteru. Sve na njoj bilo je u skladu sa držanjem - uključujući tu i odoru: najlepši odevni predmet sačuvan upravo za ovakav trenutak.

Pol dade rukom znak Banerdžiju da se odmakne. Ovaj je za trenutak oklevao pre nego što je poslušao. Tada se i devojka pomerila za korak napred. Kretnje su joj bile ljupke. Pa ipak, još je izbegavala da ga pogleda.

Pol se nakašlja.

Devojka podiže pogled; oči lišene beonjača razrogačiše se sa prikladnom dozom strahopoštovanja. Imala je neobično malo lice i lepo oblikovanu bradu, a način na koji je držala usta celoj prilici davao je izgled uzdržanosti. Oči su joj bile neprirodno velike u odnosu na iskošene obraze. Nije zračila veselošću, što je govorilo da se retko smeje. U uglovima očiju primećivala se slaba, žućkasta zamagljenost koju je mogla da izazove prašina ili semuta.

Sve je bilo u skladu.

"Želela si da me vidiš", reče Pol.

Nastupio je trenutak da se izvrši i poslednja provera ove prilike u obličju devojke. Nebeska Priča je preuzeo oblik, ponašanje, pol, glas - sve što su njegove sposobnosti bile u stanju da zapaze i poprime. Ali, ovu devojku je Muad'Dib poznavao još iz vremena provedenog u sieču. Tada je bila dete, ali je sa Muad'Dibom delila mnoge doživljaje. Određene oblasti sećanja morale su se veoma vešto izbegavati. Ovo je bila najuzbudljivija uloga koju je Nebeska Priča ikad igrao.

"Ja sam Oteimova Lihna iz Berk al Diba."

Devojčin glas bio je tanak, ali odrešit, dok je izgovarala očevo i svoje ime i poreklo.

Pol je klimnuo glavom. Bilo mu je jasno zašto je Čani nasela. Boja glasa i sve ostalo besprekorno je bilo oponašano. Da nije prošao kroz benegeseritsku vežbu za prepoznavanje glasa i da ga proročka vizija nije obavila pređom daoa, ovaj Lice-Igrač verovatno bi prevario čak i njega.

Koristeći se svojom izvežbanošću, otkrio je izvesne protivrečnosti: devojka je sada izgledala nešto starija nego što je u stvari bila; osećalo se da glasne žice drži pod prekomernom kontrolom; držanju vrata i ramena nedostajala je tanana slobodnjačka oholost. No, prilika nije bila sasvim lišena lepote: raskošna odora trebalo je da sakrije pravi oblik... a i crte lica odisale su punim sjajem originala. Sve je to ukazivalo da Lice-Igrač gaji izvesnu naklonost prema ulozi koju je igrao.

"Odmori se u mom domu, Oteimova kćeri", izgovori Pol zvanični slobodnjački pozdrav. "Dobro si došla kao kiša nakon sušnog razdoblja."

Tanano opuštanje gošće otkrilo je Polu da joj je njegova tobožnja dobrodošlica ulila poverenje.

"Nosim poruku", reče ona.

"Čovekov glasnik isto je što i on sam", odvrati Pol.

Nebeska Priča blago odahnu. Sve je dobro krenulo, ali sada nastupa trenutak odluke. Treba navesti Atreida na željeni put. Mora da izgubi svoju slobodnjačku naložnicu, a da niko za to ne bude kriv. Jedini krivac treba da bude svemoćni Muad'Dib. On mora biti naveden da se pomiri sa vlastitim krahom, kako bi mogao da prihvati alternativu Tleilaksa.

"Ja sam dim koji rasteruje san noću", reče Nebeska Priča, koristeći se šifrovanom rečenicom Fedajkina koja je značila: donosim rđave vesti.

Pol je s naporom uspevao da sačuva mir. Osećao se nagim: duša mu je lutala po mraku, lišena pomoći svake vizije. Moćna proroštva skrivala su ovog Lice-Igrača. Polu su bile poznate samo marginalije ovih trenutaka. Jedino je znao šta ne može učiniti. Nije smeo da ubije ovog Lice-Igrača. To bi ubrzalo budućnost, što se mora izbeći po svaku cenu. Potrebno je nekako pronaći put koji će voditi u tamu i izmeniti ovo strašno ustrojstvo.

"Saopšti mi poruke", reče Pol.

Banerdži se pomeri u stranu, tako da je mogao da posmatra devojčino lice. Izgledalo je kao da ga je ona tek sada primetila i pogled joj se zaustavi na dršci noža koji je Oficir Bezbednosti držao u ruci.

"Nevini ne veruju u zlo", reče devojka gledajući pravo u Banerdžija.

Oh, dobar potez, pomisli Pol. Isto tako bi reagovala i prava Lihna. Prožela ga je trenutna bol za nestalom Oteimovom kćeri, čije je mrtvo telo nađeno u pesku pustinje. Ali, ovo nije bio čas za takva osećanja. On skupi veđe.

Banerdži je netremice motrio devojku.

"Rečeno mi je da poruku prenesem jedino vama", reče ona.

"Zašto?" upita Banerdži hrapavim glasom.

"Zato što je to želja mog oca."

"Ovo je moj prijatelj", reče Pol. "Zar ja nisam Slobodnjak? Moj prijatelj može da čuje sve što i ja čujem."

Nebeska Priča dade devojčinom liku izraz trenutne nedoumice. Da li je to zaista bio slobodnjački običaj... ili je posredi neko kušanje?

"Car može da određuje vlastite zakone", reče Nebeska Priča.

"Poruka glasi: moj otac želi da ga posetite sa Čani."

"Zašto moram da povedem Čani?"

"Ona je vaša žena i sajadina. Imamo problem Vode, a treba deliti shodno zakonima naših plemena. Ona mora da potvrdi da moj otac govori u slobodnjačkom duhu."

Znači, istina je da su i Slobodnjaci umešani u zaveru, pomisli Pol. Ovaj trenutak se dobro uklapao u ono što će se zaista desiti. On nije imao drugoga izbora do da se povinuje tom toku.

"O čemu će tvoj otac govoriti?" upita Pol.

"Govoriće o zaveri protiv vas - zaveri među Slobodnjacima."

"Zašto nije lično došao da saopšti poruku?" upita Banerdži.

Devojka zadržala pogled na Polu. "Moj otac ne može da dođe ovamo. Zaverenici sumnjaju u njega. Ne bi živ stigao."

"Zar nije mogao tebi da otkrije pojedinosti zavere?" upita ponovo Banerdži. "Kako to da je izložio opasnosti svoju kćerku?"

"Detalji su zapreteni u distrans glasniku koga jedino Muad'Dib sme da otvori", odgovori ona. "To je sve što znam."

"Zašto onda nije poslao distrans?" upita Pol.

"To je ljudski distrans", reče ona.

"Onda ću poći", reče Pol. "Ali ići ću sam."

"Čani mora da pođe sa vama!"

"Čani je u drugom stanju."

"Kada je žena-Slobodnjak odbila da..."

"Moji neprijatelji su je u potaji trovali", reče Pol. "Čeka je težak porođaj. Zdravlje joj ne dozvoljava da me u ovom trenutku prati."

Pre nego što je Nebeska Priča uspeo da ih obuzda, čudna osećanja prodoše devojčinim licem; osujećenje, bes. Nebeska Priča je znao da se svakoj žrtvi mora pružiti nekakva odstupnica, pa čak i takvoj kao što je Muad'Dib. Ovo, međutim, još nije značilo da je zavera propala. Atreid je i dalje bio u mreži. On je predstavljao stvorenje koje se potpuno razvilo u okviru jednog ustrojstva. Pre bi se uništio nego što bi se promenio u vlastitu suprotnost. Isti bi slučaj bio i sa Kvizac Haderahom Tleilaksa. Tako će biti i sa ovim. A zatim... gola.

"Dozvolite mi da zamolim Čani da ona odluči o tome", reče devojka.

"Ja sam već odlučio", reče Pol. "Ti ćeš me pratiti umesto Čani."

"Potrebna je obredna Sajadina!"

"Zar nisi Čanina prijateljica?"

U zamci, pomisli Nebeska Priča. Da li sumnja? Ne. Samo je slobodnjački oprezan. A kontracepcija je činjenica. Pa dobro - postoje i drugi načini.

"Otac mi je naložio da se ne vraćam", reče Nebeska Priča. "Kazao mi je da potražim utočište kod vas, pošto me vi nećete izložiti opasnosti."

Pol klimnu glavom. Sve se skladno uklapalo u karakter. Nije mogao da joj odbije utočište. Pokazala se slobodnjački poslušna u

izvršavanju očevog naređenja.

"Povešću Stilgarovu ženu, Haru", reče Pol. "Pokazaćeš nam put do tvoga oca."

"Da li ste sigurni da možete verovati Stilgarovoj ženi?"

"Jesam."

"Ali ja nisam."

Pol stisnu usne: "Da li ti je majka živa?"

"Moja prava majka pridružila se Šai-Huludu. Moja druga majka još živi i brine se o mom ocu. Zašto?"

"Ona je iz Sieč Tabra?"

"Da."

"Sećam je se", reče Pol. "Zameniće Čani." Dao je rukom znak Banerdžiju. "Neka sluge otprate Oteimovu Lihnu u odaje koje su joj prikladne."

Banerdži se nakloni. Sluge. Šifra koja znači da ovog glasonošu treba staviti pod specijalnu stražu. Uhvatio ju je za ruku. Ona se trže.

"Kako ćete stići do mog oca?" upita napetim glasom.

"Opisaćeš put Banerdžiju", reče Pol. "On je moj prijatelj."

"Ne! Otac je tako naredio! Ne mogu!"

"Banerdži?" reče Pol.

Banerdži zastade. Pol stade da ga posmatra kako prebira po svom enciklopedijskom sećanju koje mu je pomoglo da stekne status punog poverenja. "Poznajem vodiča koji vas može odvesti do Oteima", reče Banerdži.

"Onda ću ići sam", reče Pol.

"Gospodine, ako vi..."

"Oteim želi da se sve ovako odigra", reče Pol, teškom mukom prikrivajući ironiju koja ga je izjedala.

"Gospodine, to je suviše opasno", ponovo se usprotivi Banerdži.

"Čak i Car mora da prihvati izvestan rizik", reče Pol. "Odlučio sam. Učini kao što sam naredio."

Banerdži nevoljko izvede Lice-Igrača iz odaje.

Pol se okrenu prema praznom ekranu iza pulta. Najednom mu se učinilo da čeka dolazak stene na njenom slepom putu iz velike visine.

Treba li da otkrije Banerdžiju pravi identitet ovog glasonoše? pitao se. Ne! Tako nešto nije bilo zapisano na ekranu njegove vizije.

Svako odstupanje ovde samo bi ubrzalo nasilje. Valja pronaći težišni trenutak, mesto na kome bi sam poželeo da isticu iz vizije. Ako takav trenutak uopšte postoji...

16.

Bez obzira na to u kojoj meri civilizacije ljudi postaju egzotične, bez obzira na razvoj života i društva, odnosno na složenost međudejstva mašina-čovjek, uvek postoje intervali samotne moći, kada put kojim ide čovečanstvo, pa čak i sama budućnost čovečanstva zavise od srazmerno jednostavnih činova pojedinaca.

Iz 'Božanske Knjige Tleilaksa'

Dok je prelazio preko visokog mosta za pešake koji je vodio iz Tvrđave u kancelarijsku zgradu Kvizareta, Pol je šepao. Sunce je već gotovo zašlo i on se kretao duž dugih senki koje su ga prikrivale, premda su dobro uvežbane oči mogle da ga prepoznaju po držanju i hodu. Nosio je uređaj koji je stvarao zaštitno polje, ali ga nije aktivirao, jer su mu ađutanti došli do zaključka da bi svetlucanje korone moglo da izazove podozrenje.

Pol pogleda nalevo. Pramenovi peščanih oblaka prekrivali su sunce na zalasku poput daščica na prozorskim šalonima. Čak i kroz filtre pustinjskog odela do njega je dopirao suv vazduh sličan onome u hieregu.

On, u stvari, nije bio sam napolju, ali služba bezbednosti nije ga više tako pomno držala na oku od kada je prestao da se sam šeta noću po ulicama. Visoko iznad glave leteli su mu, u prividno nasumičnom poretku, ornitopteri sa noćnim osmatračima, prateći njegovo kretanje preko predajnika skrivenog u pustinjskom odelu. Odabrani ljudi šetali su ulicama koje su se pružale dole. Ostali su bili raštrkani svuda po gradu; svima je bilo dobro poznato kako će biti prerušen Car: slobodnjačka odora navučena preko pustinjskog odela, temag pustinjske čizme, zatamnjena koža, obrazi iskrivljeni pomoću plastičnih umetaka. Dovodna cev spuštala mu se niz levu stranu vilice.

Kada je stigao na drugi kraj mosta, Pol se osvrnu. Primetio je pokret pored kamene rešetke koja je zaklanjala jednu terasu njegovih odaja. To je bez sumnje bila Čani. 'Lov na pesak u pustinji' nazvala

je ovo putešestvije.

Ona nije mogla da shvati koliko je za njega bio težak ovaj izbor. Kada se treba opredeliti između dve agonije, pomisli on, obično ispadne tako da i ona manja postane nepodnošljiva.

Za jedan maglovit, bolan trenutak, prisetio se njihovog rastanka. U tom poslednjem času Čani je iskusila tau uvid u njegova osećanja, ali ih je pogrešno protumačila. Zaključila je da su ga obuzela čuvstva koja se obično javljaju kada se neko rastaje od voljene osobe da bi se suočio sa nepoznatom opasnošću.

Kamo sreće da ne znam ono što znam, pomislio je.

Prešao je preko mosta i ušao u veliko zdanje kroz gornji prolaz. Pričvršćene svetleće kugle obasjavale su užurbane ljude koji su hitali svojim poslom. Kvizarat nije nikada spavao. Polovu pažnju najednom privukoše natpisi nad vratima, kao da ih vidi po prvi put: Trgovci brzinama, Kazani i Retorte, Perspektive proročanstava, Testovi vere, Religijske potrepštine, Oružje, Propaganda vere...

Više bi odgovarao naziv Propaganda birokratije, pomislio je.

Svojevrsan religijski civilni službenik zaposeo je sve kutke vasseljene. Ovaj novi čovek Kvizarata u većini slučajeva bio je preobraćenik. Retko je zamenjivao Slobodnjake na ključnim mestima, ali je zato zauzimao sve niže položaje. Uzimao je melanž kako zato da bi pokazao da to može da sebi priušti, tako i zbog njegovih gerijatrijskih svojstava. Nije se mešao sa onima koji su bili na vlasti: Carem, Esnafom, Bene Geseritom, Landsradom, Porodicama ili Kvizaratom. Bogovi su mu bili rutinerstvo i kartoteka. Opsluživali su ga mentati i neverovatan arhivski sistem. Ekspeditivnost je bila prva reč njegovog katehizisa, iako se zvanično pozivao na propise Batlerijana. Govorio je da je nemoguće stvoriti mašine slične ljudskom mozgu, ali je svakim svojim činom pokazivao da više voli mašine od ljudi, statistiku od pojedinačnih činjenica, dalekosežna i opšta viđenja od prisnih ličnih veza koje zahtevaju maštu i preduzimljivost.

Kada je izbio na rampu koja se nalazila na suprotnom kraju zdanja, začuo je zvona koja su pozivala vernike na Večernji Obred u Alijin Hram.

Zvonjava je imala neobičan prizvuk postojanosti i večnosti.

Hram koji je stajao s druge strane dupke punog trga bio je nov, baš

kao i obredi koji su se upražnjavali u njemu, ali postojalo je nešto u njegovom položaju u pustinjskoj uvali na rubu Arakena... što je stvaralo utisak drevnog mesta, bogatog tradicijom i tajanstvom.

Pol se sada nalazio usred mase i više nije mogao da se povuče. Jedini vodič koga je odeljenje bezbednosti uspeo da pronađe neizostavno je zahtevao da se sve upravo ovako odvija. Ljudima iz ove službe nije se dopala Polova spremnost kojom je prihvatio zahtev. Stilgar je još manje bio zadovoljan, a najviše se protivila Čani.

Kada bi ga neko iz okolne svetine slučajno okrznuo u prolazu samo bi produžio dalje, uopšte ga ne pogledavši, što je u Polu stvaralo neobično osećanje slobode. Pol je znao da su ljudi bili uslovljeni da se na ovaj način odnose prema Slobodnjacima. Imao je držanje čoveka koji je stigao iz unutrašnjeg dela pustinje, a takvi su oduvek bili veoma preki.

Polako je napredovao kroz reku ljudi koja je sve brže hrlila prema stepenicama hrama i postajala sve gušća. Ljudi oko njega više nisu mogli da izbegnu guranje, pa su počela da pljušte obredna izvinjenja: 'Molim za oproštaj, plemeniti Gospodine, ne mogu da izbegnem ovu neučtivost', 'Izvinite Gospodine, ali ovakvu gužvu još nisam video', 'Klanjam se, sveti građanine. Jedan zvekan me je gurnuo'.

Nakon nekoliko prvih izvinjenja, Pol je prestao da obraća pažnju na njih. Bila su bezosećajna, podstaknuta jedino nekom vrstom obrednog straha. Umesto toga počeo je da razmišlja koliki put je prevalio od dana svoje mladosti provedenih u Dvorcu Kaladan. Gde je i kada prvi put stupio na stazu koja ga je dovela do prenatrpanog trga toliko udaljenog od Kaladana? Da li je uopšte stupio na nju? Nije mogao da kaže da je u bilo kom trenutku svog života postupio iz nekog određenog razloga. Pobude i sučeljene sile bile su složene... verovatno znatno složenije od bilo koje druge grupe podsticaja u ljudskoj istoriji. Upravo ga je ovde proželo osećanje da još može izbeći sudbinu koju je tako jasno video duž puta. Ali gomila ga je gurala napred i Pola obuze vrtoglavo osećanje da je izgubio svoj put i da nema više nikakvog uticaja na tok vlastitog života.

Svetina je sada zajedno sa njim hrlila uz stepenice ka ulazu u hram. Glasovi počеше da se postepeno stišavaju. Miris straha postajao je

sve jači: jedak i znojav.

Pomoćnici sveštenika već su započeli službu u hramu. Njihovo razgovetno pevanje nadglasalo je sve ostale zvuke: šaputanje, šuštanje ogrtača, struganje stopala, kašljanje. Napev je pričao o Udaljenim Mestima koja je posetila sveštenica obuzeta svetim transom:

'Ona jaše pustinjske crve svemira!
Ona nas vodi kroz sve oluje
U zemlju blagih vetrova.
Iako spavamo pored zmijskog legla,
Ona čuva naše usnule duše.
Ona nas krije od pustinjske jare,
U hladu jame.
Sjaj njenih belih zuba
Vodi nas u noći.
Uz vitice njene kose
Dižemo se u nebesa!
Slatki miomirisi opojnog cveća
Okružuju nas u njenom prisustvu.'

Balak! pomisli Pol na jeziku Slobodnjaka. Budite oprezni! I nju može obuzeti vihor strasti.

Duž ivica ulaza hrama bile su postavljene visoke i tanke svetleće cevi čiji je sjaj oponašao plamen sveća. Njihovo lelujanje i treperenje pobudilo je u Polu sećanja predaka, bez obzira na to što je znao da je njihov efekat upravo na to sračunat. Celo ovo zdanje predstavljalo je svojevrstan atavizam, umešno izumljen i vrlo delotvoran. Mrzeo je čak i pomisao da je doprineo njegovom nastanku.

Zajedno sa gomilom prošao je kroz visoka metalna vrata u ogromni brod: mračno mesto, osvetljeno treperavim svetlima koja su sijala sa velike visine. Na kraju broda nalazio se bleštavo osvetljen oltar. Iza oltara izdizao se predmet od crnog drveta, samo prividno jednostavan, ukrašen crtežima iz slobodnjačke mitologije na temu peska. Skrivena svetla poigravala su na površini sigurnosnih vrata i stvarala obličja slična polarnoj svetlosti. Raspevani pomoćnici sveštenika koji su stajali raspoređeni u sedam redova ispod te

spektralne zavese, poprimali su jeziv izgled: crne odore, bela lica, usta koja su se skladno pokretala.

Posmatrajući hodočasnike oko sebe, Pol je najednom počeo da im zavidi na njihovoj zanetosti kojom su slušali istine što ih on nije bio u stanju da čuje. Učinilo mu se da oni ovde dobijaju nešto što je njemu bilo uskraćeno, neki tajanstveni melem.

Pokušavao je da se probije bliže oltaru, ali ga je zaustavila jedna ruka koja ga je uhvatila za rame. Pol se ljutito okrenu i suoči sa prodornim pogledom potpuno plavih očiju jednog starog Slobodnjaka; po pokretu gustih veđa u trenutku je prepoznao čoveka. Njegovo ime istog trena zaigra pred Polovim očima: Rasir, drug iz siečkih dana.

Pol je znao da je u ovoj gužvi sasvim prepušten na milost i nemilost Rasiru, ako je ovaj kojim slučajem naumio da ga napadne.

Starac mu se primače, držeći drugu ruku ispod plašta prijavog od peska: njome je, bez sumnje, stezao dršku kris-noža. Pol se, što je bolje mogao, postavio da parira napad. Starac, međutim, samo primače glavu uz Polovo uvo i prošaputa: "Ići ćemo sa ostalima."

Bila je to lozinka vodiča. Pol klimnu glavom.

Rasir se povuče i okrenu licem prema oltaru.

"Ona dolazi sa istoka", pevali su pomoćnici. "Sunce joj je za leđima. Sve stvari su joj izložene. Pri punom sjaju svetlosti - ništa ne izmiče njenom pogledu, bilo da je tamno ili svetlo."

Neskladno cviljenje rebaba najednom nadjača raspevane glasove, priguši ih i nagna da zamuknu. Kao da ju je pogodio električni udar, gomila pohrli nekoliko metara napred. Sada je gomila postala kompaktna masa mesa, a vazduh je bio zagušljiv od teškog mirisa začina i njihovog disanja.

"Šai-Hulud piše na čistom pesku", povikaše pomoćnici sveštenice.

Pol iznenada primeti da diše u istom ritmu kao i svetina oko njega. Iz senki iza svetlucavih zaštitnih vrata ženski hor počeo prigušeno da peva: 'Alija... Alija... Alija...' Napev je polako postajao sve glasniji i glasniji da bi najednom zamukao.

A onda, glasovi ponovo počеше blagu večernju molitvu:

'Ona umiruje sve oluje -

Oči joj ubijaju naše neprijatelje,

I muče nevernike.
Sa tuonskih kola
Gde se budi svetlost praskozorja
I čiste vode teku,
Vidiš njenu senku.
Po bleštavoj letnjoj toploti
Ona nas služi hlebom i mlekom -
Hladne i začinom mirisne,
Njene oči tope naše neprijatelje,
Muče naše tlačioce
I proniču u sve tajne
Ona je Alija... Alija... Alija... Alija...'

Lagano, glasovi se prituliše:

Pol oseti mučninu. Šta to činimo? pitao se. Alija je bila kći čarobnice, ali sada je odrasla. A odrastati - znači postajati opakiji, pomisli on. Kolektivna mentalna atmosfera hrama izjedala mu je psihi. Duboko u sebi, mogao je da oseti onaj deo svog bića koji je pripadao masi što ga je okružavala, ali mnoge druge razlike stvarale su kobnu protivrečnost. Stajao je utonuo i usamljen u vlastitom grehu koji nikada neće biti u stanju da okaje. Neizmernost vasseljene izvan hrama preplavila je njegovu svest. Kako se jedan čovek, jedan obred može nadati da će utkati tu neizmernost u plašt koji će pristajati svim ljudima.

Pol se stresao.

Vasseljena mu se suprotstavljala na svakom koraku. Izmicala je njegovoj vlasti, smišljala bezberojne načine da se preruši i da ga obmane. Ona nikada neće prihvatiti nijedan od načina na koji bi on želeo da je podjarmi.

Duboka tišina zavlada hramom.

Alija se pojavi iz tame iza svetlucavih duga. Na sebi je imala žutu odoru prošaranu zelenom bojom Atreida - žuto je predstavljalo sunčevu svetlost, a zeleno smrt iz koje se rađa život. Polu se iznenada učini da se Alija pojavila zbog njega, samo zbog njega. Bacio je pogled preko okupljene gomile u hramu prema sestri. Ona je bila njegova sestra. Poznavao je obred i njegovo poreklo, ali se nikada do sada nije našao ovde sa hodočasnicima i nikada je ranije

nije posmatrao njihovim očima. I tek tada, videvši je kako upražnjava tajnu ovog mesta, shvatio je da je i ona deo vasseljene koja mu se suprotstavlja.

Pomoćnici joj prineše zlatni putir.

Alija ga podiže.

Delom svoje svesti, Pol se priseti da se u putiru nalazi neprerađeni melanž, fini otrov, sveta tajna njenog prorokovanja.

Pogleda uprtog u putir, Alija progovori. Glas joj je bio milozvučan, poput rascvetalih akorda, tečan i zvonak:

"U početku bili smo prazni", reče ona.

"Ništa nismo znali", odazva se napevom hor.

"Nismo poznavali Moć koja prebiva na svakom mestu", reče Alija.

"I u svakom vremenu", otpeva hor.

"Evo Moći", reče Alija, polako podižući putir.

"Koja nam donosi radost", otpeva hor.

Baš kao i tugu, pomisli Pol.

"Ona budi dušu", reče Alija.

"Ona rasteruje sve sumnje", otpeva hor.

"U rečima mi izgaramo", reče Alija.

"U moći opstajemo", otpeva hor.

Alija prinese putir usnama i iskapi ga.

Na svoje zaprepašćenje, Pol zateče samog sebe kako zadržava dah, uhvaćen u mrežu taoa kao najbedniji hodočasnik iz okolne gomile. Najednom se priseti načina na koji plameni otrov prodire u telo. Na površinu pamćenja izroni mu ovaj trenutak kada se vreme zaustavlja, svest postaje prah koji preinačuje otrov. Za kratko je ponovo iskusio trenutak buđenja u bezvremenosti gde je sve moguće. Mislio je da poznaje iskustvo koje je Alija sada doživljavala, ali odjednom je uvideo da ga u stvari ne poznaje. Tajna ga je zaslepljivala.

Alija zadrhta i spusti se na kolena.

Pol uzdahnu zajedno sa razdraganim hodočasnicima. Klimnuo je glavom. Sa očiju je počeo da mu se podiže deo koprene. Opijen blaženstvom vizije, zaboravio je da svaka vizija pripada svima koji su još na putu, svima koji još treba da stignu. U viziji čovek prolazi kroz tamu, nesposoban da razlikuje stvarna od nesusťastvenih zbivanja. Źudi se za savršenstvom koje nikada neće postojati.

A u žudnji se gube tragovi sadašnjosti.

Alija se ljuljala u zanosu usled promene koju je izazivalo dejstvo začina.

Pol iznenada postade svestan neke transcendentne prisutnosti koja mu je govorila: 'Pogledaj! Vidi tamo! Pogledaj šta si prenebregao.' U tom trenutku pomislio je kako kroz tuđe oči i uši može da vidi slike i čuje ritam koje nijedan umetnik, nijedan pesnik ne bi nikada bio u stanju da reprodukuje. Video je prekrasnu, živu i sjajnu svetlost koja je otkrivala svu proždrljivost moći... čak i njegovu proždrljivost.

Alija je progovorila. Njen pojačan glas odzvanjao je brodom.

"Blistava noći", povikala je.

Uzdah prostruja poput talasa kroz gomilu hodočasnika.

"Ništa se ne može sakriti u ovakvoj noći!" reče Alija. "Koja je retka svetlost ova tama? Ne možete da je vidite, vaša čula ne mogu da je osećete, ni reći da je opišu." Glas joj postade tiši. "Provalija ostaje. Ona je bremenita svim stvarima koje još treba da se dogode. Ahhh... kakva slatka silina!"

Pol uhvati sebe kako očekuje da mu sestra uputi neki tajni znak. Mogao je to da bude bilo koji gest ili reč, nešto iz čarobnjačkih i mističnih obreda, nekakvo spoljno manifestovanje koje bi mu odgovaralo kao što strela odgovara kosmičkom luku. Ovaj trenutak ležao je u njegovoj svesti poput ustreptale žive.

"Postojaće tuga", zapevala je Alija. "Podsećam vas da je sve samo početak, večni početak. Svetovi čekaju da ih neko osvoji. Neki u dometu zvuka moga glasa dosegnuće uzvišene sudbine. Vi ćete se rugati prošlosti, zaboravivši šta vam ja sada govorim; unutar svih razlika postoji jedinstvo."

Pol je jedva obuzdao uzvik razočarenja kada je Alija spustila glavu. Nije izrekla ono što je on očekivao da će čuti. Osećao je svoje telo kao suhu opnu ili ljušturu koju je napustio neki pustinjski insekt.

I ostale mora da su ispunjavala slična osećanja, pomisli on. Podozrevao je kako oko njega raste uznemirenost. Iznenada, jedna žena iz gomile, negde daleko napred u brodu, s Polove leve strane, povika neartikulisanim, bolnim glasom.

Alija podiže glavu i Pola najednom prože vrtoglavo osećanje da je udaljenosti među njima nestalo, da joj gleda u staklaste oči sa svega nekoliko centimetara udaljenosti.

"Ko me to doziva?" upita Alija.

"Ja", zavika žena. "Ja, Alija. Oh, Alija, pomози mi. Kažu da je moj sin poginuo na Muritanu. Da li je zaista mrtav? Zar ga nikada više neću videti... nikada?"

"Pokušavaš da se vratiš po svojim tragovima u pesku", odvrati Alija. "Ništa nije izgubljeno. Sve se kasnije vraća, a ti možda nećeš prepoznati onoga koji će se vratiti, jer biće promenjen."

"Alija, ne razumem", zajeca žena.

"Živiš u vazduhu, a ne vidiš ga", odgovori Alija nešto oštrijim glasom. "Da li si ti gušter? U glasu ti se oseća slobodnjački naglasak. Da li Slobodnjaci pokušavaju da vrate mrtve u život? Šta nam je potrebno od naših mrtvih sem njihove vode?"

Malo dalje, bliže sredini broda, jedan čovek odeven u bogato ukrašen crveni ogrtač podiže obe ruke odevene u beli haljetak. "Alija", povika on. "Dobio sam poslovnu ponudu. Da li da je prihvatim?"

"Dolaziš kao prosjak", reče Alija. "Tragaš za zlatnim ćupom, ali naći ćeš samo bodež."

"Predloženo mi je da ubijem čoveka!" povika neko visoko s desne strane; bio je to dubok glas sa siečkim naglaskom. "Da li da prihvatim? Ako prihvatim, da li ću uspeti?"

"Početak i kraj su jedno", odbrusi Alija. "Zar to već ranije nisam rekla? Nisi došao dovde da bi mi postavio to pitanje. Šta je to, dakle, u šta ne veruješ i protiv čega si došao ovamo da digneš glas?"

"Večeras je grozno raspoložena", promrmlja žena pored Pola. "Da li ste je ikada videli ovako besnu?"

Ona zna da sam ja ovde, pomisli Pol. Da li je, možda, videla nešto u viziji što ju je naljutilo? Ili se taj bes odnosi na mene?

"Alija", pozvao ju je čovek koji je stajao upravo ispred Pola. "Reci ovim poslovnim ljudima i slabićima koliko će dugo tvoj brat vladati?"

"Dozvoljavam ti da sam zaviriš iza tog ugla", zareža Alija. "Tvoje predrasude ogledaju se u tvojim rečima! Imaš krov nad glavom i vodu samo zato što moj brat jaše crva haosa!"

Pokupivši ljutitim pokretom odoru, Alija se okrenu, prođe kroz blistave trake svetlosti i izgubi se u tami koja se pružala pozadi.

Istog trenutka pomoćnici zapevaše završnu pesmu, ali nisu uspeli da uhvate valjan ritam. Bilo je očigledno da su nespemni dočekali

iznenadni završetak obreda. Nepovezano mrmljanje čulo se sa svih strana. Uzbuđenje, nemir i nezadovoljstvo rasli su oko Pola.

"Kriva je budala koja je postavila glupo pitanje o poslu", promrmljala je žena pored Pola. "Licemer!"

Šta je to Alija videla? Kakav put kroz budućnost?

Večeras se ovde dogodilo nešto što je pokvarilo obred proricanja. Gomila je, obično, dozivala Aliju da bi joj postavila po neko tričavo pitanje. Da, oni su kao prosjaci dolazili na proročište. Čuo ih je i posmatrao mnogo puta, skriven u tami iza oltara. Po čemu se onda ovo veče razlikovalo od ostalih?

Stari Slobodnjak povuče Pola za rukav, pokazujući mu glavom prema izlazu. Gomila je već počela da se gura u tom pravcu. Pol je dozvolio da ga pritisnu sa svih strana, dok ga je vodič držao za rukav. Obuzelo ga je osećanje da mu je telo postalo manifestacija izvesne sile kojom nije mogao da upravlja. Pretvorio se u ne-biće, u nepomičnost koja je sama sebe pokretala. U jezgru ne-bića nalazio se on koji je dozvoljavao da ga vode ulicama grada, prateći trag tako blizak svojoj viziji da mu se srce steglo od bola.

Trebalo bi da znam šta je Alija videla, pomisli. I sam sam to video mnogo puta. Ali ona nije digla glas protesta protiv toga... verovatno zato što je ugledala i alternativne mogućnosti.

17.

Porast proizvodnje i porast dohotka ne smeju doći u raskorak u mom Carstvu. To je suština mog naređenja. Ne bi trebalo da postoje debalansne poteškoće između različitih sfera uticaja. Razlog za to je jednostavan: ja to naređujem. Želim da istaknem svoj autoritet u toj oblasti. Ja sam glavni potrošač energije u ovoj zemlji i to ću i ostati, živ ili mrtav. Moja vladavina ogleda se kroz ekonomiju.

Naređenje u Veću, Car Pol Muad'Dib

"Ostaviću vas ovde", reče starac, pustivši Polov rukav. "To je s desne strane, druga vrata s onog kraja. Neka vas Šai-Hulud prati, Muad'Dibe... i setite se vremena kada ste bili Usul."

Polov vodič nestade u tami.

Pol je znao da se tu napolju nalaze ljudi iz Bezbednosti koji čekaju da šćepaju starca i da ga odvedu na ispitivanje. Pa ipak, nadao se da će stari Slobodnjak uspeti da im umakne.

Iznad glave su mu sijale zvezde, a negde s one strane Zaštitnog Zida nazirala se udaljena svetlost Prvog Meseca. Ali ovo nije bila otvorena pustinja u kojoj bi čovek prema položaju zvezde mogao da pronađe svoj put. Koliko je Pol mogao da razabere, starac ga je doveo u jedno od novih predgrađa.

Ulica je bila pokrivena debelim slojem peska koji je vetar naduvao sa dina. Po slabašnoj svetlosti udaljene suspenzorske kugle, koja je predstavljala jedinu javnu rasvetu u ovom kraju, uspeo je da razabere da je ulica zapravo ćorsokak.

Okružavao ga je smrdljivi miris iz nekog destilacionog kazana. Mora da je bio slabo pokriven, jer je ispuštao veliku količinu zadaha i vlage u noćni vazduh. Kako su nebrižljivi postali moji ljudi, pomisli Pol. Sada su bili milionari u pogledu vode, zaboravivši na dane kada je čovek na Arakisu mogao biti ubijen samo zbog osmine vode koju je posedovalo njegovo telo.

Zašto oklevam? upita se Pol. Druga vrata sa donjeg kraja. Znao sam to i bez njegovog obaveštenja. Ali sve mora biti tačno izvedeno.

Dakle... oklevam.

Iz kuće na uglu, s Polove leve strane, iznenada se oglasi neka prepirka. Jedna žena je nekog grdila: žalila se kako novo krilo njihove kuće propušta prašinu. Misli li on da voda pada s neba? Ako prašina uđe, vlaga će izići.

Poneki se sećaju, pomisli Pol.

Neki Slobodnjaci imali su priliku da vide to čudo na drugim svetovima. Video ga je i on i doneo ga je na Arakis, ali kada se sada prisetio toga, učinilo mu se kao da se sve zbilo nekom drugom. Ta pojava se zvala kiša. Iznenada, prisetio se provale oblaka sa matičnog sveta, provale gustih i sivih oblaka na nebu Kaladana, punih električnih pražnjenja i vlažnog vazduha, iz koga su krupne kapi padale, dobujući po svetlarnicima. Sa streha se kiša slivala u mlazevima. Slivnici su odvodili vodu u reku koja je tekla blatnjava i nabujala, pored Porodičnih voćnjaka... punih stabala čije su se jalove grane vlažno presijavale.

Polovo stopalo utonu u plitko udubljenje u pesku dok je prelazio ulicu. Za trenutak je osetio kako se blato lepi za cipele njegovog detinjstva. Samo čas kasnije opet je stajao u pesku, u prašinom optočenoj, vetrovitoj tami i sa podrugljivom Budućnošću koja se nadvila nad njim. Jalovost života koja ga je okružavala sa svih strana osećao je kao optužbu. Ti si ovo učinio! Postali su civilizacija suvookih posmatrača i pripovedača predanja, ljudi koji sve probleme rešavaju snagom... snagom koja postaje sve veća... i veća - mrzeći pri tom svaki njen erg.

Sada je gazio po neravnom kamenju. Prisećao ga se iz vizije. Sa desne strane mu se pojavio tamni pravougaonik vlažnih vrata - crno u crnom: Oteimova kuća, kuća Sudbine, mesto koje se od ostalih unaokolo razlikovalo jedino po tome što mu je Vreme dodelilo drugačiju ulogu. Čudno mesto, koje će postati beočug u istoriji.

Na njegovo kucanje vrata se otvoriše. Prorez je iz atrijuma propustio mutnozelenu svetlost. Pomolio se kepec, sa staračkim licem na dečjem telu, prikaza koju nikada nije video u predskazanjima.

"Znači, došli ste", reče prikaza. Kepec se sklonio u stranu, bez ikakvog znaka poštovanja. Na licu mu je samo zatitrao zluradi smešak. "Uđite! Uđite!"

Pol je oklevao. U njegovoj viziji nije se pojavljivao nikakav kepec, ali

se zato sve ostalo savršeno uklapalo. U vizijama može da dođe do ovakvih nepodudarnosti, a da one ipak budu u saglasnosti sa prvobitnim uranjanjem u beskonačnost. Ali ovo odstupanje je u njemu probudilo nadu. Još jednom je pogledao prema gornjem kraju ulice u meko i biserno svetlucanje meseca koji je izranjao iza iskrzanih senki. Mesec ga je proganjao. Kako li je samo pao?

"Uđite!" bio je uporan kepec.

Pol uđe i začu kako su vrata za njim čvrsto prionula u hermetička ležišta koja su sprečavala odliv vlage. Kepec mu je pokazivao put, tapkajući ispred njega ogromnim stopalama po popločanom podu. Otvorio je vitku rešetkastu kapiju koja je vodila u natkriveno glavno dvorište i pokazao rukom: "Čekaju vas, Gospodine."

Gospodine, pomisli Pol. Znači, poznaje me.

Pre nego što je stigao da o ovome podrobnije razmisli kepec se izgubio kroz jedan od bočnih prolaza. U Polu je zaigrala nada poput mahnitog, uskovitlanog vetra. Uputio se preko dvorišta. Bilo je to mračno i tmasto mesto koje je odisalo boleštinom i porazom. Osetio je kako ga savladava ta atmosfera. Da li predstavlja poraz to što je izabrao manje zlo? upita se. Koliki li je već komad puta prevalio?

Na suprotnom kraju zida, kroz odškrinuta vrata pomolila se tanka pruga svetlosti. Odagnavši od sebe osećanje da ga neko posmatra i zle mirise koji su ga zapahnuli, ušao je u malu sobu. Prema slobodnjačkim merilima bila je to prilično prazna i gola prostorija čija su samo dva zida bila prekrivena hierogif draperijama. Nasuprot vrata sedeo je jedan čovek na jarkocrvenim jastucima ispod najlepše draperije. Senka neke ženske prilike, koja se nalazila iza jednih drugih vrata, leljala je na golom zidu sa leve strane.

Pol oseti kako ga vizija sve jače steže. Sve je u potpunosti bilo u skladu s njom. Gde je kepec? Gde se dela razlika?

Svim svojim čulima upio je sobu jednim brzim opažajnim preletom. Prostorija je bila brižljivo održavana bez obzira na skroman nameštaj kojim je raspolagala. Kuke i šipke zaostale na praznim zidovima ukazivale su na mesta odakle su bile uklonjene draperije. Hodočasnici su plaćali ogromne svote za autentične slobodnjačke rukotvorine, podseti se Pol. Bogati hodočasnici držali su pustinjačke tapiserije za veliko blago, za istinite znake hadžiluka.

Pol je osećao da ga prazni zidovi optužuju svojim svežim gipsanim

premazom. Otrcano stanje dve preostale draperije samo je još više pojačavalo taj osećaj krivice.

Uska polica popunjavala je zid s njegove desne strane. Na njoj se nalazio niz portreta - uglavnom bradatih Slobodnjaka, od kojih su neki bili obučeni u pustinjska odela sa klimavim dovodnim cevima, a neki opet u carske uniforme; u pozadini se najčešće nazirao egzotični pejzaž sa nekog drugog sveta.

Slobodnjak na jastuku pročisti grlo, primoravši na taj način Pola da ga pogleda. Bio je to Oteim, upravo onakav kakvog mu ga je vizija otkrila: usukanog, ptičjeg vrata koji je izgledao odveć slab da bi nosio tako veliku glavu. Lice mu je predstavljalo naherenu ruševinu - izbrazdanu ožiljcima na levom obrazu ispod spuštenog, vlažnog oka, ali s glatkom kožom na drugoj strani i prodornim slobodnjačkim pogledom potpuno plavih očiju. Dugačak, kukasti nos raspolučivao je lice.

Oteimovi jastuci bili su postavljeni posred iskrzane prostirke smeđe boje prošarane kestenjastomrkim i zlatnim nitima. Tkanina jastuka obilovala je pohabanim i zakrpljenim mestima, ali je zato svaki metalni deo oko prilike koja je sedela bio sjajno uglačan: ramovi portreta, rubovi podupirača polica, postolje niskog stola s desne strane.

Pol se nakloni čistoj strani Oteimovog lica, rekavši: "Dobra sreća tebi i tvom prebivalištu." Bio je to pozdrav starog prijatelja i druga iz sieča.

"Eto, vidim te još jednom, Usule."

Glas čoveka koji je izgovorio njegovo plemensko ime zazvučao je starački drhtavo. Prazno, vlažno oko na unakaženoj strani lica pomerilo se iznad pergamentne kože obraza pune ožiljaka. Sive čekinje proređene na toj strani kao i cela vilica stajale su mlohavo opuštene. Oteimova su se usta grčila kada je govorio, a u usnoj duplji su se videli srebrnastometalni zubi.

"Muad'Dib uvek odgovara na pozive Fedajkina", odgovori Pol.

Žena koja je stajala u senci vrata pomeri se i reče: "Time se Stilgar uvek diči."

Na svetlo je izišla starija verzija Liuhne koju je Lice-Igrač podražavao. Pol se tada priseti da se Oteim oženio dvema sestrama. Kosa joj je bila seda, a nos oštar kao u veštice. Na svim

prstima videli su joj se žuljevi od tkanja. U siečkim danima žena Slobodnjaka s ponosom bi pokazivala ovakve znake, ali ona sakri ruke ispod nabora bledoplave haljine čim je primetila da ih on posmatra.

Pol se seti njenog imena - Duri. Potreslo ga je to što je se setio kao deteta, a ne onakve kakva je bila u njegovoj viziji ovih trenutaka. Glas joj je bio pomalo jecav, reče on u sebi. Stekla je tu osobinu još kao sasvim mala.

"Vidiš da sam ovde", reče Pol. "Da li bih došao da se Stilgar nije složio?" On se okrenu prema Oteimu. "Ja nosim tvoj teret vode, Oteime. Naredi mi."

Bio je to neuvijen slobodnjački način razgovora među siečkom braćom.

Oteim se drhtavo pokloni, što je bilo gotovo previše za tako tanak vrat, a zatim podiže požutelu levu ruku i pokaza na ostatke svoga lica. "Zahvatila me je žestoka zaraza na Tarahelu, Usule", zabrekta on. "Upravo nakon pobede, kada smo svi..." Prekinuo ga je kašalj.

"Pleme će uskoro sakupiti njegovu vodu", reče Duri. Prišla je Oteimu, popravila jastuke iza njegovih leđa i uhvatila ga za ramena da bi mu umirila napad kašlja. U stvari, i nije bila stara, primetio je Pol, ali joj je nešto oko usta govorilo da je prestala da se nada, dok su joj oči zračile ogorčenošću.

"Pozvaću lekare", reče Pol.

Duri se okrenu, ruke položene na kuk. "Dolazili su lekari isto tako dobri kao i oni koje bi vi mogli pozvati." Žena uputi nehotičan pogled na goli zid sa svoje leve strane.

A lekari su bili skupi, pomisli Pol.

Osećao se nelagodno, priteran uza zid vizijom, ali i svestan da su se potkrale manje nepodudarnosti. Kako je mogao da iskoristi ove razlike? Vreme je izišlo iz svoje kanure sa tananim promenama, ali je tkanje osnovnog fona događaja zadržalo surove istovetnosti. Sa užasnom izvesnošću znao je da će, ako na ovom mestu bude pokušao da raščini ustrojstvo koje ga je obujmilo, ono postati vraški nasilno. Pritiskala ga je moć ovog varljivo blagog protoka Vremena.

"Da čujem šta želiš od mene?" zareža on.

"Znači da se Oteim ne može nadati da će u poslednjem času imati pokraj sebe nekog prijatelja?" upita Duri. "Treba li jedan Fedajkin da

preda svoje telo strancima?"

Delili smo Sieč Tabr, podseti se Pol. U pravu je što me tako žestoko kritikuje zbog prividne neosetljivosti.

"Ono što mogu da učinim to ću i učiniti", odvrati Pol.

Još jedan napad kašlja potrese Oteima. Kada ga je prošao, on zadahta: "Postoji izdaja, Usule. Slobodnjaci kuju zaveru protiv tebe." Usne mu nastaviše da se kreću, ali više nisu stvarale zvuke. Pljuvačka mu poteče iz usta. Duri mu ih obrisa krajem svoje odore, a Pol primeti po njenom izrazu lica da se ljuti zbog tog traćenja vlage. Bes izazvan osujećenošću umalo što nije ovladao Polom. Zar da Oteim ovako skonča! Jedan Fedajkin zaslužuje bolje. Ali izbora nije bilo - ni za Komandanta Smrti ni za njegovog Cara. Oni su hodali Okamovom oštricom u ovoj sobi. I najmanji pogrešan korak značio bi umnožavanje strahota - ne samo za njih same, već i za ceo ljudski rod, čak i za one koji će njih uništiti.

Primoravajući sebe da ostane miran, Pol pogleda Duri. Izraz strašne žudnje kojom je posmatrala Oteima osnaži Pola. Čani ne sme nikada da dođe u priliku da me na ovaj način posmatra, reče on sam sebi.

"Lihna je pomenula poruku", reče Pol.

"Moj kepec", zakrklja Oteim. "Kupio sam ga na... na... na svetu... zaboravio sam kom. On je ljudski distrans, igračka koju su Tleilaksi škartirali. U njemu su zabeležena imena svih... izdajnika..."

Oteim zamuknu, tresući se.

"Govorite o Lihni", prozbori Duri. "Kada ste se pojavili znali smo da je bezbedno stigla. Ako razmišljate o novom teretu koji vam je Oteim natovario, Lihna je cena za njega. Pravična razmena Usule: uzmite kepeca i idite."

Pol obuzda drhtaj i zatvori oči. Lihna! Prava kćerka je stradala u pustinji, semutom unesrećeno telo prepušteno pesku i vetru.

Otvarajući oči, Pol reče: "U svako doba ste mogli da dođete meni po..."

"Oteim se držao po strani da bi i njega ubrojali među one koji vas mrze, Usule", reče Duri. "Kuća koja se nalazi južno od naše na kraju ulice mesto je na kome se okupljaju vaši neprijatelji. Zato smo uzeli ovu stračaru."

"Ako je tako, pozovi kepeca i mi ćemo otići", reče Pol.

"Niste me dobro slušali", reče Duri.

"Kepeca moraš odvesti na neko sigurno mesto", prozbori Oteim, začuđujuće snažnim glasom. "On u sebi nosi jedini zapis o izdajnicima. Niko ne naslućuje njegov talent. Svi misle da ga držim radi zabave."

"Mi ne možemo otići", reče Duri. "Samo vi i kepec. Poznato je... da smo siromašni. Obznanili smo da prodajemo kepeca. Misliće od vas da ste kupac. To vam je jedina šansa."

Pol poče da prebira po sećanju na viziju: u njoj je odavde otišao sa imenima izdajnika, premda ništa nije znao o tome kako su ona pribavljena. Kepec se očigledno kretao pod zaštitom nekog drugog proroštva. Polu tada pade na um da sva bića moraju nositi u sebi neku vrstu sudbine koju su odredile svrhe različitih snaga, datosti vaspitanja i urođenih sklonosti. Od trenutka kada je Džihad izabrao njega, osećao se okružen snagama mnoštva. Njihovi čvrsto određeni ciljevi uslovljavali su i kontrolisali njegov put. Bilo kakav privid Slobodne Volje koju je sada gajio nalikovao je zatvoreniku koji dreči iza rešetki. Njegovo prokletstvo ogledalo se u činjenici da je video te rešetke. Da li ih je stvarno video?

Osluškiavao je prazninu ove kuće: bilo ih je samo četvoro u njoj - Duri, Oteim, kepec i on. Udisao je strah i napetost svojih sudruga i osećao prisustvo posmatrača - vlastitih ljudi koji su lebdeli u topteru visoko gore... i onih drugih... u susedstvu.

Nije trebalo da se nadam, pomisli Pol. Ali razmišljanje o nadi donelo mu je uvrnuti osećaj nade, potajnu veru da još može da ščepa svoj trenutak.

"Pozovi kepeca", reče on.

"Bijaze!" viknu Duri.

"Zvali ste me?" kepec stupi u sobu iz dvorišta, sa opreznim izrazom zabrinutosti na licu.

"Dobio si novog gospodara, Bijaze", reče Duri. Gledala je u Pola.

"Možeš ga zvati... Usul."

"Usul, to je reč koja označava podnožje stuba", reče Bijaz, prevevši.

"Kako Usul može da bude osnova kada sam ja najosnovnije živo biće?"

"On uvek ovako govori", izvini se Oteim.

"Ja ne govorim", odvrati Bijaz. "Baratam uređajem koji se naziva jezik. On škripi i stenje, ali je zato moj."

Igračka Tleilaksa, podučena i oprezna, pomisli Pol. Bene Tleilaksi nikada ne odbacuju stvar takve vrednosti. On se okrenu i stade da proučava kepeca. Oči okrugle od melanža uzvратиše mu pogled.

"Kakve još sposobnosti poseduješ, Bijaze?" upita Pol.

"Znam kada bi trebalo da krenemo", odgovori Bijaz. "Tu sposobnost poseduje samo nekolicina ljudi. Postoji vreme da se okončaju stvari - a to je dobar početak. Hajde da krenemo, Usule."

Pol još jednom proveri sećanje na viziju: nije bilo nikakvog kepeca, ali su reči malog čoveka odgovarale prilici.

"Na vratima si me nazvao 'Gospodinom'", reče Pol. "Znači da me poznaješ?"

"Vi ste rođeni gospodin, Gospodine", reče Bijaz, cereći se. "Vi ste mnogo više od osnove Usula. Vi ste atreidski Car, Pol Muad'Dib. I vi ste moj prst." On podiže kažiprst desne ruke.

"Bijaze!" zasikta Duri. "Iskušavaš sudbinu."

"Iskušavam svoj prst", pobuni se Bijaz pištavim glasom. Uperio je prst na Usula. "Pokazujem na Usula. Zar moj prst nije sam Usul? Ili je on odsjaj nečeg još osnovnijeg?" Primakao je prst sasvim blizu očiju i stao da ga proučava uz podrugljivo keženje, najpre s jedne pa s druge strane. "Ahh, to je ipak samo običan prst."

"On često ovako lupeta", reče Duri zabrinutim glasom. "Mislim da je to razlog zbog koga su ga Tleilaksi odbacili."

"Ne želim pokroviteljstvo", reče Bijaz. "A ipak imam novog pokrovitelja. Kako su neobična dela jednog prsta." Zagledao se u Duri i Oteima čudno svetlim očima. "Slabi lepak nas povezuje, Oteime. Nekoliko suza i rastaćemo se." Kepečevo veliko stopalo oporo zastruga po podu kada se okrenuo za ceo krug i zaustavio naspram Pola. "Ahhh, pokrovitelju! Prešao sam dugi put dok te nisam našao."

Pol klimnu glavom.

"Bićeš dobar prema meni, Usule?" upita Bijaz. "Ja sam ličnost, znaš. Ličnosti se pojavljuju u mnogim oblicima i veličinama. Ovo je samo jedna od njih. Mišići su mi slabi, ali imam oštar jezik; nisam probirač, ali sam nezasit. Ma koliko se uzelo iz mene još uvek će ostati više nego što su ljudi tamo pohranili."

"Nemamo vremena za tvoje glupe zagonetke", promrmlja Duri. "Trebalo je da si već otišao."

"Prepun sam zagonetaka", reče Bijaz, "ali nisu sve glupe. Otići, Usule, znači minuti. Da? Neka nas minuli minu svojih oproštaja i zaborava. Duri govori istinu, a ja posedujem sposobnost i da to čujem."

"Poseduješ čulo za istinu?" upita Pol, odlučivši prethodno da sačeka na mig iz svoje vizije. Sve je bilo bolje nego da se poremete ovi trenuci i izazovu nove posledice. Još su preostale neke stvari koje je Oteim trebalo da kaže, inače bi Vreme skrenulo u još strašnije kanale.

"Posedujem čulo za sada", reče Bijaz.

Pol primeti da je kepec postao nervozniji. Da li je mali čovek bio svestan stvari koje će se dogoditi? Da li bi Bijaz mogao da bude svoje vlastito proroštvo?

"Jesi li pitala za Lihnu?" iznenada reče Oteim, buljeći u Duri svojim preostalim zdravim okom.

"Lihna je bezbedna", odgovori Duri.

Pol sagnu glavu da izraz njegovog lica ne bi otkrio laž. Bezbedna! Od Lihne je ostao samo pepeo u tajnom grobu.

"Vrlo dobro", reče Oteim, misleći da Polova povijena glava znači odobravanje. "Jedna dobra stvar među mnogo loših, Usule. Ne dopada mi se svet koji stvaramo, znaš li to? Bilo je bolje kada smo bili sami u pustinji i kada su nam jedino Harkoneni bili neprijatelji."

"Mnoštvo prijatelja i mnoštvo neprijatelja deli samo tanka linija", reče Bijaz. "Tamo gde ona prestaje, ne postoji ni početak ni kraj. Hajde da je okončamo, prijatelji." Pomeri se do Pola i poče da se premešta s noge na nogu.

"Šta je to čulo za sada?" upita Pol, dobijajući na vremenu i podbadajući kepeca.

"Sada", reče kepec zadrhtavši. "Sada! Sada!" On stade da vuče Pola za odoru. "Hajte da sada krenemo!"

"On mnogo brblja, ali ne misli zlo", reče Oteim, glasom u kome se osećala naklonost, posmatrajući Bijaza preostalim zdravim okom.

"Čak i brbljanje može da najavi polazak", reče Bijaz. "Baš kao i suze. Krenimo dok još ima vremena da počnemo."

"Bijaze, čega se bojiš?" upita Pol.

"Bojim se duha koji me sada traži", promrmlja Bijaz. Graške znoja orosiše mu čelo, a obrazi mu se zgrčiše. "Bojim se onog ko ne misli i

ko neće imati drugog tela do moga - a taj neko se vratio u sebe! Plašim se stvari koje vidim i onih koje ne vidim."

Ovaj kepec zaista poseduje moć predviđanja, pomisli Pol. Bijaz je s njim delio zastrašujuće proroštvo. Da li takođe deli sudbinu proroštva? Koliko je moćna bila kepecova snaga? Da li sasvim sitna kao kod onih koji prorokuju iz dinskog taroka. Ili možda veća? Koliko li je video?

"Najbolje je da odete", reče Duri. "Bijaz je u pravu."

"Svaki minut koji oklevamo", nastavi Bijaz, "produžuje... produžuje sadašnjost!"

Svaki minut mog oklevanja odlaže moju krivicu, pomisli Pol. Otrovni dah crva, njegovi zubi sa kojih se cedi prašina, nadneli su se nad njim. Desilo se to davno, ali sada je udahnuo sećanje na to - na začim i gorčinu. Mogao je da oseti vlastitog crva kako čeka - 'urnu pustinje'.

"Ovo su teška vremena", reče nadovezujući se na Oteimov sud o njihovom svetu.

"Slobodnjaci znaju šta treba činiti u teškim vremenima", reče Duri.

Oteim se složio drhtavim klimanjem glave.

Pol pogleda Duri. Nije očekivao zahvalnost; bio bi opterećen njome više nego što bi mogao da podnese, ali su Oteimova gorčina i vatrena ozlojeđenost koju je video u Durinim očima uzdrмали njegovu odlučnost. Da li je išta bilo vredno te cene?

"Oklevanje ničemu ne služi", reče Duri.

"Učini ono što moraš, Usule", zavapi Oteim.

Pol uzdahnu. Reči vizije bile su izgovorene. "Doći će do polaganja računa", reče on, okončavši razgovor. Zatim se okrenu i krupnim koracima iziđe iz prostorije, dok je iza njega odjekivao bat Bijazovih širokih stopala.

"Minuli, minuli", promrmlja Bijaz kada su izašli. "Nek minuli padnu kao cvetak ran. Ovo beše jedan vrlo prljav dan."

18.

Uvojni način izražavanja zakonodavstva nastao je iz potrebe da sami od sebe sakrijemo nasilje koje smo namenili drugima. Između lišavanja čoveka jednog sata njegovog života i lišavanja čoveka celog života postoji razlika jedino u stepenu. Izvršili ste nasilje nad njim, utrošili njegovu energiju. Složeni eufemizmi mogu da pokriju vašu nameru da ubijete, ali iza svake primene moći nad nekim drugim stoji krajnji postulat: 'Hranim se tvojom energijom.'

Dodatak 'Naređenjima u Veću', Car Pol Muad'Dib

Prvi Mesec stajao je visoko iznad grada kada se Pol, sa aktiviranim zaštitnim poljem koje je svetlucalo oko njega, pojavio iz ćorsokaka. Vetar koji je dolazio sa masiva kovitlao je pesak i prašinu niz usku ulicu, što je teralo Bijaza da trepće i zaklanja oči.

"Moramo da požurimo", promrmlja kepec. "Požuri! Požuri!"

"Osećaš opasnost?" zapita Pol, opipavajući ga.

"Ja poznajem opasnost!"

Iznenadan osećaj veoma bliske opasnosti usledio je gotovo u istom trenu, pošto im se jedna prilika hitro primače iz obližnje kapije.

Bijaz se zguri i zacvile.

Bio je to samo Stilgar koji se kretao poput ratne mašine, glave isturene napred, čvrstim korakom.

Tiho, Pol je objasnio kepečevu vrednost i prepustio ga Stilgaru. Ovde se vizija odvijala veoma brzo. Stilgar je odmakao sa Bijazom. Ljudi iz Bezbednosti opkoliše Pola, koji im je odmah izdao naređenje da pohitaju niz ulicu, prema kući iza Oteimove. Oni požuriše da poslušaju, krećući se kao senke među senkama.

Još žrtvi, pomisli Pol.

"Želimo žive zatvorenike", prosikta jedan zapovednik straže.

Svaka izgovorena reč zvučala je u Polovim ušima kao odjek iz vizije. Ovde su se vizija i stvarnost gotovo u dlaku podudarali. Taj utisak je pojačalo spuštanje ornitoptera preko lica meseca.

Noć je bila puna pripadnika carskih trupa koji su kretali u napad.

A onda je iz ostalih zvukova počelo da se izdvaja prigušeno šištanje, koje je polako prerastalo u grmljavinu dok su oni i dalje čuli otegnuti pisak. Rumeni sjaj koji se pojavio na nebu stao je da zaklanja zvezde i obavlja mesec.

Prepoznavši taj zvuk i jaru iz najranijih košmarnih treptaja vizije, Pola najednom obuze neobično osećanje ispunjenja. Sve je teklo onako kako je moralo.

"Sagorevač kamena!" kriknu neko.

"Sagorevač kamena!" stadoše da uzvikuju svi oko njega. "Sagorevač kamena... sagorevač kamena..."

Pošto je tako moralo biti, Pol prekri rukama lice i baci se iza jedne niske ograde. Ali, naravno, već je bilo kasno.

Tamo gde je nekada stajala Oteimova kuća sada se uzdizao stub plamena, zaslepljujući mlaz koji je kuljao prema nebesima. Zračio je prljavim sjajem u kome su se oštro ocrtavale baletske kretnje ljudi koji su se borili i uzmicali, kao i mahnito povlačenje ornitoptera.

Za svakog člana ove sulude gomile bilo je suviše kasno.

Tle ispod Polovih nogu postade vruće. Začuo je kako se zauistavljaju oni koji su trčali. Ljudi su se svuda oko njega bacali na tle jer su svi uvideli da nema smisla bežati. Prva šteta bila je učinjena, a sada je valjalo sačekati da bi se utvrdila snaga sagorevača kamena. Njegovo zračenje, kome nijedan čovek nije mogao da umakne, već je prodrlo u njihova tela. Čudnovato dejstvo sagorevača kamena već je uzelo maha u njima. Kakvo je još zlo ovo oružje moglo da prouzrokuje zavisilo je od toga šta su smislili ljudi koji su ga primenili, ljudi koji su čekali Veliku Konvenciju da ga upotrebi.

"Bogovi... sagorevač kamena", cvileo je neko. "Ne... želim... da... budem... slep."

"Ko želi?" začuo se grub glas jednog vojnika s kraja ulice.

"Tleilaksi će prodati mnogo očiju ovde", promumla neko blizu Pola.

"Umukni sad i čekaj!"

Čekali su.

Pol nije izustio ni reči, razmišljajući šta znači pojava ovog oružja. Suviše goriva u njemu i ono prodire do jezgra planete. Rastopljeni sloj Dine leži duboko, ali to je bilo još opasnije. Kada se takvi pritisci oslobode i izmaknu kontroli u stanju su da raznesu planetu, raspršivši njene beživotne komade i delove kroz svemir.

"Mislim da se polako smiruje", reče neko.

"Samo kopa dublje", upozori Pol. "Ostanite mirni, svi. Stilgar će poslati pomoć."

"Stilgar je umakao?"

"Stilgar je umakao."

"Tle je vruće", požali se neko.

"Usudili su se da upotrebe atomike", pobuni se jedan vojnik blizu Pola.

"Zvuk se stišava", reče neko niže s ulice.

Pol prestade da obraća pažnju na ovo dovikivanje i sav se posveti praćenju signala koje je primao kroz vrhove prstiju postavljene na tle ulice. Mogao je da oseti kotrljajuće tinjanje atomika - duboko... duboko...

"Moje oči", povika neko. "Ne vidim više!"

Neko je pre oslepeo od mene, pomisli Pol. Još je mogao da vidi kraj ćorsokaka kada je podigao glavu, premda mu je vidik već mutila izmaglica. Crvenožuta jara ispunjavala je prostor gde se nekada nalazila Oteimova kuća i njeno susedstvo. Crni delovi okolnih zgrada avetinjski su se sunovraćali u ražarenu jamu.

Pol se podiže. Po tišini koja je zavladała pod njim zaključio je da je sagorevač kamena zamro. Telo mu se kupalo u znoju uprkos uređaju za rashlađivanje u pustinjskom odelu - jer ovoliku toplotu ni on nije mogao da reguliše. Vazduh koji je udahnuo bio je pun jare i sumpornog smrada sagorevača.

Kada je pogledao prema vojnicima koji su počeli da se pridižu oko njega, izmaglica pred Polovim očima pretvorila se u tamu. Prizvao je svoju proročku viziju ovih trenutaka, a zatim se okrenuo i odlučno pošao putem koji je Vreme popločalo za njega, prijanjajući čvrsto i neraskidivo uz viziju. Počeo je da se saživljava sa ovim mestom kao sa nečim vrlo bliskim, tako da su mu stvarnost i proročanstvo stali da se pretapaju.

Ječanje i stenjanje njegovih vojnika počelo je da se razleže sa svih strana kada su ljudi shvatili da su oslepeli.

"Držite se!" povika Pol. "Pomoć stiže!" Pošto jadikovanje nije prestajalo, on dodade: "Govori vam Muad'Dib! Naređujem vam da ustrajete! Pomoć stiže!"

Tišina.

A onda, tačno prema viziji, jedan čuvar koji je stajao u blizini reče: "Je li to stvarno Car? Ko od vas vidi? Kažite mi!"

"Niko od nas više nema oči", odgovori Pol. "I meni su oduzeli vid, ali ne i viziju. Vidim te kako stojiš tamo, a isto tako i prljavi zid veoma blizu tvoje leve strane. Sada čekaj hrabro da Stilgar dođe s našim prijateljima."

Zujanje mnogobrojnih toptera postajalo je sve bučnije svuda unaokolo. Začuo se zvuk užurbanih koraka. Pol je posmatrao svoje prijatelje kako dolaze, poredeći njihove glasove sa onima iz proročke vizije.

"Stilgare!" povika Pol, mahnuvši rukom. "Ovamo!"

"Hvala Šai-Huludu", povika Stilgar, trčeći prema Polu. "Vi niste..." U iznenadnoj tišini, Polova vizija pokaza mu Stilgara kako bulji, sa izrazom agonije na licu, u uništene oči svog prijatelja i Cara. "Oh, moj Gospodaru", zaječa Stilgar. "Usule... Usule... Usule..."

"Šta je sa sagorevačem kamena?" povika jedan od novopristiglih.

"Svršeno je", reče Pol povišenim glasom, pokazavši pri tom rukom.

"Idite tamo i izbavite one koji su mu bili najbliži. Podignite barijere. Življe malo!" Okrenuo se ponovo prema Stilgaru.

"Da li vidite, moj Gospodaru?" upita Stilgar začuđenim glasom.

"Kako je to moguće?"

Umesto odgovora, Pol ispruži prst i dodirnu Stilgarov obraz iznad zaštitnika za usta pustinjskog odela, osetivši suze. "Nije mi potrebna tvoja vlaga, stari prijatelju", reče Pol. "Nisam mrtav."

"Ali vaše oči!"

"Oslepeli su moje telo, ali ne i moju viziju", odgovori Pol. "Ah, Stile, živim u apokaliptičkom snu. Moji koraci tako se potpuno uklapaju u njega da se već pribojavam da će mi od te tačnosti postati dosadno."

"Usule, ja ne, ja ne..."

"Ne pokušavaj da razumeš. Prihvati. Ja živim u svetu koji se nalazi s one strane ovog sveta. Za mene, oni su isti. Nije mi potrebna ruka koja će me voditi. Vidim svaki pokret oko sebe. Vidim svaku promenu na tvom licu. Nemam očiju, pa ipak vidim."

Stilgar odsečno odmahnu glavom. "Gospodaru, moramo sakriti vašu nesreću od..."

"Nećemo je ni od koga kriti", reče Pol.

"Ali zakon..."

"Sada živimo po zakonu Atreida, Stile. Zakon Slobodnjaka koji nalaže da slepca treba ostaviti u pustinji odnosi se samo na slepce. Ja nisam slep. Živim u areni gde se odvija neprekidni rat između dobra i zla. Nalazimo se na prelasku između dva doba i moramo da odigramo svoje uloge."

U iznenadnoj tišini, Pol začu jednog od ranjenika koga su proveli pokraj njega. "Bilo je grozno", prostenja čovek. "Vatra je potpuno pomahnitala."

"Nijedan od ovih ljudi neće biti odveden u pustinju", reče Pol. "Čuješ li me, Stile?"

"Čujem vas, moj Gospodaru."

"Trebaju ih snabdeti novim očima na moj račun."

"Biće izvršeno, moj Gospodaru."

Primitivši kako strahopoštovanje raste u Stilgarovom glasu, Pol dodade: "Biću u zapovedničkom topteru. Preuzmi upravu ovde."

"Da, moj Gospodaru."

Pol obiđe Stilgara i krupnim koracima krenu niz ulicu. Vizija mu je predočavala svaki trenutak, svaku neravninu pod stopalima, svaku osobu koja mu se našla na putu. Izdavao je naređenja u hodu, obraćajući se ljudima iz svoje pratnje, izvikujući imena, sazivajući one koji su sačinjavali poverljivi aparat vlade. Osećao je kako iza njega raste strah, čuo je preplašene šapate.

"Njegove oči!"

"Ali gledao je pravo u tebe, pozvao te je po imenu!"

Kod komandnog toptera isključio je zaštitno polje, ušao u letelicu i uzeo mikrofonski iz ruke zbunjenog oficira za vezu, a zatim izdao nekoliko brzih naređenja da bi na kraju gurnuo oficiru mikrofonski nazad u ruku. Okrenuvši se, Pol pozva stručnjaka za oružje, jednog od ambicioznih i izvrsnih pripadnika novog soja koji se života u sieču sećao samo kroz san.

"Upotrebili su sagorevač kamena", reče Pol.

Nakon kratkotrajnog oklevanja, čovek odgovori: "Tako kažu, Gospodine."

"Ti, naravno, znaš šta to znači."

"Punjenje je jedino moglo biti atomsko."

Pol klimnu glavom, razmišljajući o tome koliko mora da se zahuktao mozak ovog čoveka. Atomici! Velika Konvencija je zabranila

upotrebu ove vrste oružja. Otkriće počinitelja dovelo bi do zajedničke odmazde Velikih Kuća. Stare čarke bile bi zaboravljene, odbačene pred ovom pretnjom i drevnim strahom koji je ona budila.

"Atomici nisu mogli biti napravljeni, a da pri tom ne ostane nekog traga", reče Pol. "Uzećeš odgovarajuću opremu i pronaći gde je proizveden sagorevač kamena."

"Idem smesta, Gospodine." Bacivši još jedan plašljivi pogled, čovek izjuri napolje.

"Gospodaru moj", usudi se da ga oslovi oficir za vezu koji se nalazio iza njega. "Vaše oči..."

Pol se okrenu, uđe u topter i podesi komandni radio na svoj lični kanal. "Pozovi Čani", naredi on. "Reci joj... reci joj da sam živ i da ćemo uskoro biti zajedno."

Snage se sada okupljaju, pomisli Pol, osetivši snažan miris straha u znoju unaokolo.

19.

Otišao je od Alije,
Nebeska utroba!
Sveti, sveti, sveti!
Plamen i pesak povezani
Suprotstavljaju se našem Gospodaru.
On može da vidi
Bez očiju!
Demon je u njemu!
Sveti, sveti, sveti!
Jednačina je rešena:
Odlučio se za
Mučeništvo!

'Mesec pada', iz 'Muad'Dibovih pesama'

Nakon sedam dana mahnite vreve, Tvrđava je utonula u neuobičajenu tišinu. Ljudi su se, doduše, i tog jutra mogli primetiti unaokolo, ali kada bi govorili, činili bi to primaknutih glava i šapatom, a koraci su im bili sasvim meki. Neki su hitali, držeći se pri tom prilično tajanstveno. Prizor straže koja je najednom banula iz prednjeg dvorišta izazvao je upitne poglede, a na buku koju je ona podigla batom svojih marševih koraka i zveckanjem oružja mnoge obrve su se podigle. Međutim, čim su pridošlice shvatile kakvo raspoloženje vlada unutra, i same su počele da se kreću isto onako tajanstveno kao i ostali.

Glavna tema razgovora još je bio sagorevač kamena: "Kazao je da je boja plamena bila plavozelena i da je zaudaralo kao u paklu."

"Elpa je budala! Tvrdi da će radije izvršiti samoubistvo, nego što će prihvatiti oči Tleilaksa."

"Ne volim da razgovaram o očima."

"Muad'Dib je prošao pored mene i oslovio me po imenu!"

"Kako li vidi bez očiju?"

"Ljudi odlaze odavde, jesi li čuo? Vlada veliki strah. Naibi govore da

će otići u Sieč Makab na Veliko Veće."

"Šta li su učinili sa Panegiristom?"

"Video sam kako ga sprovode u odaju gde se Naibi sastaju. Zamisli, Korba zatvorenik!"

Čani se rano digla probuđena tišinom u Tvrđavi. Budeći se, našla je Pola kako sedi pored nje, držeći prazne očne duplje uperene u neko neodređeno mesto s one strane naspramnog zida njihove spavaće odaje. Sve meso uništeno dejstvom sagorevača kamena, koji je posebno bio opasan za očno tkivo, bilo je uklonjeno. Injekcije i lekovite masti spasle su čvršće meso oko duplji, ali ona je osećala da je zračenje prodrlo još dublje.

Obuzela ju je iznenadna glad čim je sela. Najela se hrane koja je stajala pored kreveta - hleba od začina i masnog sira.

Pol pokaza rukom na hranu. "Voljena, nije bilo načina da te pošteditim ovoga. Veruj mi."

Čani obuzda drhtaj koji ju je prožeo kada je on uperio prazne očne duplje u nju. Odustala je od namere da mu zatraži objašnjenje. Govorio je tako čudno: Kršten sam u pesku i to me stajalo sposobnosti verovanja. Ko još trguje verom? Ko će je kupiti? Ko će je prodati?

Šta li on hoće ovim da kaže? Odbio je čak i da razgovara o očima Tleilaksa, mada ih je lake ruke kupio za one koji su delili njegovu nesreću.

Pošto je utolila glad, Čani skliznu s kreveta, a zatim se osvrnu prema Polu, primećujući njegov umor. Ljutite bore ovičavale su mu usta. Tamna kosa bila mu je nakostrešena i neuredna od spavanja koje ga nije okrepilo. Izgledao je tako mrzovoljan i dalek. Smenjivanje sna i jave nije mu nimalo pomoglo. Primorala je sebe da se okrene, šapnuvši: "Moja ljubavi... moja ljubavi..."

On se naže napred i povuče je nazad u krevet, ljubeći joj obraze. "Uskoro ćemo se vratiti u našu pustinju", prošapta nežno. "Preostalo je još samo nekoliko stvari da se obavi."

Stresla se usled konačnosti koju je osetila u njegovom glasu.

Obavio je ruke čvrsto oko nje i promrmljao: "Ne plaši me se, moja Sihaja. Zaboravi na tajnu i prihvati ljubav. Zar ne možeš to da osetiš?"

"Mogu."

Prislonila je dlan na njegove grudi, brojeći mu otkucaje srca. Njegova ljubav obraćala se slobodnujačkom duhu u njoj - snažno, bujno, divlje. Zahvatila ju je magnetska sila.

"Obećavam ti, voljena", reče on, "da će naše dete vladati kraljevstvom koje će potamniti sjaj čak i moga. Ostvariće neslućena dostignuća u načinu života, umetnosti i uzvišenoj..."

"Ali, sada smo ovde", pobuni se ona, boreći se da obuzda opori jecaj. "Ja... osećam da imamo tako malo... vremena."

"Pred nama je večnost, voljena."

"Pred tobom je možda večnost, ali meni je ostala samo sadašnjost."

"Ali ovo jeste večnost." On je pomilova po čelu.

Privila se uz njega, priljubivši mu usne uz vrat. Pritisak je pokrenuo život u njenoj utrobi. Osetila ga je kako se miče.

Osetio ga je i Pol. Položio je ruku na njen stomak i rekao: "Ahh, mali vladaru vasseljene, čekaj da kucne tvoj čas. Ovaj trenutak još pripada meni."

Ona se iznenada zapita zašto Pol o životu koji se razvija u njoj uvek govori u jednini. Zar mu lekari nisu rekli? Stala je da prebira po svom sećanju, začuđena da o tome nikada nisu razgovarali. On je zasigurno morao znati da ona nosi blizance. Oklevala je da postavi to pitanje. Mora da zna. On je sve znao. Njemu je bio poznat svaki detalj njenog bića. Njegove ruke, njegova usta - svaki deo ju je poznavao.

Ona se trže iz razmišljanja i reče: "Da, ljubavi. Uvek će ovako biti... ovo je stvarnost." Zatim čvrsto sklopi oči da ne bi gledala u njegove tamne duplje koje su razvlačile njenu dušu od raja do pakla. Bez obzira na rihani magiju, u koju je on utkao njihove živote, telo mu je ostalo stvarno, a milovanja se nisu mogla poreći.

Kada su ustali da se obuku za dan, ona reče: "Da ljudi samo znaju za tvoju ljubav..."

Ali njegovo raspoloženje se promenilo. "Politiku ne možeš zasnivati na ljubavi", odgovorio joj je. "Ljude ne zanima ljubav, ona je odveć nepravilna. Oni više vole despotizam. Iz prevelike slobode rađa se kaos. To ne možemo dopustiti, zar ne? A šta imaju zajedničko despotizam i ljubav?"

"Ti nisi despot", usprotivi se ona, vezujući šal. "Tvoji zakoni su pravični."

"Ahh, zakoni", reče on. Otišao je do prozora i razmakao zavese, kao da je mogao da vidi šta se dešava napolju. "Šta je zakon? Kontrola? Zakon filtrira kaos i šta propušta? Vedrinu? Zakon - naš najviši ideal i naša najtemeljnija priroda. Ne pretresaj zakon odveć pomno. Uradiš li to, naići ćeš na racionalizovana tumačenja, zakonska cepidalačenja, presedane raznih povlastica. Uvidećeš da je vedrina samo drugo ime za smrt."

Čanine usne se stisnuše u tanku crtu. Nije mogla da porekne njegovu mudrost i pronicljivost, ali ova vrsta njegovog raspoloženja ju je plašila. Uvukao se u sebe i ona je osetila da ga razdiru unutrašnji nemiri. Izgledalo je kao da je prihvatio maksimu Slobodnjaka: Nikada ne praštaj - nikada ne zaboravljaš, i da njome šiba svoje telo.

Prišla mu je i zagledala se pored njega u ugao. Dnevna temperatura koja je rasla počela je da izvlači severni vetar iz ovih zaštićenih prostranstava. Vetar je obrazovao lažno nebo puno žutih pramenova i ploha kristala, čudnih šara istkanih jarkim zlatnim i crvenim tonovima. Visok i hladan, vetar lomio se o Zaštitni Zid, stvarajući vodoskoke prašine.

Pol oseti Čaninu toplotu pored sebe. Istog trenutka spustio je zavesu zaborava preko svoje vizije. Lako je mogao da zamisli kako stoji ovde zatvorenih očiju. Pa ipak, vreme je odbilo da miruje za njega. Udisao je tamu - bez zvezda, bez suza. Njegova nesreća rastakala je suštinu stvari sve dok na kraju nije preostalo samo čuđenje zbog načina na koji su zvuci kondenzovali njegov svet. Sve se oko njega sada oslanjalo na preostalo čulo sluha, koje se povlačilo u drugi plan jedino kada je dodirivao nešto: zastore, Čaninu ruku... Uhvatio je sebe kako osluškuje Čanino disanje.

Gde se nalazila ta nepouzdanost predmeta koji su bili samo verovatni? upitao se. Sećanje mu je opterećivalo teško breme osakaćenih uspomena. Svakom trenutku stvarnosti odgovarale su bezbrojne predstave, stvari kojima nije bilo suđeno da se dogode. Nevidljivo biće u njemu setilo se lažnih prošlosti, čiji je teret povremeno pretio da nadjača sadašnjost.

Čani mu se oslonila o ruku.

Osećao je svoje telo kroz njen dodir: mrtvo meso nošeno kovitlacem vremena. Mirisao je na uspomene koje su u trenutku sagledale

večnost. Videti večnost značilo je biti izložen čudima večnosti, tlačen beskrajnim dimenzijama. Lažna besmrtnost zahtevala je odmazdu: Prošlost i Budućnost postale su istovremene.

Još jednom vizija se pridigla iz svoje crne jame, zatvorene u njemu. Bile su to njegove oči. Pokrenula mu je mišiće, povelu ga u sledeći trenutak, sledeći čas, sledeći dan... sve dok nije osetio da je tu oduvek!

"Vreme je da krenemo", reče Čani, "Veće..."

"Alija će biti tamo da me zameni."

"Da li zna šta treba da radi?"

"Zna."

Alijin dan počeo je okupljanjem eskadrona straže u paradnom dvorištu ispod njenih odaja. Posmatrala je prizor besomučne zbrke, bučnog i zastrašujućeg komešanja. Uspela je da se razabere u toj gunguli tek kada je prepoznala zatvorenika koga su doveli: Korbu, Panegiristu.

Pristupila je svojoj jutarnjoj toaleti, povremeno se primičući prozoru i posmatrajući kako dole raste nestrpljenje. Pogled joj je neprestano skretao na Korbu. Pokušala je da ga se seti kao grubog i bradatog zapovednika trećeg talasa u bici za Araken. To je bilo nemoguće. Korba je postao nadmeni kicoš, odeven u Parato svilenu odoru savršenog kroja. Bila je otvorena do pojasa, otkrivajući divno opran nabrani okovratnik i izvežen donji kaput prošaran zelenim draguljima. Purpurni kaiš skupljao je odoru u pasu. Rukavi, koji su izlazili kroz presečene otvore za ruke na odori, bili su nabrani, iskrojani od tamnozelenog i crnog somota.

Nekoliko Naiba izišlo je da nadzire da li se prema čoveku postupa u skladu sa slobodnjačkim pravima. Njihov bučni nastup podstakao je Korbu da zavapi kako je nedužan. Alija prelete pogledom preko lica Slobodnjaka, pokušavajući da prizove u sećanju njihove nekadašnje likove. Međutim, sadašnjost je uništila prošlost. Svi su oni postali hedonisti, poklonici uživanja kakvu većina ljudi nije mogla čak ni da zamisli.

Primetila je njihove uznemirene poglede koji su često skretali prema vratima što su vodila u odaju gde će se sastati. Razmišljali su o Muad'Dibovom slepom vidu, novom ispoljavanju tajnih moći. Prema

njihovom zakonu, slepca treba ostaviti u pustinji, kako bi njegova voda pripala Šai-Huludu. Ali bezoki Muad'Dib ih je video. Takođe im se nisu dopadale zgrade, tako da su se osećali ugroženi na prostoru sagrađenom iznad zemlje. Dajte im pravu pećinu izdubljenu u steni, tada će moći da se opuste - ali ne i ovde, ne sa ovim novim Muad'Dibom koji ih čeka unutra.

Kada se okrenula da pođe na skup, ugledala je pismo tamo gde ga je i ostavila, na stolu pored vrata: poslednja poruka od njihove majke. Uprkos naročitom poštovanju koje je gajila prema Kaladanu kao mestu Polovog rođenja, gospa Džesika je naglasila da se ne slaže s tim da njena planeta postane jedna od postaja hadžiluka.

"Nema sumnje da je moj sin značajna istorijska ličnost", napisala je, "ali to još nije dovoljan razlog da se dopusti invazija ološa."

Alija dodirnu pismo, iskusivši čudan osećaj uzajamnog kontakta. Majka joj je držala u rukama ovu hartiju. Pismo je predstavljalo veoma arhaično sredstvo saobraćanja među ljudima - ali sadržalo je izvesno lično svojstvo koje je bilo nedostupno svim modernim tehnikama. Napisano atreidskim borbenim jezikom jamčilo je privatnost koju gotovo ništa nije moglo da ugrozi.

Razmišljanje o majci ponovo je raspalilo unutrašnji plam u Aliji. Začinska promena, koja je dovođila do mešanja psiha majke i kćeri, povremeno ju je primoravala da o Polu misli kao o sinu kome je podarila život. Ovo poistovećenje s majkom bilo je kadro da joj predstavi vlastitog oca kao ljubavnika. Utvarne seni nagrizable su joj sećanje, navlačeći plašt stvarnih mogućnosti.

Alija je ponovo pročitala pismo, dok je silazila zavojitim stepeništem prema predvorju gde ju je čekala njena amazonska garda.

"Stvorili ste kobni paradoks", pisala je Džesika. "Način vladanja ne može istovremeno biti i religijski i autokratski. Religijskom iskustvu potrebna je sponatnost koju zakoni neminovno prigušuju. A ne možete vladati bez zakona. Vaši zakoni neumitno moraju zameniti moral, zameniti savest, zameniti čak i religiju pomoću koje nameravate da vladate. Sveti obred mora da proizilazi iz hvalospeva i pobožne čežnje koji tvore nepokolebljivi moral. Vlada je, s druge strane, kulturni organizam posebno podložan sumnjama, preispitivanjima, raspravama. Vidim da dolazi dan kada će svečani obred zameniti veru, a simbolika moral."

Miris začinske kafe zapahnuo je Aliju kada se obrela u predvorju. Četiri čuvara-amazonke u zelenim stražarskim odorama stale su u stav mirno čim se ona pojavila. Uskladile su korak iza nje, nastupajući odlučno u punom naponu svoje mladosti, s očima koje su pomno motrile na opasnost. Imale su nečeg fanatičnog u izrazima lica, bez ikakvih primesa straha. Zračile su tipičnom slobodnjačkom vrstom nasilničkog ponašanja: bile su u stanju slučajno nekog da ubiju, a da se pri tom ne osete krivim.

U tome se razlikujem, pomisli Alija. Ime Atreida je dovoljno ukaljano i bez toga.

Vest o njenom dolasku bila je brža od nje. Paž koji ju je čekao munjevito je pohitao, čim ju je video kako ulazi u donju dvoranu, da sazove celu stražu. Dvorana je bila bez prozora i mračna; osvetljavalo ju je jedino nekoliko prigušenih sjajnih kugli. Iznenada, širom se otvoriše vrata na suprotnom kraju sale, koja su vodila u paradno dvorište, i prostoriju zaseni jarka dnevna svetlost. Straža sa Korbom u sredini zanjih se u svetlom okviru, bleštavo obasjana s leđa.

"Gde je Stilgar?" upita Alija.

"Već je unutra", reče jedna od njenih amazonki.

Alija krenu na čelu povorke u odaju. Bilo je to jedno od najpretencioznijih mesta za sastanke u Tvrđavi. Visoka terasa sa redovima mekih sedišta zauzimala je jednu stranu. Naspram balkona, narandžasti zastori bili su razgrnuti sa visokih prozora. Snažna sunčeva svetlost slivala se sa otvorenog prostora ispunjenog vrtom i vodoskokom. Na stražnjem kraju odaje, s njene desne strane, stajalo je postolje sa jednom masivnom stolicom.

Krećući se prema stolici, Alija je pogledala unazad i naviše, videvši da su galeriju ispunili Naibi.

Straža domaćinstva zaposela je slobodan prostor ispod galerije. Između njih se kretao Stilgar čas nešto tiho govoreći, čas naređujući. Nije dao nikakvog znaka da je primetio Aliju kada je ušla.

Uveli su Korbu i poseli ga za niski sto; unaokolo, po podu odaje ispod uzvišenja, bili su razmešteni jastuci. Uprkos svojoj nagizdanosti, Panegirist je sada odavao utisak mrzovoljnog, pospanog starca, obmotanog u toplu odeću kao da mu je hladno. Dva stražara zauzeše položaj iza njega.

Stilgar se približi uzvišenju dok je Alija zauzimala mesto na masivnoj stolici.

"Gde je Muad'Dib?" zapita on.

"Brat me je poslao da predsedavam kao Časna Majka", odgovori Alija.

Čuvši to, Naibi sa galerije počeše glasno da protestuju.

"Mir!" zapovedi Alija. U iznenadnoj tišini ona reče: "Zar ne stoji u zakonu Slobodnjaka da Časna Majka treba da predsedava kada se odlučuje o životu i smrti?"

Njene reči nisu dopuštale nikakav dalji prigovor tako da je među Naibima zavladao mir; pa ipak, Alija primeti ljutite poglede na pojedinim licima. Urezivala je imena u sećanje kako bi o tome pvela razgovor u Veću: Hobars, Rajifiri, Tasmin, Sajid, Umbu, Leg... Većina njih nosila je znamenja Dine u sebi: Umbuov Sieč, Tasminov Ponor, Hobarsov Klanac...

Ona obrati pažnju na Korbu.

Primitivši da ga posmatra, Korba prkosno podiže glavu i reče: "Tvrdim da sam nevin."

"Stilgare, pročitaj optužbe", reče Alija.

Stilgar izvadi smeđi svitak od začinskog papira i stupi napred. Počeo je da čita svečanim i melodičnim glasom, kao da prati neki skroviti ritam. Davao je rečima rezak prizvuk, jasan i pun čestitosti:

"...Da si kovao zaveru sa izdajnicima da uništiš našeg Gospodara i Cara; da si se sastajao u podloj tajnosti sa raznim neprijateljima Carstva; da si..."

Korba je sve vreme vrteo glavom, dok mu je na licu stajao izraz bolne ljutnje.

Alija je zamišljeno slušala, brade oslonjene na levu šaku, glave nagnute na jednu stranu i s drugom rukom ispruženom preko oslonca stolice. Fragmenti službenog postupka počeše da joj izmiču iz svesti, odstranjeni njenim vlastitim osećanjem uznemirenosti.

"...Uvažena tradicija... pomoć legija i svih Slobodnjaka svuge... nasilje izaziva nasilje prema Zakonu... veličanstvo Carske Ličnosti... izgubiti sva prava na..."

Bilo je to besmisleno, pomisli ona. Besmisleno! Sve - besmisleno... besmisleno... besmisleno...

Stilgar završi navođenje: "Eto optužbe, pa presudite!"

U iznenada nastaloj tišini, Korba se povi napred, stežući rukama kolena, dok je žilav vrat snažno isturio, kao da se sprema na skok. Jezik mu je zapalacao između zuba kada je počeo da govori.

"Ni rečju ni delom nisam izdao svoje slobodnjačke zavete. Tražim da se suočim sa onim koji me je optužio!"

Sasvim jednostavan protest, pomisli Alija.

Primetila je da je to ipak izazvalo snažan utisak na Naibe. Oni su poznavali Korbu. Bio je jedan od njih. Da bi postao Naib, dokazao je svoju slobodnjačku hrabrost i smotrenost. Korba nije bio sjajan, ali je bio pouzdan. Nije, doduše, spadao u one koji su mogli da predvode Džihad, ali se pokazao kao dobar oficir za nabavku. Nije bio krstaš, ali je bio jedan od onih koji su čuvali stare slobodnjačke vrline: Pleme na prvom mestu.

Oteimove reči pune gorčine, onako kako ih je Pol saopštio, zastružaje Aliji u svesti. Odmerila je pogledom galeriju. Bilo koji od ovih ljudi mogao je da zamisli sebe na Korbinom mestu - neki iz valjanih razloga. Ali nevini Naib isto je tako opasan kao i ovaj okrivljeni.

Korba je to isto osećao. "Ko me optužuje?" upita on.

"Prema slobodnjačkom pravu, zahtevam da se suočim sa onim ko me optužuje."

"Možda optužuješ sam sebe", reče Alija.

Pre nego što je mogao da ga prikrije, mistični užas munjevito pređe Korbinim licem. Svi su mogli lako da ga razaberu. Sa svojim moćima bilo je dovoljno da ga Alija samo optuži i da kaže kako je dokaz donela iz predela senki, iz alama al-mitala.

"Naši neprijatelji imaju saveznike među Slobodnjacima", nije popuštala Alija. "Uništene su zamke za vodu, kvantasi dignuti u vazduh, nasadi zatrovani, a stovarišna skladišta opljačkana..."

"A sada - ukrali su crva iz pustinje i odneli ga na drugi svet!"

Glas koji je napravio ovu upadicu svima je bio poznat - Muad'Dib. Pol je ušao kroz vrata iz dvorane, probio se između redova straže i došao do Alije. Čani, koja ga je pratila, ostala je po strani.

"Moj Gospodaru", reče Stilgar, izbegavajući da ga pogleda u lice.

Pol uperi svoje prazne duplje u galeriju, zatim ih spusti prema Korbi.

"Šta je Korba - nema reči pohvale?"

Sa galerije se oglasilo mrmljanje. Postajalo je sve bučnije i mogle su

se razabrati pojedine reči: "...zakon za slepe... slobodnjački način... u pustinju... ko prekrši..."

"Ko kaže da sam slep?" zapita Pol. On se okrenu prema galeriji. "Ti, Rajifiri? Vidim da si danas obučen u zlato, a na toj plavoj košulji ispod njega još ima peska sa ulica. Oduvek si bio neuredan."

Rajifiri podiže tri prsta u znak kojim se odagnava zlo.

"Uperi te prste u sebe", povika Pol. "Znamo gde se zlo nahodi!" Ponovo se okrenuo prema Korbi. "Krivica ti se čita na licu, Korba."

"Nije to moja krivica! Možda sam doveden u vezu sa krivicom, ali ne..." On ućuta i uputi preplašeni pogled prema galeriji.

"Čiji pogled tražiš tamo gore?" zapita Pol. "Ti ne vidiš!" izlanu se Korba.

Pol priguši kratkotrajno osećanje sažaljenja prema Korbi. Čovek je bio neumoljivo uhvaćen u zamku vizije kao i svi prisutni. Igrao je svoju ulogu i ništa više.

"Nisu mi potrebne oči da bih te video", reče Pol. A onda poče da opisuje Korbu, svaku njegovu kretnju, svaki trzaj, svaki zabrinuti i preklinjući pogled upućen prema galeriji.

Očajanje je raslo u Korbi.

Posmatrajući ga, Alija primeti da se svakog trenutka može slomiti. Neko na galeriji mora da je svestan toga, pomislila je. Ko? Proučavala je lica Naiba, zapažajući sitna izdajstva na slabim maskama... ljutnja, strah, nesigurnost... krivica.

Pol je osećao tišinu.

Korba zauze jedan stav nadmenosti kada je zatražio objašnjenje: "Ko me optužuje?"

"Oteim te optužuje", reče Alija.

"Ali Oteim je mrtav!" pobuni se Korba.

"Otkud to znaš?" upita ga Pol. "Jesi li to dokučio preko svog špijunskog sistema? Oh, da! Znamo o tvojim špijunima i kuririma. Poznato nam je ko je doneo sagorevač kamena sa Tarahela."

"Donet je za odbranu Kvizarata!" izlanu se Korba.

"Da li je na taj način dospeo u ruke izdajnika?" upita Pol.

"Ukraden je i mi..." Korba ućuta, progutavši knedlu. Stao je da šara pogledom levo i desno. "Svima je poznato da sam uvek propovedao ljubav prema Muad'Dibu." Zagleda se u galeriju. "Kako može mrtav čovek da optuži Slobodnjaka?"

"Oteimov glas nije mrtav", reče Alija. Ućutala je kada je Pol dotakao njenu ruku.

"Oteim nam je poslao svoj glas", reče Pol. "Saopštio nam je imena, dela izdaje, mesta i vremena okupljanja. Da li primećuješ da nedostaju neka lica u Veću Naiba, Korba? Gde su Merkur i Faš? Kik de Leim nije danas sa nama. I Takim - gde je on?"

Korba nemoćno odmahnu glavom.

"Pobegli su sa Arakisa sa ukradenim crvom", reče Pol. "Čak i da te sada oslobodim, Korba, Šai-Hulud bi uzeo tvoju vodu zbog učešća u tome. Zašto neću da te oslobodim, Korba? Pomisli samo na sve one ljude kojima je oduzet vid, ljude koji ne mogu da vide kao što ja vidim. Oni imaju porodice i prijatelje, Korba. Gde bi mogao da se sakriješ od njih?"

"Bio je to nesrećan slučaj", zavapi Korba. "Uostalom, dobiće od Tleilaksa..." On ponovo ućuta.

"Ko zna kakvo ropstvo donose metalne oči?" upita Pol.

Naibi na galeriji počеше da razmenjuju šaputave komentare, zaklanjajući rukama usta. Sada su Korbi upućivali hladne poglede.

"U odbranu Kvizarata", promrmlja Pol, vraćajući se na Korbinu odbranu. "Sredstvo koje ili uništi celu planetu, ili stvara J-zrake koji oslepljuju sve u široj blizini. Šta si od ovoga dvoga ti, Korba, planirao da upotrebiš za odbranu? Da li je Kvizaratu potrebno da uništi oči svih koji gledaju?"

"Bila je to radoznalost, Gospodaru moj", zavapi ponovo Korba. "Znali smo da po Starom Zakonu jedino Porodice imaju pravo da poseduju atomike, ali Kvizarat se pokoravao... pokoravao..."

"Pokoravao tebi", reče Pol. "Stvarno radoznalost."

"Čak i da me optužuje samo glas, morate me suočiti s njime!" reče Korba. "Slobodnjak ima pravo na to."

"Govori istinu, Gospodine", primeti Stilgar.

Alija ga ošinu pogledom.

"Zakon je zakon", reče Stilgar, osećajući Alijino protivljenje. Počeo je da navodi Zakon Slobodnjaka, umećući svoje vlastite primedbe o njegovom tumačenju.

Alija iskusi čudan osećaj da Stilgarove reči čuje pre nego ih je on izgovorio. Kako može da bude tako lakoveran? Stilgar nikada ranije nije bio toliko zvaničan i konzervativan, nikada se nije toliko držao

Koda Dine. Brada mu je bila isturena, ratoborna. Uopšte nije zatvarao usta. Zar je to iz njega govorila samo preterana nadmenost?

"Korba je Slobodnjak i mora mu se suditi prema zakonu Slobodnjaka", završio je Stilgar.

Alija se okrenu na drugu stranu i stade da posmatra kako dnevne senke napolju klize niz naspramni zid bašte. Osećala se iznurena i osujećena. Ovo je moglo da se oduži sve do podneva. I šta sad? Korba se opustio. Ponašanje Panegiriste svima je stavljalo do znanja da je nepravедno napadnut, kao i da je sve što je učinio bilo slučajno učinjeno iz ljubavi prema Muad'Dibu. Ona pogleda Korbu, iznenađena lukavim izrazom samouvažavanja na njegovom licu.

Možda je čak primio poruku, pomisli ona. Ponaša se kao čovek koji čuje svoje prijatelje kako mu dovikuju: 'Drži se još malo! Pomoć stiže!'

Za trenutak držali su stvar u svojim rukama - obaveštenja koja su dobili od kepeca, putokazi da su i drugi bili umešani u zaveru, imena potkazivača. Ali kritičan trenutak je prošao. Stilgar? Sigurno ne Stilgar. Okrenula se i zagledala u starog Slobodnjaka.

Stilgar nije uzmakao pred njenim pogledom.

"Hvala ti, Stile", reče Pol, "što si nas podsetio na Zakon."

Stilgar pognu glavu. Prišao je bliže i izgovorio tihe reči tako da su ih samo Pol i Alija mogli čuti. Iscediću ga, a zatim ću se pobrinuti o svemu.

Pol klimnu glavom, dajući znak stražarima iza Korbe.

"Premestite Korbu u najsigurniju ćeliju", reče on. "Zabranjene su sve posete, osim advokata! A za advokata imenujem Stilgara."

"Dopustite mi da sam izaberem svog advokata!" viknu Korba.

Pol se okrete. "Poričeš Stilgarovu čestitost i pravičnost?"

"Oh, ne, moj Gospodaru, ali..."

"Vodite ga!" prosikta Pol.

Čuvar podiže Korbu sa jastuka i izvede ga napolje. I dalje mrmljajući, Naibi počеше da napuštaju galeriju. Posluga koja je izišla ispod galerija, prišla je prozorima i stala da navlači narandžaste zastore. Narandžasta tama zavlada je odajom.

"Pole", reče Alija.

"Kada pre naglimo sa nasiljem", reče Pol, "to će značiti da u punoj

meri vladamo njime. Hvala, Stile; dobro si odigrao svoju ulogu. Siguran sam da je Alija prepoznala Naibe koji su bili u dosluhu s njime. Morali su nečim da se izdaju."

"Sve ste ovo između sebe zakuvali?" upita Alija.

"Da sam naredio da se Korba smesta pogubi, Naibima bi sve bilo jasno", odgovori Pol. "Ali službeni postupak koji se nije sasvim pridržavao Zakona Slobodnjaka ispunio ih je strahom za vlastita prava. Koji su Naibi bili s njim, Alija?"

"Raifiri, bez sumnje", reče ona tihim glasom. "Sajid, takođe, ali..."

"Daj Stilgaru potpuni spisak", dodade Pol.

Alija proguta pljuvačku kroz suvo grlo, iskusivši za trenutak strah od Pola koji su svi osećali. Znala je na koji se način on kreće među njima bez očiju, ali ju je uplašila veština kojom je to izvodio. Tako jasno videti njihova obličja u tkanju svoje vizije! Osetila je kako joj lik svetluca da bi ga on mogao videti u nekom zvezdanom vremenu čija je saglasnost sa stvarnošću u potpunosti zavisila od njegovih reči i postupaka. Sve ih je držao na dlanu svoje vizije.

"Prošlo je vreme za vaše jutarnje primanje, Gospodine", reče Stilgar.

"Mnogo ljudi - radoznalih... uplašanih..."

"Da li se i ti plašiš, Stile?"

On jedva da prošaputa: "Da."

"Ti si moj prijatelj i nemaš razloga da me se bojiš", reče Pol.

Stilgar proguta knedlu. "Da, Gospodaru moj."

"Alija će preuzeti jutarnje primanje", reče Pol. "Stilgare, daj znak."

Stilgar posluša.

Uskomešana gomila nagrnu na velika vrata. Straža poče da je potiskuje napolje iz senovite odaje kako bi oslobodila prolaz službenicima. Mnogo stvari počelo je odjednom da se odvija: čuvari domaćinstva laktovima su odguravali i odbijali nazad gomilu Molilaca i raskošno odevenih Pravezastupnika koji su pokušavali da prodru unutra, vičući i psujući. Branitelji su mahali svojim pozivnicama. Između njih se probi Nadzornik Skupa i stupi u prolaz koji je napravila straža. Nosio je spisak Povlašćenih, kojima će biti dozvoljeno da se približe Prestolu Bio je to jedan žilav Slobodnjak po imenu Tekrube, čije se držanje odlikovalo jetkim cinizmom; neprekidno je odmahivao obrijanom glavom i tresao gustim brkovima.

Alija je krenula da ga presretne kako bi dala Polu vremena da umakne sa Čani kroz privatni prolaz iza podijuma. Obuzelo ju je trenutno nepoverenje u Tekrubu zbog zlurade radoznalosti u pogledu koji je uputio za Polom.

"Danas govorim u ime svoga brata", reče ona. "Postaraj se da Molioci prilaze jedan po jedan."

"Da, moja gospo." Okrenuo se da stiša metež.

"Sećam se vremena kada nije moglo da vam se dogodi da ne shvatate namere vašeg brata", primeti Stilgar.

"Bila sam malo rastrojena", odgovori ona. "Dogodila se dramatična promena u tebi, Stile. Šta je to?"

Stilgar zastade, zaprepašćen. Promena je postojala, svakako. Ali zašto dramatična? Ovo je bilo i posebno viđenje njega samog do koga on još nikada nije došao. Drama je predstavljala sumnjivu stvar. Dramatični su bili uvezani zabavljajući nepouzidane odanosti i još nepouzdanijih vrlina. Neprijatelji Carstva koristili su se dramom u pokušajima da poljuljaju klimavo stanovništvo. Korba je napustio vrline Slobodnjaka da bi iskoristio dramu u svrhe Kvizarata. I on će umreti zbog toga.

"Nešto se čudno zbiva s vama", reče Stilgar. "Zar više nemate poverenja u mene?"

Bol u glasu omekšao joj je izraz lica, ali ne i ton.

"Znaš da imam poverenja u tebe. Oduvek sam delila bratovljevo mišljenje da kad se nešto jednom dG Stilgaru u ruke, slobodno možemo prestati da brinemo o tome."

"Zašto ste onda rekli da sam se... promenio?"

"Spremaš se da ne poslušáš moga brata", reče ona. "Vidim to po tebi. Jedino se nadam da vas to neće obojicu uništiti."

Upravo su se približavali prvi Pravezastupnici i Molioci. Okrenula se pre nego što je Stilgar mogao da odgovori. Lice mu je, međutim, odražavalo upravo one stvari koje je osetila u majčinom pismu - zamenjivanje morala i savesti zakonom.

"Stvaraš koban paradoks."

20.

Tibana je istupao kao zagovornik Sokratskog Hrišćanstva; sva je prilika da se rodio na Anbusu IV i da je živio između osmog i devetog veka pre Korina, verovatno za vreme druge vladavine Dalamaka. Od celokupnih njegovih spisa, sačuvan je samo jedan deo iz koga je uzet i ovaj odlomak: 'Srca svih ljudi prebivaju u istoj pustari.'

Iz 'Knjige Dine' princeze Irulan

"Vi ste Bijaz", reče gola, ulazeći u malu odaju gde su kepeca držali pod stražom. "Zovem se Hajt."

Jak kontigent straže domaćinstva ušao je sa golom da preuzme večernju dužnost. Pesak koji je nosio vetar u vreme zalaska sunca počeo je da ih šiba po obrazima dok su prolazili spoljnim dvorištem što ih je nagnalo da trepću i ubrzaju korak. Sada su se mogli čuti iz prolaza pred odajom kako se zadirkuju i obavljaju ritualnu smenu straže.

"Ti nisi Hajt", reče kepec. "Ti si Dankan Ajdaho. Bio sam tamo kada su stavili tvoje mrtvo telo u tank, kao i onda kada su ga odneli, živo i spremno za obučavanje."

Gola proguta pljuvačku kroz grlo koje mu se iznenada osušilo. Žućkasta svetlost sjajnih kugli rastočila se na zelenom fonu draperija kojima je prostorija bila obložena, presijavajući se na krupnim graškama znoja koje su orosile kepečevo čelo. Bijaz je odavao utisak stvorenja čudnog ustrojstva, kao da mu se svrha, koju su u njega utkali Tleilaksi, projektovala kroz kožu. Ispod kepečeve obrazine kukavičluka i neozbiljnosti krila se moć.

"Muad'Dib me je odredio da te ispitam i utvrdim kakav zadatak su ti Tleilaksi ovde namenili", reče Hajt.

"Tleilaksi, Tleilaksi", pevao je kepec. "Ja sam Tleilaksi, tikvane! Uostalom, ni ti nisi ništa bolji."

Hajt podozrivo pogleda kepeca. Iz Bijaza je zračila harizmatična opreznost koja je posmatrača navodila na pomisao o drevnim

idolima.

"Čuješ stražu napolju?" upita Hajt. "Ako im naredim, zadaviće te."

"Haj! Haj!" povika Bijaz. "Kakav si samo bezdušan klip an postao. A rekao si da si došao da tražiš istinu."

Hajtu se nije dopadao izgled pritajenog mira u kepečevom izrazu lica. "Možda samo tražam za budućnošću", reče on.

"Znači, mi smo lopovi", reče Hajt. "A šta da krademo?"

"Nismo lopovi već kocke", reče Bijaz. "Došao si ovamo da otkriješ moje tačkice. Ja, za uzvrat, otkrivam tvoje. I gle! Ti imaš dvostruko lice!"

"Da li si zaista video kako su me Tleilaksi stavili u tankove?" zapita Hajt, suprotstavljajući se neobičnoj nevoljnosti da postavi to pitanje.

"Zar ti nisam, već kazao?" upita Bijaz, skočivši na noge. "Strašno smo se borili sa tobom. Telo nije htelo da se povrati."

Hajt iznenada oseti kako postoji u snu nekog drugog uma i kako svakog trenutka može sve ovo da zaboravi i da ostane izgubljen u vijugama toga mozga.

Bijaz nagnu glavu lukavo na jednu stranu i stade da obilazi oko gole, pomno buljeći u njega. "Uzbuđenost potpaljuje stara ustrojstva u tebi", reče Bijaz. "Ti si progonitelj koji ne želi da nađe ono što goni."

"Ti si oružje upereno u Muad'Diba", odvrati Hajt, okrećući se oko sebe kako bi pratio kretanje kepeca. "Šta treba da učiniš?"

"Ništa!" odgovori Bijaz, zaustavivši se. "Odgovaram ti jednostavno na jednostavno pitanje."

"Onda si uperen u Aliju", reče Hajt. "Je li ona tvoja meta?"

"Zovu je Hout, Riba Čudovište, na drugim svetovima", reče Bijaz.

"Kako to da ti se krv uzburka kada govoriš o njoj?"

"Znači, zovu je Hout", reče gola; pomno je proučavao Bijaza kako bi pronašao bilo kakvu nit vodilju do njegove namene. Kepec je tako čudno odgovarao.

"Ona je devica-bludnica", reče Bijaz. "Ona je prosta, prepredena, poseduje duboka znanja koja plaše, okrutna je kada je najljubaznija, lakomislena dok razmišlja, a kada želi da gradi onda razgrađuje poput oluje koriolisa."

"Došao si, dakle, ovamo da govoriš protiv Alije", reče Hajt.

"Protiv nje?" Bijaz utonu u jastuk oslonjen o zid. "Došao sam da bi me zarobila magnetska privlačnost njene fizičke lepote." On se

iskezi, pridajući svom krupnom i upadljivom licu guštterski izraz.

"Napasti Aliju isto je što i napasti njenog brata", reče Hajt.

"To je toliko jasno da je teško ne uvideti", odvrati Bijaz. "Uistinu, Car i njegova sestra predstavljaju jedno biće spojeno leđima, jedno stvorenje koje je pola muško, a pola žensko."

"To smo već čuli od Slobodnjaka iz duboke pustinje", reče Hajt.

"Upravo od onih koji su obnovili običaj prinošenja krvnih žrtvi Šai-Huludu. Kako to da ti ponavljaš njihove gluposti?"

"Usuđuješ se da kažeš da su to gluposti?" upita Bijaz. "Ti koji si i čovek i obrazina? Ah, ali kocka ne može da otkrije sopstvene tačkice. Zaboravio sam to. A ti si dvostruko zbunjen jer služiš dvostruko stvorenje Atreida. Čula ti nisu tako blizu odgovora kao što je um."

"Propovedaš li lažni obred o Muad'Dibu svojim stražarima?" zapita Hajt tihim glasom. Osetio je da mu se um spleo od kepečevih reči.

"Oni propovedaju meni!" reče Bijaz. "I mole se. Zašto da ne? Svi bi trebalo da se molimo. Zar ne živimo u senci najopasnijeg stvora koga je vaseljena ikad videla?"

"Opasnog stvora..."

"Njihova vlastita majka odbija da živi sa njima na istoj planeti!"

"Zašto mi otvoreno ne odgovoriš?" upita Hajt. "Vrlo dobro znaš da imamo i druge načine da te ispitamo. Domoći ćemo se odgovora... na ovaj ili onaj način."

"Ali odgovorio sam ti! Zar nisam rekao da je mit stvaran? Zar sam ja vetar koji donosi smrt? Ne! Ja sam reči! Reči poput munje koja se pojavi iz peska na tamnom nebu. Kazao sam: 'Utuli svetiljku! Svanuo je dan!' A ti stalno ponavljaš: 'Daj mi svetiljku da pronađem dan.'"

"Igraš opasnu igru sa mnom", reče Hajt. "Zar misliš da ja ne razumem te tvoje Zensuni ideje? Ostavljaš jasne tragove kao ptica u blatu."

Bijaz počeo da se kikoće.

"Zašto se smeješ?" upita Hajt.

"Zato što imam zube, a želeo bih da ih nisam imao", prozbori Bijaz kroz cerekanje. "Da nemam zube ne bih mogao da škrgućem njima."

"Sada znam tvoju metu", reče Hajt. "Uperen si u mene."

"I pogodio sam u sred srede!" odgovori Bijaz. "Ti predstavljaš tako veliku metu; kako sam onda mogao da promašim?" On klimnu

glavom kao da sam sebi daje za pravo. "A sad ću da ti pevam." Počeo je da nariče tužnu, plačljivu i jednoličnu temu, koja se stalno ponavljala.

Hajt se ukočio, osećajući čudan bol kako ga podilazi gore-dole po kičmi. Buljio je u lice kepeca, posmatrajući mladalačke oči na starom licu. Predstavljale su središte mreže čvorastih, belih linija koje su vodile do udubljenja ispod slepoočnica. Kolika glava! Svaka crta lica bila je usredsređena na napućena usta iz kojih je izviralo to jednolično kreštanje. Zvuk je Hajta podsetio na drevne obrede, narodna predanja, stare reči i običaje, poluzaboravljena značenja u izgubljenom mrmljanju. Nešto vitalno se ovde događalo - krvava igra ideja kroz Vreme. Prastare zamisli ležale su zapretene u kepečevom pevanju. Bilo je to poput svetla koje sija u daljini, stalno postajući sve bliže i obasjavajući život preko raskola vekova.

"Šta to radiš sa mnom?" zadahta Hajt.

"Ti si instrument na kome su me učili da sviram", reče Bijaz. "Sviram na tebi. Dozvoli da ti kažem imena ostalih izdajnika među Naibima. To su Bikouros i Kahueit. Zatim Djedida, koji je bio Korbin sekretar. Pa Abumojandis, Benerdžijev pomoćnik. Upravo u ovom trenutku jedan od njih probada nožem tvoga Muad'Diba."

Hajt stade da odmahuje glavom. Bilo mu je teško da govori.

"Mi smo kao braća", reče Bijaz, prekidajući još jednom svoje jednolično mumlanje. "Odrasli smo u istom tanku: prvo ja, pa onda ti."

Hajtove metalne oči ispuniše ga odjednom ljutim bolom. Treperava crvena izmaglica obavijala je sve što je video. Osetio je da je odsečen od svakog neposrednog čuvstva izuzev bola, a svet oko sebe dokučivao je kroz tanku skramu, sličnu kopreni koju podigne vetar. Sve je postalo slučaj, nasumično uplitanje nežive materije. Volja mu se pretvorila u nešto tanano i varljivo. Živela je baz daha i mogla se nazreti jedino kao unutrašnje prosvetljenje.

Iznenadnom bistrinom rođenom u očajanju uspeo je da prodre kroz koprenasti zastor, povrativši tako za početak samo čulo vida. Poput blistave svetlosti, pažnja mu se usredsredi na Bijaza. Hajt oseti kako mu pogled prodire kroz slojeve kepeca i ugleda malog čoveka koji je bio najpre iznajmljeni intelekt, a zatim jedno stvorenje zarobljeno glađu i žudnjom koje su mu vrcale iz očiju. Sloj za slojem je otpadao,

sve dok na kraju nije ostalo samo jedno privid-biće kojim su upravljali simboli.

"Mi smo na bojnem polju", reče Bijaz. "Možeš da govoriš o tome."

Pošto mu je naređenje oslobodilo glas, Hajt reče: "Ne možeš me naterati da usmrtim Muad'Diba."

"Čuo sam kako Bene Geseriti kažu", reče Bijaz, "da ništa nije postojano, ništa uravnoteženo, ništa trajno u celoj vasseljeni - da ništa ne ostaje u svom stanju, da svaki dan, a ponekad i svaki čas donosi promenu."

Hajt nemo odmahnu glavom.

"Verovao si da je ludi Car cena koju tražimo", reče Bijaz. "Kako slabo razumeš naše gospodare, Tleilakse. Esnaf i Bene Geserit smatraju da mi proizvodimo artefakte. U stvari, mi obezbeđujemo oruđa i usluge. Sve može da posluži kao oruđe - siromaštvo, rat. Rat je koristan jer je delotvoran u mnogim oblastima. On podstiče metabolizam. On prisiljava vladu. On širi genetske slojeve. On je najživotniji u svekolikoj vasseljeni. Jedino oni koji uviđaju vrednost rata i koji ga upražnjavaju imaju nekakvu samoodređenost."

Neobično blagim glasom Hajt reče: "Kazuješ čudne misli koje me gotovo nagone da poverujem u osvetničku Promisao. Kakva li je cena bila plaćena da bi ti bio stvoren? Bila bi to očaravajuća priča, bez sumnje, sa još izuzetnijim završetkom."

"Veličanstveno!" likovao je Bijaz. "Ti napadaš - dakle poseduješ snagu volje i vežbaš samoodređenost."

"Pokušavaš da u meni probudiš želju za nasiljem", reče Hajt drhtavim glasom.

Bijaz poreče to, odmahnuvši glavom. "Da te probudim, da; ali ne i da ti probudim želju za nasiljem. Obučen si da se služiš svešču, tako si sam rekao. Ja treba da probudim u tebi tu svest, Dankane Ajdaho."

"Hajt!"

"Dankan Ajdaho. Izuzetan ubica. Ljubavnik mnogih žena. Vojnik-mačevalac. Desna ruka Atreida na bojnem polju. Dankan Ajdaho."

"Prošlost se ne može probuditi."

"Ne može?"

"To se nikada nije dogodilo!"

"Istina, ali naši gospodari prkose ideji da se nešto ne može učiniti. Uvek tragaju za odgovarajućim oruđem, odgovarajućom primenom

truda, pravom uslugom..."

"Kriješ svoju pravu svrhu! Navlačiš preko sebe zaklon od reči koje ništa ne znače!"

"U tebi je Dankan Ajdaho", reče Bijaz. "On će se potčiniti bilo osećanjima ili nepristrasnom ispitivanju, ali svakako će se potčiniti. Ta svest će iznići kroz opnu potiskivanja i odabiranja iz tamne prošlosti koja te u stopu prati. Ona te goni čak i sada dok te zadržava. U tebi postoji biće na koje se svest mora usredsrediti i koje ćeš poslušati."

"Tleilaksi misle da sam ja još njihov rob, ali ja..."

"Tiho, robe!" reče Bijaz gundavim glasom.

Hajt ostade sleđen u tišini.

"Sada smo došli do onog glavnog", reče Bijaz. "Znam da to osećaš. A evo i ključnih reči kojima će manipulirati tobom... smatram da će one dejstvovati kako treba."

Hajt oseti kako mu znoj curi niz obraze, kako mu se tresu prsa i ruke, ali nije bio u stanju da se pokrene.

"Jednog dana", reče Bijaz, "Car će doći kod tebe i reći će ti: 'Otišla je.' Na licu će mu stajati obrazina bola. Daće vodu mrtvome, kako ovde nazivaju plakanje. I ti ćeš odgovoriti mojim glasom: 'Gospodaru! O, Gospodaru!'"

Hajta počеше da bole grlo i vilica od grčenja mišića. Mogao je jedino da savije glavu u malom luku s jedne na drugu stranu.

"Ti ćeš reći: 'Nosim poruku od Bijaza.' Kepec napravi grimasu. 'Jadni Bijaz bez pameti... jadni Bijaz, bubanj ispunjen porukama, biće stvoreno da ga drugi iskoriste... lupite po Bijazu i on će udariti u dreku...' On ponovo iskrivi lice u grimasu. "Misliš da sam licemer, Dankane Ajdaho! Nisam! I ja mogu da žalim. Ali došlo je vreme da reči zamene mačeve."

Štucanje protrese Hajta.

Bijaz se zakikota, pa reče: "Oh, hvala ti, Dankane, hvala. Spasili su nas prohtevi tela. Pošto u Caru teče krv Harkonena, povinovaće se našim željama. Pretvoriće se u stroj za pljuvanje, i gutača reči milozvučnih ušima naših gospodara."

Hajt zažmirka, pomislivši kako mu kepec liči na opreznu životinjk, stvorenje zlobne i retke pameti. Harkonenska krv teče venama Atreida?

"Misliš na Zver Rabana, ništavog Harkonena, i sevaš očima", reče Bijaz. "Ponašaš se kao Slobodnjak kad je ovo u pitanju. Kada reči omanu, mač se uvek nađe u ruci, a? Misliš na mučenja kojima su Harkoneni podvrgli tvoju porodicu. A preko svoje majke, tvoj dragoceni Pol je Harkonen! Tebi neće biti teško da pogubiš Harkonena, zar ne?"

Gorka osujećenost prostruja golom. Da li je to bila srdžba? Zašto bi to u njemu izazvalo ljutnju?

"Ohhh", reče Bijaz; a zatim: "Ahhh, hah! Klik-klik. Poruka još nije završena. Tu je još i pogodba koju Tleilaksi nude tvome dragocenom Polu Atreidu. Naši gospodari će mu vratiti njegovu voljenu. Biće to još jedan gola - nešto kao tvoja sestra."

Hajt odjednom postade svestan da mu ceo njegov svet ispunjavaju jedino otkucaji vlastitog srca.

"Gola", reče Bijaz. "Biće to telo njegove voljene. Ona će mu rađati decu. Voleće jedino njega. Možemo čak da poboljšamo original ako on to zaželi. Da li je i jedan čovek imao bolju priliku da ponovo zadobije ono što je izgubio? To je pogodba koju će on obergerke prihvatiti."

Bijaz klimnu glavom, oborivši za trenutak pogled kao da uzmiče, a zatim nastavi: "To će ga dovesti u iskušenje: ti ćeš onda iskoristiti njegovu pometenost da mu se približiš i spremiš za udarac. Dve gole, ne jedan! To nalažu naši gospodari!" Kepec pročisti grlo i ponovo klimnu glavom: "Govori!"

"Neću to uraditi", reče Hajt.

"Ali Dankan Ajdaho bi", uzvratu Bijaz. "Biće to trenutak u kome ćeš moći veoma lako savladati tog potomka Harkonena. Ne zaboravi to. Predložićeš mu da zatraži da mu poboljšamo voljenu - možda da joj ugradimo besmrtno srce ili podarimo nežnija osećanja. Ponudićeš mu utočište dok mu se budeš približavao - planetu koju sGm izabere negde s one strane Carstva. Razmisli o tome! Voljena će mu biti oživljena. Neće više postojati razlog za suze, a dobiće idilično mesto da proživi svoje dane."

"Privlačan mamac", reče Hajt, ispitujući teren. "Pitaće za cenu."

"Reci mu da mora da se odrekne svoje božanske prirode i da obeščasti ugled Kvizarata. Takođe treba da diskredituje sebe i svoju sestru."

"Ništa više?" upita Hajt uz podsmeh.

"Razume se, mora još da se odrekne svojih CHOAM poseda."

"Razume se."

"U slučaju da se ni tada nisi dovoljno primakao da zadaš udarac, pričaj mu o tome koliko se Tleilaksi dive njegovim naucima o mogućnostima religije. Kaži mu da Tleilaksi imaju odeljenje za religijsko inženjerstvo, u kome se religije oblikuju za naročite potrebe."

"Kako je to pametno", reče Hajt.

"Misliš da smeš da mi se slobodno podsmevaš i da me ne slušaš", reče Bijaz. Držao je glavu lukavo naherenu na jednu stranu. "Ne poriči to..."

"Dobro su te napravili, mala životinjo", reče Hajt.

"Tebe takođe", odvrati kepec. "Reći ćeš mu da požuri. Telo se raspada, a njeno se mora čuvati u kriološkom tanku."

Hajt oseti kako se koprca, uhvaćen u kalup koji nije mogao da prepozna. Kepec je izgledao tako samouveren! Mora da je postojala neka slaba tačka u logici Tleilaksa. Kada su stvarali golu, uslovili su ga Bijazovim glasom, ali... Ali šta? Logika/kalup/predmet... Kako je lako bilo pobrkati jasno rezonovanje sa tačnim rezonovanjem! Da li je logika Tleilaksa imala neku manu?

Bijaz se osmehnu kao da je čuo neki skriveni glas. "Sada ćeš zaboraviti", reče. "Kada trenutak dođe, ponovo ćeš se setiti. On će reći: 'Otišla je.' - i tada će se probuditi Dankan Ajdaho."

Kepec pljesnu rukama.

Hajt se zagrcnu, svestan da su ga prekinuli usred misli... ili možda usred rečenice. O čemu je bila reč? Nešto o... metama?

"Hoćeš da me zbuniš, pa da posle upravljaš mnome", reče on.

"Kako to?" upita Bijaz.

"Ja sam tvoja meta i ti ne možeš to da porekneš", reče Hajt.

"Nisam ni pomislio da poričem."

"Šta si to pokušao da mi učiniš?"

"Jednu uslugu", reče Bijaz. "Običnu uslugu."

21.

Moći predskazanja ne osvetljavaju dovoljno tačno prirodni tok stvarnih događaja, izuzev pod krajnje izvanrednim okolnostima. Predskazanja se odnose na zbivanja izdvojena iz istorijskog lanca. Večnost se kreće. Ona pretpostavlja sebe ne samo proročanstvu nego i onome ko ga traži. Neka podanici Muad'Diba sumnjaju u njegovu veličanstvenost i njegove proročke vizije. Neka mu poriču moći. Ali neka nikada ne posumnjaju u večnost.

'Jevanđelje Dine'

Hajt je posmatrao Aliju kako izlazi iz hrama i prelazi preko trga. Stražari su stajali u zbijenom poretku oko nje; na licima su držali obrazine surovosti kako bi prikriji mekane izraze uvrežene kao posledice dobrog života i zadovoljstava.

Heliograf topterovih krila blesnu na sjajnom poslepodnevnom suncu iznad hrama. Bio je to deo Kraljevske Garde sa Muad'Dibovim simbolom pesnice na trupu.

Hajt vrati pogled na Aliju. Najpre mu na um pade kako izgleda sasvim neprimereno gradskoj sredini. Njen pravi dom bila je pustinja - otvoren, nesputan prostor. Nešto čudno u vezi sa devojkom sinu mu iz pamćenja, dok ju je posmatrao kako se približava: Alija je izgledala zamišljeno jedino kada se smejala. Bila je to optička varka, zaključio je on, prizvavši komad sećanja na trenutke kada ju je posmatrao za vreme prijema u čast ambasadora Esnafa: ohola spram muzičkog fona i isprekidanih delova razgovora koji se vodio između ekstravagantnih haljina i uniformi. Alija je bila odevena u belu i zasenjujuću odoru koja je zračila nevinošću. Posmatrao ju je sa jednog prozora dok je prelazila unutrašnje dvorište sa veštačkim jezercetom u sredini, ukrašenim raspevanim fontanama, travom iz pampasa i jednim belim belvederom.

Sasvim pogrešno... skroz pogrešno. Ona pripada pustinji.

Hajt isprekidano udahnu vazduh. Alija mu je nestala s vidika, kao što se i onda dogodilo. Čekao je stišćući i otvarajući pesnice. Razgovor

sa Bijazom ga je uznemirio.

Čuo je Alijinu pratnju kako prolazi pored prostorije u kojoj se nalazio. Otišla je u Porodične odaje.

Pokušao je da usredsredi pažnju na nešto u vezi sa njom što ga je uznemirilo. Način na koji je prelazila trg? Da. Kretala se poput progonjene osobe koja beži od pljakačaka. Izišao je na vezni balkon, prošao duž njega zaklonjen plasmelidnim štitnikom protiv sunca i zaustavio se dok se još nalazio u senci koja ga je skrivala. Alija je stajala na blustradi, pogleda uprtog iznad svog hrama.

Pogledao je u istom pravcu gde i ona - negde preko, s one strane gradskih zidina. Video je pravougaonike, blokove boje, spore pokrete života i zvuka. Zdanja su se presijavala i svetlucala. Talasi vrućine zavojito su se uzdizali sa vrhova krovova. Daleko napred, jedan dečak je šutirao loptu u ćorsokaku što ga je obrazovao potporni masiv u jednom uglu hrama. Lopta se kretala napred-nazad.

I Alija je posmatrala loptu. Osećala je kako se i protiv svoje volje poistovećuje sa njom - napred-nazad... napred-nazad. Izgledalo joj je da se strmoglavljuje niz hodnike Vremena.

Napitak od melanža koji je popila neposredno pre napuštanja hrama predstavljao je najveću dozu koju je ikad uzela. Čak i pre nego što je počela da deluje, zastrašila ju je.

Zašto sam to učinila? upitala se.

Čovek mora da izabere između opasnosti. Da li je to bilo u pitanju? Ovo je bio način da se prodre kroz maglu kojom je prokleti dinski tarok zaklonio budućnost. Prepreka je postojala. Mora je premostiti. Postupila je ovako iz potrebe da vidi kuda je to išao njen brat svojim slepim korakom.

Poznato stanje fuge koje izaziva melanž počelo je da joj zaposeda svest. Duboko je uzdahnula, iskusiivši blag oblik spokojstva, uravnoteženosti i nesebičnosti.

Posedovanje drugog vida stvara u čoveku opasne fatalističke sklonosti, pomisli ona. Na žalost, nije postojala nikakva apstraktna poluga, nikakav proračun predviđanja. Vizijama budućnosti ne može se operisati kao formulama. U njih treba ući, reskirajući život i zdravu pamet.

Jedna prilika se pomoli iz oštih senki na veznom balkonu. Gola! U svojoj pojačanoj svesti, Alija ga je videla veoma jasno - tamne,

živahne crte lica na kome su se isticale svetlucajuće metalne oči. Predstavljao je jedinstvo zastrašujućih suprotnosti, od kojih su neke spojene na zapanjujući, linearan način. Bio je senka i zasenjujuća svetlost, proizvod procesa koji je oživeo njegovo mrtvo telo... i nečeg veoma čistog... nevinog.

Nevinost ispod grube ljuštore.

"Da li si bio tamo sve vreme, Dankane?" zapita ga ona.

"Znači, treba da budem Dankan", uzvрати on. "Zašto?"

"Ne ispituj me", reče ona.

Dok ga je posmatrala na um joj pade kako Tleilaksi nisu ostavili nedovršenim ni najmanji delić svoga gole.

"Jedino bogovi mogu sebi da dopuste rizik savršenstva", reče ona.

"To je opasno za čoveka."

"Dankan je umro", reče on, želeći da ga ne oslovljava tim imenom.

"Ja sam Hajt."

Proučavala je njegove veštačke oči, pitajući se šta one vide. Posmatrane iz blizine, odavale su sićušne crne ožiljke, mala udubljenja tame u sjajnom metalu. Facete! Svet zasvetluca i zatitra oko nje. Pridržala se za zagrejanu površinu blustrade. Ahhh, melanž je tako brzo dejstvovao.

"Jesi li bolesna?" upita Hajt. Prišao joj je bliže, posmatrajući je širom otvorenih metalnih očiju.

Ko je to rekao? upita se. Dankan Ajdaho, mentat-gola, Zensuni filozof ili možda pion Tleilaksa, opasniji od svih navigatora Esnafa. Njen brat je to znao.

Ponovo je pogledala голу. Sada joj se učinio odveć pasivan, sa nečim potajnim u sebi. Bio je prezasićen čekanjem i moćima koje su natkriljavale njihov svakodnevni život.

"Po majci sam Bene Geserit", reče ona. "Znaš li to?"

"Znam."

"Koristim se njihovim moćima, mislim onako kako one misle. Jedan moj deo svestan je svete nužde za genetskim programom... i njegovim proizvodima."

Zažmirkala je, osećajući kako joj je deo svesti počeo slobodno da se kreće u Vremenu.

"Kažu da Bene Geserit nikada neće odustati od svojih ciljeva", reče on. Posmatrao ju je izbliza, zapazivši kako su joj pobeleli zglavci na

prstima kojima je čvrsto stegla ivicu balkona.

"Jesam li se spotakla?" upita ona.

Primetio je kako duboko diše, kako su joj pokreti napeti, a pogled staklen.

"Kada se spotakneš možeš da povratiš ravnotežu tako što ćeš preskočiti predmet o koji si se spotakla."

"Bene Geserite su se spotakle", reče ona. "Sada žele da povrate ravnotežu tako što će preskočiti mog brata. Žele Čaninu bebu... ili moju."

"Da li si u drugom stanju?"

Borila se da se postavi u prostorno-vremenski odnos sa ovim pitanjem. U drugom stanju? Kada? Gde?

"Vidim... svoje dete", prošaputa ona.

Odmakla se od ivice balkona i okrenula glavu prema goli. Lice mu je bilo slano, a oči gorke - dva kruga blistavog olova i... kada je okrenuo leđa svetlosti da bi pratio njen pokret... plave senke.

"Šta vidiš takvim očima?" prošaputa ona.

"Isto što i druge oči vide", odgovori on.

Njegove reči odzvanjale su joj u ušima, rastežući joj svest. Osetila je kako premašuje svekoliku vasseljenu, kako se rasteže... rasteže. Postala je prepletana sa celokupnim Vremenom.

"Uzela si preveliku dozu začina", reče on.

"Zašto ne mogu da ga vidim?" promrmlja ona. Utroba iz koje se sve rađa držala ju je zarobljenu. "Kaži mi, Dankane, zašto ne mogu da ga vidim."

"Koga to ne možeš da vidiš?"

"Ne mogu da vidim oca moje dece. Izgubila sam se u magli taroka. Pomozi mi."

Logika mentata munjevito je došla do rešenja i on reče: "Bene Geseriti žele da se spariš sa svojim bratom. To bi učvrstilo genetski..."

Aliji se ote krik. "Jaje u telu", zadahta ona. Telom joj prostruja talas hladnoće, za kojom odmah usledi topla plima. Neviđeni ljubavnik iz njenih najtamnijih snova! Telo njenog tela kojeg proročanstvo nije moglo da otkrije! Da li će do toga doći?

"Jesi li uzela opasnu dozu začina?" upita on. Nešto u njemu borilo se da izrazi krajnji užas pri pomisli da jedna žena Atreida može da

umre, da ga Pol može suočiti sa saznanjem kako je jedan ženski član carske porodice... nestao.

"Ti ne znaš kako je to loviti budućnost", reče ona. "Ponekad ugledam sebe... ali to činim na vlastiti način. Ne mogu da vidim kroz sebe samu." Spustila je glavu i stala da klima njome s jedne na drugu stranu.

"Koliko si začina uzela?" upita on.

"Priroda se užasava predviđanja", reče ona, podižući glavu. "Da li si to znao, Dankane?"

Obratio joj se nežno, razložno, kao da govori sa malim detetom: "Reci mi koju si količinu začina uzela." Uhvatio ju je levom rukom za rame.

"Reči su tako nezgrapne sprave, tako primitivne i dvosmislene", reče ona, skinuvši njegovu ruku s ramena.

"Moraš mi kazati!" reče on.

"Pogledaj u Zaštitni Zid", naredi ona, pokazavši prstom prema njemu. Upravila je pogled duž izdužene ruke, stresavši se kao da se predeo raspao u sveobuhvatnoj viziji - peščani zamak razoren nevidljivim talasima. Ona skrenu pogled, ali je trže pojava golinog lica. Crte su mu se menjale, postajući čas staračke, čas mladalačke, pa opet staračke i ponovo mladalačke. Predstavljao je sam život, pouzdan, beskonačan... Okrenula se u nameri da pobegne, ali ju je on zgrabio za levi zglavak.

"Pozvaću doktora", reče on.

"Ne! Moraš mi dozvoliti da saznam tu viziju! Moram da je saznam!"

"Sada ćeš ući unutra", reče on.

Ona baci pogled na njegovu ruku. Na mestu gde su im se tela dotakla osetila je električno prisustvo koje ju je istovremeno i mamilo i plašilo. Naglim pokretom ona oslobodi ruku i zadahta: "Ne možeš zadržati vihor!"

"Potrebna ti je lekarska pomoć!" odbrusi on.

"Zar ne razumeš?" upita ga ona. "Moja vizija je nepotpuna, sadrži samo odlomke. Ona treperi i poskakuje. Moram se setiti budućnosti. Zar ne možeš to da shvatiš?"

"Šta će ti budućnost ako umreš?" zapita on blago je gurajući prema Porodičnim odajama.

"Reči... reči", mrmrljala je ona. "Ne mogu to da objasnim. Jedna stvar

je povod za neku drugu, ali ne postoji uzrok... niti posledica. Ne možemo da ostavimo vasseljenu onakvu kakva je bila. Koliko god da se trudimo, uvek će postojati provalija."

"Samo pravo", naredi on.

Tako je napregnut! pomisli ona.

Obujmile su je hladne senke. Osetila je kako joj mišići gamižu poput crva - postelja pod njom bila je stvarna i čvrsta ali ipak je znala da je nesušastvena. Jedino je prostor bio postojan. Ništa više nije posedovalo suštinu. Krevetom su proticala mnoga tela koja su sva bila njena sopstvena. Vreme je postalo mnogostruko čuvstvo, prekomerno opterećeno. Nije ispoljilo nijednu reakciju po kojoj bi mogla da ga apstrahuje. Bilo je to Vreme. Kretalo se. Svekolika vasseljena klizila je nazad, napred, u stranu.

"Ona nije opredmećena", objasni Alija. "Ne može se dospeti ispod nje, niti se ona može obići. Ne postoji tačka oslonca."

Oko nje se uzmuvaše mnogi ljudi. Neki je uhvatiše za levu ruku. Posmatrala je svoje telo kako se kreće, prateći pogledom talasavu ruku koju je vodila do fluidne obrazine lica: Dankan Ajdaho! Oči su mu bile... pogrešne, ali to je ipak bio Dankan - dete - čovek - mladić-dete - čovek - mladić... Svaka crta njegovog lika odavala je brigu za nju.

"Ne boj se, Dankane", prošaputa ona.

Stegao joj je ruku, klimnuvši glavom. "Budi mirna", reče.

Istog časa kroz svest mu prostruja: Ona ne sme umreti! Ne sme! Nijedna žena Atreida ne može umreti! On odsečno odmahnu glavom. Takve misli prkosile su logici mentata. Smrt je bila neophodnost da bi život mogao da se nastavi.

Gola me voli, pomisli Alija.

Ova misao postade čvrsta poput kamenog temelja za koji je mogla da se uhvati. Bilo je to poznato lice sa konkretnom prostorijom u pozadini. Prepoznala je jednu od odaja iz Polovog prebivališta.

Jedna nepomična, nepromenljiva prilika baratala je nešto oko cevi u njenom grlu. Opirala se plimi gađenja.

"Stigli smo na vreme", reče jedan glas, iza koga je ona prepoznala porodičnog lekara. "Trebalo je ranije da me pozovete." Lekareve reči sadržale su primesu sumnje. Osetila je kako joj cev klizi iz grla - poput zmijolikog blistavog užeta.

"Injekcija će je uspavati", reče lekar. "Poslaću jednu od njenih pratilja da..."

"Ja ću ostati pored nje", reče gola.

"To nije pristojno", odbrusi lekar.

"Ostani... Dankane", prošaputa Alija.

On je pomilova po ruci da bi joj stavio do znanja da ju je čuo.

"Moja gospo", reče lekar, "bilo bi bolje da..."

"Nemojte vi mene da učite šta je bolje", zaškriguta ona. Grlo ju je bolelo pri izgovoru svakog glasa.

"Moja gospo", reče lekar optužujućim glasom, "vama su dobro poznate opasnosti koje prouzrokuje prekomerno uzimanje melanža. Mogu jedino da pretpostavim da vam ga je neko dao bez..."

"Vi ste budala", prosikta Alija. "Znači li to da poričete moje vizije? Znala sam šta uzimam i zašto to činim." Uхватила se rukom za grlo.

"Ostavite nas. Smesta!"

Lekar se uklonio iz njenog vidokruga, rekavši pri tom: "Obavestiću vašeg brata."

Osetivši da je otišao, posvetila je svu pažnju goli. Sada je jasno videla viziju u svojoj svesti: plodno tle iz koga izrasta sadašnjost. Osećala je da i gola ima svoju ulogu u toj igri Vremena, koja više nije bila mutna i skrivena, već određena spram prepoznatljive pozadine.

On je ključna tačka, pomisli ona. Opasnost i spas istovremeno.

Stresla se pri pomisli da joj je pred očima ista vizija koju je video i njen brat. Neželjene suze pekle su joj oči. Oštro je odmahнула glavom. Bez suza! Na njih se troši vlaga, a što je još gore, one ometaju strogi tok vizije. Pola neko mora zaustaviti! Jednom, samo jednom, premostila je Vreme da bi svoj glas stavila na put kojim će on proći. Ali ovde ne bi dozvolili pritisak i promenljivost. Tkanje Vremena prolazilo je sada kroz njenog brata kao što sunčevi zraci prolaze kroz sočivo. Stajao je u žiži i bio je toga potpuno svestan. Prikupio je sve linije u sebe i sada neće dozvoliti da mu pobegnu ili da se izmene.

"Zašto?" promrmljala je ona. "Je li to mržnja? Da li se okomio na Vreme zato što ga je ono povredilo? Da li je to posredi... mržnja?"

Pomislivši da je Alija pomenula njegovo ime, gola upita: "Moja gospo?"

"Samo da mogu da ugasim tu vatru u sebi!" uzviknu ona. "Nisam

želela da budem drugačija."

"Molim te, Alija", promrmlja on. "Pokušaj da zaspiš."

"Želela sam da mogu da se smejem", prošaputa ona. Suze su joj tekle niz obraze. "Ali ja sam sestra Cara koga poštujemo kao boga. Ljudi me se boje. Nikada nisam želela da me se neko plaši."

On stade da joj briše suze s lica.

"Ne želim da budem deo istorije", prošaputa ona. "Jedino za čim žudim jeste da me neko voli... i da ja nekog volim."

"Neko te voli", reče on.

"Ahhh, odani, odani Dankane", reče ona.

"Molim te, ne oslovljavaj me tako", usprotivi se on.

"Ali ti to jesi", reče ona. "Odanost je roba na ceni. Može se prodati... ali ne i kupiti, samo prodati."

"Ne dopada mi se tvoj cinizam", reče on.

"Dovraga s tvojom logikom! To je istina!"

"Spavaj", reče on.

"Voliš li me, Dankane?" upita ga ona.

"Da."

"Je li to jedna od onih laži", upita ona, "jedna od laži u koje je lakše poverovati nego u istinu? Zašto se plašim da ti poverujem?"

"Plašiš se zato što nisam isti kao drugi, a plašiš se i zato što si i ti drugačija."

"Budi čovek, a ne mentat!" progundā ona.

"Ja sam i mentat i čovek."

"Hoćeš li me onda uzeti za ženu?"

"Učiniću ono što ljubav zahteva."

"I odanost?"

"I odanost."

"Upravo tu leži tvoja opasnost", reče ona.

Njene reči ga uznemiriše. Na licu mu se, doduše, nije očitovao nikakav znak uznemirenosti, nijedan mišić mu nije zaigrao - ali ona je to ipak znala. Sećanje na viziju otkrilo joj je tu uznemirenost. Pa ipak, osećala je da je propustila jedan deo vizije, kao i da bi trebalo da se seća još nečega iz budućnosti. Postojala je još jedna vrsta opažanja koja se nije odvijala putem čula, nešto što joj je dolazilo u um niotkuda, baš kao što je bio slučaj i sa predviđanjem. To nešto počivalo je u senkama Vremena - i bilo je krajnje bolno.

Osećanje! To je bilo u pitanju - osećanje! Pojavilo se u viziji ne neposredno, već kao tvorevina iz koje je mogla da zaključi šta se nalazi iza nje. Obuzelo ju je osećanje - jednostavan grč satkan od straha, tuge i ljubavi. Sva tri čuvstva nalazila su se u viziji, sabrana u jednom jedinom zaraznom telu, nadmoćnom i iskonskom.

"Dankane, ne dozvoli mi da odem", prošaputala je.

"Spavaj", reče on. "Ne bori se s tim."

"Moram... moram. On je mamac u klopki koju je sam postavio. On je u službi moći i terora. Nasilje... obogotvorenje: to je zatvor u kome se nalazi. Izgubiće... sve. Rastrgnuće ga."

"Govoriš o Polu?"

"Nagone ga da uništi sam sebe", zadrhta ona, podižući se u sedeći položaj. "Previše tereta, previše bola. Odvlače ga od ljubavi." Alija ponovo pade u postelju. "Stvaraju vasseljenu u kojoj on neće sam sebi dopustiti da živi."

"Ko to čini?"

"On! Ohhh, ti si tako glup. On je deo ustrojstva. A sad je kasno... odveć kasno... odveć kasno..."

Dok je govorila, osetila je kako joj se svest spušta sloj po sloj. Zaustavila se tik iza pupka. Telo i duh joj se razdvojiše, a zatim ponovo spojiše u stecištu uspomena na vizije - da bi potom počeli da se kreću, kreću... Začula je otkucaje srca zametka, deteta budućnosti. Melanž je još imao vlast nad njom, dakle, progonio ju je rekom Vremena. Znala je da je kušala život još nezačetog deteta. S njim u vezi, samo je jedna stvar bila izvesna: pretrpeće istovetno buđenje kao i ona. Postaćće svesno biće, kadro da razmišlja još pre rođenja.

22.

Postoji gornja granica u primeni sile koju čak i najmoćniji moraju da poštuju kako ne bi uništili sami sebe. Proceniti ovu granicu predstavlja vrhunsko umeće vladanja. Zloupotreba moći je kobni greh. Zakon ne može da bude oruđe osvete, niti zaloga, ni sigurna tvrđava protiv mučenika koje je stvorio. Ne može se ugroziti nijedno živo biće bez snošenja posledica.

'Muad'Dib o Zakonu', iz 'Stilgarovih komentara'

Čani se zagledala u jutarnju pustinju koju je videla kroz pukotinu ispod Sieč Tabra. Nije imala na sebi pustinjsko odelo i zbog toga se osećala nezaštićenom ovde u pustinji. Ulaz u siečku pećinu bio je sakriven potpornom stenom iznad i iza nje.

Pustinja... pustinja... Pustinja ju je pratila kud god da je pošla i ona je to osećala. Vratiti se u pustinju za nju nije značilo vratiti se kući, već samo osvrnuti se i videti sve ono što je oduvek bilo tamo.

Bolan grč prože joj utrobu. Uskoro će roditi. Ugušila je bol, želeći da u tom trenutku bude sGma s pustinjom.

Jutarnji mir počivao je unaokolo. Senke su se razmilele među dinama i terasama Zaštitnog Zida. A onda, najednom, dnevna svetlost blesnu povrh visoke strmeni i stiže do njenih očiju preko goletnog prostranstva koje se pružalo ispod potpuno plavog neba. Prizor je potpuno odgovarao osećanju užasnog cinizma koje joj nije davalo mira od onog trenutka kada je saznala za Polovo slepilo.

Zašto smo ovde? pitala se.

To nije bila hidžra, istraživačko putovanje. Pol ni za čim ovde nije tragao, izuzev, možda, za mestom gde će se ona poroditi. Poveo je sa sobom krajnje čudne saputnike, pomislila je: Bijaza, kepeca Tleilaksa; голу, Hajta koji je možda oživljeni Dankan Ajdaho; Edrika, Esnafovog Ambasadora-Navigatora; Gaius Helen Mohijam, Časnu Majku Bene Geserita, koju je očigledno mrzeo; Lihnu, Oteimovu čudnu kćer, koju zbog nečega straža uopšte nije ispuštala iz vida; Stilgara, njenog ujaka iz reda Naiba, i njegovu najomiljeniju ženu,

Haru... zatim Irulan... pa Aliju...

Zvuk vetra, koji je hujao kroz stenje, pravio je društvo njenim mislima. Pustinjski dan oblio se potpunim žutilom, potpunom preplanulošću, potpunim sivilom.

Zašto li je pozvao tako neobično izmešano društvo?

"Zaboravili smo", odgovorio joj je Pol kada ga je to jednom pitala, "da se reč 'društvo' prvobitno odnosila na saputnike. Mi smo, zapravo, društvo saputnika."

"Ali kakva je njihova vrednost?"

"U tome je problem", uzviknuo je on, okrenuvši svoje užasne duplje prema njoj. "Izgubili smo onu iskonsku jednostavnost i prostodušnost življenja. Ako nešto ne možemo sipati u flaše, potući, upotrebiti ili sakupiti, onda tome ne pridajemo nikakvu vrednost."

Uvređena, ona je uzvratila: "Nisam na to mislila."

"Ahhh, najdraža", kazao je on, umirujući je, "tako smo bogati novcem, a tako siromašni životom. Ja sam zao, svojeglav, glup..."

"Nisi."

"I to je istina. Ali ruke su mi tužne od vremena. Čini mi se... čini mi se da sam pokušao da izmislim život, ne shvatajući da je on već izmišljen."

Dotakao joj je trbuh da bi osetio novi život u njemu.

Prisetivši se toga, položila je obe ruke na trbuh i zadrhtala; sada joj je bilo žao što je tražila od Pola da je dovede ovamo.

Pustinjski vetar donosio je zle mirise iz živičnih sadnica koje su zaprečavale dine u podnožju pukotine. Sve više ju je zaokupljala slobodnjačka praznoverica: zli mirisi, zla vremena. Okrenula je lice prema vetru i ugledala jednog crva kako se pojavljuje iza sadnica. Uzdigao se povrh dina poput prove na ukletom brodu, zamlatarao po pesku, omirisao vodu koja je bila pogubna za njegovu vrstu i pobeo ispod dugačkog izrovanog bedema.

U tom trenutku mrzela je vodu, zbog straha koji je crv ispoljio. Nekada duh-duša Arakisa, voda je sada postala otrov. Donosila je sa sobom boleštine. Jedino je pustinja bila čista.

Dole, ispod nje, pojavila se grupa slobodnjačkih radnika. Popeli su se do srednjeg ulaza u sieč i ona ugleda njihova blatna stopala.

Slobodnjaci sa blatnjavim stopalama!

Deca iz sieča započeše svoju jutarnju pesmu; njihovi piskutavi

glasići dopirali su iz gornjeg ulaza budeći u njoj čudno osećanje da joj vreme izmiče kao soko pred vetrom. Ona ponovo zadrhta.

Kakve li je oluje Pol video u svojoj slepoj viziji?

Počela je da naslućuje u njemu zlog ludaka, spodobu umornu od pesama i rasprava.

Primetila je da je nebo postalo kristalno sivo i prošarano alabasterskim zracima, neobičnim crtežima koje je preko celog svoda crtao uskovitlani pesak. Najednom, pažnju joj privuče linija sjajne beline koja se pojavila na jugu. Obrve joj se istog časa skupiše, čim je razabrala znak: belo nebo na jugu - Šai-Huludova usta. Podigla se oluja, silan vetar. Osetila je njegove prve nalete u vidu kristalnih zrnaca peska koja su stala da je šibaju po obrazima. Vetar je doneo prisenuk smrti: miris vode koja teče kroz kanate, miris oznojenog peska, kremena. Voda: zbog nje je Šai-Hulud poslao svoj koriolis vetar.

Sokolovi se pojaviše u pukotini gde je stajala, tražeći utočište od vetra. Bili su smeđi poput stena, sa skerletnim perjem u krilima. Njen duh, osećala je to, hrlio je k njima: oni su našli mesto da se sakriju; ona nije.

"Moja gospo, podiže se vetar!"

Okrenula se i ugledala голу kako je doziva sa gornjeg ulaza u sieč. Obuzeo ju je slobodnjački strah. Mogla je da razume čistu smrt, kao i to da pleme raspolaže pravom na njenu telesnu vodu. Ali... da nešto bude vraćeno iz mrtvih...

Ošinuo ju je nalet uskovitlanog peska, od čega su joj se zajapurili obrazi. Pogledala je preko ramena na zastrašujuću traku prašine koja se prostirala preko neba. Pustinja je pod olujom navukla žutomrki, nemirni izgled, što je stvaralo utisak kao da su se same dine ustalasale, zapljuskujući nemirnu obalu, baš onako kako je Pol jednom opisao da čini more. Stala je da okleva, obuzeta osećanjem prolaznosti pustinje. U poređenju sa večnošću, ovo je bio samo kotao. Uz zaglušujuću buku, dine su počele da se razbijaju o stene.

Oluja koja je besnela napolju postala je za Čani jedina stvarnost; sve životinje sakrile su se pred njom... tako da na kraju nije preostalo ništa drugo do zvuci koje je sama stvarala: uskovitlani pesak škripao je o stenje, kovitlaci vetra su zviždali, velike gromade iznenada su se odvajale i survavale sa brda. A onda, negde izvan vidokruga, jedan

prevrnuti crv uspeo je da se trapavo okrene na pravu stranu i da ponovo sklizne u suve dubine.

Bilo je to samo za jedan tren, mereno časovnikom njenog života, ali nju je ipak moćno obuzelo osećanje da je cela planeta otišla u param-parčice - da se pretvorila u kosmičku prašinu, u jedan među mnogim talasima.

"Moramo da požurimo", reče gola, stojeći blizu sa njene desne strane.

Osetila je da se plašio i brinuo za njenu sigurnost.

"Oglodaće vam kosti", reče on, kao da je njoj bilo potrebno objašnjavati šta znači ovakva oluja.

Brižnost za nju, koju je tako jasno ispoljavao, razvejala je u Čani strah od gole i ona mu dopusti da joj pomogne da se popne kamenim stepeništem do sieča. Prošli su kroz dijafragmu zaklona koji je prikrivao ulaz. Posluga je otvorila hermetička vrata koja su zadržavala vlagu, a zatim ih zatvorila za njima.

Mirisi sieča zapahnuše joj nozdrve. Ovo mesto budilo je u njoj nazalne asocijacije - zbijena bliskost tela, snažan ester iz destilerija za skupljanje vode, poznati mirisi hrane, opori zadah goriva koje sagoreva u uključenim mašinama - a nadasve, neizbežni melanž, koga je bilo svuda.

Duboko je uzdahnula. "Dom."

Gola izvuče svoju ruku iz njene i povuče se u stranu; stajao je tako nepomično, kao da je bio isključen kada nije bio u upotrebi. Pa ipak... pomno je motrio oko sebe.

Čani zastade na ulazu u odaju, zbunjena nečim što nije umela da objasni. Ovo je odista bio njen dom. Kao dete, ovde je lovila škorpije pomoću svetlosti iz sjajnih kugli. Sada se, međutim, nešto izmenilo...

"Zar ne bi bilo najbolje da odete u svoje odaje, moja gospo?" zapita je gola.

Kao da su to podstakle njegove reči, ona najednom oseti kako je obuzimaju trudovi, ali se nape iz sve snage da ih prikrije.

"Moja gospo?" reče gola.

"Zašto se Pol plaši da rodim našu decu?" zapita ona.

"Prirodno je što se boji za vašu sigurnost", odgovori gola.

Dodirnula je rukom obraz na mestu gde se zajapurio od vetra. "Ne plaši se, dakle, za decu?"

"Moja gospo, on ne može da razmišlja o detetu, a da se pri tom ne seti kako su vašeg prvenca zaklali Sardaukari."

Ona stade da proučava голу - glatko lice, nedokučive mehaničke oči. Da li je ovo stvorenje doista Dankan Ajdaho? Da li je on ikome prijatelj? Da li u ovom trenutku govori pravu istinu?

"Trebalo bi da ste sa lekarima", reče gola.

Bio je to ponovo glas koji se brinuo za njenu bezbednost. Iznenada je shvatila da joj um nije zaštićen, da je izložen dejstvu neprijatnih opažaja.

"Hajte, bojim se", prošaputa ona. "Gde je moj Usul?"

"Zadržali su ga državni poslovi", odgovori gola.

Ona klimnu glavom, misleći na vladin aparat koji ih je dopratio u velikom broju ornitoptera. U tom trenutku je shvatila šta ju je to zbunilo u vezi sa siećom: spoljni mirisi. Službenici i posluga su doneli svoje mirise u ovu sredinu, arome hrane i odeće, egzotične parfeme. Sve je to stvorilo jedno nasilno mirisno podzemlje.

Čani se stresla, obuzdajući želju da se histerično nasmeje. Čak se i mirisi menjaju u prisustvu Muad'Diba!

"Bilo je nekih hitnih stvari koje nije mogao da odloži", reče gola, pogrešno protumačivši njeno oklevanje.

"Da... da, razumem. I ja sam došla sa tom gomilom..."

Prisetivši se leta iz Arakena, sada je tek priznala sebi da se nije nadala da će ga preživeti. Pol je uporno želeo da sam upravlja topterom. Iako slep, bezbedno je dovezao letelicu do nje. Nakon tog iskustva ništa što bi on uradio više ne bi moglo da je iznenadi.

Još jednom ju je prožeo bol u truhu.

Videvši kako je duboko uzdahnula i stisla zube, gola reče: "Je li došlo vreme?"

"Ja... da, jeste."

"Ne smete oklevati ni časa", reče on, zgrabivši je za ruku i pohitavši niz hodnik.

Osetivši da ga je uhvatila panika, ona reče: "Ima vremena."

Izgledalo je da je on nije čuo. "Zensuni pristup porođaju", reče on, požurujući je još više, "nalaže čekanje bez nekog određenog cilja u stanju najveće napetosti. Ne nadmeći se sa onim što se događa. Nadmetati se znači spremati se za pogrešku. Ne dopustiti da te obuzme potreba da dostigneš bilo šta. Na ovaj način ćeš dostići

sve."

Dok je govorio, stigli su do ulaza u njene odaje. Gurnuo ju je kroz zastore i povikao: "Hara! Hara! Vreme je za Čani. Pozovi lekare!"

Na njegov doziv dotrčala je posluga. Unaokolo se za tili čas uskomešalo mnoštvo sveta među kojima se Čani osećala kao usamljeno ostrvo mira... sve dok je ponovo nije prožeo bol.

Hajt je izišao u hodnik, zadržavši se tu nekoliko trenutaka da porazmisli o svojim postupcima. Osećao se fiksiranim u nekoj tački vremena gde su sve istine bile samo privremene. Shvatio je da je delao podstaknut panikom. Panika koja nije u vezi sa mogućnošću da Čani umre, već sa činjenicom da će Pol nakon toga doći kod njega... ophrvan bolom... njegova voljena... otišla... otišla...

Nešto ne može nastati ni iz čega, reče gola u sebi. Otkuda onda ova panika?

Kada je shvatio da su mu sposobnosti mentata otupile ispustio je dubok, isprekidan uzdah. Psihička senka pređe preko njega. U njenoj emocionalnoj tami, osetio je kako čeka na neki apsolutni zvuk - krckanje grančice u džungli.

Protresao ga je uzdah. Opasnost je prošla, ali ga nije dohvatila.

Lagano, sabirajući moći i otresajući se sputavanja, utonuo je u mentatsku svesnost. Nametnuo ju je samome sebi - što nije bio najbolji način, ali zato nužan. Utvarne seni kretale su se u njemu umesto stvarnih ljudi. Bio je tranzitna stanica za sve podatke sa kojima se ikada susreo. Njegovo biće nastanjivala su stvorenja iz domena mogućeg. Prolazila su jedna za drugim, da bi ih on poredio, prosuđivao.

Na čelu mu izbiše graške znoja.

Misli paperjastih ivica otprhnuše u tamu - nepoznate. Beskonačni sistemi! Mentat ne bi mogao da deluje ukoliko ne shvati da radi u beskonačnim sistemima. Fiksirano znanje nije moglo da okruži beskonačnost. Svuda se ne može podvesti pod konačnu perspektivu. On sam mora za trenutak postati beskonačnost.

U jednom geštalt-grču to mu je pošlo za rukom - i on ugleda Bijaza kako sedi pred njim, plamteći nekom unutrašnjom vatrom.

Bijaz!

Kepec mu je nešto učinio!

Hajt oseti kako se klati na rubu neke smrtonosne duboke jame.

Razvio je mentatsku proračunsku liniju da bi video šta može nastati iz njegovih postupaka.

"Prinuda!" zadahtao je. "Uslovljen sam prinudom!"

Jedan glasonoša odeven u plavu uniformu, koji je upravo prolazio kada je Hajt uzviknuo, upita ga: "Jeste li rekli nešto, Gospodine?"

Ne pogledavši ga, gola klimnu glavom. "Sve sam rekao."

23.

Beše jednom čovek veoma mudar,
Koji je skočio
U peskovito mesto
I izgoreo oba oka!
A kada je shvatio da više nema očiju,
Nije se žalio
Prizivao je viziju
I postao svetac.

'Stihovi za decu' iz 'Istorije Muad'Diba'

Pol je stajao u tami izvan sieča. Proročka vizija kazala mu je da je napolju noć i da mesečina ocrtava, visoko s njegove leve strane, svetište na vrhu Stene Brade. Ovo mesto bilo je prezasićeno uspomenama: njegov prvi sieč, gde su on i Čani...

Ne smem da mislim na Čani, reče on u sebi.

Proređena mreža njegove vizije govorila mu je o promenama svud unaokolo - grozd palmi daleko dole na desnoj strani, crnosrebrnasta linija jednog kanata koji nosi vodu kroz dine što ih je podigla jutrošnja oluja.

Voda teče pustinjom! Na um mu pade druga vrsta vode koja je tekla rekama njegovog matičnog sveta, Kaladana. Tada nije shvatio neprocenjivost jednog takvog toka, čak i obične muljevite vododerine u kanatu što preseca pustinjski bazen. Neprocenjivost.

Jedan ađutant priđe mu s leđa i diskretno se nakašlja.

Pol ispruži ruku prema jednom metalnom stočiću na kome je stajao komad metalnog papira. Pokreti su mu bili lagani poput vode u kanatu. Vizija je proticala, ali on se sve nevoljnije kretao zajedno s njom.

"Izvinite, Gospodine", reče ađutant. "Semboulski Ugovor - vaš potpis."

"Mogu da ga pročitam", obrecnu se Pol. On nažvrlja: 'Car Atreid' na odgovarajućem mestu i vrati ploču pravo u ispružene ruke ađutanta,

svestan straha koji je izazvao kod ovoga.

Čovek doslovce pobeže.

Pol se okrenu na drugu stranu. Ružna, neplodna zemlja! Zamišljao ju je opaljenu suncem i čudovišno toplu - mestom peščanih klizišta i potopljene tame zdenaca prašine gde mahniti vetrovi razvejavaju po stenju male dine, čupajući im iz uskih utroba žute kristale. Ali to je bila i bogata zemlja; velika, širila se iz uskih mesta sa pogledom na olujom sravnjene praznine, stenovite bedeme i odronjene grebene.

Sve što joj je bilo potrebno bili su voda ... i ljubav.

Život je promenio ove plahovite praznine u ljupka i pokretna obličja, pomislio je. To je bila poruka pustinje. Kontrast ga je gotovo ošamutio svojom izrazitošću. Poželeo je da se okrene prema pomoćnicima koji su se okupili na ulazu u sieč i da im dovikne: ako vam je već potrebno da se nečemu klanjate, onda se klanjajte životu - svemu što je živo, i najsitnijem stvoru koji se miče. Svi smo sjedinjeni u toj lepoti!

Oni to ne bi razumeli. U pustinji, bili su beskrajno pustinjski. Stvari koje su rasle nisu za njih izvodile zeleni balet.

Stegnuo je pesnice i podbočio se, pokušavajući da zaustavi viziju. Želeo je da utekne iz vlastitog uma. Zver se spremala da ga proždere. U njemu je ležala svest, nabubrela, otežala od života koji je upila, prezasićena suvišnim iskustvima.

Očajnički, Pol istisnu misli iz glave.

Zvezde!

Svest mu se vratila pri pomisli na svete zvezde iznad njega - na njihovu bezbrojnost. Čovek bi trebalo da je polulud pa da pretpostavi da može da vlada makar i zrcetom te bezbrojnosti. Nije čak bio kadar ni da zamisli broj podanika koji su ulazili u sastav njegovog Carstva.

Podanici? Poklonici i neprijatelji, to je verovatnije. Da li bilo ko od njih vidi s one strane krutih uverenja? Postoji li i jedan čovek koji je umakao skućenom usudu svojih predrasuda? To čak ni Caru nije pošlo za rukom. Ni u čemu nije oskudevao u životu, pokušavao je da stvori vasseljenu prema vlastitoj zamisli. Ali likujuća vasseljena konačno ga je skrhalo svojim tihim talasima.

Plijujem na Dinu! pomislio je. Dajem joj svoju vlagu!

Stvorio je ovaj mit od prepletenih pokreta i mašte, od mesečine i

ljubavi, od molitvi starijih od Adama, sivih grbina i grimiznih senki, naricanja i reka mučenika - a u šta se on pretvorio na kraju? Kada se talasi budu povukli obale Vremena raskriliće se čiste i prazne, sjajeći se jedino beskrajnim zrnevljem sećanja. Da li je to bila zlatna geneza čoveka?

Pesak koji je zaškripao na steni kazao mu je da mu se gola pridružio.

"Izbegavao si me danas, Dankane", reče Pol.

"Opasno je da me tako oslovljavate", odvrati gola.

"Znam."

Gola mu tada ispriča o prinudi koju mu je Bijaz nametnuo.

"Da li ti je poznata priroda te prinude?" upita Pol.

"Nasilje."

Pol se osećao kao da je stigao na mesto koje je od samog početka polagalo pravo na njega. Stajao je za trenutak nepomičan. Džihad ga je ščepao i postavio na sklisku plohu sa koje ga strašna gravitacija Budućnosti nikada neće pustiti.

"Dankan neće počinuti nikakvo nasilje", prošaputa Pol.

"Ali, Gospodine..."

"Reci mi šta vidiš oko nas", reče Pol.

"Moj Gospodaru?"

"Pustinja... kakva je večeras?"

"Zar je ne vidite?"

"Nemam oči, Dankane."

"Ali..."

"Posedujem jedino viziju", reče Pol, "a više bih voleo da je nisam imao. Umirem od predviđanja, da li si znao to, Dankane?"

"Možda se... to čega se plašite neće dogoditi", reče gola.

"Šta? Da poreknem sopstveno proročanstvo? Kako mogu kada sam ga video da se ispunjava hiljadama puta? Ljudi to zovu moć, dar. A to je patnja! Neće mi dozvoliti da se rastanem sa životom tamo gde sam ga našao!"

"Moj Gospodaru", promrmlja gola, "ja... to nije... mladi gospodaru, vi niste... ja..." Ućutao je.

Pol oseti golinu zbunjenost i reče: "Kako si me nazvao, Dankane?"

"Šta? Šta? Ja... za trenutak, ja..."

"Nazvao si me 'mladim gospodarem'."

"Da, jesam."

"Tako me je Dankan uvek oslovljavao." Pol ispruži ruku i dodirnu golino lice. "Da li je i to deo uloge koju su ti Tleilaksi dodelili?"

"Ne."

Pol spusti ruku. "Šta je onda?"

"Došlo je iz... mene"

"Da služiš dva gospodara?"

"Možda."

"Oslobodi se gole, Dankane."

"Kako?"

"Ti si ljudsko biće. Ponašaj se tako."

"Ja sam gola."

"Ali tvoje telo je ljudsko. Dankan je u njemu."

"Nešto je u njemu."

"Svejedno mi je kako ćeš to postići", reče Pol, "ali uspećeš."

"Predviđate li to?"

"Neka je proketo predviđanje!" Pol se okrenu na drugu stranu. Vizija mu je sada hrlila napred, prošarana tamnim mestima, ali bilo je nemoguće zaustaviti je.

"Moj Gospodaru, ako ste..."

"Tišina!" Pol podiže ruku. "Da li si čuo?"

"Šta, moj Gospodaru?"

Pol zavrte glavom. Dankan nije čuo. Da li mu se samo pričinio zvuk? Neko ga je pozvao iz pustinje njegovim plemenskim imenom - iz velike daljine i tiho: "Usule... Uuusssuuulllee..."

"Šta je bilo, moj Gospodaru?"

Pol ponovo zavrte glavom. Osećao je da ga nešto posmatra. Nešto skriveno među noćnim senkama znalo je da je on ovde. Nešto? Ne - neko.

"Bilo je uglavnom slatko", prošaputa on, "a ti si bio najsladi od svega."

"Šta ste kazali, moj Gospodaru?"

"To je budućnost", reče Pol.

Ta bezoblična ljudska vasseljena tamo najednom se prenula i počela da igra na melodiju njegove vizije. Zatitrале su moćne strune, čiji će avetinjski odjeci prilično potrajati.

"Ne razumem, moj Gospodaru", reče gola.

"Slobodnjak umire kad je dugo odvojen od pustinje", reče Pol. "Zovu to 'vodena bolest'. Zar to nije čudno?"

"Veoma je čudno."

Pol napregnu sećanje i pokuša da prizove zvuke Čaninog disanja dok je ležala pored njega u noći. Gde naći utehu? upitao se. Jedino je mogao da se priseti Čani za vreme doručka onog dana kad su krenuli za pustinju. Bila je uznemirena, razdražljiva.

"Zašto si obukao taj stari koporan?" upitala ga je, gledajući crnu uniformu sa crvenom sokolovom krestom ispod slobodnjačke odore.

"Ti si Car!"

"Čak i Car ima svoju omiljenu odeću", reče on.

Zbog nečega što on nije umeo da objasni, ovo je izazvalo suze u Čaninim očima - drugi put u njenom životu kada su slobodnjačke inhibicije bile prekršene.

Sada, u mraku, Pol je otro svoje obraze na kojima je osetio vlagu. Ko daje vlagu mrtvima? upitao se. Bilo je to njegovo lice, a ipak nije. Vetar je zamrzao vlažnu kožu. Krhki san se najpre oformio, a zatim rastočilo. Šta je značilo to nadimanje u njegovim grudima? Da li je to od nečeg što je pojeo? Kako je gorko i žalosno bilo to drugo ja, koje je davalo vlagu mrtvome. Vetar je počeo da nosi obilje peska. Koža, sada suva, bila je njegova. Čiji su, međutim, bili drhtaji koji su preostali?

Tog časa, negde iz dubine sieča, oglasi se jecanje. Postajalo je sve glasnije... i glasnije...

Gola se okrenu na iznenadni blesak svetlosti, koju je neko propustio, otvorivši hermetička vrata. U snopu je ugledao čoveka sa prostačkim izrazom cerenja na licu - ne! Nije to bilo cerenje, već grimasa bola! Tamo je stajao jedan poručnik iz redova Fedajkina po imenu Tandis. Iza njega je nahrupila velika grupa ljudi i svi su utihnuli kada su ugledali Muad'Diba.

"Čani..." reče Tandis.

"...je mrtva", prošaputa Pol. "Čuo sam kako me doziva."

Okrenuo se prema sieču. Poznavao je ovo mesto. Tu se nigde nije mogao sakriti. Njegova razbuktala vizija osvetlila je celu skupinu Slobodnjaka. Video je Tandisa, osećao je Fedajkinov bol, strah i bes.

"Otišla je", reče Pol.

Gola je začuo reči koje su dopirale iz blistave korone. Sagorevale su

mu grudi, kičmu, duplje njegovih metalnih očiju. Osetio je kako mu se desna ruka kreće prema nožu za pojasom. Vlastiti tok misli postao mu je čudan, isprekidan. Bio je lutka kojom su upravljali konci spuštteni iz te grozne korone. Pokretao se na tuđe komande, prema tuđim željama. Konci su mu pomicali ruke, noge, vilice. Škriputavi zvuci dopirali su mu iz ustiju, zastrašujuća buka koja se ponavljala... "Hrrak! Hrrak! Hrrak!"

Nož se podiže na udarac. U tom trenutku on zgrabi vlastiti glas i s velikim naporom uobličiti škriputave reči: "Bežite! Mladi Gospodaru, bežite!"

"Nećemo bežati", reče Pol. "Otići ćemo dostojanstveno. Učinićemo ono što se mora."

Golini mišići se ukočiše. On se strese i zaklati.

"...Što se mora!" Reči se zakotrljaše njegovim umom kao velika riba koja je izbila na površinu. "...što se mora!" Ahhh, to kao da je rekao stari Vojvoda, Polov deda. U mladom gospodaru ima nečeg što je nasledio od tog starca. "...što se mora!"

Reči počеше da se odmotavaju u golinoj svesti. Osećanje da živi dva života u isto vreme preplavi mu um: Hajt/Ajdaho/Hajt/ Ajdaho... Postao je nepokretni lanac relativnog postojanja, jedini, sam. Stara sećanja nahrupiše mu iz zaborava. Lako ih je razabrao, a zatim prilagodio novom razumevanju, udarivši tako temelje nastanka jedne nove svesti. Nova osoba postigla je privremeni oblik unutarnje tiranije. Sinteza očovečenja i dalje je bila opterećena potencijalnim neredom, ali događaji su ga naterali da se provizorno dovede u red. Bio je potreban mladom gospodaru.

I tada se dogodilo. Dokučio je sebe kao Dankana Ajdaha, sećajući se svega o Hajtu kao da je to bilo potajno uskladišteno u njemu i aktivirano pomoću plamtećih katalizatora. Korona se rastočila. Uspeo je da se otrgne prinudi koju su mu nametnuli Tleilaksi.

"Ostani u mojoj blizini, Dankane", reče Pol. "Moraću da se oslonim na tebe u mnogim stvarima." Pošto je Ajdaho ostao da stoji kao u transu, Pol ga ponovo pozva: "Dankane!"

"Da, ja sam Dankan."

"Naravno da jesi! Ovo je bio trenutak u kome si se vratio. Sad ćemo ući unutra."

Ajdaho uhvati korak za Polom. Bilo je to kao u stara vremena, ali i

različito. Sada, kada se oslobodio Tleilaksa, mogao je da ceni ono što su mu dali. Zensuni obučenost omogućavala mu je da prebrodi potres izazvan događajima. Obrazovanje mentata stvaralo je protivtežu. Otklonio je sav strah, kada je saznao njegov izvor. Celokupna svest bila mu je sada prijemčivo okrenuta prema svetu, ispunjena jedino beskrajnim čuđenjem: bio je mrtav, a sada je živ.

"Gospodine", reče Fedajkin Tandis, kada su mu se približili, "Žena, Lihna, kaže da mora da vas vidi. Rekao sam joj da sačeka."

"Hvala", reče Pol. "Porodaj..."

"Razgovarao sam sa lekarima", reče Tandis, priključivši im se u hodu. "Kažu da imate dvoje dece; živa su i zdrava."

"Dvoje?" spotaknu se Pol, uhvativši se u poslednji čas za Ajdahovu ruku.

"Dečaka i devojčicu", reče Tandis. "Video sam ih svojim očima. Prave slobodnjačke bebe."

"Kako... kako je umrla?" prošaputa Pol.

"Gospodaru moj?" Tandis se primače.

"Čani?" reče Pol.

"Pri porodaju, Gospodaru moj", nakašlja se Tandis. "Kažu da joj se telo isušilo zbog brzine kojom se porodaj odvijao. Ne razumem šta to znači, ali tako su rekli."

"Vodi me k njoj", prošaputa Pol.

"Gospodaru moj?"

"Vodi me k njoj!"

"Tamo i idemo, moj Gospodaru." Tandis se ponovo sagnu bliže Polu.

"Zašto vaš gola nosi isukan nož?"

"Dankane, skloni nož", reče Pol. "Vreme za nasilje je prošlo."

Dok je govorio, Pol se osećao bliži zvuku svoga glasa nego mehanizmu koji ga je proizveo. Dve bebe! Vizija je govorila samo o jednoj. Pa ipak, ovi trenuci su minuli zajedno sa vizijom. Ovde je bio neko ko je osećao bol i bes. Neko. Vlastita svest nalazila mu se u procepu jednog groznog žrvnja, ponavljajući njegov život sećanja.

Dve bebe?

Ponovo se spotakao. Čani, Čani, pomisli on. Nije bilo drugog načina. Čani, voljena, veruj mi da je ova smrt bila brža za tebe... i blaža. Držali bi našu decu kao taoce, izlagali te u kavezu i jami za robove, svaljivali na tebe krivicu za moju smrt. Ovako, uništili smo ih i spasli

našu decu.

Decu?

Još jednom se spotakao.

Neki bučni metež ogłosi se u pećini ispred njih. Postajao je sve glasniji, upravo onako kako se sećao da će biti. Da, to je bilo ustrojstvo, neumoljivo ustrojstvo, čak i sa dvoje dece.

Čani je mrtva, rekao je u sebi.

U nekom dalekom trenutku prošlosti koji je delio sa ostalima, ova budućnost se spustila u njega. Progonila ga je i strovalila u ponor čije su strane postajale sve suženije. Mogao je da oseti kako se sklapaju nad njim. Tako se vizija odvijala.

Čani je mrtva. Trebalo bi da se prepustim bolu.

Ali vizija nije tekla u tom pravcu.

"Da li su pozvali Aliju?" zapita.

"Ona je sa Čaninim prijateljima", reče Tandis.

Pol oseti kako se gomila povlači da bi ga propustila. Njihova tišina kretala se pred njim poput talasa. Bučni metež počeo je da zamire. Osećanja navreše u sieču. Želeo je da ukloni ljude iz svoje vizije, ali to je bilo nemoguće. Svako lice koje ga je pratilo pogledom nosilo je svoje obeležje. Njihova radoznalost bila je nemilosrdna. Saosećala su, doduše, sa njim, ali su zračila i okrutnošću u koju kao da su sasvim ogrezla. Posmatrala su kako artikulisano postaje nemušto, a mudro bezumno. Zar se klovn ne obraća uvek okrutnosti?

Ovo je više ličilo na umiranje nego na rađanje.

Duša mu je žudela za odmorom, ali vizija ga je i dalje pokretala. Samo još malo, rekao je sebi. Tik pred njim zjapila je crna, viziji nedostupna tmina. Bol i krivica otrgli su to mesto iz okrilja vizije - mesto gde je mesec pao.

Sapleo se stupajući u njega i sigurno bi pao da ga Ajdaho nije snažno šćepao za ruku; čvrstina ovog stiska odavala je bešumno saučešće u njegovom bolu.

"Stigli smo", reče Tandis.

"Polako, Gospodaru", reče Ajdaho, pomažući mu da pređe preko praga. Zastori okrznuše Pola po licu. Narednog trenutka, Ajdaho ga zaustavi i Pol postade svestan sobe, njenog odbleska na svojim obrazima i ušima. Bila je to prostorija sa zidovima od stena koje su prekrivale velike zastirke.

"Gde je Čani?" prošaputa Pol.

Odgovorio mu je Harin glas: "Evo ovde, Usule."

Teško je uzdahnuo. Bojao se da su joj telo već odneli u destileriju gde Slobodnjaci prikupljaju vodu mrtvih za potrebe plemena. Da li je i vizija išla tim putem? Osećao se napuštenim u svom slepilu.

"A deca?" upita Pol.

"I ona su ovde, Gospodaru moj", reče Ajdah.

"Dobio si divne blizance, Usule", reče Hara, "dečaka i devojčicu. Vidiš? Ovde su u jaslama."

Dva deteta, pomisli Pol začuđeno. U viziji je video samo kćerku. Oslobodio se Ajdahove ruke i krenuo prema mestu odakle je Hara govorila, dok se nije sopleo o nešto čvrsto. A onda je stao rukama da istražuje predmet: metastakleni oblik jaslala.

Neko ga je uhvatio za levu ruku. "Usule?" Bila je to Hara. Uputila mu je šaku na pravo mesto u jaslama. Osetio je pod dodirom veoma meko telo. Bilo je tako toplo! Mogao je da napipa rebra, disanje.

"To ti je sin", prošaputa Hara. Pomerila mu je ruku. "A ovo ti je kćer."

Ona mu stisnu šaku. "Usule, jesi li sada stvarno slep?"

Znao je na šta misli. Slepac mora biti napušten u pustinji. Slobodnjačka plemena ne opterećuju se suvišnim teretom.

"Odvedi me do Čani", reče Pol, prelazeći preko njenog pitanja.

Hara ga okrenu i povede levo.

Pol je počeo da se saživljava sa činjenicom da je Čani mrtva. Zauzeo je mesto u jednom svetu koji nije želeo, podnosio je telo koje mu nije odgovaralo. Svaki udisaj vazduha tlačio bi mu osećanja. Dvoje dece! Upitao se, nije li krenuo putem gde mu se vizija nikada neće vratiti. Bilo mu je svejedno.

"Gde mi je brat?"

Bio je to Alijin glas iza njega. Čuo je njenu užurbanost, njenu neodoljivu prisutnost kada mu je uzela ruku iz Harine.

"Moram da razgovaram sa tobom", reče Alija piskutavim glasom.

"Samo trenutak", odvrati Pol.

"Sada! U pitanju je Lihna."

"Znam", reče Pol. "Samo trenutak."

"Ti nemaš ni trenutak vremena!"

"Imam ih mnogo."

"Ali ne i Čani."

"Ućuti!" naredi on. "Čani je mrtva." Pokrio joj je rukom usta kada je počela da se buni. "Naređujem ti da ućutiš!" Osetio je kako se primirila i sklonio joj ruku s usta. "Opiši mi šta vidiš", reče on.

"Pole!" Pometnja i suze borili su joj se u glasu.

"Nije važno", reče on. Nagnao je sebe na unutrašnji mir, a zatim otvorio oči svoje vizije ovog trenutka. Da - još je bila tu. Čanino telo ležalo je na postelji od slame u krugu svetlosti. Neko je ispravio nabore na njenoj belojoj odori, zategao je, trudeći se da prekrije krv od porođaja. Nije važno; nije mogao da odvoji svest od vizije njenog lica: kakvo ogledalo večnosti u tim mirnim crtama!

Okrenuo se na drugu stranu, ali vizija se okrenula zajedno s njim. Ona je otišla... bespovratno. Vazduh, ceo svet, sve je bilo prazno - svuda je vladala praznina. Da li je ovo bila suština njegove pokore? upitao se. Želeo je suze, ali one neće doći. Da li je odveć dugo živeo kao Slobodnjak? Ova smrt tražila je njegovu vlagu!

U blizini, beba je zaplakala i odmah bila umirena. Ovaj zvuk navukao mu je zavesu preko vizije. Pol je dobrodošlicom pozdravio tamu. Ovo je jedan drugi svet, pomislio je. Dvoje dece.

Najednom mu se javi uspomena na neki izgubljeni proročki trans. Pokušao je da ponovo uhvati bezvremeno širenje uma izazvano melanžom, ali svest mu nije uspela toliko da se prostre. Nikakav blesak budućnosti nije stigao do njegove nove svesti. Osećao je da odbacuje budućnost - svaku budućnost.

"Zbogom, moja Sihaja", prošaputa on.

Alijin glas, grub i odlučan, javi se negde iza njega. "Dovela sam Lihnu!"

Pol se okrenu. "To nije Lihna", reče. "To je Lice-Igrač. Lihna je mrtva."

"Čuj ga ipak šta ima da ti kaže", reče Alija.

Polako, Pol se okrenu u pravcu sestrinog glasa.

"Ne iznenađuje me što si živ, Atreidu." Glas je bio sličan Lihninom, ali sa izvesnim odstupanjem, kao da onaj koji je govorio koristeći devojčine glasne žice, ne vodi više pri tom računa o njihovom pomnom kontrolisanju. Pola je pogodio čudan prizvuk iskrenosti u tom glasu.

"Nisi iznenađen?" upita Pol.

"Ja sam Nebeska Priča, Tleilaks iz reda Lice-Igrača, i želeo bih da

saznam nešto pre nego što počnemo da se pogađamo. Je li to što vidim iza tebe gola ili Dankan Ajdaho?"

"Dankan Ajdaho", odgovori Pol. "I ja neću da se pogađam s tobom."

"Mislim da hoćeš", odvrati Nebeska Priča.

"Dankane", reče Pol, obrativši mu se preko ramena, "da li bi ubio Tleilaksa ako to zatražim od tebe?"

"Da, moj Gospodaru." U Ajdahovom glasu osećao se prigušeni bes ratnika.

"Stani!" reče Alija. "Ne znaš šta odbijaš."

"Znam", reče Pol.

"Znači, ovo je odista atreidski Dankan Ajdaho", reče Nebeska Priča.

"Pronašli smo polugu! Gola može da povрати vlastitu prošlost." Pol začu korake. Neko je prošao s njegove leve strane. Sada se glas Nebeske Priče začuo iza njega. "Da li se sećaš svoje prošlosti, Dankane?"

"Svega. Od detinjstva pa nadalje. Čak se sećam i tebe pokraj tanka kada su me izvadili iz njega", reče Ajdaho.

"Divno", uzvrati Nebeska Priča. "Divno."

Pol začu kako se glas ponovo kreće. Potrebna mi je vizija, pomisli on. Tama ga je osujećivala. Benegeseritska obučenost upozorila ga je na zastrašujuću pretnju koju je otelovljavao Nebeska Priča, ali stvorenje je i dalje bilo samo glas, samo prisinak pokreta, potpuno izvan njegovog domašaja.

"Da li su ovo bebe Atreida?" upita Nebeska Priča.

"Hara!" povika Pol. "Oteraj ga odavde!"

"Ostanite gde ste!" prodra se Nebeska Priča. "Svi! Upozoravam vas, Lice-Igrač može da se kreće brže nego što i mislite. Moj nož može da uzme oba ta života pre no što stignete da me dotaknete."

Pol oseti kako ga je neko uhvatio za desnu ruku i okrenuo na desno.

"Ne pre nagluj, Alija", reče Nebeska Priča.

"Ja sam pogrešila", prodahta Alija. "Ja sam pogrešila."

"Atreidu", reče Nebeska Priča, "hoćemo li da se pogađamo?"

Pol začu iza sebe usamljenu promuklu psovku. Grlo mu se steglo od sputane nasilnosti u Ajdahovom glasu. Ajdaho ne sme da napravi glupost! Nebeska Priča bi ubio bebe!

"Za pogađanje je potrebno imati nešto za prodaju", reče Nebeska Priča. "Zar nije tako, Atreidu? Želiš li da dobiješ Čani natrag? U

stanju smo da ti je povratimo. Gola, Atreidu. Gola koji se svega seća! Ali moramo da požurimo. Pozovi prijatelje da donesu kriološki tank za čuvanje tela."

Još jednom da začujem Čanin glas, pomisli Pol. Da je osetim pored sebe. Ahhh, zato su mi dali Ajdaha kao голу, da bih otkrio koliko je obnovljeno biće slično originalu. A sada i potpuna obnova... ali po cenu koju oni odrede. Postao bih oruđe Tleilaksa za sva vremena. I Čani... doživela bi istu sudbinu zbog pretnje kojoj su izložena naša deca, ponovo bi bila upletena u zaveru Kvizarata...

"Kakvim biste se pritiscima koristili kada biste Čani povratili pamćenje?" upita Pol, boreći se da mu glas ostane miran. "Da li biste je uslovili da ubije jedno od svoje dece?"

"Koristimo se svim pritiscima koji su nam potrebni", reče Nebeska Priča. "Šta si odlučio, Atreidu?"

"Alija", reče Pol, "pogađaj se s ovom stvari. Ne mogu da se pogađam s nečim što ne vidim."

"Mudar izbor", oglasi se Nebeska Priča. "Dobro, Alija, šta mi nudiš u ime svoga brata?"

Pol spusti glavu, nastojeći da uspostavi potpuni mir u sebi. Upravo tog trenutka, u magnovenju je spazio nešto - nešto što je bilo slično viziji... ali ipak stvarno! Osećao je oči! Njihov ugao gledanja bio je, doduše, čudan i one su grozničavo šarale unaokolo, očigledno tražeći nešto. Tu! Nož mu se iznenada pojavi u vidnom polju. Jedva obuzdajući dah od iznenađenja, Pol istog trena prepoznade tačku gledišta. Video je ono što se nalazilo u vidokrugu jednog od njegovih blizanaca! Gledao je nož u ruci Nebeske Priče iz perspektive kolevke! Svetlucao je na razdaljini od svega nekoliko centimetara od njega. Da - a osim toga mogao je da vidi i samoga sebe na drugom kraju sobe, spuštene glave, kako nepomično stoji poput kakvog bezopasnog stvorenja na koje niko ne obraća pažnju.

"Za početak, možete da nam dodelite sve svoje CHOAM posede", predloži Nebeska Priča.

"Sve?" usprotivi se Alija.

"Sve."

Posmatrajući sebe očima iz kolevke, Pol izvuče kris nož iz korica za pojasom. Ovaj pokret izazva u njemu čudno osećanje dvojnosti. Stao je da premerava udaljenost, ugao. Drugu priliku neće imati.

Pripremao je telo na način Bene Geserita, sav u jednom grču, potpuno usredsređen na taj odsudan potez. Bila je to krajna koncentracija koja je nalagala da mu svi mišići budu uravnoteženi i u savršeno skladnom dejstvu.

Kris-nož izlete iz njegove ruke. Sevnuo je mutnom mlečnom svetlošću i nepogrešivo se zario u desno oko Nebeske Priče, od čega je glava Lice-Igrača poletela unazad. Nebeska Priča podiže obe ruke i zatetura se prema zidu iza sebe. Odbačeni nož iz njegove ruke resko zazvuča pri udaru o tavanicu, a zatim pade na pod. Nebeska priča se odbi od zida i skljoka licem prema podu, mrtav pre nego što ga je dodirnuo.

I dalje se koristeći očima iz kulevke, Pol je posmatrao kako se lica prisutna u sobi okreću prema njegovoj slepoj prilici, sa zaprepašćenim izrazima. Trenutak potom, Alija pohita prema kulevki, nadvi se nad nju i zakloni mu pogled.

"Oh, spasena su", reče Alija, "Spasena su."

"Moj Gospodaru", prošapta Ajdaho. "Da li je i to bio deo vaše vizije?"

"Ne." On odmahnu rukom prema Ajdahu. "Pusti sad to."

"Oprosti mi, Pole", reče Alija. "Ali kada je to stvorenje reklo da mogu da... ožive..."

"Postoje cene koje jedan Atrid ne može da plati", reče Pol. "I sama to znaš."

"Znam", reče ona uzdahnuvši. "Ali bila sam u iskušenju..."

"Ko nije?" upita Pol.

Okrenuo se od njih, napipao put do zida, oslonio se o njega i pokušao da shvati šta je to učinio. Kako? Kako? Oči u kulevk! Osetio je da balansira na ivici strašnog otkrovenja.

"Moje oči, oče."

Predstave reči zasvetlucaše pred njegovim slepim očima.

"Moj sin!" prošaputa Pol, odveć tiho da bi ga neko mogao čuti. "Ti si... svestan."

"Da, oče. Pogledaj!"

Pol se osloni o zid obuzet iznenadnom plimom vrtoglavice. Osećao se iznuren i isušen. Vlastiti život promakao mu je pred njim. Video je svog oca. On sGm je bio svoj otac. I deda, i pradedovi. Svest mu je vrtoglavo hitala kroz dugačak špalir muških predaka.

"Kako?" upita on tiho.

Slabašne predstave reči pojaviše se, zatim stadoše da blede i najzad zgasnuše, kao da je naprezanje postalo preveliko. Pol obrisa pljuvačku sa uglova usana. Setio se Alijinog buđenja u utrobi gospe Džesike. Ali ovoga puta nije bila u pitanju Voda Života, niti suviše velika doza melanža... ili možda jeste? Da li je to bio uzrok Čanine neutoljive gladi? Ili je, pak, posredi genetski proizvod njegove loze, koga je predvidela Časna Majka Gaius Helen Mohijam?

Polu se iznenada javi utisak da se nalazi u kolevki i da to Alija njemu guče. Njene ruke su ga umirivale. Video je njeno lice kao nešto ogromno iznad sebe. Okrenula ga je tada i on ugleda svog sudruga u kolevci - devojčicu koščate građe, što je očigledno predstavljalo genetsko nasleđe žitelja pustinje. Glava joj je bila potpuno pokrivena zagasitoridom kosom. Dok ju je posmatrao, ona otvori oči. Te oči! Čani je gledala kroz njih... i gospa Džesika. Nebrojeno mnoštvo zurilo je u njega iz tih očiju.

"Pogledajte", reče Alija. "Oni posmatraju jedno drugo."

"Bebe ne mogu jasno da vide dok su ovako male", reče Hara.

"Ja sam mogla", primeti Alija.

Polako, Pol je osećao kako se oslobađa te beskrajne svesti. Vratio se svome zidu plača i oslonio se o njega. Ajdaho ga blago protrese za ramena.

"Moj Gospodaru?"

"Neka mi se sin zove Leto prema mom ocu", reče Pol, ispravljajući se.

"Na krštenju", reče Hara, "stajaću pored vas u svojstvu majčine prijateljice i daću mu to ime."

"A moja kćer", reče Pol, "neka se zove Ganima."

"Usule!" primeti Hara, "Ganima je ime zlog znamenja."

"Spasilo ti je život", reče Pol. "Zar je važno što ti se Alija podsmevala tim imenom? Moja kćer je Ganima, ratni plen."

On začu tog časa iza sebe škripu točkova - što je značilo da se uklanja postelja sa Čaninim telom. Istog trenutka poče napev koji je pratio Obred Vode.

"Hal jaum!" reče Hara. "Sada moram da pođem ako želim da prisustvujem celoj istini i da budem pored moje prijateljice poslednji put. Njena voda pripada plemenu."

"Njena voda pripada plemenu", promrmlja Pol, čuvši Haru kako

odlazi. Ispružio je ruku i napipao Ajdahov rukav. "Odvedi me u moje odaje, Dankane."

Tek kada je stigao tamo, napetost je malo popustila u njemu. Došlo je vreme da ostane sam. Ali pre nego što je Ajdaho otišao neko se pojavio na vratima.

"Gospodaru!" Bio je to Bijaz, koji ga je pozvao sa praga.

"Dankane", reče Pol, "dozvoli mu da se približi za dva koraka. Ubij ga ako krene dalje."

"Ajah", reče Ajdaho.

"Je li to Dankan?" upita Bijaz. "Pravi Dankan Ajdaho?"

"Jeste", uzvratil Ajdaho. "Sećam se."

"Onda je plan Nebeske Priče uspeo!"

"Nebeska Priča je mrtav", reče Pol.

"Ali ja nisam, baš kao ni plan", reče Bijaz. "Tako mi tanka u kome sam stvoren! Dakle, moguće je. Saznaću svoje prošlosti - sve. Potreban je samo odgovarajući okidač."

"Okidač?" upita Pol.

"Prinuda da te ubijem", reče Ajdaho besnim glasom. "Mentatski proračun: otkrili su da ja na tebe gledam kao na sina koga nikada nisam imao. Pravi Dankan Ajdaho bi pre ovladao golinim telom nego što bi te ubio. Ali... to je moglo da se izjalovi. Reci mi, kepeče, da je vaš plan propao i da sam ga ubio, šta bi se onda dogodilo?"

"Oh... tada bismo se pogađali sa sestrom da spase brata. Ali ovako je bolje."

Pol duboko uzdahnu. Mogao je da čuje žalopojke kako zamiru niz poslednje prolaze na putu prema dubokim odajama za destilaciju.

"Još nije kasno, moj Gospodaru", reče Bijaz. "Želite li da vam se draga vrati? Možemo je povratiti za vas. Kao golu, doduše, ali sada smo saznali kako da izvedemo potpuno obnavljanje. Da pozovemo sluge sa kriološkim tankom, da sačuvamo telo vaše voljene..."

Sada je već bilo znatno teže, shvati Pol. Iscrpeo je svu snagu pri prvom kušanju kome su ga podvrgli Tleilaksi. Sve je, međutim, bilo uzalud. Da još jednom oseti Čaninu prisutnost...

"Ućutkaj ga", reče Pol Ajdahu, posluživši se atreidskim ratničkim jezikom. Čuo je kako je Ajdaho krenuo prema vratima.

"Gospodaru!" zavapi Bijaz.

"Ako me voliš", reče Pol, i dalje na ratničkom jeziku, "učini mi tu

uslugu: ubij ga pre nego što podlegnem!"

"Neeeeee..." kriknu Bijaz.

Zvuk je naglo zamro u prestravljenom ropcu.

"Završio sam s njim", reče Ajdaho.

Pol pognu glavu, osluškujući. Više nije mogao da čuje naricanje. Na um mu pade drevni obred Slobodnjaka koji se upravo odvijao duboko u nedrima sieča, daleko dole u odaji gde su se nalazile destilerije za mrtve i gde je pleme uzimalo natrag svoju vodu.

"Nije bilo izbora", reče Pol. "Ti to razumeš, Dankane?"

"Razumem."

"Postoje stvari koje niko ne može da podnese. Upleo sam se u sve moguće budućnosti koje sam mogao da oblikujem sve dok, na kraju, one nisu oblikovale mene."

"Moj Gospodaru, ne bi trebalo..."

"Postoje problemi u ovoj vaseljeni na koje nema odgovora", reče Pol.

"Ništa. Ništa se ne može učiniti."

Dok je govorio, osećao je kako se kidaju njegove veze sa vizijom. Um mu je ustuknuo, uplašen beskonačnim mogućnostima. Izgubljena vizija postala mu je slična vetru, koji duva u svim pravcima.

24.

Za Muad'Diba kažemo da je otišao na put u zemlju u kojoj hodamo ne ostavljajući tragove.

Preambula u 'Kvizaratsku veru'

Rov pun vode predstavljao je poslednji bedem pred peskom i krajnju granicu nasada siečkog imanja. Posle njega je dolazio kameni most, a zatim se pod Ajdahovim stopalima rasprostrla otvorena pustinja. Pobrđe Sieč Tabra dominiralo je noćnim nebom iza njega. Svetlost oba meseca zamrzla mu je visoke rubove. Voćnjak se prostirao gotovo do same vode.

Ajdaho je zastao na ivici pustinje i zagledao se unazad, u rascvetale grane koje su se nadosile nad utihlom vodom; odsjaj i stvarnost - četiri meseca. Osećao je masnoću pustinjskog odela na svojoj koži. Vlažni mirisi kremena nadraživali su mu nozdrve i pored filtera kroz koje su prolazili. Čulo se zloćudno cerekanje vetra kroz krošnje voćnjaka. Osluškivao je noćne zvuke. Kangaro miševi oglašavali su se iz trave nedaleko od vode; jednolično graktanje sokola odjekivalo je među senkama kamene grbine; iz otvorene pustinje dopiralo je vetrom razvejano šištanje peščanih vodopada.

Ajdaho se okrenu u pravcu ovog poslednjeg zvuka.

Nije mogao da primeti nikakav pokret tamo napolju, među zidinama obasjanim mesečinom.

Tandis je dovde dopratio Pola, a zatim se vratio da saopšti šta je učinio. Pol je nastavio put u pustinju - poput Slobodnjaka.

"Bio je slep - odista slep", rekao je Tandis, kao da je to sve objašnjavalo. "Pre toga, imao je viziju o kojoj nam je pričao... ali..."

Sleganje ramenima. Slepí Slobodnjak je napušten u pustinji. Muad'Dib je bio Car, ali i Slobodnjak. Nije li se pobrinuo da mu Slobodnjaci paze i podižu decu? Bio je Slobodnjak.

Ovo je pustinja skeleta, zaključio je Ajdaho. Ivice stena, obasjane srebrnastom mesečinom, štrčale su iz peska; iza njih, počinjale su dine.

Nije trebalo da ga ostavim samog, ni za trenutak, pomisli Ajdaho. Znao sam šta je naumio.

"Rekao mi je da budućnosti više nije potrebno njegovo fizičko prisustvo", izvestio je Tandis. "Kada se udaljio od mene, još jednom me je pozvao. 'Sada sam slobodan' - bile su njegove reči."

Proklete da su! pomisli Ajdaho.

Slobodnjaci su odbili da pošalju toptere ili bilo kakva vozila u potragu. Spasavanje se kosilo sa njihovim drevnim običajima.

"Naći će se crv za Muad'Diba", govorili su. I počeli su da pevaju za one prepuštene pustinji, one čija je voda namenjena Šai-Huludu.

"Majko peska, oče Vremena, začetku života, pomozite mu na njegovom putu."

Ajdaho sede na ravnu stenu i zagleda se u pustinju. Noć u njoj bila je ispunjena prikrivenim obličjima. Nije postojao način da se pouzdano utvrdi kuda je Pol otišao.

"Sada sam slobodan."

Ajdaho glasno izgovori te reči, iznenađen zvukom sopstvenog glasa. Pustio je da mu neko vreme misli lutaju, prisećajući se dana kada je malog Pola poveo na riblju pijacu na Kaladanu; odraz sunca zaslepljujuće je igrao na površini vode, a mrtva bogatstva mora bila su izložena na prodaju. Ajdaho se sećao Gurni Haleka koji im je svirao na balisetu - zadovoljstva, smeha. Ritmovi su mu dobovali u svesti, vodeći mu um kao sužnja niz kanale upamćenih radosti.

Gurni Halek. Gurni bi njega okrivio za ovu tragediju.

Muzika sećanja je utihla.

Prisetio se Polovih reči: 'Postoje problemi u ovoj vaseljeni na koje nema odgovora.'

Ajdaho poče da razmišlja o načinu na koji će Pol umreti tamo napolju, u pustinji. Brzo, tako što će ga ubiti crv? Polako, na suncu? Neki od Slobodnjaka u sieču rekli su da Muad'Dib nikada neće umreti, jer je stupio u ruh-svet gde postoje sve moguće budućnosti, da će nadalje biti prisutan u alam al-mitalu, lutajući tamo do beskonačnosti čak i kada njegovo telo prestane da bivstvuje.

On će umreti, a ja ne mogu to da sprečim, pomisli Ajdaho.

Počeo je da shvata kako postoji izvesna prezriva otmenost u umiranju bez ikakvog traga - bez ostataka, ičega, imajući pri tom celu planetu za grobnicu.

Mentate, odgonetni se, pomisli on.

Reči izbiše na površinu njegovog sećanja - obredne reči jednog poručnika iz redova Fedajkina, prilikom postavljanja straže koja će paziti na Muad'Dibovu decu: 'To će biti sveta dužnost svakog oficira koji je u službi...'

Kaćipernost i nadmenost ovog vladinog žargona izazvaše bes u njemu. On je očarao Slobodnjake. U stvari, očarao svakoga. Jedan čovek, jedan veliki čovek, umire tamo napolju, a taj žargon je i dalje bio sam sebi svrha...

Šta se dogodilo, upita se on, sa svim onim jasnim značenjima koja nisu ostavljala mesta ni za kakve besmislice? Negde, u nekom izgubljenom negde koje je Carstvo stvorilo, ona su bila zazidana, zapečaćena, kako ih neko ne bi slučajno ponovo otkrio. Um je počeo da mu traga za rešenjima na mentatski način. Tu je svetlela luča znanja i mudrosti - poput kose Lorelaj koja svojim sjajem neodoljivo mami raspevane mornare... mami ih u smaragdne pećine...

Najednom, Ajdaho se trže iz katatoničkog zaborava.

Tako je! pomisli on. Radije ću iščeznuti u samome sebi nego što ću se suočiti sa vlastitom pogreškom!

Taj trenutak, u kome je gotovo potonuo u sebe, ostade mu urezan u pamćenje. Izučavajući ga, osetio je kako mu se život širi do krajnjih granica postojanja vaseljene. Stvarno telo ležalo je zgusnuto, konačno, u svojoj smaragdnoj pećini svesti, ali mu je zato biće steklo beskonačni život.

Ajdaho ustade, osećajući da ga je pustinja pročistila. Nošen vetrom, pesak je počeo da škripi i da se taloži po listovima voćnjaka iza njega. U noćnom vazduhu osećao se suv i neprijatan miris prašine. Odora mu se pod iznenadnim naletima vetra priljublivala uz telo.

Negde daleko u otvorenoj pustinji, shvatio je Ajdaho, besnela je majka oluja, podižući vrtloge uskovitlane prašine žestoko i bučno - džinovski crv od peska dovoljno snažan da odvaja meso od kostiju.

Sjediniće se s pustinjom, pomisli Ajdaho. Pustinja će ga ispuniti.

Ova Zensuni misao potekla je njegovim umom poput bistre vode. Znao je da će Pol, tamo napolju, nastaviti da ide napred. Jedan Atreid neće se potpuno predati sudbini čak ni kada je sasvim svestan njene neumitnosti.

Tog časa, Ajdahu se javi proročanstvo u kome je video da će ljudi

budućnosti govoriti o Polu rečima koje su u bliskoj vezi sa morima. Uprkos životu provedenom u prašini i dalje će ga pratiti voda. 'Njegovo telo je potonulo', govoriće, 'ali on je nastavio da pliva.'

Iza Ajdaha, jedan čovek se nakašlja.

Ajdaho se okrenu i primeti Stilgara kako stoji na mostu preko kanata. "Neće biti pronađen", reče Stilgar. "Pa ipak, svi ljudi će ga pronaći." "Pustinja ga uzima - i obogotvoruje ga", reče Ajdaho. "On je ovde ipak bio uljez. Doneo je na ovu planetu nepoznatu hemikaliju - vodu."

"Pustinja nameće svoj vlastiti ritam", reče Stilgar. "Pozdravili smo ga dobrodošlicom, nazvali ga našim Mahdijem, našim Muad'Dibom, i dali mu tajno ime Osnova Stuba: Usul."

"Stile, on nije bio rođeni Slobodnjak."

"To ne menja činjenicu da smo ga mi prihvatili... prihvatili zauvek." Stilgar spusti ruku na Ajdahovo rame. "Svi ljudi su uljezi, stari prijatelju."

"Imaš duboke misli, Stile."

"Da, duboke. U stanju sam da vidim kakav kaos stvaramo u vaseljeni našim migracijama. Muad'Dib nam je dao nešto što nije haotično. Ljudi će se sećati njegovog Džihada bar po tome."

"On se neće predati pustinji", reče Ajdaho. "Slep je, ali se neće predati. On je čovek od časti i načela. Dobio je vaspitanje Atreida."

"I vodu će mu upiti pesak", reče Stilgar. "Dođi." On blago povuče Ajdaha za ruku. "Alija se vratila i pita za tebe."

"Bila je s tobom u Sieč Makabu?"

"Da - pomogla je da se dovedu u red jogunasti Naibi. Ona sada izvršavaju njena naređenja... kao i ja, uostalom."

"Kakva naređenja?"

"Naredila je da se pogube izdajnici."

"Oh!" Ajdaho potisnu plimu vrtoglavice koja ga je obuzela kada je pogledao uvis prema pobrđu. "Koji izdajnici?"

"Esnafljanin, Časna Majka Mohijam, Korba... i još nekolicina drugih."

"Pogubili ste Časnu Majku?"

"Ja sam je pogubio. Muad'Dib je ostavio poruku da se to ne učini." Stresao se. "Ali nisam ga poslušao, kao što je Alija i pretpostavljala." Ajdaho se ponovo zagleda u pustinju, osećajući kako se utelovljuje, postaje jedna osoba sposobna da sagleda ustrojstvo onoga što je

Pol stvorio. Strategija prosuđivanja, tako su je Atreidi nazvali u svojim vaspitačkim priručnicima. Ljudi su podređeni vladi, ali oni nad kojima se vlada utiču na vladare. Imaju li podanici bilo kakvu predstavu o tome, upita se on, šta su pomogli da nastane ovde.

"Alija..." reče Stilgar, pročistivši grlo. Videlo se da mu je nezgodno.

"Potrebno joj je tvoje prisustvo radi utehe."

"Ali ona je vlada", promrmlja Ajdaho.

"Ne, već samo namesnik."

"Sreća ne bira put, kao što je njen otac često govorio", reče Ajdaho sebi u bradu.

"Nagodili smo se s budućnošću", reče Stilgar. "Hoćeš li poći sada? Potreban si nam tamo." Ponovo se videlo da mu je nezgodno. "Ona je... sva rastrojena. Čas više protiv brata, čas ga oplakuje."

"Odmah", obeća Ajdaho. Čuo je Stilgara kako odlazi, ostavši licem okrenut prema sve jačem vetru i puštajući da mu se zrnca peska odbijaju o pustinjsko odelo.

Njegova mentatska svest stade da projektuje karakteristična ustrojstva u budućnost. Mogućnosti su ga zasenile. Pol je pokrenuo uskovitlani vrtlog koga više ništa nije moglo da zaustavi.

Bene Tleilaksi i Esnaf precenili su svoje moći i izgubili, potpuno narušivši vlastiti ugled. Kvizarat je bio uzdrman izdajom Korbe i još nekolicine glavešina. A Polov poslednji dobrovoljni čin, krajnje prihvatanje njihovih običaja, obezbedilo mu je odanost Slobodnjaka - njemu i njegovoj kući. On je sada zauvek bio jedan od njih.

"Pol je otišao!" zamuca Alija. Popela se do mosta na kome je stajao Ajdaho gotovo nečujno i stala uz njega. "Bio je budala, Dankane!"

"Ne govori tako!" obrecnu se on.

"Cela vasseljena će reći isto još za mnogo života", reče ona.

"Zašto, za ljubav neba?"

"Za ljubav moga brata, a ne neba."

Zensuni sagledavanje raširilo mu se kroz svest. Mogao je da oseti da ona nije imala viziju - zapravo, nijednu od Čanine smrti. "Imaš na umu čudnu ljubav", reče on.

"Ljubav? Dankane, trebalo je samo da skrene s puta! Šta mari što bi se cela vasseljena strovalila iza njega? On bi bio spasen... a i Čani s njim!"

"Zašto onda... to nije učinio?"

"Za ljubav prema nebu", prošaputa ona, a zatim dodade glasnije: "Ceo Polov život sastojao se iz borbi da izbegne Džihad i obogotvorenje koje mu je ovaj nametnuo. Na kraju ga se i oslobodio. SGm je to izabrao!"

"Ah, da - proročanstvo." Ajdaho začuđeno zatrese glavom. "Čak i Čanina smrt. Njegov mesec je pao."

"Bio je budala, zar ne, Dankane?"

Ajdahovo grlo steže se od uzdržanog bola.

"Takva budala!" zahahta Alija, gubeći kontrolu. "On će živeti zauvek, a mi moramo umreti!"

"Alija, nemoj..."

"To je samo bol", reče ona tihim glasom. "Samo bol. Znaš li šta moram da učinim za njega? Moram da poštedim život princeze Irulan. Njen život! Trebalo bi da je čuješ kako ga oplakuje. Jeca, daje vlagu mrtvome; zaklinje se da ga je volela, a zna da nije. Grdi Sestrinstvo, govori kako će svoj život posvetiti vaspitanju Polove dece."

"Veruješ joj?"

"Zaudara poverenjem!"

"Ah", promrmlja Ajdaho. Krajnje ustrojstvo raspadalo mu se u svesti poput crteža na tkanini. Poslednji korak predstavljalo je dezertiranje princeze Irulan. Ono je ostavljalo Bene Geserit bez oružja protiv naslednika Atreida.

Alija poče da jeca i osloni se na njega, priljubivši mu lice uz grudi.

"Ohhh, Dankane, Dankane! On je otišao!"

Ajdaho joj dodirnu usnama kosu. "Molim te", prošaputa. Osetio je kako se njen bol meša sa njegovim kao što se dva potoka ulivaju u istu reku.

"Potreban si mi, Dankane", zajeca ona. "Voli me!"

"Volim te", prošaputa on.

Ona podiže glavu i zagleda se u mesečinom oivičene konture njegovog lica. "Znam, Dankane. Ljubav oseti ljubav."

Reči joj izazvaše drhtaj u njemu, osećanje otuđenosti od stare ličnosti. Došao je ovamo tražeći jedno, a našao je nešto sasvim drugo. Bilo je to kao da se obreo u prostoriji punoj poznatih ljudi, a onda prekasno shvatio da nikog od prisutnih ne poznaje.

Ona se odmače od njega i uhvati ga za ruku. "Hoćeš li poći sa

mnom, Dankane?"

"Gde god me budeš povel", odgovori on.

Povela ga je preko kanata u tamu podnožja masiva gde ih je čekala sigurnost.

EPILOG

Nema oporog zadaha pogrebne destilerije za Muad'Diba.
Niti zvona, ni svetog obreda koji oslobađa um
Od pohlepnih senki
On je ludi svetac,
Zlatni stranac koji će zauvek živeti
Na rubu razuma.
Uklonite stražu i on je tu!
Njegov grimizni mir i vladarsko bledilo
Banuli su u našu vasseljenu na tkanju proročanstva
Sve do domašaja jednog utihlog pogleda
Iz čekinjastih zvezdanih džungli;
Tajanstveno, pogubno proročanstvo bez očiju,
Lahor proricanja, čiji glas nikada ne zamire!
Šai-Hulud očekuje ga na žalu
Kojim se parovi šetaju i zaljubljeno posmatraju
U divnoj dosadi ljubavi.
On korača kroz dugačku pećinu vremena,
Razbacujući ludosti iz svoga sna.

'Golina Himna'

Sadržaj

PROLOG: TAJANSTVO PEŠČANE PLANETE

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

EPILOG